

TRANSILVANIA

ORGANUL

ASOCIAȚIUNII PENTRU LITERATURA ROMÂNĂ ȘI CULTURA
POPORULUI ROMÂN.

Nr. IX.

Sibiiu, Novembre 1899.

Anul XXX.

ORGANISAȚIUNEA NOASTRĂ CULTURALĂ.

Suntem abia la începutul organizațiunii noastre culturale. Școala și biserica sunt încă și ați aproape singurele instituțiuni, cari operează în mod sistematic pentru cultura poporului. Ele singure îmbrățișează pe toți și luptă neînterupt pentru delăturarea întunecului. Dela un timp încoace li s'a asociat *ziaristica*, și peste tot *literatura*, cari din ȳ în ȳ cer și află intrare în tot mai multe case, ducând cu sine lumină și sēmēnța binelui și indestulării.

Pe lângă aceste mai putem numi puține alte instituțiuni, s. e. câteva reuniuni și tovărășii agricole, câteva reuniuni de sodali, câteva coruri țărănesci, de tot puține biblioteci populare, puține reuniuni de femei, societăți de lectură și reuniunile învățătoresci; iar în mod indirect, ca propagatoare ale culturei, se pot considera și institutele noastre de bani.

Am arătat înadins mai ântâi instituțiunile de cultură amintite, pentru-ca pe urmă să venim la instituțiunea noastră cea mai însemnată după biserică și școală, la „*Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român*“, de care în-deosebi acum se leagă mari speranțe, ce se pot negreșit și realiza, pe lângă organizațiunea din ȳ în ȳ mai temeinică, ce se dă acestei societăți, și pe lângă concursul binevoitor al tuturor Românilor din patrie.

În timpul cel mai apropiat se va săvîrși *definitiva arondare a despărțemintelor* și se va publica *repertoriul cărților pentru bibliotecile populare*, doue lucruri neapărat de lipsă în calea lungă și grea, ce duce la organizațiunea noastră culturală.

Și cum adecă e a se face această organizațiune generală?

Odată arondate despărțemintele în modul cel mai potrivit tuturor impregiurărilor, se va procede la organizarea lor, care nu va pute să se restrângă — cum în unele locuri se făcea până acum — numai la alegerea directorului și comitetului cercual, la o adunare cercuală și 1—2 ședințe de comitet, la încassarea taxelor, cetirea raportului, ținerea unei disertațiuni și a banchetului, eventual a balului sau concertului, ci încă dela început va trebui să se facă pașii de lipsă și pentru înființarea *agenturilor comunale* și cu o cale și a *bibliotecilor populare*. Fără înființarea și buna organizare a acestor două instituțiuni în toate comunele românesce, Asociațiunea nu-și va pute ajunge scopul pentru care s'a înființat, și influința ei asupra maselor poporului nu-și-o va pute valida nici când în deplină măsură.

Agenturile fiind organele, prin cari Asociațiunea vine în atingere nemijlocită cu masele poporului, formează un element de importanță deosebită în organismul Asociațiunii.

Chemarea lor este, între altele, „a grigi de foile, cărțile, eventual biblioteca poporală și cu un cuvânt de toate obiectele primite dela comitetul cercual pentru întrebuințarea lor în comună, ținându-le totdeauna în stare bună“.

Deci *biblioteca poporală* este dată în grigea agenturei. Se înțelege, că în sensul statutelor și regulamentelor, cum și în interesul bine priceput al poporului, agentura trebuie să stăruie și pentru înmulțirea mijloacelor de venit necesare la prosperarea Asociațiunii, și prin aceasta la înaintarea poporului din fie-care comună.

Dacă în urma stăruințelor ce face, Asociațiunea va isbuti în timpul cel mai apropiat — și trebuie să isbutească — a înființa agenturile și bibliotecile populare, ea va fi făcut mult. Prin aceste intră de fapt în legătura mult dorită și prea folositoare cu poporul dela sate și pune cel mai solid și trainic fundament culturii și progresului acestuia în toate privințele.

De aici încolo i se va da Asociațiunii tot mai mult posibilitatea de a strînge la sinul său, și de a adăposti sub aripile sale obștea; căci din ți în ți mulțimea va începe a cunoasce glasul ei, îi va simți influința binefăcătoare, și nu se va da îndărăt nici dela jertfele, ce le reclamă înaintarea scopurilor sale.

În statutele și regulamentele Asociațiunii se spune, că chemarea despărțemintelor este de a intra în mai deaproape atingere cu poporul, respândind la acesta învățătura în toate direcțiunile, prin disertațiuni populare și învățături despre economie, industrie și comerț, etc. Aceste însă puțin ajută în modul cum se fac ați. Efectul lor se poate bine asemena cu al unei prelegeri din școală. Copilul rămâne cu o icoană palidă despre cuprinsul aceleia, și dacă n'ar avé la îndemână cartea, să o cetească și recetească și acasă, s'ar alege nimica din ceea-ce a auđit în școală. Întocmai se întâmplă acum cu frumoasele prelegeri și disertațiuni, ce se țin când și când prin adunările despărțemintelor. Dar când poporul va avé la îndemână cutare disertațiune tipărită, sau cartea din care s'a scos prelegerea ce a ascultat-o, pentru-ca să o poată aprofunda acasă, atunci va fi cu totul altcum. Cu chipul acesta poporul se va lumina vędend cu ochii, și în acest cas nici conducătorii despărțemintelor și agenturilor nu vor mai întâmpina greutățile, de cari ați se lovesc la tot pasul.

Dar cu chipul acesta se va ușora în grad mare și bisericei și școlai deslegarea problemelor culturale, ce urmăresc.

Învțăturile auđite în biserică se vor lămuri și întări prin cetirea cărților din bibliotecile populare. Iar învățăturile câștigate de tinerime în școală, nu vor rămâne literă moartă, nici se vor da uitării; căci bibliotecile populare, la îndemână fiind, vor oferí și tinerimei materialul cel mai variu, cel mai interesant și mai adequat gustului și trebuințelor sale.

Cu ajutorul bibliotecilor populare vor puté da înainte și celelalte reuniuni ce le avem, și ne va fi mai ușor a înființa altele, cari nu le avem. Căci în ele residă o imensă forță, de care mulți de loc nu-și pot da seamă.

Tocmai de aceea legăm cele mai mari speranțe de înființarea în massă a agenturilor și bibliotecilor populare.

Și în despărțemintele cu conducători vrednici — cum credem că sunt și au să fie toți conducătorii despărțemintelor Asociațiunii — vom ajunge negreșit în scurt timp să satisfacem acestor trebuințe; vom ajunge să nu avem sat românesc fără o bună bibliotecă poporală, precum nu întâlnim sat fără biserică și școală.

Atunci apoi vom începe a fi tari în locul pe care stăm, și ne vom pute apuca cu nădejde deplină și de resolvirea altor probleme, dela cari atiră viitorul și fericirea poporului nostru.

Cu chipul acesta Asociațiunea are să devină de fapt intruparea idealurilor celor mai înalte culturale ale poporului nostru.

S.

DOCUMENTE ISTORICE.

Circularul episcopului Ioan Bob, adresat clerului român unit din diecesa Făgărașului, prin care-i notifică înființarea vicariatelor: Hațegului și Făgărașului.

Circularul, ce urmează, este interesant din punct de vedere bisericesc-istoric nu numai pentru că ne arată precis timpul, când s'au înființat cele doué vicariate, și cine au fost cei dintâi purtători ai celor doué oficii vicariale, cari adeseori au avut succesori în adevăr destoinici, ci circumscrie tot odată și cercurile lor de jurisdicțiune ecleziastică la înființarea vicariatelor. Meritul înființării și dotării lor este al episcopului Bob. Vicariatul Hațegului aparține astăzi diecesei gr. cat. rom. a Lugosului, iar al Făgărașului archidiecesei gr. cat. rom. de Alba-Iulia și Făgăraș.

Originalul circularului este scris cu litere cirilice și nu tipărit.

Ч. А ХС брате!

Анзлата Весаго Рвзаска Мзрїре ла оумилїта Ноастрз чѣре
А мїлостивѣа сзѣ дїн кѣ Аѣгѣст анѣлѣн аѣпѣ аѣ рззолвзлїт,
ка А цжнѣтѣа Хацзгѣлѣн, шї а Фзгзрашчлѣн сз пѣтем ашезз
вїкарзшї вѣрваци дестойннїчї, кѣ лдестлїтѣ лѣвцзтѣрз лподо-
вїцї, карїн пре клер шї пре нора православноїка кредїнцз сжї
лѣтцз, шї пентрѣ траю лор дїн Касса лпзрзтѣскз кѣте тїн
сѣте де злоти пе ан сз аїѣѣ. Карѣ мїлостивѣ рззолвцїе прїн
А Гѣвернїѣм А ї зїле Новембрїе Анѣлѣн трекѣт примїндѣѣ
ам ржнлїт, шї ам ашезат А пзрциле Хацзгѣлѣн вїкарзш пре
чїнстїтѣа фрателие нострѣ Алѣѣандрѣ Фїскѣтї, пжнз акѣм про-
тоноп ал Бїстрїцїї, шї префѣктѣш А Сѣмїнарїѣмѣа Клєрѣлѣн
Фзгзрашѣлѣн, каре ка лѣт сѣпт а са вїкзрзшїе впархїїле Ха-
цзгѣлѣн, Хонедорїї, Брадѣлѣн, Ѣрцїї, Садѣлѣн А вармеїїле

Хвнедорїи шї а Сївїюлїи ашезате. Іарз а пзрїиле Фзгзраш-
лїи пре ч. фрателе Іван Халмагї пжнз акм протопоп Впархїилвр
Венецїи шї Фзгзрашлїи, сзпт а кзрлв викзрзшїе ввр фї ачї
нзмїтеле в Впархїи а Фзгзрашлїи адекз, шї а Венецїи, преввм
шї а Ёдорхїюлїи, шнї а Харомсекїи.

Карє мїлостївз розолвїе лпзрзтїскз, шї а Ноастрз оржн-
длалх пентрл ачїа сз вестїще Фрзцїилвр Воастре, шї ла тот
нородл, ка вхзжл л. Лпзрзтїскз кзтрз Влерл шї нородл ржмж-
нск плекзчїне пхрлрл сз рлгаци пре мїлостївлл Дхмнезлх пентрл
лделлнгарї вїцїи, шї ферїчїта шкжрлшїрл цзрїлвр а Лнзлцїи
Сале, авжнд бхнз нздїжде, кжм кз тот Влерл дхпз пхтїнцз
сз ва ажхта шї лзхїстра.

Лжнгз ачїста порхнїм Фрзцїи Тале, ка лтжмплжндлсз прї-
стзвїрл вре хнїи преот дїнтрл ачїи єпархїе, лдатз сз не лцї-
їнцззї деспре моартл лїи кжм шї дїн че н саз лтжмплат моартл,
кжтз врїме аз бололїт? кжм шї прїн че преот саз грїжїт ла
моартє, афарз де ачїсте, кжм аз вецїїт, шї кжм шаз плїнїт
преоцаска са даторїе, ка пзрїнцїще сз ржндлїм ла тоцї преоцїи
ноцїрї сз факз рлгзчлнї шї С: лзтлргїи пентрл схфлетл лїи.

Маї пе хрмз датор веї фї Фрзцїа та лчїпжнд акжм дела Зїоа
дїнтіи а анллї кхргзторїл а ла лформацїе де в шрї л ан.
Ёдатз кх сфжршїтл лїни лїи Юнїе, лрз а доав варз кх
сфжршїтл лїи Декємврїе деспре пхртара фїцїе кзрлв преот дїн-
трл аче єпархїе, кжм се поартз кх ваменї дїнафарз, анжме нїи
сфаднїк, бїцїв, мзніос, пжржтор, шї алтеле ипрочї. Іарз а чїле
дїн лзхнтрл пзхїще вїсїрїка, фачє л тоате дхмїнечїле, шї сзр-
взторїле чїле лїгате С. лїтлргїе, лвхцзтлрл шї чїле обїчнл-
їте а православіи, черчєгазлх волнавї? ла морцїи шї ла алте
трїбї дхпз даторїл преоцаскз мїрїе? Фи благословїт. Блаж є
Іанварїе аїпз.

И Фрзцїи Тале

Де бїне воїторїю

Влздїка Іоан Боб м. п.

Transcriere.

C. (cinstite) în Chr. Frate!

Înălțata Chesaro-Crăiasca Mărire la umilita Noastră cerere în milostivul său din 26 August anului 1786 au răsolvăluit, ca în ținutul Hațăgului și a Făgărașului să putem așeza vicarși bărbați destoinici, cu îndestulită învățătură înpodobiți, carii pre cler și pre norod pravoslavnică credință să-i învețe și pentru traiu lor din Cassa împărătească câte trei sute de zloți pe an să aibă. Carea milostivă răsoluție prin În. Gubernium în 10 zile Novembrie anului trecut primindu-o am rânduit și am așezat în părțile Hațăgului vicarș pe cinstitul fratele nostru Alexandru Fiscuti, până acum protopop al Bistriții și prefectuș în Săminariumul Clerului Făgărașului, care va avé supt a sa vicărășie Eparchiile Hațăgului, Honedorii, Bradului, Orăștii, Sadului în varmeghiile Hunedorii și a Sibiului așezate. Iară în părțile Făgărașului pre C. (cinstitul) fratele Ioan Halmaghi, până acum protopop Eparchiilor Veneții și Făgărașului, supt a căruia vicărășie vor fi aci numitele 2 Eparchii, a Făgărașului adecă și a Veneții, precum și a Odorheiului și a Haromsecui.

Care milostivă rosoluție împărătească, și a Noastră orânduială pentru aceia se vestesce Frățiilor Voastre și la tot norodu, ca vâdând În. Împărătească cătră Clerul și Norodul românesc plecăciune, pururea să rugați pre milostivul Dumneđen pentru îndelungarea vieții și fericita ocârmuirea țărilor a Înălții Sale, având bună nădejde, cumcă tot Clerul după putință se va ajuta și înzestra.

Lângă aceasta poruncim Frății Tale, ca întemplantu-se pristăvirea vre-unui preot dintru acei Eparchie, îndată să ne însciințezi despre moartia lui cum și din ce i-s'au întemplat moartia, câtă vreme au bololit? (*sic!*) cum și prin ce preot s'au grijit la moarte? afară de aceste, cum au viețuit, și cum și-au plinit preoțasca sa datorie? ca părințește să rânduiim la toți preoții nostri să facă rugăciuni, și s. liturghii pentru sufletul lui.

Mai pe urmă dator vei fi Frăția Ta începând acum dela ziua dintăiu a anului curgătoriu a da informație de 2 ori în an. Odată cu sfârșitul luni lui Iunie, iară a doua oară cu sfârșitul lui Dechembrie despre purtaria fiesce-căruia preot dintru ace eparchie, cum se poartă cu oamenii dinafară, anume nu-i sfadnic, bețiv, mănios, pârător și altele iproci. Iară în cele din lăuntru păzesce biserica, face în toate duminicile și sărbătorile cele legate s. liturghie, învățătură și cele obicinuite a pravoslaviei, cercetează bolnavii? la morți și la alte trebi după datoria preoțască merge? Fi blagoslovit. Blaj, 6 Ianuarie 1787.

A Frății Tale

De bine voitoriu:

Vlădica *Ioan Bob* m. p.

Comunicat din archiva protopopiatului rom. unit al Sibiului de

Nicu Togan.

SERVICIU STATISTIC ROMÂN.

(O propunere.)

Pelângă tot progresul necontestabil ce l-am făcut în ultimele decenii, nu scim nici ađi *câți suntem și cât valorăm?* Dacă e necesar să ne reamintim numărul, cu care contribuim la impopularea patriei noastre, suntem siliți a resfoi statistica oficială, care din întâmplare (?) chiar în partea ce ne interesează mai aproape „a alunecat pe căi, cari nu pot și nici nu prea intenționează a duce la aflarea adevărului“.*)

Pe baza recensementului din 1890 am făcut mai multe probe, dar mi-a fost imposibil a scoate numărul de suflete (2,589.066), ce statistica oficială îl atribue Românilor. Spre a arăta fluctuațiunea, ce se vede în aceasta statistică, voi reproduce următoarele date:

În comitatul Arad sunt după statistica oficială (1890) 208.957 Români, 2200 Sârbi, la olaltă 211.157; după confesiune: 13.140 gr. cat., 201.984 gr. or., la olaltă 215.124. Deci după confesiune sunt cu 3967 mai mulți Români și Sârbi decum se arată la cifra naționalităților.

Populațiunea totală a comitatului Brașov e de 86.777 suflete, între cari Maghiarii (26.166) arată o creștere de 1256 suflete, adecă 5.1%, față de anul 1881; Români sunt 31.106. După confesiune însă (31.579 gr. or. + 561 gr. cat.) sunt 32.140 Români, de unde rezultă o diferență de 1034 suflete în defavorul nostru. Considerând, că la elementul român găsim un minus intenționat de 1034 suflete, iar crescământul Maghiarilor se arată cu cifra de 1256, e evident, că în acest crescământ sunt computăți 82.32% Români, cari poate vor vorbi și limba maghiară.

S'a constatat de nenumărate ori, că elementul românesc este unul dintre cele mai spornice în patria aceasta; din statistica oficială însă vedem contrarul: din an în an scădem. Din populațiunea totală a țerii am fost adecă Români: în 1840 = 19.53%, în 1870 = 18.68%, în 1881 = 17.5%, în 1891 = 17.1%. Ne vom întreba, unde sunt datele statistice pentru anii 1850 și 1860? Iată ce ne spune lexiconul Pallas: „conscriptia din 1850 încă a arătat naționalitățile, însă cu tendințe dușmănoase față de Maghiari“ (Tom. 12, pag. 88). Din aceasta cauză nici nu se mai ia în combinare acea statistică.

Dacă vom considera, că la anul 1840 din populațiunea întreagă de 11,274.672 suflete au fost 2,202.542 Români, adecă 19.53%, și vom admite, că în acest raport au stat an de an, la 1891 suma totală a Românilor ar trebui să fie 2,955.000, iar în proporțiune cu sporirea Maghiarilor: 3,370.000. La tot cazul însă suntem mai mulți decum ne arată statistica din 1890. Am văduț însă mai sus, că din an în an scădem în %.

Nu începe îndoiială, că se urmărește un plan stabilit, după care elementul românesc va trebui să dispară din statistica țerei cu siguranță

*) „Transilvania“, 1899, Nr. I și II.

matematică. Afară de procedura adoptată deja, mai sunt trei mijloace, cu ajutorul cărora se va ajunge acest scop: matricularea nou-născuților, neconfesionalismul și nazarenismul. Cine va mai pute dice preste 10 ani, că Kende Pista e Stefan Căndea, că Csán Demeter e Românul Dimitrie Gian? Sau poate un individ, care s'a declarat fără confesiune va mai fi indus în statistică în rubrica Românilor? Ori poate nazareanul va mai fi considerat ca Român? Cu aceste presupuneri nu ne putem amăgi.

Pentru ca lumea cultă și connaționalii, cu cari trăim pe unul și același pământ, să fie ținuți în rătăcire și în privința puterilor noastre intelectuale, — statistica analfabeților încă e întocmită tendențios față de noi, clasându-ne cu 87%, după Ruteni (84%) chiar. Va să dică numai 13% din totalitatea Românilor știu ceti și serie. În aceasta privință nu sunt cruțați nici chiar Românii din regat; ei încă stau îndărăptul Sârbiei, deși Hickmann arată 42% analfabeți în România, iar în Sârbia 60%. Nu va crede nimenea, că după 30 ani dela introducerea învățământului obligator, Românii, cari în raport cu celelalte elemente au jertfit foarte mult pentru școală, să fie ajuns la acest trist record al cunoscințelor elementare!

Dacă însă în privința vieții noastre naționale și culturale am fost avertați a ne folosi întotdeauna de o statistică tendențioasă, trebuie să mărturisim, că totuși avem o statistică, pecând față de progresul nostru național-economic orbecăm într'un Tohuwabohu ne mai pomenit. Nu scim: câtă avere avem în mâinile noastre, nu scim: ce valoare are bunul nostru, nu scim: cât contribuim la susținerea statului, nu scim: câte procente se subtrag din sudoarea noastră pentru scopuri străine, nu scim: câți soldați avem înrolați pentru apărarea patriei.

Deja la anul 1863*) au venit Românii la eunoscința, cât e de rău, că nu avem date despre averea noastră națională, și de atunci încoace în timp de 36 ani noi tot locului stăm, fără a întreprinde un singur paș spre a ne orienta în direcțiunea aceasta. Nepăsarea noastră este condamnabilă.

Suntem pe pragul secului XX. Toate popoarele se nisuesc din resputeri a institui opere mărețe, cari ca delimitante al perioadei de trecere din secul civilizațiunei (XIX) în al luminilor (XX) să reamintească generațiunilor urmânde gloria străbunilor lor. Vom pute trece aceasta delimitare, lăsând generațiunilor următoare chaosul, în care am orbecat noi? Tristă amintire ne-am lăsa.

Este evident deci, că nu mai putem sta cu mâinile în sin, așteptând dela alții să ne facă statistice, iar noi să ne spăriăm unii de alții cu produsele lor tendențioase. Noi înșine ne putem compune statistică exactă, ca să ne cunoascem în toate părțile noastre bune și rele. Spre acest scop:

*) Baritiu: Părți alese din istoria Transilvaniei. Tom: III, pag. 246 -248.

1. Asociațiunea noastră să compună tipărituri adecuate, cari să le transpună tuturor ordinariatelor cu acea rugare, ca să dispună în cercul lor de competență purtarea conscripțiunilor parohiale, introducând în ele deja cu începerea anului 1900 st. n. toate familiile cu toți membrii aparținători din parochii și filii, în ordine alfabetică. În aceste conscripții ar fi a se induce: datele confesionale, profesiunea sau ocupațiunea (împreună cu raportul militar), starea culturală (= scie ceti și serie), proprietatea (case, instalațiuni industriale și comerciale), posesiunea de pământ după jughere (lanțe) și contribuțiunea directă. Instituțiunile culturale cu capitalele lor. Aceste conscripțiuni să se încheie cu 31 Decembre 1900 st. n.

2. Extrasul sumar al datelor din conscripțiune în restimp de trei luni (31 Martie 1901) să se înainteze oficiilor protopopesci, cari până la finea lui Iunie 1901 să compună un alt extras cumulativ asupra întregului protopopiat.

3. Oficiile protopopesci să-și înainteze operatele lor cumulative ordinariatelor concernente, cari pe basa lor vor publica câte un șematism amănunțit, care va fi oglinda fidelă a diecesei respective.

4. Din șematismele puse la dispozițiunea comitetului Asociațiunii noastre se va pute compune o statistică exactă a referințelor elementului românesc din patrie, care publicându-se în organul Asociațiunii, sau separat, va fi un monument statistic și istoric destul de însemnat, pentru-ca să se numere între operele monumentale, cu cari noi vom pute delimita perioada de trecere din seclul XIX în al XX-lea. O astfel de statistică totodată ar potența interesul lumii culte față de referințele noastre culturale.

Având în considerare, că între neconfesionali și nazareni sunt o mare mulțime de Români, cari ieșind din sinul confesiunei-maice, sunt expuși a nu mai fi numărați între Români, vor trebui deci induși în apendicele conscripțiunilor pentru a li se păstra originea română. Acei Români, cari aparțin altor diecese (sârbe ori rom. cat., cum e Bulciul, apoi cei ce aparțin diecesei gr. cat. de Muncaciu) vor fi conscriși, întru cât se va pute, în apendicele conscripțiunilor parohiale române mai apropiate.

Conscripțiuni, ca cele plănuite, se poartă în diecesa Caransebeșului; în aceste părți prin urmare statistica proiectată se poate lucra fără multă osteneală, având a se întregi numai cu datele ce lipsesc.

Astfel s'ar pute înființa un serviciu statistic român, care ne-ar da posibilitatea de a ne cunoaște pe noi înșine.

(Alibunar.)

T. V. Petrisior.

ÎN CE STĂ FARMECUL POVEȘTILOR ȘI POESIILOR POPORALE?

Poveștile, poesiile populare și alte ramuri ale prețiosului material folkloristic se păstrează cu sfințenie de popor, și se lasă ca moștenire din generațiune în generațiune urmașilor. Și până acum ele nu s'au păstrat în cărți, ci numai în memoria unor aleși ai poporului. Dar cum?

Poveștile, poesiile, snoavele, anecdotele, proverbele și ghicitorile, ele în sine sunt un ce frumos și atrăgător. Unele excită risul, altele te pătrund până la lacrimi; în unele se descriu cele mai perfecte tipuri de curagiu și bărbăție, în altele își află expresiune cele mai înalte și curate simțăminte religioase și morale, etc. Notele aceste caracteristice în primul loc fac poveștile, poesiile etc. atrăgătoare și plăcute.

Dar singur aceste condițiuni nu sunt de ajuns pentru a asculta și învăța cu dragă inimă produsele poeziei populare.

Un cetitor rău nu poate avea ascultători; împedecându-se la toată vorba în cetire, în loc de interes el produce ris în cei de față, și-și atrage batjocura ascultătorilor. Tot așa se întâmplă cu oratorii sau predicatorii, între cari se numără s. e. și preoții, ca unii ce au să influențeze mai în toate ȳilele cu cuvântul asupra inimei, asupra caracterului masselor. Neavând unii din ei darul de a vorbi, sau și nefăcând exerciții îndestulitoare pentru a pute vorbi cu succes, nici nu se va vedea pe urma lor sporul ce cu drept cuvânt i-se datoresce cuvântului. Astfel se întâmplă și cu povestitorii din popor. Înzestrați de Dumnezeu cu o memorie excelentă, ce aud odată ei nu mai uită, ci unii predau cu mai multă măiestrie decât magistrii lor ceea-ce și-au însușit. Atari povestitori sunt puțini de tot într'un sat. Aievea povestitori adevărați artiști, să-ți pară bine aflând 2—3 într'un sat. Dar ei sunt de ajuns pentru a aduna obșteea în giurul lor, a o distra, a o cultiva, și a contribui totodată ca focul sfânt al materialului folkloristic să nu se stingă nici când din memoria poporului.

Farmecul poveștilor și poeziilor populare etc. residă și în limba în care ele sunt predate, în o limbă simplă și înțeleasă de toți. Această împrejurare le face accesibile tuturor. Ele influențează cu deplină putere nu numai asupra minții, ci și asupra inimei și voinței; în urmare cultivă poporul.

Poesiile mai au și avantajul, că se învață nu atât din spuse cât mai cu samă din cântat; astfel că sub îndoitul farmec al textului frumos și al melodiei încântătoare, poesiile prind și mai bine decât poveștile.

De altă parte poveștile și poesiile populare se spun și învață în timp când o parte din grigi și necazuri se pot da uitării, și mai cu seamă în lungile nopți de iarnă. În acest timp poporul caută și află distragere, și încă o distragere din cele mai plăcute, mai instructive și mai nevinovate. Acest fel de distragere este prețios în gradul suprem,

pentru că nu e împreunat nici cu spese, și nu sunt legate de el urmări păgubitoare ori păcătoase.

Ceea-ce sunt teatrele și concertele pentru oamenii culți dela orașe, aceea sunt întrunirile la povești ale sătenilor. Povestitorii sunt artiști, cari întrețin publicul mai seară de seară, fără de plată, și încă adesea cu piese mult mai de valoare, decât unele din cele ce se reprezintă în teatre.

Iar cum e la joc, unde se amestecă și fluierul sau cetera, și unde se întrunesc cete de ficii și fete, aprinși de focul dragostei, farmecul poeziilor, al chiuiturilor este și mai mare. Aici el își ajunge culmea.

S.

POVESTEA LUI „ME TEM“.

Se dice că a fost odată un om, care avea un ficior. Și ficiorul acela era așa și așa: nu prea învățat, dar nici prea cuminte, și găngav din fire; de când da să vorbească mai repede, trântia câte șapte deodată. Așa era ursita lui. Dar ursita lui era să fie el și cu noroc.

Ficiorul, de care pomenim, crescuse mare și crescuse holteiu; ajunsese la bine, ajunsese la amar — dar la frică n'a ajuns în viața lui.

Și odată dîse cătră tată-său:

— Tată, ce-i aceea „Me tem“?

— Nu știu — răspunse tată-său. Vezi dta, scia el ce bidigană-i frica, dar nu voia să-i bage comedii în cap. Și ficiorul stăruia într'una să-i spue și să-i spue, iar într'o zi îi dîse verde:

— Spune-mi tată, că de nu mă duc în lume până unde oi auzi de el.

Înzădar; că tată-său nu voia de fel să-l înfrice. Astfel vedu odată că ficiorul său își ia traista între umere, o măciucă în mână și se cam mai face dus.

Merse el și merse pe cel drum și pe cea cale, tot cu traista de-a spinare, până-ce după atîta vreme, câtă a mers, se pomeni înaintea unor curți minunate, unde se nimeri așa de bine de ședea tocmai înălțatul împărat.

Se minuna el, de-și puse degetele în gură, de curțile alea și de câte și mai câte îi picau ochiului de pe acolo, iar când se uita mai proclat trosc! un pat de pușcă în spate. Adecă-l trăznise o cătană, ce ținea pază la poartă. Ficiorul nostru mai pe jos nu s'a lăsat, ci-i trăzni și el o măciucă cu vîrf și îndesat, de l-a săturat de dat, iar cătana la una ca asta de nimic nu s'a apucat, fără l-a dus la împăratul să-i facă judecată.

Dacă l-au dus, și-a povestit ficiorul necazul, boscorodind acolo, cum îi veni de-l umflă pe împărat rîsul, când îl auzi. Dar ca om cu minte cum era în vremea aceea, nu l-a dat afară, pentru asta, ci l-a oprit la el, ba încă l-a și omenit, iar peste noapte îl pofti să rămăie într'o curte.

Avea împăratul o curte nouă, zidită mai de o lătura de celelalte curți. Dar vezi dta, în ce loc s'o fi nimerit? în ce vreme s'or fi apucat

de ea? — curtea nu era curată. Ce era anume întrînsa nu putea nime să scie. Împăratul, năcăjit, pune a ficii pe ficii să o păzească, dar în deşert, că dimineaţa îi afla lungi.

În curtea asta aşeză împăratul pe ficiul nostru să se culce pe noapte.

Dete poruncă la vremea aceea, de-i aşternură pat împodobit cu perini minunate, tot în fir îmbrăcate, iar ca să aibă şi petrecere, îi aşternură o masă cu mîncări şi beuturi una mai proclată decît alta, şi peste toate duhan din greu: nu cu pachetele, ci cu roatele, de-i scăpărau ochii omului nost vedînd atâtea frumuşei. Şi lăsat singur în chilie, el de nimic nu s'a apucat, fără de beut şi de mîncat; iar după-ce s'a ospetat, s'a aşezat domnesce în pat umplându-şi pipa cu duhan şi trăgea-trăgea, de gîndea că toată pipa i-a plesni cu ţeve cu ciutură cu tot.

Pela douăspredece noaptea, iacă-mi-te 3 draci cu 3 saci şi o păreche de cărţi de jucat — dau năvală în lontru cît pe uşe, cît pe horn, şi se aşează la jucat.

— Noroc bun! le ăce omul nost. Cum o duceţi? Cum vă aflaţi? Bine că v'aţi abătut pe aicea, de nu m'aţi lăsat singur. Şi se minuna el ca de o comedie, socotind că limpede-s hornari, căci altcum n'ar fi intrat pe horn, — şi se aşeză lîngă masă să-i privească cum se joacă.

Dădeau ceia, de gîndia că se topeşte: le umblau degetele ca prisnelele şi cartea ca sfirleaza; cînd cartea pica şi bănetul suna, şi era pe masă o clae de galbeni. Atunci ce-i vine în minte omului nost? Haid, că s'a băga şi el în joc, avînd trei creţari în buzunar. Şi cît ai ăce: unu-doi-trei, i-au şi şters creţarii tus-trei şi tot într'atîta vreme i-ar fi şters şi cuşma din cap, dacă şi-ar fi pus-o.

Se uita el îndelung cum i se duc bănişorii, dar socotia că i-or întoarce ceia îndărăpt. — De unde?

— Măi — grăi el atunci — daţi-mi banii înapoi!

— Ba, că i-am miruit, respunseră ei.

— Mă, mie-mi place de voi, d'aia m'am băgat în joc, însă de-mi faceţi comedii de alea, vă bat de acoloa muriţi.

Diavoli nici nu-l auăia în toînl jocului. Atunci omul ce făcea? De nimic nu se apuca, fără de măciucă săraca şi dă pe ei, de le eşia fum din spete. Alele, măicuţă, cum o luară atunci la picior! Nu altmintrelea, fără gîndia, că-s sloboăi din puşcă. Bani, cărţi şi toate le-au remas pe masă.

Mult s'a mirat şi desmirat de ficior, cînd l-a găsit împăratul, dimineaţa, voios, întreg, nevătămat, şi pe masă galbinii grămadă.

Cum ăi-ai petrecut noaptea, — îl întrebă împăratul, dorind să scie întemplantarea.

— Bine într'un feliu, — n'am ce ăce. Numai pe la miezul nopţii nisce hornari au dat năvală în lontru: cît pe uşe, cît pe horn şi s'au apucat la joc. N'aş fi avut nimic cu asta, că-mi plăcea de jocul lor,

dar când m'am pus și eu cu dinșii, ce au făcut? cum au făcut? m'am vădut șters de crețarii ce-i aveam. „Măi — le ȋic — dați-mi banii înapoi, că-s dela tata“. Ceia ba. — Atunci i-am tăiat peste cap cu ce mi-a picat în mână, i-am pus pe fugă, de știu că n'or mai veni în veci pe aceea.

— Ba me tem că or mai veni — răspunse împăratul. Mai rămăi pe aici și în vre-o noapte de s'or mai nimeri, ia-i la scurta și nu-i lăsa în pace până or face contract că nu s'or mai ivi pe aici în veci.

— Bine, răspunse ficiorul, dar asta eu n'am știut-o. Și rămase încă o noapte în curte.

În puterea nopții, când și apele dorm, diavoli iarăși năvălesc în lontru, apucându-se la bătăi, ei știu pentru ce. Toate ca toate, dar omul nost scăpăra de frică să nu spargă ceva cu nebuniile lor și le ȋise cu buna:

— Ogoiți-ve măi, să nu spargeți ceva — când ținc! un ochiu de fereastră sări de se făcù tot fleanduri.

— Alele! n'ar mai fi pomană de voi — ȋise ficiorul apucându-și măciuca. Și dădea pe ei — de gândiai că nu alta, fără se prăpădesc.

— Lasă-ne în pace — strigau ei — că nu mai venim pe aceea câte-ȋile mai trăim.

— Dar cum se vă las, când iacă ce ați făcut și pliosc! în ei, de săriau până în pod de durere.

— Alele! fie-ți milă de noi, nu ne chinui, că murim de durere!

— Nu scăpați din mâinile mele, să știu că de șapte-ori muriți după olaltă — de nu-mi dați încredințare, că nu mai veniți pe aceea.

— Ai vai! dă-ne pace că-ți dăm.

Și făcù contract cu ei, nu altmintrelea fără în scris și întărit cu pecete, pe cumcă altu n'or mai avé ce să caute în curtea aia. Și drept că nu s'au mai arătat uriciunile spurcate, câte ȋile a trăit împăratul, nici în curte, nici în apropierea curții lui, ci se ațineau dela ea, ocolind-o de câte o poștă.

Omul nost după-ce a scăpat de necaz pe împăratul, se gândi să meargă acasă, că-l lovise dorul de tată-seu.

Și cum mergea mai pe cale, mai pe cărare, mai mult a lene decât inadins, îl ajunse dela un loc o ploaie și un vânt mare, de să-l ie de pe picioare. Și ca să nu-l bată ploaia, s'a băgat într'o criptă, ce era în apropiere, și în cripta aceea s'a scutit de vreme.

Aici i se acăță alta.

Cum era ud până în piele îndată mare nimic nu i s'a întâmplat aici în criptă, fără l-a apucat somnul.

Dar unde să-și plece capul?

Vădu dinsul mai mulți inși, așezați în rând de-a lungul păreților în câte un păticeț frumos. Și lui i se păreau că dorm.

— Aho, mă, cum te chiamă, strigă el cătră unul, mai scoală-te să mă culc și eu, că tu ai lănceȋit destul!

Cela nici nu moțăia.

— Hoiu, mă, striga el cătră un altul, mai lasă-me și pe mine să me culc!

Cela — noroc bun!

— „Hoiu, mă, lasă-me și pe mine“ — începe el de nou, și așa striga de toată cripta resuna și-i luă pe toți de-a rândul, dar de sculat nici pe unul nu-l duria capul — că ei dormiau somnul cel de veci.

— Ei, socoti el, asta încă a fi una! De oiu umbla eu tot așa, nu s'a ridica nici unul, că-s domni mari. Dar stăi că și io-s om, nu glumă. Și dîcînd așa, apucă pe unul de după spate și jap! cu el în mijlocul criptii, așezându-se el în locul lui.

Dacă și-a făcut loc, s'a hodinit cum i-a plăcut, c'a durmit până noaptea la 12 ceasuri. Atunci iacă-mi-te întră în criptă trei tălhari, cu un sac de bani, să-i împărțească, și totodată ca să pisce câte-ceva dela un mort, ce-l sciau că era acolo în criptă. Și mortul se nimerise tocmai în cosciugul, în care se așezase omul nost. Fost-a baron? fost-a grof? nu vă sciu spune. Om bogat o fi fost, căci altcum nu l-ar fi îngropat cu podoabe, scumpeturi — să le ducă pe cea lume. Merg tălharii — cum dîc — în criptă, pun banii jos într'un loc, și mai ântăiu haid, că s'or da la meșteșug. Se apropie de cosciugul, în care sciau că-i omul cel avut, și-l clătesc...

— Apucă-i degetul — strigă unul.

— Caută-l prin buzunare, strigă celalalt.

— Trage-i păpucii — cel de al treilea.

Dar omul nost se pomenesce în gădilitura aceea, și necăjit foc, că nu-i dau pace, începe la ei:

— Da nici aici nu me lăsați, bate-v'ar amarul vost, și svîrr! cu căciula după ei!

Atunci așa s'au spăriat tălharii, de au sărit până în podul criptii, și dintr'odată s'au avîntat până afară, lăsând sacul cu bani cu tot în mijlocul criptii. Și din minutul acela nime nu i-a mai vădut furând. Dar omul nost s'a așezat a doua-oară, durmind până hăt în ȕiulica albă; și atuncia numai-ce s'a trezit c'un sac de bani lîngă el. I-a luat în spate și s'a cam mai dus neoprindu-se până acasă.

Dacă s'a întors acasă, îl întrebă tată-seu;

— Ce aduci în spate?

— Un sac — răspunse el.

— Dar în sac?

— Bani, tată.

— Îi, că amu te poți însura.

Și s'a însurat, ȕeu el ca toți oamenii; ba și-a luat o fată de treabă și avută. Și s'a așezat la casa și la masa lor.

Și din ȕiua cununiei dus-au ei ȕile bune la olaltă, că de toate aveau ce le trebuia, și gâlceava nu intra în casa lor, c'apoi atâta îi era. Dar

pe lângă toată bunătatea, supărare tot era: că bărbatul una-două începea cătră nevastă: „Tu femeie ce-i aceea: „Me tem“? și „spune-mi să știu ce-i aia!“

Unde nu se ascundea femeea seara pe sub streșini, să-l spariă, când a ieși afară. Nu folosia nimic, că pe el îl umfla risul, când îi săria dumnia-ei în spate; și unde nu se ascundea pe sub pat începând ca lupoaica, nu folosia nici atâta, că el socotia că se joacă, și în urmă, unde nu se făcea de toate, dar el să se înfrice — de fel.

Și atunci merse ea pe la babele din sat luându-le pe rând: care-i spunea câte-un leac — nu-l putea căpeta; care-i dădea câte-un leac — nu-l putea folosi, până-ce una mai a dracului țise, că i-a face bărbatul să știe câte țile a mai trăi, ce-i „Me tem“-ul ala.

Anume cum o învețase ea?

— „Păzesc-le, țise, în vre-o noapte, când a vrea să bea apă. Te scoală iute și dă-i un urcior, în care îi fi grijit mai de înainte să pui câți-va pișcari. Când a bea cu poftă, i-s'or prinde pițigușii de limbă, l-or pișca, l-or înfrica și mai mult nu te-a întreba“.

Tocmai așa s'a întâmplat. Când a beut bărbatul apă, i-s'au acățat pișcarii de limbă și așa s'a spăriat de a scăpat urciorul jos și o septemână în capet tot înfricat a ramas, și de acoloa încolo a știut ce-i „Me tem“-ul ala.

Apucatu-s'au după aceea de traiu bun și trăiesc până în ziua de astăzi unde-va, de o fi vrând Dumnezeu, iar de nu s'or fi dus și ei.

(Auzită dela A. Mireșanu, în Sesarma).

G. Todica.

SCIINȚĂ, LITERATURĂ ȘI ARTĂ.

Bibliografie.

Despre poporație. Statistică, teoria și politica ei. Studiu economic de A. C. Cuza, doctor în drept. Iași, 1899. Tipografia națională, strada Alexandri Nr. 11. — Un vol. 8° mare, de XVI + 466 pag. Prețul unui exemplar 6 lei. Lucrare de mare importanță, serioasă și inspirată de un înalt patriotism, ce se presintă ca un studiu complex și amenunțit asupra uneia din cele mai însemnate materii ale științei economice. Faptul, că de ani de țile se observă, că poporația românească de prin orașele României scade neconținut, fiind înlocuită de străini, și prin unele comune rurale chiar ea a început a se împuțina sau a nu se mai înmulți în mod normal, l-a îndemnat pe autor la scrierea acestei opere valoroase care în primul rând e merită să atragă atențiunea obștească asupra problemei populațiunii în România, fiind aceasta problemă în adevăr problema fundamentală a științei economice, pentru-că populația este factorul de căpetenie al economiei. În legătură cu problema populațiunii autorul, prea firesc, se ocupă și de teoria rentei, de teoria salarelor, de

venit în genere, de productivitatea pământului, de naționalisarea solului, de întreagă organizarea economică actuală, întemeiată pe domnia capitalului, și în sfârșit de fazele, prin cari a trecut economia mai înainte de a ajunge în faza ei actuală de dezvoltare, ca *conomie politică* propriu zisă. În modul acesta lucrarea de față este mai mult, decât numai un studiu asupra populației. Ea este un adevărat *studiu introductiv* în știința economică, basat pe cercetarea critică a celor mai însemnate părți ale ei; din punctul de vedere corect, că *știința economică este știința, care determină legile, ce stăpânesc îndestularea trebuințelor materiale ale populațiunii umane*, lucrarea aceasta se poate considera ca cel dintâiu capitol, dezvoltat mai pe larg, al unei sistemisări viitoare a acestei științe, luând ca principiu de organizare, nu avuția, precum s'a făcut pân' acum, ci *popolația*, ca element viu, care o produce și intereselor căreia ea trebuie să fie pururea subordonată. Încheierile practice, ce le face autorul la sfârșitul respectabilului volum, sunt bogate în prețioase învățături, cari nu este permis să nu fie utilizate de cei-ce puși sunt să conducă destinele unei națiuni.

Idei fundamentale în economia politică și o nouă teorie sociologică, de Ioan Socaciu, profesor. Editura proprie a autorului. Brașov. Tipografia A. Murășianu, 1899. 8° 94 pag. Prețul fl. — '65. Capitolele cuprinse în această broșură au de a servi la timpul seu ca parte generală-fundamentală într'un sistem de economie politică, la care autorul lucră de mai mulți ani; din ele ori și care cetitor inteligent își va câștiga o sumă însemnată de cunoștințe generale și totodată punctele cardinale de orientare pe terenul atât de vast și complicat al vieții economice-sociale. Scopul, pentru care autorul a anticipat din lucrarea sa aceste capitole în broșură separată, cum dăce, a fost: de a-și face de o parte șie-și înlesnire, de altă parte a făcut-o în convingerea, că ideile fundamentale, despre cari tractează, sunt de un interes general și în broșură separată se vor pute lăți mai ușor. În partea a doua a broșurei, autorul prin o teorie proprie, s'a încercat să scoată la iveală adevăratele elemente constitutive ale vieții deosebite omenești, să stabilească legea fundamentală, în puterea căreia se mișcă viața omenească, și să explice natura fenomenelor și a legilor sociale, tot chestiuni grele, nelimpedite încă de știință până acum. Dorim autorului, care și până acum a îmbogățit literatura noastră economică-financiară cu câte-va opere valoroase, deplină paciință ca să-și vadă întreaga lucrare terminată.

O pagină din istoria Bucovinei din 1848—50, dimpreună cu niște notițe despre familia Hurmuzachi, ca răspuns la articolele din ziarul „Patria“ din Cernăuți III. Nr. 304 pag. 2 și 305 pag. 3, în cestiunea biografiilor bucovinene din „Enciclopedia română“ din Sibiiu, de Dr. I. G. Sbira. Cernăuț, 1899. Societatea tipografică bucovineană, 8° mare 40 pag. Autorul pe lângă introducere arată starea locuitorilor Bucovinei la 1848, cauza mișcărilor din acel an și ațîțătorii lor, direcțiunea și de-

generarea acelor mișcări, agenții principali, dorințele bucovinenilor, vorbesce despre parlamentul constituant și autoritatea lui, despre o deputațiune de Români panunioniști la acel parlament, despre conțelegerea între politicianii revoluționari nemți și maghiari, despre chestiunea agrară și partidele politice în parlamentul constituant, despre cele șapte petițiuni ulterioare pentru și contra despărțirii Bucovinei de Galiția, despre deputațiunea Românilor la împăratul și la parlamentul constituant, despre împărțirea teritorială a împărăției în comisiunea de treizeci a parlamentului, despre Bucovina ca țeară de coroană austriacă, autonomă cu titlul de ducat, arată preparativele și greutățile la activarea autonomiei ducatului, greutățile și pedecile în mișcările culturale și mișcările reformiste bisericesci, în sfârșit dă unele notițe despre familia Hurmuzachi și publică două urice, unul dela Scarlat Al. Calimah, domnul Moldovei, din 1813 și altul dela Gr. Al. Ghica din 1856.

Simplificarea grafice și ortografii, este titlul unei recente broșuri, apărută în tipografia diecesană din Caransebeș, al cărei autor este D. *Ilia Trăilă*, avocat în Oravița. Broșura, de o execuțiune tehnică aleasă și retipărită din „Almanachul” Reuniunii învățătorilor dela școalele confessionale gr.-or. din diecesa Caransebeșului, poartă drept motto cuvintele lui Quintilian: „Ego . . . sic scribendum quidque judico, quomodo sonat; hic enim est usus litterarum, ut custodiant voces, et velut depositum reddant legentibus”, și cuprinde pe XV + 30 pag. 8° o interesantă introducere și următoarele capitole: I. Durata periodică în pronunțarea vocalelor finale. II. Omiterea lui *i* atonic din flexiuni (-ii, -iî). III. Omiterea lui *l* atonic din articulare (-ul). IV. Consideranțe. V. Fonetismul în ortografie denotă progres. VI. Urzirea lui *ă* și *â* în fonetica românească. VII. Contemplarea caracterelor grafice pentru *ă* și *â*. VIII. Alte calamități ortografice. — Vederile dlui Trăilă, în ceea-ce privesce simplificarea grafice și ortografiei române, sunt cunoscute și din revista noastră; acum că autorul și le împărtășește și în broșură separată, oricine are ocasiune să le cunoască, procurându-și aceasta broșură dela autor (Oraviczabánya) cu prețul de 35 cr. resp. 1 fr., în care e cuprins și porto. Vederile dlui Trăilă merită în adevăr să fie cumpănite din partea celor competenți în materie de grafică și ortografie. —

Indreptar pentru ortografia română. Regule explicate și prelucrate pe baza proiectului de ortografie al Academiei, de *Vasile Dumbravă*, profesor în Beiuș. Gherla. Edit. și tip. tipografiei „Aurora” A. Todoran. 1899. 8° 20 pag., prețul 12 cr. Broșura aceasta este un mic „Vade mecum” de ortografie, un extras din studiul autorului: „Ortografia română în actuala sa stare de dezvoltare”; cuprinde strictul necesar al regulilor ortografice, explicate și lucrate pe baza proiectului de ortografie al Academiei române și are ca țintă să aducă în scriere uniformitatea atât de necesară și dorită, mai virtos într’o școală, unde se face us de diferite manuale, sau propunerea limbei, amăsurat lipselor școalei, a cădută în sarcina mai multor profesori.

Unde dai și unde creapă, comedie în 2 acte de Alexandru Cosmar, localisată de *Iuliu Popescu*, tiparul tipografiei Ciurcu & Comp., Brașov, 1899. O broșură de 70 pag. 8°, a 7. din *Biblioteca teatrală*, edată de *Societatea pentru crearea unui fond de teatru român*. Prețul 25 cr. Localizarea e făcută în bună românească.

Suspîn și simbire. Poesii și prosă, de *Antoniu Popp*. Gherla. Edit. și tip. tipografiei „Aurora“ A. Todoran. 1899. Un volum de 181 pag 8° mic, cuprinzând în partea I. 70 poesii, iar în partea II. 5 novele, 1 schiță și 2 poesii în prosă. Prețul 40 cr. —

Amicul poporului, îndreptător în cauze administrative și judecătorești pentru poporul român, de *Titu Vuculescu*, pretor. Prețul 50 cr. Toate drepturile rezervate. Se poate cumpăra numai la autorul. Arad. Tipografia „Tribuna Poporului“, A. P. Barcianu 1899, 8° 144 pag. Cartea aceasta a apărut și în limba maghiară și în curând va apare și în limba germană, și e menită să aducă mult folos poporului nostru, dându-i îndrumări practice în cauze administrative și judecătorești. De regretat e numai că limbajul și tiparul lasă foarte mult de dorit.

Raportul Camerei de comerț și industrie din Brașov, prezentat Escelenței Sale Domnului ministru de comerț r. u. asupra situațiunei economice din districtul ei în anul 1898. Brașov, 1899. Proprietatea și editura camerei de comerț și industrie din Brașov. Tiparul tipografiei Ciurcu & Comp. O broșură de 43 pag. 8°; cuprinde: Adresa; Observațiuni; Producțiunea brută; Industria; Comerțul; Comunicațiunea și Creditul.

Istoria lumii, tălmăcită de preotul *Constantin Morariu* din cartea nemțească a Doctorului Th. B. Welter și întocmită pentru folosul poporului român din Bucovina. Partea a doua. Istoria Grecilor și a Macedonienilor cu mapa sau planul Greciei. Retipărire din gazeta „Deșteptarea“. Cernăuț, 1899. Societatea tipografică bucovineană. Editura „Deșteptării“. Un vol. de 422 pag. 8° mic. Prețul 50 cr.

Românul în sat și la oaste, aprețiat din cântecele lui populare, de *Ioan Pop Reteganul*. Gherla. Tipografia „Aurora“ A. Todoran 1899. O broșură folkloristică foarte interesantă, de 96 pag. Prețul 15 cr.

Paza Maicii sfinte, dramă în patru acte, localisată de *Antoniu Popp*. Gherla. Ediț. și tip. Tipografiei „Aurora“ A. Todoran 1899. 16° 55 pag. Aceasta broșură formează nrul 2. din *Biblioteca teatrală* inițiată de tipogr. „Aurora“ din Gherla. Prețul fl. —.12.

Novele și schițe, de *Ioan Pop Reteganul*. Din aceasta scriere (fasc. I) se mai află la autor în Sibiiu (Quergasse nr. 15) câteva sute exemplare și se poate căpăta cu 40 cr. exemplarul. Broșura a II-a se află deja sub tipar, care va da 5 coale tipărite și va costa 55 cr. Atragem atențiunea publicului cetitor asupra acestei scrieri, din care ministerul instrucțiunii publice din România a abonat întâiul fascicol pentru bibliotecile populare din regatul fraților nostri în 200 exemplare.

Tragedia Calvarului, de *abbé Henry Bolo*, tradusă în românește de membrii societății de lectură „*Inocențiu Micu Clain*“ a teologilor din Blaj. Editura societății. Sibiu, „Tipografia“, societate pe acțiuni. 1899. 287 pag. 8°. Scriere, ce tratează divina tragedie a Mântuitorului, primită cu deosebite elogii din partea presei noastre; e deja a patra lucrare literară, cu care harnicii membri ai societății „*I. M. Clain*“ surprind publicul românesc. Traducerea e vrednică de original, pe care ni-l redă în un limbaj frumos românesc. Execuțiunea tehnică e neexcepțională, broșurarea e în stil antic franțuzesc, ce dă cărții o formă mult atrăgătoare și elegantă. În ceea-ce privește ortografia constatăm, că membrii soc. „*I. M. Clain*“ au făcut o strașnică săritură dela ortografia tradițională a Blajului, întrecând chiar și pe cel mai radical fonetist al nostru, pe D. Ilia Trăilă, care pe lângă tot radicalismul seu în ortografie totuși face excepțiune cu cuvântul „*român*“, scriindu-l astfel și nu „*romin*“. Prețul unui exemplar din aceasta lucrare e 2 cor., pentru România 3 lei.

Protocoalele congreselor extraordinare naționale-bisericesci ale metropoliei Românilor greco-orientali din Ungaria și Transilvania, convocate la Sibiu pe 17/29 Decembre 1898 pentru alegerea de metropolit, și pe 16/28 Maiu 1899 pentru întregirea venitului preoțesc. Edițiunea metropoliei. Sibiu, tiparul tipografiei archidieceșane. 1899. 97 pag. 8°. Cuprinde: protocoalele ședințelor I—IV. privitoare la alegerea metropolitului cu aclusele: convocarea congresului și raportul consistoriului metropolitan; protocoalele ședințelor I și II privitoare la întregirea venitului preoțesc cu aclusele: convocarea congresului, cuvântul presidial la deschidere și raportul consistoriului metropolitan.

Publicațiunile Academiei Române. (București. Institutul de arte grafice Carol Göbl, furnisor al curții regale. Strada Doamnei 16. 1898—1899.) Au apărut: *Analele Academiei Române*. Seria II. Tomul XXI. 1898—1899. Partea administrativă și dezbaterile. 535 pag. Prețul 5 lei. *Analele Academiei Române*. Seria II Tomul XX. 1897—1898. Memoriile secțiunii literare. 349 pag. Prețul 3 lei 50 bani. Cuprinsul: Un poet moldovean din veacul XVIII. Mateiu Millo, de *I. Tanoviceanu*. — Teatrul la Români. Partea a II. Teatrul în Țeara-Românească, 1798—1898. Întăiul memoriu, de *D. C. Ollănescu*. Teatrul la Români, Partea a II. Teatrul în Țeara-Românească, 1798—1898. Al doilea memoriu, de *D. C. Ollănescu*.

Analele Academiei Române. Seria II. Tomul XX. 1897—1898. Memoriile secțiunii istorice. 502 pag. Prețul 5 lei. Cuprinsul: Domnia lui Ioan Caragea, 1812—1818. Biserica Scoalele, Cultura publică, de *V. A. Urechidă*. — Primul proiect de Constituțiune a Moldovei din 1822, de *A. D. Xenopol*. — Bucureștii până la 1500, de *G. I. Ionescu-Gion*. — Manuscripte din biblioteci străine relative la istoria Românilor. (Întăiul memoriu) de *N. Iorga*. — Literații opozanți sub Cesari, de *I. Kalinderu*. — Justiția sub Ioan Caragea, de *V. A. Urechidă*. — Documente nouă, în mare parte românești, relative la Petru Șchiopul și Mihailu-Viteazul, de *N. Iorga*.

Analele Academiei Române. Seria II. Tomul XX. 1897—1898. Memoriile secțiunii științifice. 112 pag. Prețul 1 leu 20 bani. Cuprinsul: Sediul bacililor leprei din punctul de vedere al invasiunii, al eliminărilor și al combaterii leprei, de *Dr. V. Babeș*. — Materiale pentru climatologia României. IX. Ploaia la București în ultimii 32 ani. X. Vântul la București și cauza crivățului, de *St. C. Hepites*. — Contribuțiuni la fisica globului. I.

Declinațiunea magnetică la București. Inclinațiunea magnetică la București III. Intensitatea magnetică la București. IV. Determinări magnetice în România, de *St. C. Hepites*.

Flora Dobrogei de Dr. D. Brândză. Premiată de Academia Română cu premiul Lazăr în 1887. Edițiune îngrijită de *Sabba Stefanescu*, membru corespondent al Academiei, cu portretul autorului. 490 pag. 8° mare.

Sărbătorile la Români. Studiu etnografic, de Sim. Fl. Marian, membru al Academiei Române, profesor la gimnasiul gr.-or. din Suceava. Vol. I Cărnilegile. 290 pag. 8° mare. Vol. II. Păresimile 306 pag. 8° mare. Edițiunea Academiei Române.

Basarabia în secolul XIX, de Zamfir C. Arbure. Seriere premiată de Academia Română cu Premiul statului Eliade-Rădulescu din 1898. Edițiunea Academiei Române. 790 pag. 8° mare. Prețul 10 lei. Seriarea, dedicată: „Fruntașului boerimii pământene, marelui patriot basarabean, nemuritorului *Alexandru Hasdeu*“, e bogat ilustrată, iar la sfârșit are anexate: o tabelă cu măreile districtelor Basarabiei în colori; harta fizică și orografică a Basarabiei; harta etnografică; harta agricolă și harta administrativă. Toate hărțile sunt lucrate după harta marelui stat major ruses.

Studii geologice și paleontologice din Carpații sudici. Fauna calloviană din Valea Lupului (Rucăr), de Dr. Ioan Simionescu (cu 3 table). 42 pag. 8° mare. Face parte din publicațiunile fondului Vasilie Adamachi. (Nr. III). Prețul 1 leu.

Biblioteca teatrală a „Aurori“: Nr. 3. *Otrava de hârciog*. Comedie într'un act, de *Antoniu Popp*. 13 pag. 8° mic. Prețul 8 cr. — Nr. 4. *Pedepsirea vanității*. Dramă într'un act, tradusă din limba franceză de *Atanasie P. Bologa*. 24 pag. 8° mic. Prețul 10 cr. — Nr. 5. *Discreție fără voe*. Comedie într'un act de Aug. Kotzebue. Traducere din limba germană de *Corneliu Darabant*. 44 pag. 8° mic. Prețul 10 cr. Gherla. Edit. și tip. tipografiei „Aurora“ A. Todoran, 1899.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Literatura didactică.

Conferențele învățătoresci din Archidieceasa ortodoxă româna a Transilvaniei. Sub acest titlu comisarii consistoriali însărcinați cu conducerea conferențelor învățătoresci prescrise de Statutul organic, reactivate și ținute în 18/30 și 19/31 Aug. 1898, au publicat rezultatul acelor conferențe într'un volum de XI + 212 pag. 8°, apărut în tipografia archidieceșană din Sibiiu, ca acel rezultat să poată servi și mai departe drept material de studiu și de orientare pentru corpul învățătoresc și pentru cei-ce urmăresc desvoltarea noastră culturală. Volumul cuprinde o prefață; circulariul consistorial de dto 2 Iulie 1898 Nr. 4066 școl. 1898, dat în cauza reactivării conferențelor învățătoresci; actele conferențelor din cele 12 cercuri ale Archidieceșei (Sibiiu, Brașov, Făgăraș, Mediaș, Sebeșul-săsesc, Deva, Zarand, Câmpeni, Cluj, Dej, Reghin și Bistrița), iar ca acluse cuprinde: Istoricul treptelor formale, respective metodice, ale învățământului; Istoria naturală în școala poporală, și Remunerațiunile și pedepsele în școală.

Gramatica limbii române pentru clasa I. II. gimnasială, reală și civilă, de *Nicolae Bogdan*, profesor. Brașov. Editura autorului. Tipografia Ciuren & Comp. 1899. 8°. 179 pag. Prețul 2 cor. Este al 5 manual, a cărui edițiune a fost ajutorată de fondul „Coresi“ din Brașov, purtând devisa Diaconului Coresi: „Să cetiți și bine să socotiți, că veți vedé

înși-vă, că e cu adevăr". Autorul a întocmit acest manual în sensul planului de învățământ, acceptat de instrucțiunea modernă, pentru-ca să înlesnească priceperea și învățarea gramaticii limbei române în clasa I și II gimnasială, reală și civilă. Cele mai multe din bucățile de cetire le-a prelucrat după „Cartea de cetire“ a lui Ión Popea, ed. II.

Propedeutica filosofică pentru învățământul secundar, de Greg. Pletosu. Partea I., psihologia empirică, cu un adaus: bucăți de lectură psihologică. Năsăud, 1899. Tiparul lui Carol Csallner în Bistrița, 8°, 112 pag. Cartea aceasta este menită a servi ca manual de filosofie pentru clasa a VIII. a școalelor secundare, și cuprinde lecțiunile ce autorul de mai mulți ani le face din propedeutica filosofică la gimnasiul sup. fundațional din Năsăud. Autorul mai ântâiu de toate a căutat, ca din vastul material să aleagă mai cu samă acele probleme, cari se par mai potrivite pentru actul de concentrațiune a învățământului; acestea apoi a nisuit a le prelucra astfel, încât lăsând și profesorului destul teren de acțiune, să fie accesibile cugetării și inteligenței elevilor, cari datori vor fi a le prelucra și independent prin un act de cugetare individuală și spontană. Mai cu samă pentru mai ușoara înțelegere a desvoltării problemelor psihologice, autorul a adaus și un număr de bucăți pentru lectură, potrivite de a induce într'un mod natural la cunoascerea modului, cum acele se nasc și se desvoaltă în consciința individuală a fiecăruia. Amintim: Samarineanul îndurător, Omul frumos și Cele două căpățini goale, de Andr. Murășianu, Consciința, de Victor Hugo, trad. de V. Pogor, Dragostea creștinească, Judecata lui Solomon. Parabola sămănătorului ș. a. De regretat este, că limba dlui Pletosu se caracterizează prin un hiperlatinism extrem. Lucrarea presentă a fost admisă ca carte didactică cu rezoluțiunea ministerială de sub Nr. 69334 ex 1897. Prețul fl. —80. Partea a II: *Logica* se află sub presă.

Abcd-arul ilustrat, de Dimitrie Gramma, subinspector reg. școlar în comitatul Timiș, revădut de Dr. Tr. Putici, protopresbiterul Timișoarei. Editura librăriei lui Polatsek în Timișoara. 8° 98 pag. Prețul 25 cr. Manual de școală lucrat după o bună metodă.

Calendaristica noastră.

De când s'a relevat în sinul Asociațiunii importanța deosebită, ce o are literatura noastră calendaristică între stările noastre speciale prin faptul, că calenderele noastre străbătând în cele mai largi cercuri ale poporului, mai mult decât ori-ce alte publicațiuni, sunt cele mai potrivite mijloace pentru luminarea poporului și pentru respândirea cunoscințelor folositoare în sinul lui, se poate constata din an în an pe terénul calendaristicii noastre, mult timp cu totul neglitate, un progres din ce în ce mai îmbucurător. Am înaintea mea câteva din calendarele noastre apărute pe anul 1900, cari în parte justifică deplin cele dîse mai sus

Ca cele dintâi ni-au sosit calendarele apărute în editura W. Krafft din Sibiu: „Amicul poporului“, „Calendarul Săteanului“, ambele redigiate de profesorul școalei civile de fete a Asociațiunii, Dl Ioan Popovici, cunoscut publicului nostru și din alte publicațiuni, și apoi „Posnașul“, cari se disting atât în ceea-ce privesce exteriorul elegant, în care se presintă, cât și mai ales prin întocmirea, și în parte prin ieftinătatea lor. În deosebi:

„*Amicul poporului*“ (An. XL), care oare-când avea la noi importanță literară, în anul acesta îl găsim la nivelul seu literar de odinioară de pe timpul lui Visarion Roman. Abstrăgând dela partea calendaristică întocmită cu foarte multă îngrijire, în care remarcăm o mulțime de maxime interesante și instructive la fie-care lună, ne oprim la bogata parte literară a calendarului. Aici găsim de astădată câte-va piese literare originale, cari de sigur vor fi gustate cu plăcere de publicul nostru cetitor, piese cari au vădut lumina mai întâiu în acest calendar, ca: Al 13-lea de Curcani, poezie din războiul independenței României, de Ciru Oeconomu; un sonet drăgălaș, de distinsul nostru poet A. Vlahuță; File rupte și adnotate (Din Memoriile unui gazetar), de S. S. Secula; La Trandafir, povestire din Munții-Apuseni, de Maria Cioban; Vlaga vieții, de Ilia Trailă; Despre prietenie sau amicitie, de prof. Dr. Elefterescu; mai aflăm apoi: Povețe pentru cei-ce cumpără stupi și despre cumpăt în beutură, de R. Simu; o schiță biografică a Î. P. S. mitropolitului Meșianu și alta a marelui patriot român, Lascar Catargiu; o interesantă cronică a anului; povețe economice pe fie-care lună și povețe practice. Pe lângă acestea „Amicul poporului“ are o parte informativă, cum nu se găsește în alt calendar; amintim: șematismul statistic al Românilor din Ungaria și Transilvania, cuprindând cele două biserici române; date cu privire la institutele noastre super. de învățământ; un conspect al fundațiunilor românesce de stipendii; un conspect al societăților noastre culturale, între cari „Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român“ cu indicarea membrilor biroului central, a despărțemintelor și directorilor acelora; un conspect al societăților noastre economice și al institutelor românesce de bani; altul al presei noastre și în sfârșit un conspect al comitatelor din Ungaria și Transilvania, locuite de Români, cu indicarea numărului lor. Calendarul se prezintă de astădată cu deosebire bogat în ilustrațiuni bine executate; în frunte poartă portretul I. P. S. mitropolitului Meșian, de o execuțiune admirabilă, cași care ceva mai perfect nu-ți poți pofti; apoi aflăm portretul lui: L. Catargiu, Iosif Goldiș, C. Széll, D. A. Sturdza, G. Gr. Cantacuzin, actualul prim-ministru român, E. Loubet, al reginei Vilhelmina de Olanda, al împărătesei din China ș. a. m. ilustrațiuni. Acest cuprins bogat justifică de sigur cele spuse mai sus despre acest calendar, care face onoare deopotrivă editorului și redactorului. Prețul 40 cr., cu trimiterea francată 45 cr.

„*Calendarul Săteanului*“ (Anul IX) se presintă într'o formă neobicinuit de elegantă la astfel de calendare; partea calendaristică e aceeași

ca și la „Amicul poporului“; în partea literară are câte-va piese reproduse tot din „Amicul poporului“ și trei piese proprii; e frumos ilustrat și cel mai ieftin calendar românesc. Prețul numai 17 cr., cu trimitere francată 20 cr.

«*Posnașul*» (Anul V) este unicul calendar umoristic la noi; a fost bine apreciat și până acum din partea presei noastre; partea calendaristică e aceeași ca la cele precedente; iar în partea veselă cuprinde o mulțime de glume de tot felul cu ilustrațiuni foarte numeroase și excelent reușite. Cel-ce voiesce să-și procure câte-va momente vesele și să ridă din toată inima, n'are decât să cetească aceste glume nimerite. Prețul 36 cr., cu trimitere francată 41 cr.

«*Calendariu pe anul dela Christos 1900*» (Anul XXI). Editura tipografiei diecesei gr.-or. române a Aradului. În partea calendaristică cuprinde șematismul Metropoliei ort.-or. române din Ungaria și Transilvania în general și al diecesei Aradului în special, iar în partea literară remarcăm: Pribeagul, novelă originală, de I. Pop Reteganul; o dare de seamă despre înaintarea științelor naturale în veacul XIX și despre influința lor asupra dezvoltării comunicațiunii și a comerciului, de T. Ceontea; un scurt tractat instructiv pentru combaterea alcoolismului, de I. Grofșorean, ș. a. Calendarul acesta e menit în prima linie pentru preoțimea și învățătorimea din diecesa Aradului, valoarea lui ar cresce fără îndoială, dacă pe viitor am găsi în partea literară și câte o potrivită piesă pentru edificarea acestor doi factori importanți ai vieții noastre publice. Ce privesce execuțiunea tehnică (tiparul și hârtia), încă ar fi de dorit să se facă îmbunătățiri. Prețul 30 cr.

«*Căldindarul poporului*» pe anul visect 1900. Anul XV. Sibiiu. Editura și tiparul „Tipografiei“, societate pe acțiuni. E binecunoscutul și binevedutul oaspe al poporului nostru, căldindarul întocmit cu adevărată pricepere pentru trebuințele poporului, primit și până acum numai cu elogi din partea presei noastre chiar și dincolo de Carpați. Progresul ce-l face acest căldindar din an în an e foarte îmbucurător; în anul acesta e mai bogat cu o coală întreagă, decât în anul trecut, rămânând cu toate acestea prețul vechiu de 20 cr. Pe lângă partea obicinuită calendaristică, întocmită cu îngrijire deosebită, cuprinde o parte literară bogată și variată, ca și care rar găsești în căldindarele noastre cele mai alese. De un interes deosebit este rubrica „Răvașul nostru“ (Septembre 1898—Octobre 1899), lucrată de Ioan Scurtu, care se întinde pe 34 pag. și ne ofere o oglindă completă despre mersul tuturor afacerilor noastre. Un lucru recomandăm să lipsească pe viitor din aceasta rubrică: *patima*, căci mai ales în căldindare nu e bine să fim pătimiși. Căldindarul e bogat ilustrat, iar tiparul nu lasă nimic de dorit. Dintre ilustrațiunile bine succese, amintim portretele: general M. de Trapșa, Alexandru Filip, Ioan Bran de Lemeny, regele și regina României, Ioana Bădilă n. Moldovan, Grigorie T. Brătianu, Grigorie Tocilescu, ș. a.

«*Calendarul nou*» pe anul visect 1900. Anul I. Braşov. Editura tipografiei Ciurcu & Comp. 1899. Acest călindar indică un spor în literatura noastră calendaristică; în el găsim un lucru, ce nu se află în alte calendare, anume: unele poveţe pentru învăţătorii nostri pe fiecare lună, începând cu Septembrie. Tiparul e bun. Preţul 25 cr., trimis franco 30 cr.

Din literatura străină.

Rumänische Hochzeits- und Totengebräuche, von *Adolf Flachs*. Berlin W. 62. Verlag von Georg Minuth 1899. 68 pag. Preţul 1 marcă 50 finici. Sub titlul de mai sus a apărut de curând la Berlin un interesant studiu, datorit dlui A. Flachs, în care autorul tractează despre datinele poporului român la nuntă şi la moarte, datine cari dau material de studiu atât de bogat, original şi variat, cum abia vei afla la alt popor. Cartea dlui Flachs nu e un studiu mai detaiat, dar e suficient de complet pentru străini, şi bine condensat, ca să poată da o icoană fidelă şi exactă a datinelor noastre de nuntă şi de moarte. Constatările, ce le face autorul, sânt juste şi favorabile pentru noi. Asupra acestei cărţi găsim publicată în „Tribuna“ începând cu Nr. 242 o amănunţită dare de seamă din peana dlui Ioan Scurtu.

«*Ethnographia*», revista societăţii etnografice magh. din Budapesta (Nr. 4 din anul curent), cuprinde un scurt tratat despre superstiţiunile române, scris de soţia contelui Dr. Matuska László din incidentul, că a primit o corespondenţă dela o anumită lele Floare din satul, unde pe-
 trecutese contesa mai nainte, în care îi poftesce mult bine, sănătate, viaţă lungă şi fericire nou născutului ei, şi-i dă sfatul, ca, fiind carta postală descântată, să o taie bucăţele, să o pună într'un săculeţ, pe care să-l anine de gâtul micuţului, căci astfel va fi apărut de ori-ce nenorocire. Contesa vorbesce de lelea Floare multe lucruri interesante: cum îi descânta cu cărbuni, când era indispusă, după care de multe-ori i se făcea contesei bine, cum descânta la vaci, când nu dedeau lapte, şi altele. Vorbesce apoi despre diferitele superstiţiuni legate de fie-care zi a săptămânei (St. Vineri, Marţi seara, zilele cailor), despre obiceiul cum poporul român cere ploaie (e vorbă mai ales de poporul român din ţinutul Mureşului din Bănat); despre datina, după care femeile române, dacă li-a murit un copil mic, nu gustă din poamele coapte de curând, până-ce nu fac ceva dar sau pomană din acelea copiilor altora; despre migrarea sufletelor şi diferitele obiceiuri la înmormântări; despre superstiţiunile legate de noaptea sf. Andreiu şi de noaptea de Crăciun, despre vrăjiturile de dragoste ş. a. şi mai pe urmă adaugă, că afară de cele înşirate, poporul român mai are o mulţime de superstiţiuni, dar cele mai multe din ele sânt de aşa, că o femeie nu poate să le descrie, şi că Românii nu cred în superstiţiunile legate de ziua de Vineri şi de Nr. 13, ci le ţin de ridicule.

Nicu.

PARTEA OFICIALĂ.

Nr. 111—1899.

Cătră publicul român!

Comitetul central al Asociațiunii, în ședința sa din 26 Ianuarie a. c., a constatat cu plăcere: că numărul membrilor Asociațiunii, mulțămită însuflețirii cu care aceasta a fost primită în părțile ungurene și bănățene, și în urma constituirii nouelor despărțăminte din aceste ținuturi, — a început a se înmulți în măsură mulțămitoare și arată o constantă tendență de creștere.

Comitetul central vede în continua dezvoltare a interesului publicului nostru pentru Asociațiune, nu numai un semn de bunăvoință și de încurajare pentru vechia instituțiune ce conduce, ci — mai ales — o dovadă a priceperii și însuflețirii poporului român din patrie pentru interesele sale culturale.

Cu toate aceste trebuie să considere rezultatele obținute în anii din urmă numai ca un modest început pentru delăturarea stărilor de-adeptul compromițitoare, în cari s'a aflat Asociațiunea în cele dintâi trei decenii ale existenței sale. Căci chiar și numărul de astăzi al membrilor Asociațiunii, în vederea scopurilor mari și multe ce le urmărește, nici pe departe nu stă în proporțiune cu forțele noastre și cu concursul, ce cu drept cuvânt ar pute să pretindă cea mai veche și aproape unica mare societate culturală a unui popor de trei milioane suflete, dornic de cultură și cu pricepere pentru interesele sale culturale.

Comitetul central, conștiu de datorința sa: de a inrola toate forțele noastre la lucrarea pentru înaintarea poporului român pe calea civilizațiunii, adresează deci tuturor acelora, cari după starea și pozițiunea lor socială sunt puși în posibilitatea, și astfel au datorința de a conlucra la realizarea scopurilor urmărite de Asociațiune, — rugarea: să între în șirul membrilor acesteia și să-și valideze întreaga lor influință pen-

tru a câștiga Asociațiunii, și în cercul lor de cunoștință, un număr cât se poate mai mare de membri și sprijinitori.

Jertfele, ce Asociațiunea le cere pe altarul culturai noastre naționale, sunt foarte modeste. În sensul §-lui 9 al statutelor:

1. Membru fondator al Asociațiunii este care plătesce deodată cel puțin o sumă de fl. 200.—.

2. Membru pe viață, care plătesce odată pentru totdeauna fl. 100.—.

3. Membru ordinar, care plătesce o taxă anuală de fl. 5.—.

4. Membru ajutător, care plătesce o taxă anuală de cel puțin fl. 1.—.

Membrii fundatori, pe viață și ordinari primesc gratuit foaia Asociațiunii, revista „Transilvania“, care — fiind îndeplinită noua organizare a biroului Asociațiunii, — se va pute redigia în viitor cu mai mare îngrijire. Fascicolul „Transilvaniei“ pro Ianuarie 1899 se va triune gratuit tuturor celor ce îl vor cere.

Din cele espuse se vede că cotisațiunile membrilor Asociațiunii au fost stabilite în sume atât de minimale, încât e dată posibilitatea fie cărui, chiar și celui ce trăiesce în stările materiale cele mai modeste, de a se înrola la lucrarea pentru înaintarea culturală a poporului nostru. Și dacă *toți aceia, cari vor pute, vor și voi* să se achite de această datorință națională, Asociațiunea va pute ieși în viitor din cadrul îngust al activității sale de pân'acum, și va pute da atențiunea și concursul necesar și altor mari și vitale interese culturale, ce până astăzi nu le-a putut ocroti.

Din ședința Comitetului central al Asociațiunii pentru literatură română și cultura poporului român, ținută în Sibiiu la 26 Ianuarie, 1899.

Dr. Ilarion Pușcariu,
vice-președinte.

Dr. Ilie Beu,
notar.

Nr. 124—1899.

Proces verbal

din 26 Ianuarie 1899. Ședința ordinară a comitetului central al Asociațiunii.

Președinte: *Dr. Ilarion Pușcariu*. — Notar: *Dr. I. Beu*. — Membrii prezenți: *Zah. Boiu, Partenie Cosma, I. Crețu, Dr. Corn. Diaconovich, I. Papiu, Dr. Remus Roșca, Leontin Simonescu, Ios. St. Șuluțiu, On. Tilea și N. Togan*.

1. Cu *verificarea* procesului verbal al ședinței de ați

Se încredințează dnii: *I. Crețu, Leontin Simonescu și Iosif St. Șuluțiu*.

2. (111—1899). Secretarul I. raportează, că *numărul membrilor Asociațiunii*, care dela 1895 încoace este în neîntreruptă și însemnată creștere, în urma înființării nouelor despărțăminte din Ungaria și Bănat a luat și în 1898 un avânt îmbucurător, încât tiragiul revistei „*Transilvania*“ s'a dovedit insuficient.

Comitetul central ia act cu plăcere de sporirea îmbucurătoare a membrilor Asociațiunii și decide, ca tiragiul revistei „*Transilvania*“ să se urce la un număr corespunzător stării de astăzi a membrilor. Anume se va tipări fascicolul I în 2000 exemplare, ca să se poată trimite și numere de probă în ținuturile și cercurile, ce până acum stau departe de Asociațiune, iar fasciculele următoare în 1600—1700 exemplare, ca Asociațiunea să dispună de exemplare de rezervă pentru membri noi, ce eventual se vor înscrie în decursul anului curent.

Totodată se autorisează biroul, ca în scopul câștigării de membri noi să publice un apel către publicul român, care să se trimită, împreună cu o listă pentru înscrierea membrilor, la toate protopopiatele de ambele confesiuni, la despărțăminte, la institutele noastre financiare și comerciale și la particulari, dela cari după starea lor socială s'ar pute aștepta sprijinirea Asociațiunii.

3. (90—1899). În executarea concludului Nr. 12 al adunării generale din 1898, prin care comitetul central se autorisează, ca să publice un *concurs pentru o scriere despre un subiect de istorie națională* sau de natură înrudită, — se ia următorul conclud:

Se publică concurs pentru un premiu de 500 coroane, care se va decerne celei mai bune lucrări asupra subiectului: „*Istoria instituțiilor culturale ale Românilor din Ungaria și Transilvania dela 1848 până la 1898*“.

Censurarea lucrărilor, ce vor intra la concurs, se va face prin o comisiune compusă din 5 membri, aleși de comitetul central. Membrii comisiunii nu trebuie să facă parte din comitet. Decernarea premiului se va face de comitetul central după ascultarea raportului comisiunii, cu vot secret, în o ședință convocată anume spre acest scop.

Premiul se va putea acorda numai unei lucrări în extensiune de cel puțin 10 coale de tipar 8° mare, care va cuprinde un tablou critic al dezvoltării institutelor române de învățământ, al societăților și altor întreprinderi și instituțiuni culturale române din patrie, și va arăta rezultatele realizate, precum și condițiunile și piedecile lucrării culturale a poporului român din patrie.

Manuscrisurile trebuie prevăzute cu o devisă și un plic, care să cuprindă numele și adresa autorului, se vor scrie în caiete de format 4° mare, pe o singură față a foilor, și se vor trimite la adresa presidiului Asociațiunii cel mult până la 31 Decembre 1899 st. n.

Lucrarea premiată se va tipări pe spesele Asociațiunii în cel puțin 1000 exemplare, din cari jumătate trec în proprietatea autorului.

4. (89—1899). Secretarul I raportează, că în urma unui articol-apel publicat în „Tribuna“ și subscris de mai mulți membri ai societății române din Sibiiu, au intrat la cassa Asociațiunii pentru fondul Casei naționale 61 contribuiri în sumă totală de 266 cor. 60 fileri ca *răscumpărare a felicitărilor de anul nou*.

Se ia act.

Lista contribuțiilor se va publica în „Transilvania“. Biroul se autorisează a iniția pe viitor răscumpărarea felicitărilor de anul nou în numele Asociațiunii și în interesul întreprinderilor culturale ale acesteia.

5a. (112—1899). Secretarul I propune exmiterea unei comisiuni pentru elaborarea unui proiect de *nouă arondare a despărțemintelor*.

Se exmite o comisiune de 5 pentru elaborarea unui proiect de nouă arondare a despărțemintelor Asociațiunii. În această comisiune se aleg dnii Dr. Ilarion Pușcariu, Partenie Cosma, Leontin Simonescu, Onoriu Tilea și Dr. Corneliu Diaconovich.

Totodată se îndrumă biroul, ca să comunice exmiterea comisiunii cu direcțiunea tuturor despărțemintelor, provocându-le din nou să-și înainteză dorințele, ce vor avea cu privire la noua arondare, cel mult până la finea lunii Martie a. c. st. n.

5b. (104—1899). În sensul concludului Nr. 253 din 4 Novembre 1897 secretarul I înaintează raport despre mersul lucrărilor pregătitoare pentru înființarea *Casei naționale și a internatului de băieți*.

Comitetul central, luând act de raportul secretarului I, decide:

Fundatorilor Casei naționale să li-se libereze diplome.

Biroul se autorisează a repeți apelul adresat de Asociațiune în anul trecut către institutele și corporațiunile românesce cu invitarea de a intra în șirul fundatorilor Casei naționale, eventual a contribui pentru aceasta.

Organele Asociațiunii, în deosebi directorii despărțemintelor și redacțiunea revistei „Transilvania” se însărcinează a nisui pe calea cuvenită, ca să se câștige cât mai numeroase donațiuni în bani și obiecte pentru așezămintele proiectate.

Secretarul I se îndrumă a elabora planul loteriei și în acest scop se autorisează a procura informațiunile necesare și a se pune în legătură cu firmele, ce eventual vor fi aplecate a se angaja cu furnisarea obiectelor de câștig pe lângă îndatorirea a le răscumpăra în bani gata.

6. (113—1899). Secretarul I propune exmiterea unei comisii, care cu concursul câte unui specialist pentru fie-care ram literar să compună un *repertoriu* al cărților, ce se vor recomanda despărțemintelor spre cumpărare pentru *bibliotecile populare* ale Asociațiunii.

Pentru stabilirea unui repertoriu al scrierilor, ce se vor recomanda despărțemintelor spre procurare pentru bibliotecile populare, se va recerca câte un specialist pentru fie-care ram literar, să înainteze la comitetul central un conspect al scrierilor, ce le va crede potrivite pentru scopul arătat.

Anume se vor recerca:

1. pentru opere religioase și de cuprins moral dnii Mateiu Voileanu și Dr. E. Daianu;

2. pentru scrieri aparținătoare literaturii frumoase dnul Virgil Onițiu;

3. pentru scrieri populare dl Andreiu Bârseanu;

4. pentru istorie, etnografie și geografie dnul Silvestru Moldovan;

5. pentru scrieri științifice dl Dr. Dan. P. Barcianu;

6. pentru scrieri economice dl Dem. Comșa;

7. pentru igienă și medicină dl Dr. G. Vuia;

8. pentru scrieri referitoare la drept, finanțe publice și administrație dl G. Pop.

Pe baza propunerilor, ce vor intra dela acești specialiști, secr. I va compune un repertoriu general și-l va prezenta unei comisii de 3, compuse din vice-președintele și membrii

comitetului central dnii Ios. St. Şuluţiu şi Zah. Boiu, iar după aprobare din partea acestei comisii se va înainta la comitetul central.

Repertoriul se va publica în revista Asociaţiunii şi are să cuprindă: titlul complet al scrierilor, numele autorului şi editorului, anul şi locul editării, formatul, numărul paginilor şi preţul fie-cărui op.

7. (106—1899). Fostul econom al Asociaţiunii, dl *Ilie Moga*, înaintază raport despre afacerile îndeplinite de dînsul în decursul anului trecut şi *cere absolutoriu*, precum şi luarea în primire a inventarului.

Cassarul se îndrumă a lua în primire, pe lângă inventar în regulă, obiectele înşirate în raportul fostului econom, a compara datele acestui raport şi a înainta apoi în proxima şedinţă o propunere pentru rezolvirea cererii dlui *Ilie Moga*.

8. (615—1898. În urma însărcinării primite cu conculsul Nr. 110 din 12 Iunie 1997 secretarul I raportează, că *manuscriptul dlui N. Trimbiţoniu*, învăţător în Grădisce, despre „Viaţa şi luptele lui Ioan Huneade Corvinul“ a fost revăzut de un specialist, care a exprimat părerea, că deşi această lucrare nu cuprinde lucruri nouă şi nu are o valoare mai superioară, totuşi e destul de bună pentru a pute fi tipărită şi cetită cu folos.

Considerând că de curând a apărut o scriere valoroasă şi ieftină despre viaţa şi luptele lui Ioan Huneade, comitetul central în vederea mijloacelor insuficiente ale Asociaţiunii nu se poate angaja la tipărirea unei nouă lucrări despre acelaşi subiect.

9. (5—1899). Se prezintă actul dto 4 Ianuarie 1899 despre *scontrarea cassei Asociaţiunii* săvîrşită de vice-preşedintele Dr. Ilarion Puşcariu şi membrul comitetului central Onoriu Tilea.

Se constată, că starea cassei e în consonanţă cu cărţile de contabilitate şi că efectele fondurilor consună cu scontrul efectelor.

Spre scire.

10. (109—1899). Oficiul de cassă prezintă *raţiociniul despre ajutoarele date învăţăcelor meseriaşi* în 1898.

Aflându-se în regulă, se aprobă.

11. (107—1899). Oficiul de cassă aduce la cunoştinţă, că din *datoria Casei naţionale* la institutul „Albina“ s'a depurat cu finea anului trecut suma de 1000 fl. şi mai rămâne un rest neachitat de 14000 fl.

Spre scire.

12. (108—1899). Oficiul de cassă aduce la cunoştinţă, că taxele elevilor dela şcoala civilă de fete încurg foarte neregulat, aşa încât speşele curente ale şcoalei nu se pot achita la termin.

Pentru acoperirea cheltuielilor curente ale școlii civice de fete se autorizează oficiul de casă să ia împrumuturi transitorii din fondul general.

13. (711—1898). Directorul seminarial *Dr. Remus Roșca*, transpune pentru biblioteca Asociațiunii programele institutului teologic-pedagogic al arhidiecezei gr. or. din Sibiu apărute până acum (1885—98); totodată cere să se doneze pentru biblioteca seminarială „Transilvania” pe anii 1879, 1880—85, 1888, 1889 și 1894, iar din anii 1872, 1893, 1895, 1896 și 1898 mai mulți numeri singuratici.

Programele dăruite se primesc cu mulțămintă, iar pentru biblioteca seminarială se dăruiesc exemplarele cerute, întru cât se mai află disponibile.

14. (712—1898). Directorul seminarial *Dr. Remus Roșca*, oferă pentru biblioteca Asociațiunii numeri singuratici din diverse publicațiuni periodice.

Se reflectează numai la Nr. din revistă „Contemporanul” an. I și III.

15. (99—1899). Bibliotecarul prezintă *conspectul cărților* intrate la biblioteca Asociațiunii în sem. II din 1898.

Spre știere, având a se publica în „Transilvania”.

16. (115—1899). Pentru completarea colecțiunii de diare a Asociațiunii învățătorilor *Dordea* din Cristian oferă mai mulți ani vechi din „Telegraful Român”, precum și numeri singuratici, cu jumătatea prețului de abonament.

Bibliotecarul se autorizează să cumpere din exemplarele oferite, ce află de lipsă.

17. (442—1898). *Direcțiunea despărțământului III* (Făgăraș) înaintează suma de 151 fl. 83 cr. încasată ca *taxe* de la membri ordinari și ajutători vechi și de la membri noi: Iacob Popeneciu, Nicolau Chiornîța, Iacob Oana, Mateiu Mateiu, Virgil Pop și Ioan Popița.

Primirea sumei de 151 fl. 83 cr. se confirmă. Dnii numiți se declară membri ordinari ai Asociațiunii.

18. (537—1898). Cu provocare la concludul Nr. 18 al *adunării generale* din 1898 secretarul II aduce la cunoștință, că 14 meseriași Români au *invitat* adunarea proximală în orașul *Bistrița*.

Se decide să se invite direcțiunea despărțământului XXII (Bistrița), ca să-și dea părerea în chestiune, având să se indice și numele celor 14 invitați.

19. (534—1898). Cu provocare la concludul Nr. 15 al *adunării generale* din 1898 secretarul II prezintă din nou propunerea dnilor *I. Baci* și *I. Pop-Retegan* referitoare la crearea unui fond „*Andrei Murășan*”, din interesele căruia să se premieze poezii de cuprins național în 16 Novembre a fiecărui an.

În considerarea, că donațiunea de 20 fl. făcută de dñii I. Baci și I. Pop-Reteganul este insuficientă pentru a se pune basă unui astfel de fond, că Asociațiunea are deja un astfel de fond, anume „Fondul G. Barițiu“, din care se pot premia și poesii, și că e neoportun a apela cu o nouă colectă la publicul nostru, care e angajat în toate părțile, comitetul central va propune adunării generale proxime, ca să nu primească propunerea din chestiune.

20. (697—1898) Direcțiunea despărțământului VIII (Deva) înaintează:

I. *Protocolul ședinței comitetului cercual* din 26 Iunie 1898, în care s'au pertractat afaceri curente.

II. *Protocolul adunării cercuale*, ținută la 23 Octobrie 1898, din care se constată:

a) S'au luat spre scire raportul general al comitetului cercual și raționiniul pe 1897—98. Din raportul cassarului se vede, că despărțământul are un deposit de 214 fl. 44 cr., care era menit a forma fondul unei întreprinderi cu scopul de a se ajutara învățacei dela meserii și comerț. Regulamentul acestei întreprinderi a fost votat încă în 1874, dar nu a fost supus comitetului central spre aprobare și nici nu s'a fost pus în aplicare.

b) S'au înscris membri noi dñii: Alimpiu Oprea, George Romanul, „Hondoleana“, Petru A. Mișuțiu, Nic. Câmpăian iun., Ana Irime, Simion Filimon, Iosif Iancu, Beniamin Pop și Nic. Muntean.

La adunare s'a încasat suma de 66 fl., iar înainte de adunare 40 fl. în total 106 fl., care sumă s'a trimis la cassa centrală.

c) S'a ales comitetul cercual pe un nou period de trei ani și anume director Francisc Hossu-Longin, iar membri Beniamin Pop, G. Romanul, Al. Moldovan sen. și N. Muntean, cassar Dr. Al. Hossu-Longin și notar-controlor Dionisiu Ardelean.

Cu ocasiunea adunării cercuale s'a premiat o femeie, care a făcut pâinea cea mai bună, cu un galbin oferit de dl Francisc Hossu-Longin.

ad I. Spre scire.

ad II. Protocolul adunării cercuale se ia spre scire. Dñii de sub b) se declară membri ordinari ai Asociațiunii. Primirea sumei de 106 fl. se confirmă. Depositul despărțământului de 214 fl. 44 cr. să se transpună la cassa centrală, unde se va administra sub numele „Depositul despărțământului Deva“ conform §-lui 49 al Regulamentului pentru despărțăminte; de venitele acestui deposit dispune despărțământul VIII în cadrele bugetului votat an de an.

21. (701—1898). Parochul *Adam Theodor* se roagă în numele comitetului parochial gr. or. din Turdaș pentru acordarea unui ajutor de 100 fl. pe sama școalei sale.

Neavând Asociațiunea fonduri cu astfel de menițiune, cererea nu se poate încuviința.

22. (709—1898). *Direcțiunea despărțământului Beiuș* înaintează *procesul verbal* al ședinței comitetului cercual din 21 Decembre 1898, din care se constată, că s'au pertractat afaceri curente.

Spre scire.

23. (713—1898 și 9—1899). *Direcțiunea școalei civile de fete* înaintează:

I. *Procesul verbal* al conferenței corpului didactic din 14 Decembre 1898, din care se vede, că s'au pertractat afaceri curente, s'a luat act cu mulțămită de 2 donațiuni în suma de 90 fl. 05 cr. făcute de institutul „Albina” pe sama școalei și s'au fixat feriile de crăciun pe 5—15 Ianuarie a. c.

II. *Procesul verbal* al conferenței corpul didactic din 2 Ianuarie a. c. În această conferență s'au statorit clasificările. Se remarcă, că calculi neîndestulitori au obținut 11 eleve, în deosebi din limbile maghiară și germană. Absenții au fost 382 scuzate și 4 nescuzate. Numărul elevelor a fost în trimestrul prim de 80.

ad I. Spre scire. De donațiunea făcută de institutul „Albina” pe sama școalei comitetul central ia act cu mulțămită.

ad II. Spre scire.

24. (714—1898). *Direcțiunea despărțământului XIII (Abrud)* înaintează *procesul verbal* al ședinței comitetului cercual din 24 Decembre 1898, din care se constată, că 1. s'a constituit comitetul cercual alegându-se vice-președinte Romul Furduiu, cassar Ioan Maior, notar-controlor Demetriu Goia, și 2. s'au pertractat afaceri curente.

Spre scire. Constituirea se aprobă.

25. (718—1898). *Direcțiunea despărțământului VII (Hațeg)* înaintează *procesul verbal* al ședinței comitetului cercual din 11 Decembre 1898. Se constată:

a) S'au pertractat afaceri curente; b) S'a luat spre scire raportul cassarului, din care se vede, că s'a încassat suma de 43 fl. 97 cr., din care 42 fl. 73 cr. s'au expedat la cassa centrală, 18 cr. s'au spesat pentru porto, iar 1 fl. 16 cr. se află în cassa despărțământului; c) S'a decis a se ruga tinerimea, ca să aranjeze o petrecere în favorul înființării unei biblioteci.

Spre scire.

26. (14—1899). În *despărțământul Oraviței* s'au înscris 1. membri ordinari noi dnii Traian Liuța, Ioan Măran, Vasile Miclea, Iacob Turnea, George Popovici, solvind câte 5 fl., iar 2. membru pe viață dl Simeon Vițan, solvind 20 fl. acuma și 5 fl. în Novembre anul trecut. La cassa centrală s'a trimis suma de 46 fl.

Dnii de sub 1. se declară membri ordinari, iar dl Simeon Vițan membru pe viață, având a fi provădit cu diplomă după achitarea întregii taxe.

Primirea sumei de 46 fl. se confirmă.

27. (15—1899). *Direcțiunea despărțământului XVI* (Șimleu) înaintează suma de 87 fl. 20 cr., în care e socotită *taxa* dela membri ordinari noi: Dr. Lad. Giurco, Dr. Ambrosiu Boitor, Augustin Dragoș, Iosif Orga, Mateiu Covaciu, Ilie Bucșa și Augustin Marcus.

Primirea sumei de 87 fl. 20 cr. se confirmă; dnii amintiți se declară membri ordinari ai Asociațiunii.

28. (22—1899). *Cassarul despărțământului Beiuș* transpune titlul provisor al unei acții de-a institutului „Bihoreana” drept taxa membrului pe viață Dr. Coriolan Pap.

Primirea titlului provisor se confirmă și dl Dr. Cor. Pap se provide cu diplomă.

29. (31—1899). Dl *Vasile Mica* din Someș-Odorheiu donează 10 fl. pe sama *fondului „G. Barițiu”*, în loc de cunună pentru răposatul Andreiu Truța din Cluj.

Se primesce cu mulțămită.

30. (36—1899). *Direcțiunea despărțământului XXI* (Năsăud) raportează în legătură cu hârtia comitetului central Nr. 686—1898, că despărțământul are la „Aurora” un deposit de 224 fl. 49 cr., care sumă s'a adunat cu deosebire din petreceri exclusiv spre scopurile despărțământului XXI. Direcțiunea supune din nou spre aprobare concludul comitetului cercual relativ la înființarea a două biblioteci populare și la preliminarea spre acest scop a sumei de 120 fl. din depositul amintit, promițând a trimite restul la cassa centrală.

Raportul se ia spre scire; concludul din chestiune se aproabă, având a se trimite restul sumei la cassa centrală.

31. (68—1899). Dl Dr. *Aurel Isac*, reprezentantul Asociațiunii în cauza *lăsământului Ioan Olteanu*, transpune prin dl Partenie Cosma sentința judecătorei cercuale din Cluj Nr. Ö 383/2 din 31 Decembre 1898, în sensul căreia pertractarea lăsământului s'a estins numai asupra averii imobile, și și cu privire la aceasta s'au respectat dispozițiunile testamentare, iar asupra averii mobile s'a recunoscut competența judecătorei din România constatându-se, că aceasta a pertractat lăsământul și în sensul testamentului a predat lui G. Barițiu averea testată Asociațiunii, prin urmare averea mobilă nu poate forma substratul pertractării.

Spre scire.

D. u. s.

Dr. *Ilarion Pușcariu* m. p., vice-președinte. Dr. *Beu* m. p., secretar II. — S'a verificat. Sibiu în 30 Ianuarie 1899. *Șuluțiu* m. p., *L. Simonescu* m. p., *I. Crețu* m. p.

Nr. 140—1899.

Proces verbal

din 2 Februarie 1899. Ședința ordinară a comitetului central al Asociațiunii.

Președinte: Dr. *Ilarion Pușcariu*. — Notar: Dr. *Ilie Beu*. — Membrii prezenți: *Zaharia Boiu*, *Partenie Cosma*, Dr. *Corn. Diaconovich*, *N. Ivan*, Dr. *Remus Roșca*, *Iosif St. Șuluțiu* și *N. Togan*.

32. Cu *verificarea* procesului verbal al ședinței de ađi

Se încredințează dnii: Dr. *Cornel Diaconovich*, *N. Ivan*, și *N. Togan*.

33. (129—1899). Secretarul I raportează, că în anul trecut nu s'au conformat îndatoririi lor stabilite în §. 39 p. g) al „Regulamentului afacerilor interne ale despărțemintelor“, directorii a 13 despărțeminte, afară de cele organizate sau reorganizate din nou, și anume: Săliște, Deva, Orăștie, Brad, Câmpeni, Mociu, Șimleu, Dej, Betlean, Bistrița, Reghin, Elisabetopole, Treiscaune.

Directorii despărțemintelor se îndrumă la stricta observare a dispozițiunilor cuprinse în §. 39 p. g) al „Reg. afacerilor interne ale despărțemintelor“. Directorii, cari în anul trecut nu au înaintat raport, vor ave să se extindă în raportul lor din est an și asupra anului 1897. Asupra agenturilor și bibliotecilor existente pe teritoriul despărțemântului, comitetul central așteaptă informațiuni exacte și amănunțite.

34. (133—1899). Secretarul I. cere permisiune pentru *introducerea telefonului* de stat în biroul Asociațiunii.

Se admite sub condițiunea, ca taxa de abonament pentru telefon să nu cadă în sarcina bugetului Asociațiunii.

35. (37—1899). *Direcțiunea despărțemântului XXI* (Năsăud) cere pentru completarea colecției sale anii 1890, 1891 și 1898 întregi și Nri singuratici din 1892, 1894, 1896 și 1897 ai „Transilvaniei“, oferind în schimb Nri singuratici din anii 1893—96.

Ne fiind disponibili Nri singuratici din „Transilvania“ se acordă pentru completarea colecțiunii despărțemântului XXI anii 1890—92, 1894—97 întregi; anul 1898 nu se mai află disponibil. Nri singuratici oferiți în schimb se primesc pentru eventuale trebuințe.

36. (33—1899). *Direcțiunea despărțemântului I* (Brașov) înaintează suma de 130 fl. încassată ca taxe dela 12 membri ordinari vechi, dela mai mulți membri ajutători și dela membri ordinari noi: Dr. *Iosif Blaga*, Dr. *Eugen Lemény*, *Alexandru Măerușan* și *Ioachim Lainer*.

Primirea sumei de 130 fl. se confirmă; dnii amintiți se declară membri ordinari ai Asociațiunii.

37. (49 și 81—1899). *Direcțiunea despărțământului Timișoarei* așterne:

I. Procesul verbal al ședinței comitetului cercual din 24 Decembre 1898. Se constată:

a) Comitetul cercual s'a constituit alegându-se vice-președinte Ioan Pinciu, cassar Dr. Aurel Cosma și notar-controlor Dr. Valeriu Mezin.

b) S'a înscris membru pe viață dna Sidonia Simon din Ciacova, solvind ca I rată 20 fl., iar membru ordinar dl Romul Zărie din Timișoara.

c) S'a decis înființarea unei biblioteci populare ambulante și prenumărarea ziarului „Gazeta Transilvaniei” ediț. de Dumineca în 20 exemplare.

La cassa centrală s'a trimis suma de 48 fl.

II. Taxa pe 1899 a membrului nou Francisc Buzariu din Timișoara.

ad I. Spre scire. Constituirea comitetului cercual se aprobă, asemenea și conlusul de sub c). Dna Sidonia Simon se declară membru pe viață, având a fi provădută cu diplomă după solvirea întregii taxe, și dl Romul Zărie membru ordinar al Asociațiunii. Primirea sumei de 48 fl. se confirmă.

ad II. Dl Francisc Buzariu se declară membru ordinar al Asociațiunii.

38. (77—1899). Compactorul *Ioan Cristea* din Sibiu roagă comitetul central, ca să-i încredințeze lui broșurarea „Transilvaniei”.

Cererea nu se poate lua în considerare, de oare-ce cade în competența „Tipografiei archidieceșane”, care e angajată pentru tipărirea și broșurarea „Transilvaniei”.

39. (79—1899). *Direcțiunea despărțământului Beiuș* înaintează protocolul adunării cercuale ținută la 8 Ianuarie a. c. în Beiuș, din care se constată:

1. Directorul despărțământului a deschis adunarea prin o cuvântare, în care a accentuat deosebita importanță a culturai naționale.

2. S'a luat spre scire raportul general, în care se face istoricul întemeiării Asociațiunii și al primei adunări generale ținută în părțile propriu ungurene și al festivităților aranjate din acea ocașiune.

3. S'a aprobat rațiociniul cassei, pe basa căruia s'a decis, ca să fie rugat comitetul central a asemna despărțământului 20% după taxele încassate cu ocașiunea adunării generale.

4. Pentru trebuințele despărțământului în 1899 s'a preliminar la percepțiuni și erogțiuni suma de 70 fl.

4. Membri ordinari noi s'au înscris: Cornelia Nicula, Veturia Papp, Sabin Ignat, Ioan Bușița, Iosif Maiorescu, Coriolan Steer, Victor Creț și Alexiu Ardelean.

6. S'a exprimat mulțămită protocolară dlor Augustin Antal și Nicolau Diamandi în deosebi pentru concursul dinșilor la aranjarea festivităților dela adunarea generală din 1898.

7. În noul comitet cercual s'au ales: director Antoniu Paladi, iar membri Augustin Antal, Vasiliu Papp, Dr. Gavril Cosma și Dr. G. Mureșan.

Protocolul adunării cercuale se ia spre scire. Din taxele încasate cu ocasiunea adunării generale din 1898 dela 35 membri ordinari și 2 membri ajutători în suma totală de 179 fl. se asemează pe sama despărțământului suma de 35 fl. 80 cr. Proiectul de budget pe 1899 se aprobă. Dnii de sub 5 se declară membri ordinari ai Asociațiunii, având a fi provăduți cu bilete de legitimare după intrarea taxelor la cassa centrală. Alegerea comitetului cercual se aprobă.

40. (83—1899). Dr. *Remus Roșca*, membru al comitetului central, prezintă o propunere, ca în cursul complementar dela școala civilă de fete să se introducă studiile principale din sfera pedagogică și anume: Psihologia, Didactica, Pedagogia, Istoria pedagogiei și școala de aplicație.

Se transpune direcțiunii școalei civile de fete, pentru a se cere opiniunea conferenței corpului didactic.

41. (95—1899). *Alexiu Lazar și Ioan Neamțu* din Alămor roagă comitetul central, ca să ajutoreze biblioteca poporală din acea comună cu cărți acomodate.

De oare-ce publicațiunile Asociațiunii sunt în primul rând pentru instituțiunile sale, se invită ambii domni a pune la cale înființarea unei agenturi de-a Asociațiunii, care se va înzestra apoi după putință cu publicațiunile acesteia.

42. (96—1899). *Directorul despărțământului XII* (Alba-Iulia) cere, ca comitetul central să trimită documentele de cassă înaintate de dl Florian Rusan și să asemeze suma preliminară de adunarea cercuală din 1898. În legătură raportează, ca nou alesul cassar Dr. Al. Fodor nu voescă a împlini această funcțiune.

În considerarea, că dl Florian Rusan nu a prezentat de cât un raport, a cărui copie s'a trimis comitetului cercual, cererea relativă la documente nu se poate satisface.

Suma preliminară nu se poate asemna, de oare-ce aprobarea budgetului votat în adunarea cercuală din 1898 e dependentă de aprobarea rațiociniului pe 1897—98, pentru a cărui prezentare se fixează ca termin ultim 15 Martie a. c. — Postul de cassar e a se suplini provisor până la adunarea cercuală proximă.

43. (98—1899). Se anunță decedarea membrului pe viață *Ioan Bran de Lemény*.

Comitetul central dă expresiune condolenței sale prin ridicare, având a se exprima și familiei condolența comitetului.

44. (112—1899). *Directorul institutului „Bihoreana“* aduce la cunoscința comitetului central, că dl Dr. *George Sândeian* din Baia-Sprie a subscris la numitul institut 20 acții à 100 fl. ca fundație pentru Asociațiune solvind până acuma 800 fl. în contul acelora.

Se ia act cu mulțămită și se autorisează biroul a se adresa direct către dl Dr. George Sândeian pentru a cere informațiuni precise.

45. (123—1899). *Direcțiunea despărțământului „Sătmar“* înaintează procesul verbal al ședinței comitetului cercual din 26 Ianuarie a. c., din care se constată:

S'a decis *a)* a se cere dela comitetul central, ca să pună în deposit la comitetul cercual 15 exemplare din „Dietetica poporală“ și 5 exemplare din „Agrologie“; *b)* a se cere asemnarea a 20% după sumele încassate dela membri ordinari; și *c)* a se face apel la inteligența din Ugocia și Sabolciu, ca să se înscrie între membri Asociațiunii.

Procesul verbal se ia spre scire, cu observarea că „Agrologia“ nu se află la comitetul central de vânzare și nici din „Dietetica poporală“ nu se pot pune exemplare în deposit la despărțăminte. Pentru trebuințele despărțământului se asemează suma de 26 fl., adică 20% după 130 fl. încasați de comitetul cercual.

D. u. s.

Dr. *Ilarion Pușcariu* m. p., vice-președ. Dr. *Beu*, m. p., secretar II. — S'a verificat. Sibiu, în 6 Februarie 1899. *Nicolau Ivan* m. p., Dr. *Corn. Diaconovich* m. p., *N. Togan* m. p.

Nr. 99—1899.

CONSPECTUL

publicațiunilor intrate la biblioteca Asociațiunii în semestrul II al anului 1898.

1. *Mariencescu, Dr. At., A magyar népnév. N.-Várad, 1898; don. de autor.*
2. „Enciclopedia română“. Fasc. 9—12; don. de direcț. publicațiunii.
3. *A nagyszebeni m. kir. áll. főgymnasium értesítője, 1897/8. tanévre. N.-Szeben, 1898; don. de direcțiunea gimn.*
4. *Anuarul XXXIV. al gimnasiului gr.-or. rom. etc. din Brașov pe anul școlar 1897/8; don. de direcțiunea gimn.*
5. *Anuarul școlii comerciale super. din Brașov pe anul școlar 1897/8; don. de direcțiunea școlară.*
6. *Bărseanu, A., Ioan Lăpădat. Discurs. Brașov, 1898; don. de autor.*
7. *Bărseanu, A., Învățăminte din viața mitropolitului Andrei Șaguna. Vorbire. Brașov, 1898; don. de autor.*
8. *Maier, Dr. G., Manual de agricultura rațională. Agrologia. Brașov, 1897; cumpărată.*
9. *Rieger, Fr., Oberst David Baron Urs de Margina bei Solferino und auf Lissa. Vortrag. Hermannstadt, 1898; don. de dl major George Maxim de Höchstenberg.*
10. *Verhandlungs-Protokolle der säch. Universität, 1897. Hermannstadt, 1898; don. de Universitatea säs.*

11. Programă gimnasiului public gr.-or. rom. din Brad pe anul școlar 1897/8. Sibiiu, 1898; don. de direcțiunea gimn.
12. Hasdeu, B. P., *Etymologicum magnum Romaniae*. Tom. IV. (Introducerea). București, 1898.
13. Gorovei A., *Cimiliturile Românilor*. București, 1898.
14. Academia română, *Anale*. Ser. II. tom. XVIII. Memor. secț. sciinț. București, 1897.
15. Academia română, *Anale*. Ser. II. tom. XIX. Memor. secț. istor. București, 1897.
16. Academia română, *Anale*. Ser. II. tom. XX. Partea administrativă și desbaterile. București, 1898; cele de sub Nr. 12—16 don. de Academia română.
17. Budiu, P., *Gramatica limbei eline*. Brașov, 1898; don. de autor.
18. Hermann, Dr. Ant., *Ethnologische Mittheilungen aus Ungarn*. V. Bd. 5—10, VI Bd. 1. Budapeșt, 1897—98; don. de redacție.
19. Verein für siebb. Landeskunde, *Archiv*. XXVIII. 2. Hermannstadt, 1898.
20. Verein für siebb. Landeskunde, *Jahresbericht* 1897/8. Hermannstadt, 1898; cele de sub Nr. 19 și 20 don. de reuniune.
21. Brediceanu, C., *Védbeszéd Erdmann Josefín bűnügyében*; don. de autor.
22. Maior, Dr. G., *Manual de agricultura rațională*. Fitotechnia. Brașov, 1898; don. de autor.
23. *Verhandlungen und Mittheilungen des siebb. Vereines für Naturwissenschaften*. 47 Jahrg. Hermannstadt, 1898; don. de reuniune.
24. Weigand, Dr. G., *V. Jahresbericht des Instituts für rumän. Sprache*. Leipzig, 1898.
25. Weigand, Dr. G., *Samosch- und Theiss-Dialekte*. Leipzig, 1898; cele de sub nr. 24 și 25 don. de autor.
26. Puscariu, I. cav. de, *Negru-Vodă*, Sibiiu, 1898; don. de autor.
27. Moldovan, S., *Zarandul și Munții-apuseni ai Transilvaniei*, Sibiiu, 1898; don. de autor.
28. „Amicul familiei“. An. II. Nr. 1—12. Cluj, 1879.
29. Bardoși, D., *carte de instrucțiune militară*, Oradea-mare, 1898; don. de autor.
30. Raportul gen. al Comitetului centr. al „Reuniunii rom. de agricultură din cott. Sibiiului“ pe 1897. Sibiiu, 1898.
31. Blaga, Dr. Ios., *Teoria dramei*. Brașov, 1898; don. de autor.
32. Drachmann, A. B., *Guderne hos Vergil*. Kjobenhavn, 1887.
33. Drachmann, A. B., *Catuls Digtuing*. Kjobenhavn, 1887.
34. Stenersen, L. B., *Catuls Digtuing*. Kristiania, 1887.
35. Stenersen, L. B., *Udsigt over den romerske Satires forksjellige Arter og deres Oprindelse*. Kristiania, 1887.
36. Det kgl. Norske Frederiks Universitet, *Universitets-Program for 1-ste Semester* 1897. Christiania, 1897.
37. Odland, Dr. S., *Om Apostolatets Begreb og Oprindelse*. Christiania, 1897.

38. Barth, I., Norronaskaller. Crania antiqua in parte orientali Norvegiae meridionalis inventa. Christiania, 1896.

39. Daae, Dr. L., Ioannis Agricolae Islebiensis apophthegmata nonnulla. Christiania 1896. Cele de sub Nrîi 32—39 don. dela biblioteca Universităţii reg. din Cristiania.

40. M. t. Akadémia, Nyelvtud. közlemények XXVIII, 3—4. Budapest, 1898.

41. M. t. Akadémia, Math. és természettud. értesítő. XV. 5, XVI. 3—4. Budapest, 1897—98.

42. M. t. Akadémia, Emlékbeszéddek. IX. 7—8. Budapest, 1898.

43. M. t. Akadémia, Értekezések a történeti tud. köréből. XVII. 9—10. Budapest. 1898.

44. M. t. Akadémia, Értekezések a nyelv- és széptudom. köréből. XVII. 1. Budapest, 1898.

45. M. t. Akadémia, Akad. Értesítő. 104—108. Budapest, 1898.

46. M. t. Akadémia, Almanach 1899-re. Budapest, 1898. Cele de sub Nrîi 40—46 don. de Academia maghiară.

47. I.—XIV Programă a institutului ped.-teol. greco-orient. din Sibiiu. 1885—98; don. de direcţiunea seminarială.

Dintre publicaţiunile periodice au intrat la bibliotecă în anul 1898 următoarele :

- a) „Archiva“. An. IX. (lips. Nr. 5—6). Iaşi, 1898.
- b) „Biserica şi Şcoala“. An. XXII. Arad, 1898.
- c) „Controla“. An. IV. Timişoara, 1898.
- d) „Convorbiri literare“. An. XXXII. (lips. Nr. 12). Bucuresci, 1898.
- e) „Drapelul“. An. II. (necompl.). Bucuresci, 1898.
- f) „Economia naţională“. An. XXII. (lips. Nr. 12). Bucuresci 1898.
- g) „Familia“ An. XXXIV. Oradea-mare, 1898.
- h) „Fóia diecesană“. An. XIII., Caransebeş, 1898.
- i) „Fóia pedagogică“. An. II. Sibiiu, 1898.
- j) „Fóia poporului“. An. VI. Sibiiu, 1898.
- l) „Gazeta Transilvaniei“. An. LXI. Braşov, 1898.
- m) „Patria“. An. II. (lips. Nr. 142, 177 şi 217). Cernăuţ, 1898.
- n) „Revista Orăştiei“. An. IV. Orăştie, 1898.
- o) „Revista ilustrată“. An. I. Bistriţa, 1898.
- p) „Revista poporului“. An. VII. (lips. Nr. 7 şi 8). Bucuresci, 1898.
- r) „Tageblatt“. An. XXV. Sibiiu, 1898.
- s) „Telegraful Român“. An. XLVI. Sibiiu, 1898.
- t) „Timpul“. An. XX, (necompl.). Bucuresci, 1898.
- u) „Tribuna“. An. XV. Sibiiu, 1898.
- v) „Tribuna poporului“. An. II. Arad, 1898.
- x) „Unirea“. An. VIII. Blaj, 1898.
- y) „Vulturul“. An. VII. (lips. Nr. 5). Oradea-mare, 1898.

Nr. 222—1899.

Proces verbal

din 2 Martie 1899. Ședința ordinară a comitetului central al Asociațiunii.

Președinte: *Dr. Ilarion Pușcariu*. — Notar: *Dr. I. Beu*. — Membrii prezenți: *Zuh. Boiu, Partenie Cosma, I. Crețu, Dr. Corn. Diaconovich, I. Papiu, Dr. Remus Roșca, Leontin Simonescu, On. Tilea și N. Togan*.

46. Cu verificarea procesului verbal al ședinței de ađi

Se încredințează dnii: *Part. Cosma, I. Crețu și Dr. Remus Roșca*

47. (162—1899). *Direcțiunea școalei civile de fete*, în urma însărcinării primite prin scrisoarea Nr. 693 din 22 Dec. 1898, înaintează concludul corpului didactic referitor la editarea câte unui *manual de istorie și de geografie*, tradus de prof. I. Popovici după Dr. Alex. Márki. Corpul didactic în conferința ținută la 31 Ianuarie a. c., constatând lipsa manualelor de sub întrebare, precum și împrejurarea că cele două scrieri de Dr. Alex. Márki din punct de vedere pedagogic-didactic sunt pe deplin corespunzătoare, — recomandă cererea dlui I. Popovici, de a tipări ambele manuale pe spesele Asociațiunii și își exprimă totodată dorința, ca în manualul de istorie partea referitoare la originea Românilor, expusă în sensul teoriei lui Rössler, să se schimbe în mod corespunzător, iar traducerea să se publice cu ortografia adoptată în celelalte manuale dela școala civilă de fete. În fine se înaintează un preliminar al cheselor de tipar, după care editarea istoriei ar costa fl. 207.50, iar a geografiei fl. 278.—

În vederea lipsei constatate a manualelor traduse de prof. I. Popovici, comitetul central decide editarea lor pe lângă garantarea cheselor din partea Asociațiunii și însărcinează biroul, să angajeze un editor pentru ambele scrieri.

48. (168—1899). *Societatea istorică și archeologică din comitatul Hunedoarei* cu scrisoarea sa Nr. 211 din 7 Februarie a. c. trimite Anuarul său al IX pe anul 1898 și cere schimbul publicațiilor cu Asociațiunea. Ofere tot odată seria completă a Anuarelor sale și ghidul său archeologic.

Comitetul central luând act cu plăcere de acest ofert, primesce schimbul publicațiilor și autorisează pe bibliotecarul să trimită numitei societăți câte un exemplar din publicațiile disponibile ale Asociațiunii.

49. (211—1899). Secretarul I. roagă comitetul central a lua dispozițiunile necesare pentru *representarea* Asociațiunii la *festivitățile de instalare* a noului metropolit al bisericei gr. or. rom. din Transilvania și Ungaria.

Se decide, ca cu ocasiunea prezentării deputațiilor comitetul central să feliciteze în corpore pe noul metropolit.

50. (190—1899). *Dumitru Dragoș*, paroch gr. cat. în Băiuț, cere colecțiunea „Transilvaniei“ cu rugarea, ca să i-se conceadă a solvi prețul aceleia în rate lunare de câte 2 fl.

Cererea nu se poate încuviința.

51. (187—1899). *Gregoriu Maior*, redactor la „Gazeta Transilvaniei“, încredințat din partea *despărțământului XXI (Năsăud)* cu aranjarea a doue *bibliotece populare ambulante* pe sama aceluia, a cerut unele publicațiuni de ale Asociațiunii pentru bibliotecile numite. Cu data 23 Februarie a. c. s'au trimis câte 2 exemplare din: *Povești din popor* de I. Pop-Reteganul, *Higiena copilului* de S. Stoica și *Despre necesitatea promovării și protecționării meseriilor între Români* de B. Baiulescu.

Spre scire.

52. (200—1899). Bibliotecarul prezintă un *Proiect de regulament pentru înființarea și administrarea bibliotecelor populare* pe teritoriul Asociațiunii.

Se decide a se tipări ca manuscript în 50 exemplare și a se împărți membrilor din comitet spre studiere.

53. (212—1899). *Librăria W. Krafft* din Sibiu prezintă contul de 20 fl. pentru 125 Nri din „Biblioteca pentru toți“, comandați pe sama bibliotecii Asociațiunii.

Suma de 20 fl. se asemează la cassă spre achitare în contul dotațiunii budgetare a bibliotecii.

54. (213—1899). *Emilian Micu*, preot în Ohaba sârbească, ofere diverse cărți spre cumpărare pentru biblioteca Asociațiunii.

Se primesce: *Istoria Românilor* de V. A. Urechia, vol. XII cu 6 fl., și „Századok“ din 1867 cu 4 fl.

55. (215—1899). Secretarul I raportează, că a dispus *retipărirea* din „Transilvania“ în 100 ex. a *Conscripției episcopului Klein din 1733*, și propune, ca să se retipărească, tot în edițiunea Asociațiunii, în tiragiu de 200 ex., și *Cronica lui Anonymus*, care se publică în anul curent al „Transilvaniei“.

Retipărirea *Conscripției episcopului Klein* și trimiterea câte unui exemplar la corporațiunile și persoanele, cu cari Asociațiunea stă în legătură de schimb, se aprobă. Restul exemplarelor se va vinde în favorul Asociațiunii cu prețul de 30 cr. De asemenea se încuviințează retipărirea în 200 ex., tot în contul Asociațiunii, a *Croniceii lui Anonymus*. Prețul acestei publicațiuni se va stabili la timpul său.

56. (51, 130, 135, 151, 160 și 206—1899). Se prezintă *rapoartele anuale* sosite dela directorii *despărțământelor* I. (Brașov), II. (Bran), VII. (Hațeg), XIII. (Abrud), XVI. (Selagiu) și Sătmar.

Spre scire.

57. (136 și 164—1899). *Direcțiunea despărțământului I.* (Brașov) înaintază:

I. *Procesul verbal* al ședinței comitetului cercual dela 23 Decembre 1898, din care se constată:

1. Pentru bibliotecile populare au încurs dela dna Elena Mureșianu 12 fl. 49 cr., dela I. Șușu din Ghimbav 1 fl., dela oaspeții români ai restaurantului „Imperatul roman” 8 fl. 85 cr., dela agentura din Herman 8 fl. 42 cr., dela Dr. N. Popovici 2 fl., iar prof. V. Goldiș s'a angajat a solvi lunar 1 fl.

2. S'a decis în principiu, ca pe teritoriul despărțământului să se reactiveze contribuiri anuale. Executarea acestui conclud se ține însă în suspens, până când se vor mai lua unele informațiuni.

3. S'a mai decis înființarea a 4 agenturi, luându-se totodată spre sciință angajamentul unor domni de a ține prelegeri populare.

II. *Procesul verbal* al ședinței comitetului cercual dela 25 Ian. a. c., din care se constată:

1. S'au reorganizat agenturile comunale din Satlung, Bod și Sân-Petru.

2. Pentru bibliotecile populare a donat prof. Dion. Făgărășan 5 broșuri din „Pace vouă” și 2 vol. din „Geografia pentru școalele medii” și s'a înscris cu contribuie lunară de câte 1 fl.

3. Cassarul a înaintat rațiociniul pe 1898, din care se vede, că la despărțământ se află un sald de 213 fl. 05 cr., din cari 203 fl. 05 cr. sunt pentru bibliotecile populare, iar 10 fl. e un premiu oferit de dl Bart. Baiulescu.

4. S'a decis înființarea unei a 5-a biblioteci populare ambulante precum și a continua cu organizarea de agenturi comunale.

Directorul despărțământului roagă comitetul central pentru licuידarea a 20% după 309 fl. încasați de către despărțământ în 1898 ca taxe dela membri ordinari și ajutători.

ad I. *Procesul verbal* se ia spre scire și conclusele aduse se aproabă. Relativ la p. 2 se așteaptă raport. Comitetul central își exprimă totodată plăcerea sa pentru zelul, ce comitetul cercual desvoaltă întru înființarea de agenturi și biblioteci populare.

ad II. *Procesul verbal* se ia spre scire. Concludul de sub 4. se aproabă. Pe sama despărțământului se asemnează suma de 61 fl. 80 cr.

58. (154 și 199—1899). Dela *direcțiunea despărțământului „Bocșa”* a intrat:

I. *Procesul verbal* al ședinței comitetului cercual dela 8 Febr. a. c., din care se constată, că s'au pertractat afaceri curente. În acest despărțământ s'au mai înscris membri ordinari noi: dnii Pavel Musteșiu,

Dimitrie Jucu, Dr. Petru Mladin și Mihaiu Jian. La cassa centrală s'a trimis suma de 20 fl. 80 cr.

II. *Raport despre înființarea unei agenturi în Bocșa română*, la care ocaziune s'au înscris 11 membri ordinari noi: dnii Iancu Ișfan Stan, George Vuc, Ioan Vuc, Petru Verdeu, Iuliu Crina, Costa Oance, Nicolau Cicoșiu, Reuniunea română de lectură, Biserica gr. or. română, Gligorie Draghici, Comuna urbarială, și 30 membri ajutători. La cassa centrală s'a trimis suma de 76 fl. 80 cr.

ad I. Procesul verbal se ia spre scire. Dnii amintiți se declară membri ordinari ai Asociațiunii. Primirea sumei de 20 fl. 80 cr. se confirmă.

ad II. Raportul se ia spre scire. Dnii amintiți se declară membri ordinari ai Asociațiunii. Primirea sumei de 76 fl. 80 cr. se confirmă. Se dispune introducerea agenturei în lista de expediție a „Transilvaniei”.

59. (157—1899). Dl *Vasile Hossu*, fiind bolnav deja de un an, se roagă a fi dispensat dela oficiul de director al despărțământului XXIV (Mureș-Oșorhei), ca nu cumva din cauza dînsului să stagneze afacerile Asociațiunii.

Cu conducerea afacerilor despărțământului XXIV se încredințează vice-președintele I. Pantea.

60. (161 și 163—1899). *Diracțiunea școalei civile de fete* înaintează:

I. *Procesul verbal* al conferenței corpului didactic din 31 Ian. a. c. În această conferență s'au pertractat afaceri curente, precum și chestiunea traducerii a douc manuale de prof. I. Popovici.

II. *Cererea* vėduvei *Elena Baltes*, în care se roagă, ca fică sa Maria, elevă în cl. II., să fie dispensată dela plățirea didactului pe 1898—99 și de taxa de înscriere.

ad I. Spre scire.

ad II. Cererea se încuviințează, dar numai relativ la didactru.

61 (167—1898). Se aduce la cunoscință, că *tribunalul administrativ* a respins recursul dat de Asociațiune în cauza unei competențe de 20 fl. după lăsământul *Marinceș*.

Spre scire.

62. (172—1899). *Diracțiunea despărțământului XVI.* (Selagiu) înaintează *procesul verbal* al ședinței comitetului cercual din 8 Februarie a. c. Se constată:

1. Pentru statorirea literelor fundacionale ale „Fondului școalelor selăgene” s'a ales o comisiune de trei.

2. Din sumele preliminate pentru augmentarea bibliotecii despărțământului și înființarea de biblioteci poporale s'a decis a se procura cărți pe sama bibliotecii despărțământului și a se prenumera „Dietetica poporală” în 10 exemplare.

3. S'a decis înființarea de agenturi în Șimleu și Șomcuta; aceasta din urmă având a fi provădută cu o bibliotecă, pentru care se asemează 10 fl.

4. S'a decis a se cere dela comitetul central liberarea de diplome pentru membrul fondator Dr. I. Nechita și membrul pe viață Teodor Pop.

Procesul verbal se ia spre scire și conclusele aduse se aproabă. Biroul se însărcinează a libera diplome dlor Dr. I. Nechita și Teodor Pop.

63. (174—1899). *Reuniunea de împrumut și păstrare în Ilva-mare* se înscrie membru ordinar.

Se primesce.

64. (183—1899). *Cassarul despărțământului V* (Săliște) trimite 30 fl. adecă restul din taxa de membru fondator a dlui Mihail Ittu, silvicultor în Săliște.

Dl Mihail Ittu se provide cu diplomă de membru fondator.

65. (188—1899). *Direcțiunea despărțământului XXX* (Sighișoara) înaintează *procesul verbal* al ședinței comitetului cercual din 15 Dec. 1899. În această ședință s'a decis a se amâna alegerea noului comitet cercual pentru proxima adunare cercuală ordinară.

Spre scire.

66. (171—1899). *Oficiul de cassă* înaintează *rațiociniul* fondurilor Asociațiunii pe anul 1898.

Se predă unei comisiuni compuse din dnii Part. Cosma, Ios. St. Șuluțiu și On. Tilea.

67. (173—1899). *Agentura* Asociațiunii din *Tohanul vechiu*, cu 7 membri ordinari și 9 ajutători, se roagă pentru trimiterea „Transilvaniei“ anul 1898 și cei viitori, precum și pentru alte cărți corespunzătoare pe sama bibliotecii sale.

Agentura din Tohanul vechiu se introduce în lista de expediție a „Transilvaniei“; pe sama bibliotecii sale se donează 2 ex. „Povești din popor“ și 1 ex. „Higiena copilului“. „Transilvania“ pe anul 1898 nu mai e disponibilă.

68. (204—1898). *Comitele suprem* din loc la însărcinarea ministrului de comerț transpune 400 fl., care sumă se pune la dispoziția Asociațiunii, ca să o împartă ca *ajutoare la meseriași* români din patrie.

Spre scire, având a se escrie concurs pentru 16 ajutoare de câte 25 fl. la an.

D. u. s.

Dr. Ilarion Pușcariu m. p., vice-președ. Dr. Beu, m. p., secretar II. — S'a verificat. Sibiu, în 7 Martie 1899. P. Cosma m. p., Dr. Remus Roșca m. p., Ioan Crețu m. p.

200—1899.

PROIECT DE REGULAMENT

pentru înființarea și administrarea bibliotecelor populare pe teritoriul „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român”.

§. 1. Pentru ajungerea scopului Asociațiunii, care este: înaintarea culturii poporului român, între alte mijloace §-l 2 din statute prevede și înființarea de biblioteci populare prin comunele din despărțeminte, iar înființarea și prevederea aceloră cu lectură acomodată pentru popor §-l 45 p. 4 din statute le pune în sarcina comitetelor cercuale ale Asociațiunii.

§. 2. Scopul bibliotecilor populare este: răspândirea cunoștințelor folositoare din ori-ce ram al activității omenesci și dezvoltarea gustului de citit în masele mari ale poporului român.

§. 3. Drept mijloace pentru înființarea bibliotecilor populare servesc: sumele lăsate conform statutelor Asociațiunii la dispoziția comitetelor cercuale, colectele, contribuiriile membrilor și eventualele daruri, ce s'ar face în acel scop.

§. 4. Bibliotecile populare formează proprietatea „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român” și stau sub supraveghierea și controla comitetelor cercuale, evidența bibliotecelor populare o poartă notarii despărțemintelor, iar directorii aceloră în rapoartele anuale despre activitatea despărțemintelor vor arăta comitetului central numărul, starea și modul de funcționare al bibliotecilor populare (§§ 39 și 43 din regulamentul afacerilor interne pentru despărțemintele Asociațiunii).

§. 5. În comune mai mari cu peste 2000 locuitori români se vor înființa biblioteci populare stabile, iar pentru comunele mai mici se va adopta sistemul așa numitelor biblioteci populare ambulante.

§. 6. Procurarea cărților o provăd comitetele cercuale după un plan și cu un scop determinat. Cărțile vor trebui să întrunească drept prima condițiune: stil ușor, popular și tractând cu preferință chestiuni, ce se referesc la lipsele ȳilnice ale locuitorilor români din comunele aparținătoare despărțemintelor, ca: chestiuni de agricultură, pomărit, grădinărit, vierit, stupărit, industrie, comerț, drept ș. a., fără de a se trece cu vederea scrierile beletristice de cuprins instructiv și distractiv, scrierile de cuprins istoric, etnografic și religios-moral.

Scrieri de cuprins îndoielnic n'au loc în bibliotecile populare, precum nici astfel de scrieri, cari propagă idei ireligioase ori imorali, socialiste, antidinastice și anticonstituționale.

§. 7. Bibliotecile populare stau sub imediata îngrijire a agenturilor comunale, notarul agenturii va funcționa și ca bibliotecar, eventual agentura va încredința unei anumite persoane purtarea agendelor de biblio-

tecar, care va avea să se ocupe în special cu administrarea bibliotecii, să poarte registrele necesarii, să îngrijască de bunăstarea ei și să împrumute cărțile din bibliotecă pentru citire.

§. 8. Agentura va face raport în fiecare an până la 15 Decembrie comitetului cercual despre starea bibliotecii populare, despre măsura în care a fost folosită biblioteca, arătând câți locuitori s'au folosit de ea și ce cărți au fost mai des citite.

§. 9. Fiecare bibliotecă populară va fi provădută cu inventar, din care un exemplar să păstrează la comitetul cercual. În inventar au să fie înscrise toate cărțile, ce constituie biblioteca, cu indicarea autorului, a titlului cărții, a locului și anului tipăririi și a numărului volumelor. Toate cărțile au să poarte sigilul despărțământului, căruia aparțin, iar la bibliotecile stabile și sigilul agenturii comunale.

§. 10. Bibliotecile populare ambulante se împart în grupuri sau mici biblioteci de aceeași mărime, cuprinzând fiecare grup cărți din deosebitele ramuri de literatură română adăpostite în dulapuri de același fel; cărțile din singuraticile dulapuri formează tot atâtea biblioteci ambulante; ele se însemnează cu numeri deosebiți, având fiecare grup inventar special.

Sediul despărțământelor este totodată și sediul bibliotecilor populare ambulante.

§. 11. Atât bibliotecile stabile, cât și cele ambulante se vor adăposti în locașuri scutite de umezeală și de pericolul de foc. Agentura comunală și bibliotecariul ei sunt responsabili pentru buna conservare a bibliotecii.

§. 12. Timpul, cât are să stea o bibliotecă ambulantă într-o comună, îl fixează comitetul cercual; peste acel timp nici o agentură nu poate reține aceeași bibliotecă în comuna sa, ci are să o schimbe la comitetul cercual cu altă bibliotecă ambulantă. Schimbarea reciprocă a bibliotecilor ambulante se face la un termen anumit, ce-l vor fixa comitetele cercuale.

§. 13. Bibliotecile populare ale Asociațiunii se pun la dispoziția poporului român sciutor de carte de pe teritoriul despărțământelor gratuit.

§. 14. Privitor la împrumutarea cărților din bibliotecile populare sunt de observat următoarele reguli:

- a) Bibliotecile populare stau deschise în fiecare Duminică dela 11—12 oare a. m., în acest timp poate împrumuta fiecare sciutor de carte român cărți spre citire. Cărți afară de comună nu se împrumută.
- b) Nimeni nu poate împrumuta de odată mai mult decât o carte din bibliotecă.
- c) Cărțile se dau din bibliotecă pe lângă revers de primire, care se restituie la înapoierea cărții.

- d) Nime nu poate reține fără de avisarea bibliotecarului cartea împrumutată mai mult de 2 săptămâni.
- e) Pentru înapoierea cărții în starea în care a primit-o, este răspunător cetitorul, care a împrumutat cartea din bibliotecă, el este dator a recompensa ori-ce deteriorare a cărții împrumutate.
- f) Cei-ce în adins strică ori murdăresc cărțile împrumutate, pe lângă aceea, că au să rebonifice dauna cauzată, își pierd totodată și dreptul de a mai primi cărți din biblioteca poporală.

Nr. 204—1899.

CONCURS.

Pe baza concludului comitetului central al Asociațiunii Nr. 68 din 2 Martie a. c. se escrie concurs pentru conferirea a 16 ajutoare de câte 25 fl. anual din suma de 400 fl. pusă la dispoziția Asociațiunii de către ministrul de comerț pentru ajutorarea învățăceilor meseriași români din patrie.

Ajutoarele se vor împărți în două rate semestrale și anume la 1 Ianuarie și 1 Iulie a fiecărui an.

Învățăceii meseriași, cari doresc a reflecta la unul dintre aceste ajutoare, au să înainteze pe lângă cerere următoarele documente:

1. atestat de botez în original sau în copie legalizată;
2. testimoniu școlastic cel puțin de 4 clase elementare;
3. atestat, că se află deja lucrând la vre-un măiestru sau corporațiune și cu ce succes;
4. contract, în original sau copie legalizată, încheiat cu măiestrul conform §. 61 al legii industriale (Art. de lege XVII. 1884);
5. atestat de moralitate dela autoritatea locală competentă și
6. adeverință dela părinți sau tutori, că sunt deciși a-i lăsa la învățătură, până se vor perfecționa pe deplin.

Cererile instruite cu aceste documente să se înainteze la subsemnatul comitet până în 15 Aprilie n. a. c.

Cererile intrate mai târziu nu se vor considera.

Din ședința comitetului central al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român” ținută în Sibiu la 2 Martie 1899.

Dr. Ilarion Pușcariu,
vice-președ.

Dr. Beu,
secr. II.

Nr. 432—1899.

Proces verbal

din 13 Aprilie 1899. Ședința ordinară a comitetului central al Asociațiunii.

Președinte: *I. M. Moldovan*, — Notar: *Dr. I. Beu*. — Membrii prezenți: *Zah. Boiu, I. Crețu, Partenie Cosma, Dr. Corn. Diaconovich, N. Ivan, I. Papiu, Dr. Ilarion Pușcariu, Dr. Remus Roșca, I. V. Rusu, Leontin Simonescu, I. St. Șuluțiu și N. Togan*.

69. Cu *verificarea* procesului verbal al ședinței de adi.

Se încredințează dnii: *I. V. Rusu, Leontin Simonescu și N. Togan*.

70. (267—1899). Dl *Francisc Hossu-Longin*, directorul despărțământului VIII, înaintează cu data 20 Martie a. c. procesul verbal al conferinței, ce inteligența română din Deva a ținut în 15 Martie a. c. în urma scrisorii comitetului central Nr. 233—1899. Se constată, că conferința a încredințat pe dl *Francisc Hossu-Longin*, ca să roage comitetul central al Asociațiunii, ca *adunarea generală* proximă să o țină în opidul *Deva*.

De hotărîrea conferinței inteligenței române din Deva se ia act cu plăcere și se decide a se ține *adunarea generală* din est an în opidul Deva în 27 și 28 August a. c. Programul ședințelor se va stabili mai târziu. Acest conclud este a se aduce la cunoștința despărțământului VIII (Deva).

71. (417—1899). Secretarul I înaintează raport despre informațiile luate și pertractările începute conform concludului Nr. 5 (b.) din 26 Ianuarie a. c. în cauza *loteriei* proiectate în favorul Casei naționale și a internatului de băieți.

Se ia act de raportul secretarului I. Planul prezentat al *loteriei* se aproabă. (Aclus A).

Biroul se însărcinează a înainta ministerului de finanțe fără amânare o cerere pentru concesionarea *loteriei* și pentru scutirea ei de porto, dare și competențe.

Arangiarea *loteriei* se încredințează unei comisiuni de cinci, compusă din dnii *Ios. St. Șuluțiu, Part. Cosma, N. Togan, N. Ivan și Dr. Corn. Diaconovich*, iar pentru administrarea banilor se va ruga institutul „*Albina*”; ca notar va servi unul dintre secretarii Asociațiunii. Comisiunea va lucra în sensul instrucțiunilor speciale, ce i-se vor da (aclus B.), iar pentru acoperirea speșelor împreunate cu arangiarea *loteriei* i-se deschide un credit de fl. 1000.— din fondul Casei naționale, având să presinte rațiociniu din 3 în 3 luni cu începere dela 30 Iunie a. c.

72. (142—1899). *Reuniunea carpatină transilvană* invită comitetul central al Asociațiunii, să se însărcineze cu arangiarea unei camere românescei la *exposiția etnografică*, ce se va deschide în Cluj cu ocasiunea desvălririi

monumentului regelui Matia Corvinul. Secretarul I, în urma însărcinării primite în şedinţa ultimă, de a lua în Cluj informaţiuni despre condiţiunile şi modalităţile, în cari se arangiază expoziţiunea de sub întrebare, înaintează raportul său. După ascultarea acestui raport:

Comitetul central cu considerare la împrejurarea, că el însuşi se ocupă cu lucrările prealabile pentru înfiinţarea unui muzeu etnografic, nu poate lua asupra-şi angajamentul ce i-se cere.

73. (148—1899). Advocatul Dr. Hans Bordan înaintează actele *procesului Asociaţiunii contra Septimiu Albini*, reclamate prin concludul Nr. 201 din 30 Octobrie 1897, şi cere dispoziţiunile comitetului central.

Continuarea paşilor judecătoreşti se încredinţează avocatului Dr. Hans Bordan, iar biroul se autorisează a-i da plenipotenţă nouă, eventual şi un avans de spese.

Adv. Dr. H. Bordan se îndrumă a lua fără amânare remediile legale contra decisului Nr. 3932 din 27 August 1898, care s'a dat numai din greşală, apoi după ce se va fi convins că lăsământul lui Vas. Albini încă nu s'a pertractat, nici alterat, va avé să ceară din nou neamânata ordonare a pertractării lăsământale.

74. (378—1899). Se înaintează:

1. o scrisoare cu data 7 Aprilie a. c., prin care dl Tit Liviu Albini se roagă, ca Asociaţiunea să primească administrarea „fondului adunat prin subscriere publică pentru ridicarea unui monument pios pe mormântul reposatului *Avram Iancu*“;

2. o scrisoare cu data 4 Aprilie a. c., prin care dl I. Bibicescu din Bucuresci aduce la cunoştinţă, că la cererea dlui T. L. Albini a dispus să se înainteze presidentului Asociaţiunii fondul de sub întrebare în suma de 4701 fl. 40 cr.

3. o scrisoare a institutului „Victoria“ din Arad cu data 5 Aprilie a. c., prin care presidentul Asociaţiunii se încunoscinţează, că „Banca Naţională a României“ i-a asemnat suma de 4701 fl. 40 cr.; iar în legătură se notifică, că în cazul, când această sumă ar rămâne ca deposit la „Victoria“, institutul ofere 5 1/2 % interese netto.

Comitetul central se declară gata a primi suma amintită ca deposit şi o va administra sub numirea „Fondul pentru monumentul lui Avram Iancu“. Până la alte dispoziţiuni suma rămâne ca deposit la institutul „Victoria“ pe lângă 5 1/2 % interese. După primirea libelului de depunere primirea sumei se va confirma dlilor T. L. Albini şi I. Bibicescu şi institutului „Victoria“.

75. (419—1899). Biroul raportează, că dnii Dr. D. P. Barcianu, Andreiu Bârseanu, Dem. Comşa, Silv. Moldovan, Virgil Oniţiu, George Pop, Mateiu Voileanu şi Dr. G. Vuia conformându-se cererii comitetului

central Nr. 113 din 26 Ianuarie a. c. au binevoit a trimite la termenul stabilit pe 15 Martie a. c. consemnările cerute ale publicaţiunilor acomodate, din cari să se compună un *repertoriu general pentru bibliotecile populare ale Asociaţiunii*.

Secretarul I se îndrumă a compune repertoriul general fără a aştepta mai departe răspunsul dlui Dr. E. Dăianu, şi să-l prezinte comisiunii exmise cu concludul Nr. 6 din 26 Ianuarie a. c. pentru a pute fi înaintat în timp apropiat comitetului central.

Dlor Dr. D. P. Barcianu, Andreiu Bârseanu, Dem. Comşa, Silvestru Moldovan, Virgil Oniţiu, George Pop, Mateiu Voileanu, Dr. G. Vuia li-se exprimă mulţămită pentru lucrările făcute în interesul înaintării culturale a poporului nostru.

D. u. s.

Dr. *Ilarion Puşcariu* m. p., v.-preşed. Dr. *Beu* m. p., secretar II. — S'a verificat. Sibiiu în 17 Aprilie 1899. *I. V. Rusu* m. p. *L. Simonescu* m. p. *Nic. Togan* m. p.

Nr. 453—1899.

Proces verbal

din 20 Aprilie 1899. Şedinţa extraordinară a comitetului central al Asociaţiunii.

Preşedinte: Dr. *Ilarion Puşcariu*. — Notar: Dr. *Ilie Beu*. — Membrii prezenţi: *Zaharia Boiu, Partenie Cosma, I. Creţu, N. Ivan, I. Papiu, Leontin Simonescu şi Ios. St. Şuluţiu*.

76. Pentru *verificarea procesului verbal* al şedinţei de aşi

Se designează dnii: *Zaharia Boiu, I. Creţu şi Ios. St. Şuluţiu*.

77. (448—1899). Secretarul II. prezintă *cererile* întrate în urma concursului Nr. 204 din 2 Martie a. c. Cereri întrate la timp sunt 72, iar după termen a intrat 1.

Ajutoarele de câte 25 fl. anual din suma de 400 fl. pusă la dispoziţia Asociaţiunii de către ministrul de comerţiu al ţării se conferă cu începere dela 1 Ianuarie a. c. următorilor învăţăcei-meseriaşi:

1. Nicolae Țipău din Orăştie, învăţăcel-lăcătar în Orăştie;
2. Achim Micşescu din Caransebeş, învăţăcel - tipograf în Caransebeş;
3. Augustin Rusu din Mureş-Uioara, cottul Alba-inf., învăţăcel de turnătorie în Sibiiu;
4. Ioan Indolean din Agărbiciu, cottul Turda-Arieş, învăţăcel-faur în Turda;

5. Emanuil Cotoroga din Câmpuri-Surduc, cottul Hune-
doara, învățăcel-pantofar în Hațeg;

6. Gavrilă Remes din Bocșa-română, cottul Selagiu, în-
vățăcel-faur în Bala;

7. Ioan Bucșa din Posta, cottul Sătmar, învățăcel-pan-
tofar în Baia-mare;

8. Simion Popa din Teiuș, cottul Alba-inferioară, învă-
țăcel-măsar în Teiuș;

9. Eugen Pop din Urca-de-câmpie, cottul Turda-Arieș,
învățăcel-lăcătar în Turda;

10. Eugen Savu din Sebeșul-săsesc, cottul Sibiiu, învă-
țăcel-franzelar în Sibiiu;

11. Victor Preancu din Sâncel, cottul Târnava-mică, în-
vățăcel-croitor în Blaj;

12. Simion Bogdan din Satul-nou, cottul Torontal, învă-
țăcel-măsar în Satul-nou;

13. Miron Tulvan din Câmpanii de sus, cottul Bihor, în-
vățăcel-faur în Okány;

14. Simion Rus din Măgina, cottul Alba-inf., învățăcel-
pantofar în Brașov;

15. Nicolau Albu din Lupșa, cottul Turda-Arieș, învăță-
cel-franzelar în Sibiiu;

16. Traian Marian din Monostur, cottul Timiș, învățăcel-
franzelar în Sibiiu.

Având însă în vedere, că învățăcelul Simion Popa
încă în August a. c. devine calfă și astfel va beneficia numai
de o rată a ajutorului, ce i s'a votat; acest ajutor se conferă
cu începere dela 1 Iulie a. c. lui

17. Traian Domșa din Intrăgaldi, cottul Alba-inferioară,
învățăcel pantofar în Sibiiu.

78. (249 și 274—1899). *Judecătoria cercuală din Sebeșul săsesc* trans-
pune cu data 3 Februarie a. c. decusul de predare în cauza lăsămentu-
lui *Grigorie Forró*, iar cu data 18 Martie a. c. decusul relativ la extradarea
a două libele de depunere clausulate dela institutul „Sebeșana“ usufruc-
tuarei văduve.

Spre scire, având a se ține în evidență.

79. (226—1899). *Tipografia seminarului din Blaj* înaintează cu data
5 Martie a. c. un cont despre 30 fl. 91 cr. pentru *cărți religioase* vândute
Asociațiunii.

Suma de 30 fl. 91 cr. se asemează spre achitare Tipo-
grafiei seminarului gr. cat. în Blaj.

80. (240—1899). *Librăria archidieceșană din Sibiiu* înaintează cu data
7 Martie a. c. un cont, din care rezultă, că Asociațiunea are față de nu-
mita librărie o competență de 36 fl. 25 cr. după cărți date în comisiune,

iar aceasta are o pretensiune de 69 fl. 90 cr. pentru cărți religioase vândute Asociațiunii și un concurs publicat în „Telegraful român”; va să dică un sald de 33 fl. 65 cr. în favorul Librăriei archidiececane.

Fiind contul în ordine, suma de 33 fl. 65 cr. se asemează spre achitare Librăriei archidiececane.

81. (236 și 324—1899). S'au înscris membri fondatori la *Casa națională*:

1. „*Sentinela*“, institut de credit în Satul-nou, spre care scop a trimis ca prima rată 2 acții proprii în valoare nominală de câte 50 fl.; și

2. „*Făgețana*“, institut de credit în Făget, spre care scop a trimis ca prima rată un libel de depunere despre 250 fl.

De înscrierea institutelor „*Sentinela*“ și „*Făgețana*“ între membrii fondatori ai Casei naționale se ia act cu plăcere. Primirea a 2 acții în valoare nominală de 100 fl. dela institutul „*Sentinela*“ și a unui libel de depunere despre 250 fl. dela institutul „*Făgețana*“ se confirmă.

82. (243, 257 și 258—1899). Pentru *Casa națională* au intrat donațiuni dela institutele de credit:

1. „*Sebeșana*“ în Sebeșul-săsesc 25 fl.

2. „*Timișana*“ în Timișoara 20 fl. și

3. „*Cordiana*“ în Foventea 10 fl.

De donațiunile amintite se ia act cu mulțămită. Primirea sumei de 25 fl. dela „*Sebeșana*“, 20 fl. dela „*Timișana*“ și 10 fl. dela „*Cordiana*“ se confirmă.

83. (334—1899). Direcțiunea institutului de credit „*Albina*“ aduce cu data 3 Aprilie a. c. la cunoscință, că adunarea generală a „*Albinei*“ a votat și în acest an 1000 fl. pentru trebuințele școalei civile de fete, care sumă se poate ridica pe lângă chitanță.

Comitetul central ia act cu mulțămită de donațiunea „*Albinei*“ și autorisează oficiul de cassă a ridica suma amintită.

84. (326—1899). Dl *Ios. St. Șuluțiu* înaintează cu data 1 Aprilie a. c. *raport despre cercetarea școalei* și a internatului Asociațiunii în lunile Ianuarie, Februarie și Martie a. c. Constată, că a aflat pretutindenea ordine și progres și că starea sanitară e mulțămitoare.

Spre scire.

85. (268, 272, 367, 368 și 369—1899). *Direcțiunea școalei civile de fete* înaintează:

I. *raportul* prescris *despre revisiunile de clasă* făcute în pătrarul al doilea al anului școlar 1898—99;

II. *cererea profesoarei Eugenia Moga n. Trif* pentru acordarea din cauză de morb a unui concediu din 20 Martie până 26 Aprilie a. c.; în legătură se face raport și relativ la suplinirea studiilor, ce propune prof. Eugenia Moga;

III. *hârtia inspectorului de școale* din loc Nr. 2624—1899, prin care acesta comunică ordinațiunea ministerială Nr. 4642—1898 relativ la *arborarea unui steag tricolor maghiar* cu marca țerei pe edificiile școlare în 11 Aprilie, 18 și 20 August ale fie-cărui an și eventual și la alte zile, ce va mai fixa legislațiunea;

IV. *hârtia inspectorului de școale* din loc Nr. 2296—1898, prin care acesta aduce la cunoștință rescriptul ministerial Nr. 4196—1898 relativ la decretarea de *sărbătoare școlară a zilei de 19 Novembre* întru amintirea repodatei-regine; cu această ocasiunea elevii vor avea să iee parte la serviciul divin, după care se va ține producțiune școlară;

V. *procesul verbal al conferenței corpului didactic* din 28 Martie a. c.; în această ședință:

a) s'au pertractat afaceri curente, ce nu reclamă dispoziții speciale;

b) s'au prezentat cele două hârtii ale inspectorului de școale din loc, amintite sub III și IV; și

c) s'a stabilit consemnarea manualelor de învățământ pe anul școlar 1899—1900.

ad I. Spre scire.

ad II. Cererea profesoarei Eugenia Moga se încuviințează; de suplinirea provisorie se ia act.

ad III. Direcțiunea școalei se autorisează a procura un steag corespunzător și se îndrumă a îngriji, ca să se satisfacă ordinațiunea ministerială de sub întrebare.

ad IV. Direcțiunea școalei se îndrumă a se conforma amintitului rescript ministerial.

ad V. Procesul verbal se ia spre scire și consemnarea manualelor de învățământ pe anul școlar 1899—1900 se aproabă.

86. (205—1899). Dl *Rubin Patița*, avocat în Alba-Iulia și membru pe viață al Asociațiunii, prin hârtia sa prezentată aici la 1 Martie a. c. ofere spre cumpărare 23 bucăți de *copii de bani ai principilor transilvani* pe prețul de 100 fl., care sumă să i-se socotească în suma, ce se mai cere pentru a fi declarat membru fondator al Asociațiunii.

Fiind valoarea numismatică și metalică a copiilor de bani oferite de dl Rubin Patița neînsemnată, ofertul nu se poate primi.

87. (220—1899). *Direcțiunea despărțământului XXVII (Cohalm)* înaintează cu data 19 Februarie a. c. *procesul verbal* luat cu ocasiunea înființării unei agenturi în Cohalm în 11 Septembre 1898. Agentura s'a constituit alegându-se un president, un notar și un cassar.

Satisfăcându-se dispozițiilor din §. 46 al Statutelor înființarea agenturei se aproabă. Dar dispozițiile regulamentare relativ la agenturi (§§. 44—46 ai Regulamentului pentru despărțăminte) sunt a se observa cu strictețe.

88. (223—1899). *Direcțiunea despărțământului XXIII (Turda)* înaintează cu data 3 Martie a. c. *procesul verbal* al ședinței comitetului cercual din 28 Ianuarie a. c. Se constată, că s'a constituit comitetul cercual alegându-se vice-president Iuliu Vlăduțiu, secretar Dr. Eugen Pătăcean și controlor I. Mesaroș.

La cassa centrală s'a trimis suma de 8 fl. din taxe încassate.

Procesul verbal se ia spre scire și constituirea se aproabă.

Primirea sumei de 8 fl. se confirmă.

89. (228—1899). *Direcțiunea despărțământului II (Bran)* înaintează cu data 5 Martie a. c. *procesul verbal* al ședinței comitetului cercual din 27 Februarie a. c. Se constată:

1. Din suma de 85 fl. asemnată de comitetul central s'a decis a se ajutara un învățăcel cu 25 fl. și doi cu câte 20 fl. și a se dota bibliotecile populare din Zernesci și Tohanul vechiu cu câte 10 fl.

2. S'a luat conclud referitor la noua arondare a despărțământului.

3. S'a decis ținerea adunării cercuale proxime în 20 Iunie a. c. în Tohanul nou, cu care ocasiune din suma de 10 fl. oferită de dna Reveica Vodă se vor împărți trei premii de 5 fl., 3 fl. și 2 fl. acelor țărance, cari se vor distinge prin țesături și cusături.

Spre scire, aprobându-se conclusele aduse. Concludul de sub 2. se va considera la timpul său.

90. (242—1899). *Vicecomitele cottului Sibiiu* cu data 6 Martie a. c. recearcă comitetul central, ca în fiecare an să-i trimită un exemplar al *rațiociniului și al raportului cassei*. și se roagă a fi încunosciițat, că anume în care lună i-se pot trimite actele amintite.

De oare-ce în sensul Statutelor comitetul central al Asociațiunii numai adunării generale este dator a presenta rațiociniu și raport despre gestiunea cassei, și ori-și-cine poate vedé mersul afacerilor Asociațiunii din publicațiunile acesteia, dl vicecomite este rugat a ne indica, că spre ce scop și pe ce basă își face recercarea sa.

91. (255, 332 și 354—1899). *Direcțiunea despărțământului „Oravița“* înaintează:

I. *suma de 210 fl.* și anume: 180 fl. dela dl Ioan Petrovici, preot în Ciclova română, pentru achitarea restului din taxa de membru fondator, și 30 fl. dela dl Nicolau Stupariu, loc. în Karlovač, ca rata a doua din taxa de membru pe viață.

II. *suma de 243 fl. 50 cr.* încassată ca taxe și anume: dela membri pe viață Ilia Trăilă 75 fl. și Toma Stanca 50 fl., dela membri pe viață Mina Nemoian, Petru Mioc, Iosif Vranianțu și Sofronie Avramescu câte 25 fl. ca a doua rată din taxa statutară, dela membrul ordinar vechiu Adam Albu 5 fl. pe 1899, iar dela dnii Petru Stefan din Mărcina, Costa Radits din Sasca-montană, câte 5 fl. și Sofronie Liuba din Maidan 3 fl. 50 cr., toți aceștia din urmă s'au înscris membri ordinari noi;

III. *suma de 15 fl.* și anume: 10 fl. dela Nicolau Stupariu, ca a treia rată din taxa de membru pe viață, și 5 fl. dela Cornel Lengiel, preot în Jitin, care s'a înscris membru ordinar nou.

ad I. Primirea sumei de 210 fl. se confirmă. Dl Ioan Petrovici se provide cu diplomă de membru fondator și în legătură se rectifică eroarea, ce obvine în procesul verbal din 8 Decembre 1898, unde sub Nr. 304, al. 4, rândul 2, se dice „Ioan Popovici“ în loc de Ioan Petrovici.

ad II. Primirea sumei de 243 fl. 50 cr. se confirmă. Dnii Iliă Trăilă și Toma Stanca, achitându-și întreagă taxa, se provăd cu diplomă de membri pe viață. Dnii Petru Stefan, Costa Radits și Sofronie Liuba se declară membri ordinari ai Asociațiunii.

ad III. Primirea sumei de 15 fl. se confirmă. Dl Cornel Lengiel se declară membru ordinar al Asociațiunii.

92. (256—1899). Comitetul despărțământului „*Cătina*“ al Reuniunii învățătorilor români din archidieceasa gr. cat. roagă comitetul central, ca să-i pună la dispoziție suma de 48 fl. 42 cr. colectată de dl Gl. Maioru pentru înființarea de biblioteci populare (ambulante). Numitul comitet doresce a înființa astfel de biblioteci, pe cari se obligă a le lăsa în folosirea poporului român fără restricțiune.

Cererea nu se poate satisface, de oare-ce în sensul concludului Nr. 7 din ședința a II-a a adunării generale din 1894 suma indicată se poate conferi numai despărțămintelor Asociațiunii.

93. (263—1899). *Direcțiunea despărțământului XIII (Abrud)* înaintează cu data 18 Martie a. c. *procesul verbal* al ședinței comitetului cercual din 13 Martie a. c. În această ședință s'au pertractat afaceri curente și s'a luat conclud referitor la o nouă arondare a despărțământului în sensul, ca comunele de peste Dealul mare și Sălciua să se încorporeze la despărțămintele vecine.

Spre scire. Concludul referitor la noua arondare a despărțământului se va considera la timpul său.

94. (266—1899). *Direcțiunea despărțământului „Bocșa“* înaintează cu data 18 Martie a. c. *procesul verbal* al ședinței comitetului cercual ținută în Cólnic la 5 Martie a. c. Din acesta se constată:

1. S'a decis a se propune comitetului central, ca comunele Goruia și Gerliște să fie încorporate la despărțământul „Oraviței“.

2. S'au luat spre scire rapoartele membrului Ioan Marcu despre înființarea de agenturi în Bocșa-română (v. concl. Nr. 58 din 1899) și în Vasiova. În comuna aceasta din urmă s'au înscris 5 membri ordinari noi, anume dnii Dumitru Avram, Iosif Jurca, George Drăgălină, Nicolau Bloju și Mitru Oance, și 14 membri ajutători. Dela toți aceștia s'a în-

cassat 40 fl., din care sumă — reținându-se 20% — 32 fl. s'au trimis la cassa centrală.

3. S'a hotărît, ca proxima conferență poporală să se țină în Vasiova la 6 Martie a. c.

4. Simțindu-se lipsa de statute tipărite s'a decis a se cere dela comitetul central 50 exemplare.

Procesul verbal se ia spre scire; de înființarea unei agenturi în Vasiova se ia act cu plăcere. Conclusul de sub 1, se va considera la timpul său; celelalte concluse se aproabă. Dnii amintiți sub 2. se declară membri ordinari ai Asociațiunii. Biroul se însărcinează a trimite 50 exemplare din Statute.

95. (273—1899). Dl *Petru Vancu*, învățător în Măderat, cu data 15 Martie a. c. ofere pe sama fondului Asociațiunii 720 exemplare din scrierea sa „*Vieritul*“ cu condițiunea, ca să i-se rebonifice spesele de tipar în suma de 160 fl.

Ofertul dlui P. Vancu nu se poate primi, dar scrierea sa se va recomanda pentru bibliotecile populare ale Asociațiunii.

96. (278—1899). *Direcțiunea despărțământului „Lugoș“* înaintează cu data 18 Martie a. c. *procesul verbal* al ședinței comitetului cercual din 11 Februarie a. c. În această ședință s'au pertractat afaceri curente și s'a constituit comitetul cercual alegându-se vice-president Dr. Iacob Maior, cassar Vasilie Jurca și notar-controlor Ioan Iorga.

Spre scire, aprobându-se constituirea comitetului cercual.

97. (303—1899). *Direcțiunea despărțământului XXV (M.-Ludoș)* înaintează *procesul verbal* al ședinței comitetului cercual dela 2 Martie a. c., din care se constată:

1. S'a decis a se exprima dorința, ca la o nouă arondare despărțământului XXV să i-se mai anexeze unele comune din apropierea M.-Ludoșului.

2. S'a hotărît, ca să fie rugat comitetul central a pune la cale o conscriere generală exactă a tuturor familiilor române și în legătură o colectă a crucerului.

Procesul verbal se ia spre scire. Dorința comitetului cercual de sub 1. se va considera la timpul său. Propunerea de sub 2. nu se poate primi.

98. (311 și 353—1899). S'au înscris *membri ordinari noi* ai Asociațiunii dnii Petru Stoica, inv. pens. în Satul-nou, Stefan Popa, preot în Seleuș și Teodor Petrișor, inv. în Alibunar.

Domnii amintiți se declară membri ordinari ai Asociațiunii.

99. (312—1899). În considerarea, că *despărțământul „Mociului“* nu a dat semne de activitate ani de-a rândul și că e necesar, ca Asociațiunea să-și aibă reprezentanții săi și în acele părți,

Se decide a se reorganisa despărțământul „Mociului“, iar cu conducerea reorganizării să fie încredințat dl Ioan

Moldovan, membru pe viață al Asociațiunii și protopop în Cătina.

100. (329—1899). *Direcțiunea despărțământului XI (Blaj)* înainteză cu data 31 Martie a. c. *procesul verbal* al ședinței comitetului cercual dela 26 Martie a. c., din care se vede:

1. S'au pertractat afaceri curente, ce nu reclamă dispoziții speciale.

2. S'a luat spre scire înființarea de biblioteci populare în Căpâlna și Micăsasa.

3. S'a desbătut chestiunea noiei organizări a despărțământului, asemenea și proiectul de Regulament pentru bibliotecile populare.

Procesul verbal se ia spre scire. Conclusele relative la chestiunile de sub 3. se vor considera la timpul lor.

101. (339—1899). *Cassarul despărțământului „Beiuș”* înainteză cu data 3 Aprilie a. c. suma de 28 fl. *încassată din taxe* dela dșoara Cornelia Nicola și dl Ioan Busiția, ambi profesori în Beiuș, cari s'au înscris membri ordinari noi, și dela 5 membri ordinari vechi.

Primirea sumei de 28 fl. se confirmă. Dșoara Cornelia Nicola și dl Ioan Busiția se declară membri ordinari ai Asociațiunii.

102. (341—1899). *Directorul despărțământului „Sătmăr”* înainteză cu data 1 Aprilie a. c. suma de 15 fl. *încassată* dela dnii Mihail Ciurdar, protopop în Szamos-Dob, Victor Szilágyi, preot în Óvári, și Ioan Szabó, preot în Csenger-Ujfalu, cari s'au înscris *membri ordinari noi*.

Primirea sumei de 15 fl. se confirmă. Dnii amintiți se declară membri ordinari ai Asociațiunii.

103. (347—1899). *Directorul despărțământului XII (Alba-Iulia)* înainteză *procesul verbal* al ședinței comitetului cercual din 19 Februarie a. c., la care au participat dnii Rubin Pațița, Ios. B. Roman și Dr. I. Marciac.

În această ședință, pe lângă afaceri curente, s'a pertractat și raportul fostului cassar pe anii 1897 și 1898, care s'a luat spre scire, hotărîndu-se a se cere dela comitetul central asemnarea sumei preliminară pe anii 1897 și 1898. Cassar provisor s'a ales dl Ios. B. Roman, care însă, refusând a solvi taxa de membru, nu mai figurează între membri Asociațiunii. Directorul în comitiva sa constată, că afacerile despărțământului stagnează din lipsa de zél la persoanele alese în comitetul cercual.

În considerarea, că la ședința comitetului cercual din 19 Februarie a. c. au fost prezenți numai doi membri cu drept de vot și în consecuență în sensul §-ului 35 al Regulamentului pentru despărțăminte concluse valide nu s'au putut lua, procesul verbal de sub întrebare nu se poate considera. — Având mai departe în vedere, că dnii Florian Rusan și Dr. Al. Fodor se pare a nu vrea să facă parte din comitetul cercual, iar un al treilea nu mai este membru al Asociațiunii,

în conformitate cu §. 37 al Regulamentului pentru despărțăminte se decide convocarea unei adunări cercuale extraordinare; cu convocarea și conducerea acesteia se încredințează în calitate de delegat dl Nicolau Ivan, membru al comitetului central.

104. (219, 229, 292, 304, 305, 328, 422 și 442). Au înaintat *raportul anual pe 1898* directorii despărțămintelor: XXVII (Cohalm), „Timișoara“, XXX (Sighișoara), XXV (M.-Ludoș), V (Săliște), XI (Blaj), VI (S.-Sebeș) și XXI (Năsăud).

Spre scire.

D. u. s.

Dr. *Ilarion Pușcariu* m. p., vice-președ. Dr. *Beu* m. p., secretar II. — S'a verificat. Sibiiu, în 24 Aprilie 1899. *Ios. St. Șuluțiu* m. p., *Zach. Boiu* m. p., *Ioan Crețu* m. p.

Nr. 482—1899.

Proces verbal

din 4 Maiu 1899. Ședința ordinară a comitetului central al Asociațiunii.

Președinte: Dr. *Ilarion Pușcariu*. — Notar: Dr. *Beu*. — Membri prezenți: *Z. Boiu*, *Part. Cosma*, *I. Crețu*. Dr. *Corn. Diaconovich*, *N. Ivan*, *I. Papiu*, *I. V. Rusu*, *Ios. St. Șuluțiu* și *N. Togan*.

105. Cu *verificarea* procesului verbal al ședinței de adi

Se încredințează dnii: *Partenie Cosma*, Dr. *Corneliu Diaconovich* și *Nicolau Ivan*.

106. (702—1898). Secretarul I, în urma însărcinării primite în ședința din 22 Decembre 1898, de a înainta o propunere pentru folosirea sumei de 94 fl. 70 cr. din *fundațiunea Scorțan*, destinată pentru cumpărarea și împărțirea de cărți religioase și morale, propune, că cu considerare la împregiurarea, că la compunerea repertoriului de cărți pentru bibliotecile populare s'a constatat lipsa aproape totală a scrierilor populare de cuprins religios-moral, cari să corespundă tuturor recerințelor, — Asociațiunea să iee inițiativa pentru editarea în contul și sub firma ei proprie a unor asemenea cărți în extensiune aproximativă de câte 4 coale de tipar și cu un preț de vîndare de 10 cruceri, folosind apoi dotațiunea din fondul Scorțan pentru procurarea și împărțirea gratuită a acestor edițiuni.

Se decide, să se editeze în contul și sub firma Asociațiunii o carte de cuprins religios-moral în extensiune aproximativă de 4 coale de tipar, 8° mic, care să formeze începutul unei biblioteci populare a Asociațiunii și în acest scop să se provadă cu Nr. curent.

Prețul unei broșuri va fi 10 cruceri, iar tiragiul 2000.

Din dotațiunea fondului Scorțan de fl. 94.70 se vor cumpăra exemplare din această broșură și se vor împărți gratuit cu ocasiunea adunărilor generale și prin despărțeminte în proporția numărului membrilor acestora. Restul rămâne în biblioteca Asociațiunii, pentru a putea prevedea bibliotecile populare și trebuințele despărțemintelor și pentru desfacere prin librării.

Spesele se vor acoperi din fondul G. Barițiu, la care are să intre și dotațiunea primită din fondul Scorțan.

Pentru procurarea unui text corespunzător se va publica concurs și se va premia coala de tipar cu 30 coroane.

107. (472—1899). Oficial de editură al *Academiei maghiare* trimite spre vedere cartea lui Dr. Réthy László: *Corpus nummorum Hungariae*, vol. I. fasc. I apărut în anul curent, și cere, ca în cas de prenumerare să i-se asemneze prețul de 5 fl.

Se decide procurarea amintitului op în contul dotațiunii bibliotecii.

108. (405—1899). Parteniu Cosma prezintă decisiunea Nr. 383/2 1898 dto 31 Decembre 1898 a judecătoriei reg. cercuale din Cluj provădută cu clausula de valoare de drept Nr. 383/8 1898 ddto 10 Aprilie 1899 dela aceeaș judecătorie în cauza lăsamântului lui *Ioan Oltean*, primită în acest scop dela reprezentantul Asociațiunii Dr. Aurel Isac din Cluj, carele sub cursul pertractării tot cu dînsul a stat în corespondență. Asociațiunea deci poate lua acum dispozițiunile necesare pentru executarea testamentului fericitului Ioan Oltean.

Dl Dr. Aurel Isac a dezvoltat rară energie și zel neobosit în cursul pertractării acestui lăsamânt. În scrisoarea sa adresată dlui Parteniu Cosma însă nu numai renunță la ori-ce onorar, ci declară, că chiar și ventilarea numai a chestiunii de a i-se vota un onorar ar considera-o de vătămă, pentru-că a lucrat cu devotament pentru o cauză sfântă, a vrut să se facă vrednic de încrederea pusă într'însul și se simte fericit, că a putut servi cu folos Asociațiunea.

Comitetul ia act de decisiunea amintită și delegă din sînul său o comisiune de trei, care studiînd toate actele privitoare la legatul de Lei 100,000 a reposatului Ioan Oltean, să prezenteze la ședința proximă o propunere relativ la punerea în lucrare a dispozițiunilor testamentare ale fundatorului.

În comisiune se aleg dnii: Ios. St. Șuluțiu, Parteniu Cosma și Dr. Cornel Diaconovich. Iar dlui Dr. Aurel Isac i-se exprimă mulțămită pentru zelul și devotamentul, cu care a reprezentat interesele Asociațiunii în afacerea aceasta înaintea judecătoriei lăsaméntale și a altor organe ale statului, cari s'au ingerat în această afacere.

109. (365—1899). La provocarea comitetului central Nr. 625 din 1898 stipendistul *Alexandru Liuba* trimite un document dela Academia

de sculptură din München, prin care atestă, că ar mai avea nevoie încă de doi ani pentru a-și completa studiile. Roagă deci comitetul central ca să-i mai acordeze încă pe doi ani ajutorul de 100 fl. la an.

Stipendistului Alexandru Liuba i-se mai acordează ajutorul de 100 fl. pe anul școlar 1899—1900.

110. (406—1899). *Direcțiunea despărțământului V.* (Seliște) înaintează cu data de 10 Aprilie a. c. *procesul verbal* al ședinței comitetului cercual din 27 Martie a. c. Se constată:

1. S'a pertractat chestiunea noii arondări a despărțământului, precum și Proiectul de regulament pentru bibliotecile populare.

2. S'a luat act de înființarea unei agenturi în Gurariului și s'a decis, ca să se înființeze agentură în fiecare comună a despărțământului.

3. Ca loc pentru proxima adunare cercuală s'a designat comuna Poiana.

Procesul verbal se ia spre scire. Conclusele aduse se aprobă cu observarea, că cele referitoare la arondarea despărțământului și la proiectul de regulament pentru bibliotecile populare se vor considera la timpul său.

111. (423 și 424—1899). *Direcțiunea despărțământului VI.* (Sebeș) înaintează:

I. *Protocolul* ședinței comitetului cercual din 2 Nov. 1898, din care se constată:

a) S'a constituit comitetul cercual alegându-se secretar G. Tatar, cassar I. Oncescu și controlor Sam. Roșu.

b) S'a decis inactivarea și constituirea agenturilor, spre care scop s'au exmis mai mulți delegați.

c) S'a hotărât, ca cu ocaziunea înființării unei agenturi în comuna Săsciori să se întocmească acolo și o bibliotecă populară.

II. *Protocolul* ședinței comitetului cercual din 11 Aprilie a. c. În această ședință s'au pertractat afaceri curente și s'au luat concluse relativ la chestiunea noii arondări a despărțământului și la Proiectul de regulament pentru bibliotecile populare.

ad I. Procesul verbal se ia spre scire. Constituția se aprobă cu observarea, că este a se alege și un vice-president al comitetului cercual. Conclusele aduse se aprobă.

ad II. Procesul verbal se ia spre scire. Conclusele referitoare la noua arondare a despărțământului și la Proiectul de regulament pentru bibliotecile populare se vor considera la timpul său.

112. (438—1899). *Direcțiunea despărțământului „Beiuș“* înaintează cu data 16 Aprilie a. c. *procesul verbal* al ședinței comitetului cercual din 26 Martie a. c. În această ședință:

1. S'a constituit comitetul cercual alegându-se vice-preș. Paul Papp, secretar Dr. Gavril Cosma, cassar Dr. Const. Popovici, controlor Vasiliu Ștefanică.

2. S'a pertractat Proiectul de regulament pentru bibliotecile populare și s'a aflat convenabil.

3. S'a decis înființarea de agenturi în Vașcou și Ceica maghiară.

4. S'au pertractat afaceri curente, ce nu reclamă dispoziții speciale.

Procesul verbal se ia spre scire. Constituirea și conclusele aduse se aprobă.

113. (439—1899). Dl *Dr. Ilarion Pușcariu*, archimandrit și vicar arhiepiscopesc, donează Asociațiunii câte 30 ex. din „Foișoara Telegrafului Român“ pe anii 1876 și 1877 și 50 ex. din „Principii de pedagogie“ pentru a se distribui bibliotecelor despărțământelor.

De donațiunea făcută de dl *Dr. Ilarion Pușcariu* se ia act cu mulțămită; cărțile se vor preda destinațiunii.

114. (447—1899). *Diracțiunea despărțământului „Oravița“* înaintează cu data 18 Aprilie a. c. *procesul verbal* al ședinței comitetului cercual din 8 Aprilie a. c. În această ședință:

1. S'a constituit comitetul cercual alegându-se pe lângă directorul *Ilia Trăilă*, notarul-controlor *I. Perian*, cassarul *G. Dragoescu*, încă un vice-preș. în persoana dlui *Dr. P. Cornean*.

2. S'a decis, ca în chestiunea celor 20% după taxele încassate prin despărțământ să se înainteze la comitetul central o cerere specială.

3. S'a decis înființarea de agenturi și biblioteci populare.

4. S'a luat conclus referitor la noua arondare a despărțământului, cerându-se atașarea comunelor *Goruia*, *Gerliște* și *Varadia*.

5. Adunarea cercuală proximă s'a hotărât a se ține la 11 Iunie a. c. în comuna *Cacova*.

Procesul verbal se ia spre scire. Constituirea și conclusele aduse se aprobă. Comunele *Goruia*, *Gerliște* și *Varadia* se atașează la despărțământul „Oravița“.

115. (450—1899). *Diracțiunea despărțământului XXIX (Mediaș)* înaintează cu data 20 Aprilie a. c.:

I. *Raportul* directorului pe anul 1898 și

II. *Procesul verbal* al ședinței comitetului cercual din 29 Dec. 1898, din care se constată, că s'au pertractat afaceri curente, în deosebi s'a dat debitorilor despărțământului un moratoriu până la vara anului curent din cauza recoltei rele din anul trecut.

ad I și II Spre scire.

116. (456—1899). *Diracțiunea despărțământului „Bocșa“* înaintează cu data 21 Aprilie a. c. *procesul verbal* al ședinței comitetului cercual, ținută în *Vasiova* la 6 Aprilie a. c., precum și suma de 40 fl. 80 cr. încursă din taxe. În ședința amintită:

1. S'a luat act, că la conferința ținută în *Côlnic* la 5 Martie a. c. dl *I. Budințianu* a expus istoricul Asociațiunii și a vorbit despre pomărit, dl *Stefan Albu* despre legumărit și dl *P. Ieremia* despre ținerea și prăsierea vitelor.

2. S'a luat spre scire raportul dlui Ioan Marcu despre activitatea sa dezvoltată în raionul designat, în care a câștigat 6 membri ordinari și 43 membri ajutători noi.

3. La invitarea unor fruntași din Rafna s'a decis a se ține în 21 Maiu în această comună o conferență publică.

Directorul despărțământului relevează importanța conferențelor publice accentuând, că comitetul cercual a decis a continua cu praxa de până acum; și amintesc, că comitetul cercual a împărțit pe un preț bagatel 1735 altoi între locuitorii din Bocșa germană și jur.

S'au înscris membri ordinari noi dnii: I. Dolorean, N. Vulpe, Iosif Pocrean, I. Tieran, N. Antal și Mih. Panajoth.

Procesul verbal se ia spre scire; conclusele aduse se aprobă. D-nii amintiți se declară membri ordinari ai Asociațiunii. Primirea sumei de 40 fl. 80 cr. se confirmă. Pentru activitatea, ce comitetul cercual a dezvoltat, comitetul central își exprimă plăcerea sa.

117. (457—1899). Se anunță decedarea membrului fondator *Alexandru Filip de Chilia* din Abrud și a membrului pe viață *Oprea Bârză* din Sibiiu.

Comitetul central dă expresiune condolenței sale prin ridicare și la protocol, ce este a se aduce la cunoștința familiilor decedaților.

118. (463—1899). *Direcțiunea școalei civile de fete* înaintează cu data 27 Aprilie a. c. *procesul verbal* al conferenței corpului didactic dela 21 Aprilie a. c., din care se constată:

1. S'a pertractat și luat concludus în chestiunea introducerii studiilor principale din sfera pedagogică în cursul complementar al școalei civile. Acest concludus se înaintează cu raport special.

2. Pentru ținerea examenelor publice la finea anului școlar 1898—99 s'au fixat zilele 24, 26, 27 și 28 Iunie.

3. S'a decis a se face întrebare la comitetul central, dacă se susține ori nu și pe viitor taxa de 250 fl. pentru întreținerea în internat.

Procesul verbal se ia spre scire. Terminul examenelor publice se aprobă. Taxa de 250 fl. se menține și pe viitor.

119. (446 și 465—1899. *Direcțiunea despărțēm.* „*Timișoara*“ înaintează:

I. Suma de 20 fl., din care 10 fl. ca prima rată dela dl Arcadie Oprean, oficianț la „*Timișana*“, care s'a înscris membru pe viață.

II. *Procesul verbal* al ședinței comitetului cercual dela 24 Aprilie a. c., din care se constată:

a) S'a luat concludus relativ la noua arondare a despărțământului.

b) S'au luat spre scire donațiunile făcute de „*Timișana*“ (100 fl.), dnii Em. Ungurianu (100 fl.), I. Teodorovici (100 fl.) și Dr. P. Tegle (20 fl.), din cari să se creeze un fond cultural pe sama despărțământului „*Timișoarei*“; acesta se va transpune la începutul anului viitor la cassa centrală.

c) Pentru biblioteca ambulantă Nr. I a donat dl Em. Ungurianu 45 opuri diverse.

d) S'a decis înființarea unei agenturi în comuna Uțfin.

e) S'a decis conferirea prin concurs a 2 premii de câte 50 coroane unui învățător și unei învățătoare, cari au dovedit mai mult progres în instrucțiune.

f) Adunarea cercuală s'a decis a se ține în 25 Iunie a. c., cu care ocaziune se va aranja o petrecere în folosul fondului despărțământului.

Procesul verbal se ia spre scire. Conclusele aduse se aprobă cu observarea, că cel relativ la noua arondare a despărțământului se va considera la timpul său.

120. (465—1899). Se aduce la cunoștință, că Institutul de credit și economii „*Luceafărul*“ din Vêrșet, a votat pe sama *Căsei naționale* suma de 100 florini, care s'a transpus casei Asociațiunii prin institutul „*Albina*“.

De donațiunea institutului „*Luceafărul*“ se ia act cu mulțămită. Primirea sumei de 100 fl. se confirmă.

121. (474—1899). *Direcțiunea despărțământului I (Brașov)* înaintează cu data 16 Aprilie a. c. *procesul verbal* al ședinței comitetului cercual dela 3 Martie a. c., din care se constată:

1. S'a luat conclud relativ la noua arondare a despărțământului în sensul, că nu e de dorit o schimbare.

2. S'a decis înființarea unei biblioteci populare pe Tocile (Brașov) la cererea unor tineri meseriași, cari au transpus spre acest scop suma de 104 fl. 89 cr.

3. S'a luat act de organizarea de agenturi în Rêșnov și Cristian și s'a decis înființarea uneia pe Tocile (Brașov).

4. S'a luat spre scire ținerea unei prelegeri populare în Feldioara despre „*Asigurări*“ de dl Cornel Aiser.

În despărțământul I s'a înscris membru ordinar nou d-l George Vătășan, profesor. La cassa centrală s'a trimis suma de 36 fl. din taxe.

Procesul verbal se ia spre scire. Conclusele aduse se aprobă. D-l George Vătășan se declară membru ordinar al Asociațiunii. Primirea sumei de 36 fl. se confirmă.

122. (476—1899). *Comitetul parochial din Mogoș-Mămăligani* se roagă cu data de 18 Aprilie a. c. pentru acordarea unui *ajutor* pe sama edificănde școale.

Nefind în budgetul anului curent preliminate sume cu asemenea menițiune, cererea nu se poate satisface.

123. (278 și 473—1899). S'a înscris membru fondator dl *Alexandru Lupu*, colonel în pensie în Viena, și membru pe viață dl *Francisc Cosma* din Pir.

Dl Alexandru Lupu se declară membru fondator, iar dl Francisc Cosma membru pe viață al Asociațiunii. Ambii se provăd cu diplomă.

124. (477—1899). *Directorul despărțământului IV (Sibiiu)* înaintează cu data 10 Aprilie a. c. *raportul* său pe anul 1898.

Spre scire.

D. u. s.

Dr. *Ilarion Pușcariu* m. p., v.-președinte. Dr. *Beu* m. p., secretar II. — S'a verificat. Sibiiu, 6 Maiu 1899. *P. Cosma* m. p. *Nicolau Ivan* m. p.

Dr. *C. Diaconovich* m. p.

Nr. 556—1899.

Proces verbal

din 15 Iunie 1899. Ședința ordinară a comitetului central al
Asociațiunii.

Președinte: Dr. *Ilarion Pușcariu*. — Notar: Dr. *I. Beu*. — Membri
prezenți: *Zach. Boiu, Part. Cosma, Dr. Corn. Diaconovich, N. Ivan,*
Dr. Remus Roșca, I. V. Rusu, Leontin Simonescu, Ios. St. Șuluțiu și
N. Togan.

125. Cu *verificarea* procesului verbal al ședinței de ați

Se încredințează domnii: *Leontin Simonescu, Ios. St. Șuluțiu și N. Togan.*

126. (553—1899). Comisiunea de trei, exmisă cu concludul Nr. 107
din 4 Mai a. c. pentru înaintarea unei propuneri referitor la activarea
lăsământului „*Ioan Olteanu*“, înaintează raportul său, pe baza căruia:

Se decide activarea dispozițiunilor testatorului *Ioan Olteanu*.

Fiind scopul avut în vedere de testator identic cu cele
urmărite de Asociațiune, și de oare-ce dînsul nu a dispus, ca
suma testată Asociațiunii să se administreze separat de averea
acesteia, — întreg capitalul se încorporează la fondul general.

Avînd a se distribui venitul anului ântâiu între nepoții
testatorului, *Ioan și Alexandru Fechete*, și fiind *Ioan Fechete*
escontentat la 12 Ianuarie 1892, iar partea lui *Alex. Fechete*
separată tot de atunci și administrată la „*Albina*“ ca depunere
sub titlul „*Depositul Olteanu*“, — acest deposit se va elibera
împreună cu interesele sale la mâinile lui *Alex. Fechete*, devenit
major la 20 Ianuarie a. c.

Din venitul anului al doilea și celor următori, care repre-
sintă suma de fl. 15,632·65, din care subtrăgîndu-se spesele
fl. 697·96 restează suma de fl. 14,934·69, conform punctului 2.
al testamentului se capitalizează 50% = fl. 7,467·35, se vor
trimite la consistoriile din Sibiu și Blaj pentru trebuințele
școalelor gr. or. și gr. cat. din Cojocna, în părți egale, 10%
= fl. 1493·46, iar restul de fl. 5973·88, fiind pus la dispoziția
liberă a Asociațiunii pentru scopurile învățătorei poporului
român, se consideră întrebuințat și cuprins în subvențiunile
acordate în trecut de asociațiune în scopul arătat, și în deo-
sebi în subvenția dată școalei civile de fete cu internat.

Executîndu-se aceste dispozițiuni, starea lăsământului la
activarea lui este: 17 piese efecte române à Lei 5000.— =
Lei 85.000.— = fl. 40.146.—, prețul unui efect sortit fl. 2,386·85,
capitalizare de 50% din venit fl. 7467·15, total fl. 50.000.—

Luând de basă o fructificare de 5%, din venitul acestui capital per anual fl. 2500.— se vor întrebuința în viitor:

a) 50% ca capitalizare la fondul general sub titlul: „Capitalizare din venitele lăsamântului Ioan Olteanu“ = fl. 1250.—;

b) 10% școalelor gr. or. și gr. cat. din Cojocna, în părți egale, = fl. 250.—; iar

c) 40% = fl. 1000.— se va întrebuința pentru instituirea a 4 locuri gratuite (cari vor purta numele testatorului), în proiectatul internat de băieți în Sibiiu, și anume 2 locuri pentru tineri gr. or. și 2 locuri pentru tineri gr. cat. Până la inactivarea acestui internat suma de fl. 1000.— anual se va da școalei de fete cu internat.

Pentru a înlesni administrarea averii testate se va face consistoriilor din Sibiiu și Blaj ofertul, ca să primească 10% ale valorii lăsamântului, adică fl. 5000.—, ca escontentare finală pentru legatul făcut în punct 2. al testamentului pentru școalele gr. or. și gr. cat. din Cojocna.

În fine se îndrumă biroul, să înainteze încă în decursul anului curent o propunere pentru eternisarea memoriei fericitului Ioan Olteanu.

127. (549—1899). Secretarul I. raportează, că după informațiunile primite din părțile *Huedinului și Hidei*, publicul cult român din acele părți ar dori să înființeze acolo un *nou despărțământ* și că în acest scop se va convoca o conferință pe 2 Iulie a. c.

Comitetul central luând act cu plăcere de această mișcare, delegea pe dl Dr. Andreiu Pop, avocat în B. Huedin, pentru organizarea și înactivarea unui nou despărțământ compus din cercurile Huedin și Hida. Biroul se îndrumă a provede pe numitul delegat cu instrucțiunile necesare.

128. (512—1899). Cercul Sibiiu al *Societății de ajutor reciproc a lucrătorilor tipografi din Ungaria* cu data 20 Maiu a. c. cere a se dărui pentru biblioteca sa de aici cărți sau alte produse literare.

Pentru biblioteca numită se dăruiesc: *Povești din popor* de I. Pop Reteganul (2 ex.), *Higiena copilului* de S. Stoica (2 ex.), „*Transilvania*“ din anii, din cari se află exemplare mai numeroase, și *Date istorice* de I. cav. de Pușcariu, vol. I și II.

129. (550—1899). *Direcțiunea școalei civile de fete* înaintează cu data 14 Iunie a. c. o nouă reprezentare în chestiunea *taxei pentru internat* și roagă comitetul central, ca să o reducă la suma de fl. 200.—, pe an.

Relativ la taxa pentru întreținere în internatul Asociațiunii se menține concludul Nr. 188 din 21 Iulie 1898.

130. (195—1899). Cu data 11 Februarie și 12 Novembre 1898 s'a fost recercat librăria *Nicolae I. Ciurcu* din Brașov, ca să dea socoteală despre exemplarele, ce a primit dela Asociațiune și a vândut, din Date

istorice de I. cav. de Pușcariu și Povești din popor de I. Pop Reteganul. Numita librărie a răspuns cu data 17 Nov. 1898, că despre „Date istorice“ a dat deja socoteală dlui Iosif Pușcariu, avocat în Brașov, iar despre „Povești din popor“ va da socoteală mai târziu, când va fi vândut mai multe exemplare. Cu data 19 Nov. 1898 s'a reflectat librăriei, că ea este datoare a da Asociațiunii socoteala despre „Date istorice“, deoarece-ce dela aceasta le-a primit în comisiune. Tot în acest sens s'a mai scris și cu data 21 Februarie a. c. La scrisoarea din urmă librăria N. I. Ciurcu cu data 23 Februarie a. c. a răspuns din nou, că despre „Date istorice“ a dat socoteală dlui Iosif Pușcariu, pretinzându-i-se socoteala.

Biroul se autorisează a întreprinde în chestiunea aceasta pașii legali de lipsă.

131. (452—1899). În legătură cu concludul Nr. 138 din 9 Iunie 1898, prin care s'a aprobat licitația ținută asupra realităților din *lăsământul lui Avram Iancu* și s'a decis, ca dl Iosif Gomboș să fie rugat a îngriji de facerea contractelor și ținerea unei nouă licitațiuni asupra realităților rămase nevândute, biroul raportează, că îndată după ședință s'a comunicat dlui Iosif Gomboș concludul amintit cu rugarea, ca să înainteze și rațiociniul pe anul 1897. În urma acestei scrisori dl Iosif Gomboș a trimis la cassa Asociațiunii prin mandat poștal suma de fl. 250.—, încassată ca vadiu cu ocasiunea licitațiunii, fără a reflecta la comisiunea încredințată dînsului prin acest conclud. Tot în chestiunea aceasta s'a mai scris dlui Iosif Gomboș din ședința dela 22 Nov. 1898, apoi presidial în 3 Ian. și 22 Aprilie a. c., în ultima scrisoare cu rugarea, ca să binevoiască a îndeplini dorința Asociațiunii până la finea lui Maiu a. c. A trecut însă și acest termen, fără ca să sosească răspuns.

Fiind timpul suprem a finalisa chestiunea referitoare la crearea unui fond „Avram Iancu“, care este cu deosebire atârănătoare de vinderea realităților de sub întrebare, și având în vedere, că dl Iosif Gomboș se pare a nu pute lua asupra sa mai departe angajamentul de a îngriji de vinderea realităților din lăsământul lui Avram Iancu:

Finalisarea vinderii realităților din lăsământul lui Avram Iancu, care până acum a fost încredințată dlui Iosif Gomboș din Vidra de sus, se încredințează dlui Dr. Zosim Chirtop, avocat în Câmpeni. Spre acest scop să i-se trimită o pleni-potență extradată de biroul comitetului. Despre acest conclud se încunoscințează și dl Iosif Gomboș cu rugarea, ca să înainteze rațiociniul pe anul 1897; totodată să i-se exprime mulțămită pentru serviciile aduse Asociațiunii gratuit în această afacere.

132. (383—1899). *Librăria W. Krafft* din Sibiiu înaintează contul despre cărțile primite în comisiune dela Asociațiune și cele vândute acesteia. Resultă un sald de 18 fl. 32 cr. în favorul librăriei W. Krafft.

Contul librăriei W. Krafft se ia spre scire și se asemnează spre plătire suma de fl 18.32.

133. (459—1899). Se presentă concludul conferenței corpului didactic dela școala civilă de fete relativ la *introducerea studiilor pedagogice*: Psihologia, Didactica, Pedagogia, Istoria pedagogiei și Școala de aplicație. Corpul didactic recomandă primirea acestei propuneri, de oare-ce ea nici nu alterează regulamentul cursului complementar, din contră completează § 13 al acestuia, nici nu îngrămădesce fără scop materialul de învățământ; crede însă, că studiile amintite să fie numai facultative.

Introducerea studiilor pedagogice în cursul complementar al școalei civile de fete se primesce în principiu; relativ la executare direcțiunea școalei va avea să înainteze propuneri concrete.

134. (484—1899). *Direcțiunea despărțământului „Beiuș“* înaintează cu data 6 Maiu a. c. *procesul verbal* al ședinței comitetului cercual din 2 Maiu a. c. În această ședință s'au pertractat numai afaceri curente, ce nu reclamă dispoziții din partea comitetului central.

Spre scire.

135. (486—1899). Doamna *Constanța de Dunca-Schiau* aduce cu data 8 Maiu a. c. la cunoscința comitetului central, că a donat societății academice „Petru Maior“ 117 opere juridice, *Lexiconul Meyer* complet în 17 volume și alte 19 opere diverse — cu reserva, ca în cazul, când societatea amintită nu ar mai exista și nu ar fi înlocuită prin alta, „Biblioteca Antoniu Schiau“ să treacă în proprietatea Asociațiunii.

De notificarea doamnei Constanța de Dunca-Schiau se ia act.

136. (490 și 523—1899). *Direcțiunea despărțământului I. (Brașov)* înaintează:

I. *Procesul verbal* al ședinței comitetului cercual dela 19 Aprilie a. c. În această ședință: a) s'au pertractat afaceri curente; b) s'a luat act de donațiunea de 22 scrieri făcută de dl I. G. Bibicescu pe sama bibliotecelor populare; și c) s'a decis înființarea unei a VI biblioteci populare.

II. *Procesul verbal* al ședinței comitetului cercual din 17 Maiu a. c. Se constată:

a) Dl Dr. N. Manoiu s'a înscris cu o contribuție lunară de 1 fl. pentru bibliotecile populare.

b) S'a luat act de înființarea unei agenturi în Scheiu-Brașov (pe Tocile).

c) S'a luat act, că dl G. Pitiș, profesor, a dăruit pe sama bibliotecelor populare fl. 3.29 și 53 ex. din opul său „Junii“.

d) Adunarea cercuală s'a decis a se ține în comuna Herman la 11 Iunie a. c.

e) Din premiul de 10 fl. oferit de dl Bart. Baiulescu s'a decis a se cumpăra 40 ex. din „Grădina de legumi“ de I. F. Negruțiu.

ad. I și II. Procesul verbal se ia spre scire și conclusele aduse se aprobă.

137. (510—1899). Dl *Nicolau Ivan*, membru al comitetului central, cu data 18 Maiu a. c. aduce la cunoștință, că mandatul de a convoca și conduce o adunare cercuală a despărțământului XII (Alba-Iulia), încredințat dînsului prin concludul Nr. 103 din 20 Aprilie a. c., nu-l poate primi pe motivul, că în forma, cum i s'a dat, îi pare neexecutabil.

Luându-se act de scrisoarea dlui Nicolau Ivan, cu convocarea și conducerea unei adunări generale extraordinare a despărțământului XII în calitate de delegat se încredințează dl Dr. Corn. Diaconovich.

138. (519—1899). Direcțiunea institutului „*Lipovana*“ transpune cu data 24 Maiu a. c. suma de 50 fl. votată de adunarea generală pe sama Casei naționale.

De donațiunea institutului „*Lipovana*“ se ia act cu mulțămită.

139. (533—1899). Dl *Trifon Miclea*, protopop în Satul-nou, cu data 15 Maiu a. c. aduce la cunoștință, că a pregătit toate pentru a se pute organiza un despărțământ al Asociațiunii în părțile Panciovei, și propune ca delegat spre acest scop pe dl Damian Popescu, preot în Ovcea.

De scrisoarea dlui Trifon Miclea se ia act cu plăcere mulțămindu-i-se pentru zelul, ce a desvoltat până acum în interesul Asociațiunii. Se decide înființarea neamănată a unui nou despărțământ, căruia vor avea să aparțină cercurile pretoriale: Panciova, Antalfalva și Alibunar. Cu organizarea acestui despărțământ se încredințează dl Damian Popescu, preot în Ovcea.

140. (534—1899). Dl *Andrei Ghidiu*, protopop în Caransebeș, încredințat prin concludul Nr. 176 din 8 Iuliu 1898 cu organizarea unui despărțământ în fostul comitat al Severinului (cercurile pretoriale: Caransebeș, Bozovici, Teregova și Orșova) înaintează raportul său în chestiune și procesul verbal al adunării de constituire ținută în Caransebeș la 4 Maiu a. c. Se constată:

1. Dl And. Ghidiu în calitate de delegat al comitetului central a deschis adunarea de constituire prin un discurs acomodat scopului.

2. S'au înscris membri ordinari noi dnii: Filaret Musta, Dr. Petru Barbu, Gherasim Sîrbu, Iuliu Musta, Andrei Ghidiu, Petru Domil, Iosif Bălan, George Uonescu, Nicolae Ivanescu, George Bogoevici, Nicolae Cojocar, Virgil Ștefănița, Nicolae Velcu, Ilia Popovici, Iosif Olariu, Patriciu Rădoi, David Bernianțu, Traian Barzu, Alexandru Stancovici, Ioan Grozăvescu și Floria Bozgan, precum și mai mulți membri ajutători. Dela toți aceștia s'a încassat suma de fl. 127.—, din care s'a reținut fl. 2·10 pentru trebuințe curente, iar restul în suma de fl. 124·90 s'a trimis la cassa centrală.

3. În comitetul cercual s'au ales: director dl Andreiu Ghidiu, iar membri dnii Dr. Iuliu Olariu, Gherasim Sêrbu, Iuliu Musta și George Tătuc.

Raportul dlui delegat Andreiu Ghidiu și procesul verbal al adunării de constituire se iau spre plăcută scire. Dnii amintiți sub 2. se declară membri ordinari ai Asociațiunii. Alegerea comitetului cercual se aproabă. Primirea sumei de fl. 124-90 se confirmă. Dlui Andreiu Ghidiu comitetul central îi exprimă mulțămita sa pentru zelul dovedit față de interesele Asociațiunii.

141. (542—1899). *Direcțiunea despărțământului XVI (Selagiu)* înaintează cu data 8 Iunie a. c. *procesul verbal* al ședinței comitetului cercual din 28 Maiu a. c. În această ședință s'au pertractat afaceri curente și s'a decis a se ține adunarea cercuală proximă în Șimleu la 3 August a. c.

Spre scire.

142. (543—1899). Dl *Iosif St. Șuluțu* roagă comitetul cu data 11 Iunie a. c., ca să numească pe alt membru ca delegat pentru examenele anuale dela școala civilă de fete.

Ca reprezentant al comitetului la examenele anuale dela școala civilă de fete se numesce dl Nicolau Ivan.

143. (93—1899). *Cassierul Asociațiunii* raportează, că în primul cuartal al anului curent au fost provocați prin mandat postal 308 membri ca să-și achite taxa restantă pe 1898. Dintre aceștia au plătit 195, au reposit 2 și au refusat 111.

Raportul se ia spre scire. Lista celor 111 membri, cari au refusat plățirea, se va comunica direcțiunii despărțământelor ca să mai fie odată provocați și pe această cale.

144. (517 și 524—1899). Se anunță *decedarea* dlui *Constantin de Steriu*, membru fondator al Casei naționale, și a dlui *Valeriu P. Bologa*, membru pe viață al Asociațiunii.

Comitetul central dă expresiune condolenței sale prin ridicare și la protocol, ce este a se aduce la cunoștința familiilor decedaților.

145. (491, 494, 501 și 513—1899). S'au înscris:

- a) membru fondator dl *Ioan Bădilă*, jude de tribunal în Sibiiu;
- b) membru pe viață dl *Ioan Ivasco*, canonic în Gherla; și
- c) membri ordinari dnii *Alexiu Onițu* și *Dr. Eugen Bran*.

Se declară dl Ioan Bădila membru fondator și dl Ioan Ivasco membru pe viață, având ambii a fi provăduți cu diplomă, și dnii Alexiu Onițu și Dr. Eugen Bran membri ordinari ai Asociațiunii.

146. (555—1899). Dl *Dr. Ilarion Pușcariu*, vicepresidentul Asociațiunii, aduce la cunoștință, că e necesitat a se depărta din Sibiiu, și roagă comitetul central, ca să iee dispoziții pentru conducere afacerilor în acest timp.

Cu conducerea afacerilor pe timpul absentării din Sibiiu a dlui vicepresident se încredințează dl Iosif St. Șuluțu.

D. u. s.

Dr. *Ilarion Pușcariu* m. p., vice-președ. Dr. *Beu* m. p., secretar II. — S'a verificat. Sibiiu, în 18 Iunie 1899. *Ios. St. Șuluțu* m. p., *L. Simonescu* m. p., *Nic. Togan* m. p.

CONDIȚIUNI DE PRIMIRE

în școala civilă de fete a Asociațiunii din Sibiu și în internatul aceleia.

În clasa I a școalei civile de fete se primesc eleve:

a) cari dovedesc prin *atestat de botez*, că au împlinit cel puțin vârsta de 9 ani;

b) cari dovedesc prin *atestat școlar*, că au absolvat cu succes IV clase elementare (poporale sau primare), ori apoi dovedesc pe baza unui *examen de primire*, că sunt bine orientate în materialul de învățământ prescris pentru clasa a IV-a elementară.

În celelalte clase ale școalei civile de fete se primesc eleve, cari dovedesc prin *atestat școlar*, că au absolvat cu succes vre-o clasă premergătoare dela altă școală de categoria școalei civile.

În lipsa unui astfel de atestat, sau pelângă atestat de pe clasa V și VI dela școala elementară-poporală, primirea în ori-care clasă a școalei civile, ce corespunde vârstei elevei, se poate face numai pe baza unui *examen de primire*, depus cu succes înaintea corpului profesoral al școalei, în sensul ordinațiunii ministeriului regesc-ungar de culte și instrucția publică, dto 11 August 1887, Nr. 29,000. Examenul de primire este scutit de taxă.

Elevele, cari se înmatriculează pentru prima dată la școala noastră *au să producă atestat școlar, atestat de botez și certificat de revaccinare.*

În *cursul complementar* (supletoriu), împreună cu școala civilă de fete a Asociațiunii, în sensul §. 6 din statutul de organizare al școalei, se primesc eleve, cari au absolvat cele 4 clase ale școalei civile. Se pot însă primi și eleve, cari au absolvat cu calculi buni numai *două clase civile*, dacă au trecut de 15 ani și sunt împedecate a absorva toate cele patru clase civile.

Înscrierile pentru anul școlar 1899/900 se pot face din 1—6 Septembrie 1899, *stilul nou*.

Examenele de emendare se țin în 2 Septembrie 1899 st. n. la 8 oare a. m., cu elevele, cari s'au insinuat la direcțiune în termenul prescris.

În 5 Septembrie 1899 st. n. la 8 oare a. m. se vor ținé *examenle de primire*, iară în 6 Septembrie se vor începe prelegerile regulat.

Didactrul e 2 fl. v. a. pe lună, și pentru elevele, ce se înscriu prima-dată la această școală, o taxă de înmatriculare de 2 fl., solvită odată pentru totdeauna. Același didactru e și pentru elevele din cursul complementar.

Elevele, cari voiesc să fie primite *in internat*, fie eleve ale școalei civile, sau ale școalei elementare a reuniunii femeilor române, au să fie insinuate de timpuriu la direcțiunea școalei, înainte de începutul anului școlar, pentru-ca să se poată face dispozițiunile necesare.

Taxa internatului e 250 fl. v. a. pe an, plătiți înainte în doué s'au cel mult în patru rate. Spesele pentru cărțile trebuincioase, pentru materialul de scris, de desemn și lucru de mână, nu sunt cuprinse în taxa amintită. Acestea se poartă separat de părinți, precum și cheltuelile pentru îmbrăcăminte și încălțăminte, pentru instrucțiune în forte-piano și în limba franceză.

Taxele pentru instrucțiune în forte-piano sunt de 2 categorii:

a) dacă o elevă voesce să iee orele singură, se compută la 2 ore pe săptămână taxa de 9 fl. *) pe lună; dacă 2 eleve împreună iau instrucțiune în aceeași oră, taxa se compută la 2 ore pe săptămână cu 4 fl. 50 cr. *) de elevă; sau

b) dacă o elevă voesce să iee orele singură, se compută la 2 ore pe săptămână taxa de 6 fl. *) pe lună; dacă se întrunesc 2 eleve în aceeași oră, taxa se compută la 2 ore pe săptămână, cu 3 fl. *) pe lună de elevă.

Instrucțiunea din limba franceză, câte 2 ore pe săptămână, se compută pe lună cu 1 fl. de elevă.

Toate taxele se plătesc direcțiunii școlare.

Edificiul internatului este situat în mijlocul unei grădini frumoase, în nemijlocită apropiere de parcul orașului, și e provădut cu apaduct, baie, lumină electrică, etc. încât ofere cele mai bune condiții *igienice*.

Elevele din internat, afară de școală, au în fie-care și anumite ore de conversațiune în limba franceză, maghiară și germană după trebuință. Pe lângă aceea ele se prepară și învață lecțiunile sub conducerea și cu ajutorul directoarei, a profesoarelor și guvernantelor.

Elevele, cari voesc să fie primite în internat, mai au să aducă cu sine: o saltea, un covorel la pat, 2 perini, 4 fețe de perini, o plapomă sau țol de acoperit, 4 ciarșafuri (lințoluri, lepedee), 6 ștergare, 6 servete, apoi perie de dinți, săpun și 2 pepteni, cari toate rămân proprietatea elevei. Afară de acestea schimburile de trup sau albiturile, câte $\frac{1}{3}$ duzină din fie-care, ciorapi și fuste de culoare închisă și batiste (marămi) câte 1 duzină, 1 parapleu (cort) și încălțăminte trebuincioasă. Cât pentru toalete nouă, părinții și tutorii sunt sfătuiți a nu face de acestea pentru copilele lor, căci pentru uniformitatea îmbrăcămintei elevelor interne, *acele toalete se fac aici cu prețuri moderate*, prin îngrijirea direcțiunii internatului. Strîns de uniformă se țin: o haină, 2 șurțe în forma unei haine, o pălărie de vară și una de iarnă, cari necondiționat au să se facă aici și cari preste tot vor costa cam 16—22 fl. v. a.

Dela direcțiunea școalei se poate primi prin poștă: „Statutul de organizare” și „Regulamentul intern” al școalei, „Regulamentul pentru cursul complementar”, „Planul de învățământ” și „Regulamentul ministerial pentru examenele publice, private, supletorii și de emendare”, à 10 cr. exemplarul. Dela direcțiune se poate primi pentru 1 fl. și „Monografia” școalei, în care pe lângă istoricul institutului, se află descris edificiul școalei și al internatului în toate amănuntele.

Direcțiunea școalei civile de fete a Asociațiunii.

Sibiiu, în Iunie 1899.

Elena Petrașcu
directoara internatului.

Dr. Vasile Bologna
directorul școalei.

*) Din care sumă 1 fl. se contează pe lună institutului, pentru susținerea fortepianelor în stare bună.

Nr. 696—1899.

Convocare.

În sensul §§-lor 23 și 26 din statutele „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român“ se convoacă **adunarea generală ordinară** a Asociațiunii la Deva, pe zilele 27 și 28 August st. n. 1899, pe lângă următorul

Program:

Ședința I.

Duminecă în 27 August 1899 st. n. la 11 oare a. m.

Ordinea de zi:

1. Deschiderea adunării generale.
2. Constatarea delegaților prezenți.
3. Raport despre activitatea comitetului central în anul expirat.
4. Alegerea comisiunilor de câte trei membri:
 - a) pentru examinarea raportului general;
 - b) pentru examinarea rațiociniului pe anul 1898 și a proiectului de budget pe anul 1900;
 - c) pentru studiarea proiectului de regulament înaintat spre aprobare; și
 - d) pentru înscrierea de membri și încassarea taxelor.
5. Propuneri eventuale.
6. Raportul comisiunii pentru înscrierea de membri și încassarea taxelor.

Disertațiunile întrate se vor citi după amiaza la timpul numit de president în conșlegere cu adunarea generală.

Ședința II.

Luni în 28 August 1899 st. n. la 10 oare a. m.

Ordinea de zi:

1. Rapoartele comisiunilor exmisse în ședința primă.
2. Defigerea locului pentru proxima adunare generală.
3. Dispozițiuni pentru verificarea proceselor verbale.
4. Încheierea adunării generale.

*Se observă, că eventualele disertațiuni și propuneri au să fie prezentate
presidiului Asociațiunii (în Sibiiu, Strada Morii Nr. 8) în scris cu 8 zile,
iar eventualele interpelațiuni cu 3 zile înainte de adunarea generală.*

Din ședința comitetului central al „Asociațiunii pentru literatura
română și cultura poporului român“, ținută în Sibiiu la 3 August 1899.

Șuluțiu m. p.,
president ad-hoc.

Dr. Beu m. p.,
secretar II.

Nr. 702/1899.

Raportul general

*al comitetului central al Asociațiunii pentru literatura română
și cultura poporului român pe anul 1898.*

Onorată Adunare generală!

Comitetul central își ia voia a înainta următorul raport despre activitatea, ce a desvoltat în timpul dela 1 Ianuarie până la 31 Decembre 1898, despre executarea concluserilor aduse de adunarea generală ținută în Beiuș la 27 și 28 August 1898, precum și despre momentele mai însemnate din viața Asociațiunii dela această adunare încoace.

Se simte însă dator a releva înainte de a intra în detaiuri, că mărețele manifestațiuni dela Lugoș, Mediaș și Beiuș au avut un efect îmbucurător asupra întregului nostru popor. Ele au dat naștere unui curent, care menținându-se va pune Asociațiunea în starea de a pute să satisfacă pe deplin așteptările tuturor. În deosebi pe teritoriul, asupra căruia societatea noastră s'a extins în virtutea nouelor sale statute, s'a inițiat o lucrare culturală, ce nu va întârzia să aducă roade abundante.

Dar a fost și timpul suprem, ca tot ce poporul român din patrie are mai bun, să se grupeze în jurul puținelor noastre reuniuni și societăți culturale și economice, și în deosebi în jurul Asociațiunii, care nu este numai cea mai veche, ci cuprinde în statutele sale dispoziții — am pute dice — de un ordin mai înalt. Fără o alianță a tuturor forțelor, de cari dispunem, un progres mai avântat este anevoios, iar concurența cu celelalte popoare este imposibilă.

Pe temeiul acestor considerațiuni comitetul central se simte îndemnat a face și de data aceasta apel la mintea și inima celor chemați, ca să se apropie de focularele noastre culturale și să contribue cu obolul și cu forțele lor spirituale la promovarea culturai naționale; căci numai în felul acesta ne vom pute valora și vom pute ajunge a ne ocupa locul, ce în urma originii noastre ne compete în concertul popoarelor culte.

Să nu ne mulțămim cu progresul cultural, ce l-am făcut în anii din urmă. Tendința noastră să fie a ajunge, ca să fim numărați în șirul popoarelor fruntașe. Spre scopul acesta e necesar, ca toți să ne angajăm în șirul celor ce ostenesc în agrul culturai naționale.

Să facem ca spiritul, ce a dominat la generațiunea anilor 60 ai veacului acestuia, să reînvie. Având apoi sfânta datorință a îngriji, ca să nu mai apună, ci să străbată în toate unghiurile, unde se aude limba, ce vorbim, singura noastră moștenire mai prețioasă, pe care dacă am perde-o totul am pierdut.

I. Lucrările din ședințele comitetului.

În anul de gestiune, ce ne preocupă, comitetul central a ținut 12 ședințe ordinare și 8 extraordinare. Decursul acestora se poate vedea din procesele verbale, ce s'au publicat în organul de publicitate al Asociațiunii.

Prin 320 concluse s'au rezolvat toate afacerile încredințate spre rezolvire comitetului central.

În acelaș an numărul exhibitelor a fost: 733, față de anul 1897 cu 725.

Relativ la executarea concluseror adunării generale ținută în Beiuș la 27 și 28 August 1898 avem onorul a raporta următoarele:

Conclusul Nr. 12 lit. g), prin care comitetul central s'a însărcinat, ca să se pună în legătură cu forurile noastre supreme bisericesci-școlare spre a culege datele despre școalele avisate la ajutor și să pornească pe baza acestor date cel puțin o mișcare morală în favorul școalelor sărace, până-ce va putea să le dea ajutor material, — s'a adus la cunoștința tuturor consistoriilor române cu rugarea, ca să binevoiască a ne indica școalele periclitare. Până acum a sosit răspuns dela 5 consistorii și anume dela cel din Blaj, Lugos, Oradea-mare gr. or., Oradea-mare gr. cat. și Sibiiu, dintre cari unul s'a restrins a descrie numai în general starea școalelor. Când vom avea datele necesare din toate diecesele, comitetul va cerca să se achiteze și de această datorință.

Conclusul Nr. 15 al. primă, relativ la propunerea dlui Alimpiu Barboloviciu de a se ține adunările generale la un ter-

min mai întârziat ca până acuma, s'a pertractat cu ocasiunea stabilirii locului și terminului pentru adunarea generală din 1899. Comitetul a aflat — cerând în decursul timpului și părerea despărțemintelor — că e consult a nu se abate dela usul de peste 30 ani.

Conclusul Nr. 15 al. a doua, relativ la propunerea dlor I. Baciú și I. Pop Reteganul, s'a pertractat în ședința dela 26 Ianuarie a. c. Comitetul în considerarea, că donațiunea de 20 fl. făcută de dnii amintiți este insuficientă pentru a se pune basă unui fond cu scopul indicat de donatori, că Asociațiunea are deja un astfel de fond, anume „Fondul George Barițiu“, din care se pot premia și poesii, și că e neoportun a apela cu o nouă colectă la publicul nostru, care e angajat în toate părțile, a decis a propune On. adunări generale, ca să nu primească propunerea din chestiune.

Despre executarea concluserelor de sub Nr. 12 lit. *c, d, f, h, și i*, se va raporta în rapoartele speciale ale secretarului I. relativ la producțiunea literară și la museul etnografic.

Comitetul central a căutat a-și împlini și promisiunea făcută în raportul său trecut relativ la un „Regulament pentru bibliotecile populare ale Asociațiunii“ și în ședința sa dela 13 Iulie a. c. a stabilit textul definitiv. Acest regulament se alătură sub *A*. pentru a fi aprobat de Onorata adunare generală.

În ședințele sale comitetul central a fost necesitat a se ocupa cu o chestiune, care a aflat resunet și în diaristica română din patrie. Aceasta este chestiunea donațiunii, ce Asociațiunea ani de-a rândul primia dela societatea „Transilvania“ din Bucuresci și asupra căreia se înaintează raport special sub *B*).

Tot la acest capitol credem a fi locul a amintí, că procesul intentat pentru invalidarea testamentului fericitului Ioan Oltean s'a finalisat. Judecătoria cercuală din Cluj prin decisiunea sa Nr. 383/2 din 31 Decembre 1898, provădută cu clausula de valoare de drept Nr. 383/8 din 10 Aprilie 1899, a respectat dispozițiile testamentare și a recunoscut competența judecătoriei din România asupra averii mobile constatând, că aceasta a pertractat lăsământul și în sensul testamentului a și predat suma testată Asociațiunii. Finalisat fiind acest proces,

comitetul central a studiat testamentul de sub întrebare, căutând modalitățile cum s'ar satisface mai mult atât intențiunile testatorului, cât și trebuințele noastre culturale și a decis înactivarea testamentului fericitului Ioan Oltean cu observarea, că capitalul ce represintă lăsământul de sub întrebare, se va încorpora la fondul general al Asociațiunii, nedispunând testatorul ca ea să fie administrată separat.

Starea lăsământului la 30 Iunie a. c. a fost evaluată la 50,000 fl.

Acest capital se va întrebuința în viitor după cum urmează :

1. 50% se vor capitalisa la fondul general sub titlul : Capitalizare din venitele lăsământului Ioan Oltean ;

2. 10% se vor da în părți egale școalelor gr. ort. și gr. cat. din Cojocna ; iar

3. 40% se vor întrebuința pentru instituirea a 4 locuri gratuite, cari vor purta numele testatorului, în proiectatul internat de băieți în Sibiiu, și anume 2 locuri pentru tineri gr. or. și 2 locuri pentru tineri gr. cat. Până la înactivarea acestui internat suma corăspundătoare se va da școalei civile de fete cu internat ca subvențiune.

Pentru a înlesni administrarea averii testate de Ioan Oltean, comitetul central a făcut ofert consistoriilor din Blaj și Sibiiu, ca să primească 10% ale valorii lăsământului, adecă 5000 fl. ca escontentare finală pentru legatul făcut de testator pentru școalele gr. or. și gr. cat. din Cojocna.

În legătură amintim, că pentru finalizarea procesului intentat lăsământului Ioan Oltean a binemeritat dl avocat Dr. Aurel Isac, care în mod gratuit și cu adevărat devotament a reprezentat Asociațiunea înaintea forurilor judecătorești. Comitetul central nu a întrelăsat a-i exprima mulțămăta sa.

Relativ la funcționarii Asociațiunii ne luăm voia a raporta că prin concludul Nr. 259 din 6 Octobree 1898 și pe basa Ș-fului 24 din Statute postul de archivar s'a cumulat cu al cancelistului și postul de cassar cu al economului, iar prin concludul Nr. 310 din 22 Decembre 1899 au fost numiți definitiv : secretar II. Dr. Ilie Beu, cassar-econom Leontin Simonescu, controlor Ioan Crețu, bibliotecar Nicolae Togan și archivar-cancelist Romul Simu.

Stipendiile conferite de Asociațiune se arată în consemnarea alăturată sub *C*.

În fine observăm, că relativ la înființarea unui muzeu etnografic și istoric (Casa națională), se înaintează sub *D*. raport special.

II. Școala Asociațiunii.

Școala civilă de fete, cu internat și drept de publicitate, se află pe calea unui progres îmbucurător.

În anul școlar 1898—99 au fost înmatriculate 86 eleve, dintre cari 80 în cursurile ordinare și 6 în cursul complementar; 1 elevă a părăsit școala în decursul anului școlar.

În internat au fost 47 eleve, dintre cari 6 au cercetat școala elementară susținută de Reuniunea femeilor române din Sibiiu.

Corpul didactic a ramas acelaș ca și în anul trecut. Instrucțiunea a urmat în cadrul planului de învățământ. Aicea se observă, că comitetul central a decis în principiu introducerea facultativă a studiilor pedagogice: Pedagogia, Psihologia, Istoria pedagogiei și Școala de aplicație în cursul complementar al școalei civile.

Comitetul central a supravegheat mersul instrucțiunii prin delegații sei: Dr. Ilarion Pușcariu și Iosif St. Șuluț, iar delegat pentru examenele publice a exmis pe dl Nicolau Ivan.

Date mai amenunțite se cuprind în programa școalei, care se alătură sub *E*.

Rațiociniul școalei și internatului pe anul școlar 1898—99 a fost examinat și aprobat.

III. Averea Asociațiunii.

În alăturare sub *F*. prezentăm Onoratei adunări generale rațiociniul fondurilor Asociațiunii și inventarul Asociațiunii pe anul 1898, compus de cassarul Asociațiunii, examinat și aprobat de comitetul central.

Din rațiocinii se constată, că percepțiunile pure ale fondului general în 1898 au fost: fl. 15,458.88, erogațiunile: fl. 10,989.36. Cassa s'a încheiat cu saldul considerabil de fl. 8,790.61.

Averea fondului general a fost la finea anului 1898 fl. 133,874·51 și Lei 105,000. În legătură amintim, că fondul menit pentru muzeul etnografic s'a desfăcut de fondul general și se administrează separat.

Întreagă averea administrată de comitetul central a fost: fl. 183,359·77 și Lei 105,000.

Față de anul precedent o creștere în averea mobilă de fl. 12,566·96.

G. Dimpreună cu rațiociniul pe 1898 prezentăm Onoratei adunări generale alăturat sub G. proiectul de budget al Asociațiunii pe anul 1900.

Despre fundațiunea avocatului de pie memorie *George Filep* din Tășnad nu putem raporta nimica nou. Pertractarea lăsamântului nu e încă finalizată.

IV. Donațiuni.

Donațiunile făcute societății noastre dela ultima adunare generală încoace sunt:

1. fl. 8,000.— testați de Grigorie Forro, fost măestru-cojocar în Sebeșul-săsesc, cu menițiunea, ca din interesele acestui legat să se dea ajutoare la acei copii de religiunea gr. or. și gr. cat. din Sebeșul-săsesc, cari se vor aplica la studii sau pe cariera industrială; usufructul rămâne nevastei testatorului până la moarte;

2. fl. 1000.— dela institutul de credit „Albina“ pentru trebuințele școalei civile de fete;

3. fl. 400 dela ministerul de comerț cu menițiunea, ca să se dea ajutoare la învățacei de meserii;

4. fl. 133.30 dela 61 contribuenți drept răscumpărare a felicitărilor de anul nou, și fl. 10.— dela dl Vasilie Mica; — prima sumă la fondul „Casei naționale“ și a doua la fondul „George Barițiu“;

5. fl. 5 dela institutul de credit „Vlădeasa“;

6. dela dl D. R. Cordescu 44 monete vechi, dela Dr. Ilarion Pușcariu o pungă veche țărănească pentru muzeul etnografic și dela Iosif St. Șuluțiu „Cartea de rugăciuni“ a metropolitului Alexandru St. Șuluțiu și istoricul fluier al lui Avram Iancu.

V. Membri.

Cu finea anului 1898 numărul membrilor a fost: 1472 și anume:

1. Fundatori: 82 (1897: 72);
2. Pe viață: 191 (1897: 180) și
3. Ordinari: 1199 (1897: 867), dintre aceștia din urmă însă numai 1095 și au achitat taxele, așa că 104 au trebuit scoși din lista membrilor.

Aceste cifre arată deslușit, că numărul membrilor este în continuă creștere, ceea-ce denotă o mai mare interesare a publicului nostru față de Asociațiune.

Sub *H.* se înaintează consemnarea membrilor repotați dela ultima adunare generală încoace.

H.

VI. Biblioteca Asociațiunii.

A. Biblioteca proprie. Conform inventarului biblioteca Asociațiunii la finea anului expirat a numărat 3629 opuri în 5122 tomuri, 3729 broșuri și 22 harte, față cu 3590 opuri în 5085 tomuri, 3646 broșuri și 22 harte dela finea anului 1897; prin urmare biblioteca s'a sporit în decursul anului 1898 cu 39 opuri în 37 tomuri și 83 broșuri. În special după diferitele secțiuni biblioteca ne presintă următorul tablou:

		opuri	în tom.	broș.	harte.
Sect.	I. Teologie	209	235	177	
"	II. Filosofie	43	52	9	
"	III. Pedagogie	66	74	94	
"	IV. Limbă, literatură, artă	1052	1167	756	
"	V. Istorie și geografie	562	1146	439	18
"	VI. Istoria specială a Românilor	273	320	223	2
"	VII. Științe naturale	118	408	231	2
"	VIII. Matematică și geometrie	29	36	17	
"	IX. Medicină	200	243	86	
"	X. Științe juridice și politice	368	483	229	
"	XI. Economie, industrie, comerț	129	98	153	
"	XII. Diverse	525	554	1315	
"	XIII. Foi periodice	55	306	—	

B) Depositul de cărți menite spre vânzare, parte în favorul fondului general al Asociațiunii, parte unele în favorul

școalei civile de fete a Asociațiunii, și altele destinate a se distribui de aici gratuit, numără 22 publicațiuni în 4637 to-muri și 2072 broșuri, și anume:

1. Acte și date despre conferința națională ținută în Mercurea la 1869 — 84 exempl. à 50 cr.

2. Acte privitoare la urzirea și înființarea „Asociațiunii transilvane“, 154 exempl. à 50 cr.

3. Adunarea (II) gen. a „Asociațiunii transilvane“ ținută la Brașov în 1862 — 236 exempl. à 50 cr.

4. Adunarea (III) gen. a „Asociațiunii transilvane“ ținută în Blaj la 1863 — 1 exempl. à 50 cr.

5. Adunarea (IV) gen. a „Asociațiunii transilvane“ ținută la Hațeg în 1864, — 36 exempl. à 50 cr.

6. Adunarea (VI) gen. a „Asociațiunii transilvane“ ținută la Alba-Iulia în 1866, — 1 exempl. 50 cr.

7. Analele Academiei române, din biblioteca lui Simeon Mangiuca, ser. II. secț. I. tom. III—X și XV, și ser. II. secț. II. tom. III., VII.—X. și XV. (17 vol).

8. Analele „Asociațiunii transilvane“ din 1880, fasc. I. în 365 ex. à 90 cr.

9. Baiulescu, B., Despre necesitatea promovării și protecționării meseriilor între Români, 3 exempl. à 20 cr.

10. Bergner, R., Siebenbürgen. Eine Darstellung des Landes und der Leute. 26 ex. à 4 fl.

11. Catalogul bibliotecii „Asociațiunii transilvane“ de Nic. Togan. 345 ex. à 50 cr.

12. Indice alfabetic al publicațiunilor revistei „Transilvania“ (Anul I.—XXV.), al „Actelor“ și „Analelor“ „Asociațiunii transilvane“. (1862—1894), de Nic. Togan. 127 exempl.

13. Laurian, A. Tr., și Bălcescu N., Magazin istoric pentru Dacia. Tom. IV. (2 ex.) și din tom. VII. fasc. 1. (3 ex.)

14. Lazarici, I. Elemente de poetica română, 16 ex. à 30 cr.

15. Maior, Dr. G., Manual de agricultura rațională. Partea I. Agrologia. 52 exempl.

16. Meitani, G. G., Studii asupra constituțiunii Românilor. Fasc. V. și VII—XII. 363 broș.

17. Monografia școalei civile de fete a „Asociațiunii transilvane“, 224 ex. à 1 fl.

18. Pop Reteganul, I., Povești din popor 1884 exempl. à 50 cr.

19. Pușcariu I. cav. de, Date istorice privitoare la familiile nobile române. Vol. I. în 160 exempl. à 2 fl. și vol. II. în 291 exempl. à 4 fl., la olaltă vol. I. și II 5 fl.

20. Stoica, S., Higiena copilului dela naștere până la al 7-lea an al etății. 111 exempl. à 15 cr.

21. Șuluțiu Cărpinișanu, Dr. A., Graiul ardelenesc în raport cu limba literară de peste Carpați 19 ex. à 20 cr.

22. „Transilvania“, organul Asociațiunii, din următorii ani: 1869 (51 ex.), 1870 (37 ex.), 1871 (67 ex.), 1872 (94 ex.), 1873 (68 exempl.), 1874 (104 ex.), 1875 (121 ex.), 1876 (127 ex.), 1877 (106 ex.), 1878 (186 ex.), 1882 (64 ex.), 1883 (79 ex.), 1884 (72 ex.), 1885 (263 ex.), 1886 (285 ex.), 1888 (46 ex.), 1889 (81 ex.), 1890 (101 ex.), 1891 (14 ex.), 1892 (19 ex.), 1893 (2 ex.), 1894 (77 ex.), 1895 (28 ex.), 1896 (87 ex.), și 1897 (10 ex.).

La sporirea bibliotecii au contribuit în anul expirat: Academia maghiară de științe din Budapesta, Academia română din Bucuresci, Universitatea săsească din Sibiiu, Verein für siebenbürgische Landeskunde, Biblioteca națională din Florența, Institutul geografic argentin din Buenos Aires, Universitatea reg. din Christiania, Direcțiunea „Enciclopediei române“; apoi dnii Vincențiu Babeș, Ioachim Muntean, paroch în Gurariului și câțiva autori.

Prin cumpărare s'a sporit biblioteca cu 3 opuri în 3 vol. și cu diarele „Tribuna“ (an. I.—IV.) și „Observatoriul“ (an. I.—VII).

Sporirea bibliotecii a luat un avânt mai puternic în urma relațiilor de schimb legate în anul curent cu diferite societăți științifice și literare din patrie.

Dintre publicațiunile periodice au încurs la bibliotecă în anul 1898 următoarele: „Archiva“, organul societății științifice și literare din Iași, „Biserica și Școala“ din Arad, „Controla“ din Timișoara, „Convorbiri literare“ din Bucuresci, „Drapelul“ din Bucuresci, „Economia națională“ din Bucuresci, „Familia“ din Oradea-mare, „Foaia diecesană“ din Caransebeș, „Foaia pedagogică“ din Sibiiu, „Foaia poporului“ din Sibiiu, „Gazeta Transilvaniei“ din Brașov, „Patria“ din Cernăuți, „Revista Orăștiei“, „Revista ilustrată“ din Bistrița, „Revista poporului“, din Bucuresci, „Tageblatt“ din Sibiiu, „Telegraful român“ din Sibiiu, „Timpul“ din Bucuresci, „Tribuna“ din Sibiiu, „Tribuna Poporului“ din Arad, „Unirea“ din Blaj și „Vulturul“ din Oradea-mare.

Grija deosebită, ce se pune pe păstrarea și compactarea productelor presei noastre, cum și pe completarea, după putință, a diarelor și revistelor din anii mai vechi, ne îndreptățește a spera, că cu timpul vom dispune de o colecțiune bogată, care va forma decorul bibliotecii noastre,

Depozitul de cărți a scăzut în anul 1898 cu 427 tomuri și 118 broșuri, dăruite mai ales cu ocasiunea adunării generale ținute în Beiuș, apoi membrilor noi ai Asociațiunii „(Transilvania“ din 1897) și bibliotecelor de pe lângă institutele române de învățământ din patrie (Dr. Maior, Agrologia); 4 tom. date în schimb pentru alte cărți și 14 tom. 64 broșuri vândute.

VII. Publicațiuni literare.

Referitor la producțiunea noastră literară și la activitatea literară a Asociațiunii dela ultima adunare generală încoace se presintă raportul special al secretarului I sub I. în accludere.

VIII. Despărțemintele Asociațiunii.

Cu vie satisfacție constatăm încă la începutul acestui capitol, că în anul expirat s'a desvoltat o activitate mai multămitoare și adese pusă la cale după un plan bine precizat. Astfel unele despărțeminte au înființat și reînființat mai multe agenturi comunale, au întocmit biblioteci populare (relevăm activitatea extraordinară a despărțământului „Brașov“), pe cari le-au pus la dispoziție publicului doritor de lectură, au exmis în mai multe rânduri bărbați din centru, cari au ținut prelegeri publice, având în vedere cu deosebire deprinderile din comuna respectivă și au acuirat un număr considerabil de membri. Un despărțământ a publicat o a doua broșură poporală în contul propriu, cu menițiunea de a se distribui gratuit sciutorilor de carte din acel cerc. Fapta aceasta dovedesce clar, că despărțemintele pot face și lucruri mai mari, dacă membrii lor sunt cuprinși de zelul cuvenit.

O adevărată mulțămire însă pentru noi este activitatea despărțământelor din părțile bănățene și ungurene. În fruntea acestora s'au pus bărbați devotați cu totul culturei naționale, cari ajutați de numeroși membri, nu mai puțin iubitori a tot ce se atinge de cultra poporului român, ne dau dovada, că a fost norocos momentul, când în nouele statute ale Asociațiunii s'a statorit întinderea activității sale asupra întregului teritor al Ungariei locuit de poporul român.

Avântul acesta al nouelor despărțeminte va avé de sigur o influință binefăcătoare și asupra părților nordice ale patriei

noastre locuite de Români; va deștepta și aceste ținuturi, ca să se angajeze sub steagul, pe care e scris: promovarea culturii naționale. După Bănat, Bihor și Sătmar credem, că nici Maramureșul nu va întârzia a se achita de datorițele sale firești, și că despărțemintele, cari nu au mai funcționat de ani de zile, iarăși vor reînvia.

Numărul despărțemintelor, socotind și pe cele din nou înființate, a fost în 1898 de 39.

Dintre acestea au funcționat și au ținut adunare cercuală: Abrud, Alba-Iulia, Beiuș, Blaj, Brad, Bran, Brașov, Cohalm, Cluj, Deva, D.-S.-Mărtin, Hațeg, Ludoș, Mediaș, Mureș, Năsăud, Reghin, Sătmar, Sebeșul-săsesc, Seliște, Sighișoara, Selagiu (Șimlău).

Nu au ținut adunare cercuală despărțemintele: Bistrița, Deș, Orăștie; iar nu au funcționat de loc de ani de zile despărțemintele: Agnita, Betlean, Elisabetopole, Gherla, și Treiscaune.

Nici despărțământul Sibiiu, care își ținea adunarea cercuală de obicei toamna, nu a ținut adunare cercuală, dar și-a scuzat neîmplinirea acestei datorințe prin faptul, că bărbații puși în fruntea lui au fost foarte angajați din incidentul morții și apoi alegerii metropolitului gr. or.

În unele despărțeminte s'au cetit cu ocaziunea adunării cercuale și disertațiuni și anume:

1. desp. Abrud: Maria Cioban, „Țărancele române în susținerea portului și datinelor străbune“, Demetriu Goia, „Țăranul și inteligentul și datorițele lor reciproce“;

2. desp. Blaj: I. F. Negruțiu „Grădina de legumi“, care s'a tipărit și în broșură și s'a distribuit în mai multe exemplare la agenturi și la școalele de fete din Blaj și Sibiiu pentru a se da ca premii la finea anului școlar 1898—99;

3. desp. Bran: Ioan Vodă: „Monografia comunei Poiana-Mărului“;

4. desp. Cohalm: George Repede „Despre starea economică a poporului nostru românesc“;

5. desp. Hațeg: Paul Oltean „Despre mausoleul vechiu, ce servește de biserică în Densuș, și despre portul național de aici și jur“;

6. desp. Murăș (XXIV): Teodor Bogdan, „Pomăritul și foloasele lui“;

7. desp. Năsăud: Sever Murășan, „Despre nutrirea vitelor“;

8. desp. Seliște: Ioachim Muntean, „Despre proverbi populari“, Dionisie Decei „Să învățăm și îndreptăm poporul“, Ioan Chirca „Despre Peronospora“.

9. desp. Sighișoara (XXX): Zaharia Ganea, preot în Ferihaz, a disertat despre diverse chestiuni actuale.

Au mai fost anunțate disertațiuni, cari din scurtîimea timpului nu s'au putut cetî, în desp. Brașov (I): Andreiu Bârseanu „Învățăminte din viața metropolitului Andreiu Șaguna“, care s'a tipărit însă în broșură; în desp. Reghin (XXVI): S. Zehan „Fragmente din istoria Gurghiului ca cetate“; și în desp. Selagiu-Șimleu (XVI): Dr. Elia Pop „Despre corurile figurale țărănesci“.

De remarcat este și împrejurarea, că în mai multe despărțăminte, precum: Blaj (XI), Bran (II), Brașov (I), Deva (VIII), Mureș (XXIV), Reghin (XXVI) și Selagiu-Șimleu (XVI), s'au premiat femei pentru manufacturi țărănesci, agricultori harnici și învățători diligenți și s'au dat ajutoare la învățacei de meserii.

Despărțemîntul Blaj (XI) a aranjat cu ocasiunea adunării cercuale și o expoziție de manufacturi țărănesci, care a avut un rezultat foarte îmbucurător.

Ș-lui 39 p. g) al Regulamentului pentru despărțăminte au satisfăcut, înaintînd raport anual, domnii directori ai despărțemintelor Abrud, Blaj, Bocșa, Bran, Brașov, Cohalm, Hațeg, Ludoș, Mediaș, Năsăud, Sătmar, Selagiu, Seliște, Sebeșul-săsesc, Sibiiu, Sighișoara, Timișoara.

În legătură amintim, că în decursul anului 1898 s'au înființat despărțăminte noue în: Beiuș, Bocșa, Lugoș, Oravița, S.-Miclăușul-mare, Sătmar și Timișoara, iar în anul 1899 unul în fostul comitat al Severinului, cu centrul în Caransebeș și altul în părțile Huedinului și Hidei în comitatul Clujului, iar despărțemîntul Turdei și al Mociului s'au reorganizat. S'a decis mai departe organizarea unui despărțemînt nou în Panciova, comitatul Torontal.

Din cele expuse putem concluda, că s'a pornit o lucrare cu adevărat serioasă, care nu va întîrzi a-și aduce roadele s.

Suntem însă departe de a ne fi împlinit toate datorințele noastre față de cultura națională. În această privință am puté lua un exemplu bun dela alte popoare, cari desvoaltă mare zel întru popularisarea reuniunilor lor.

IX. Propuneri.

Supunând acest raport aprețiării Onoratei adunări generale, dimpreună cu aclusele sale, rugăm Onorata adunare generală să binevoiască:

1. a lua spre scire raportul general pe anul 1898;
2. a da expresiune condolenței pentru membrii răposați, după consemnarea prezentată;
3. a da absolutoriu pentru rațiociniile Asociațiunii pe anul 1898;
4. a aproba proiectul de budget al Asociațiunii pe anul 1900;
5. a nu primi ofertul dlor Ioan Baciú și Ioan Pop Reteganul;
6. a aproba proiectul de „Regulament pentru înființarea și administrarea bibliotecelor populare ale Asociațiunii”; și
7. a încuviința propunerea relativă la activitatea viitoare a Asociațiunii pe teren literar.

Din ședința comitetului central al Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român, ținută în Sibiiu la 3 August 1899.

I. St. Șuluțiu m. p.

Dr. Ilie Beu m. p.

Aclus A la rap. gen.**REGULAMENT**

pentru înființarea și administrarea bibliotecelor populare ale „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român“.

§. 1. Pentru atingerea scopului Asociațiunii, care este: înaintarea culturii poporului român, între alte mijloace §-l 2 din statute prevede și înființarea de biblioteci populare prin comunele din despărțeminte, iar înființarea și providerea aceloră cu lectură acomodată pentru popor §-l 45 p. 4 din statute le pune în sarcina comitetelor cercuale ale Asociațiunii.

§. 2. Scopul bibliotecelor populare este: răspândirea cunoștințelor folositoare din ori-ce ram al activității omenesci și dezvoltarea gustului de cetit la poporul român.

§. 3. Drept mijloace pentru înființarea bibliotecelor populare servesc: sumele lăsate conform statutelor Asociațiunii la dispoziția comitetelor cercuale, colectele, contribuiriile membrilor și eventualele daruri, ce s'ar face în acel scop.

§. 4. Bibliotecile populare formează proprietatea „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român“ și stau sub supraveghierea și controla comitetelor cercuale; evidența bibliotecelor populare o poartă biroul comitetelor cercuale, iar directorii în rapoartele anuale despre activitatea despărțemintelor vor arăta comitetului central numărul, starea și modul de funcționare al bibliotecelor populare (§§ 39 și 43 din regulamentul afacerilor interne pentru despărțemintele Asociațiunii).

§. 5. În comune mai mari, unde împrejurările locale permit, se vor înființa biblioteci populare stabile, iar pentru comunele mai mici se va adopta sistemul așa numitelor biblioteci populare ambulante.

§. 6. Procurarea cărților o provăd comitetele cercuale după un plan și cu un scop determinat. Cărțile vor trebui să întrunească drept prima condițiune: stil ușor, popular și tractând cu preferință chestiuni, ce se referesc la lipsele dîlnice ale locuitorilor români din comunele aparținătoare despărțemintelor, ca: chestiuni de agricultură, pomărit, grădinărit, vierit, stupărit, industrie, comerț, drept, igienă ș. a., fără de a se trece cu vederea scrierile beletristice de cuprins instructiv și distractiv, scrierile de cuprins istoric, etnografic și religios-moral. Pentru orientarea comitetelor cercuale, comitetul central va publica un repertoriu de cele mai

potrivite cărți pentru bibliotecile populare, care se va întregi din timp în timp.

N'au loc în bibliotecile populare scrieri, cari propagă idei ireligioase ori imorale, socialiste, antidinastice și anticonstituționale.

§. 7. Bibliotecile populare stau sub imediata îngrijire a agenturilor, cari vor încredința unei anumite persoane purtarea agendelor de bibliotecar; acesta va avea să se ocupe în special cu administrarea bibliotecii, să poarte registrele necesare, să îngrijască de bunăstarea ei și să împrumute cărțile din bibliotecă pentru citire.

§. 8. Agentura va face raport în fiecare an până la 15 Decembre comitetului cercual despre starea bibliotecii populare, arătând câți locuitori s'au folosit de ea și ce cărți au fost mai des citite.

§. 9. Fiecare bibliotecă populară va fi provădută cu inventar, din care un exemplar se păstrează la comitetul cercual. În inventar au să fie înșirate toate cărțile, ce constituie biblioteca, cu indicarea autorului, a titlului cărții, a locului și anului tipăririi și a numărului volumelor. Toate cărțile au să poarte sigilul despărțământului, căruia aparțin, iar la bibliotecile stabile și sigilul agenturei comunale.

Blanchetele pentru inventare se vor da din partea comitetului central.

§. 10. Bibliotecile populare ambulante se compun din grupuri sau mici biblioteci de aceeași mărime, cuprinzând fiecare grup cărți din deosebitele ramuri de literatură română, adăpostite în dulapuri de același fel; cărțile din singuraticile dulapuri formează tot atâtea biblioteci ambulante; ele se însemnează cu numeri deosebiți, având fiecare grup inventar special.

Sediul despărțământelor este totodată și sediul bibliotecelor populare ambulante.

§. 11. Atât bibliotecile stabile, cât și cele ambulante se vor adăposti în localuri scutite de umezeală și de pericolul de foc. Agentura comunală și bibliotecarul ei sunt responsabili pentru buna conservare a bibliotecii.

§. 12. Timpul, cât are să stee o bibliotecă ambulantă într'o comună, îl fixează comitetul cercual; peste acel timp nici o agentură nu poate reține aceeași bibliotecă în comuna sa, ci are să o schimbe la comitetul cercual cu altă bibliotecă ambulantă. Schimbarea reciprocă a bibliotecelor ambulante se face la un termin anumit, ce-l fixează comitetul cercual.

§. 13. Bibliotecile populare ale Asociațiunii se pun gratuit la dispoziția poporului român sciutor de carte de pe teritoriul despărțământelor.

§. 14. Privitor la împrumutarea cărților din bibliotecile populare sunt de observat următoarele reguli:

- a) Bibliotecile populare stau deschise în timpul, ce-l va fixa agentura comunală. Cărți afară de comună nu se împrumută.
- b) Nime nu poate împrumuta de odată mai mult decât o carte din bibliotecă.
- c) Cărțile se dau din bibliotecă pe lângă revers de primire, care se restituie la înapoierea cărții.
- d) Nime nu poate ține la sine cartea împrumutată mai mult de 14 zile, fără învoirea bibliotecarului.
- e) Pentru înapoierea cărții în starea în care a primit-o, este răspunător cetitorul, care a împrumutat cartea din bibliotecă, el este dator a recompensa ori-ce deteriorare a cărții împrumutate.
- f) Cei-ce strică ori murdăresc cărțile împrumutate au să rebonifice dauna cauzată, și în cas de repetiție își pierde dreptul de a mai împrumuta cărți din biblioteca populară.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Aclus C la rap. gen.

LISTA

studenților stipendiați în 1899.

1. Stipendiul Roman: *Pavel Gușeală Negrea*, VI gimn. (Brașov) fl. 60.—
2. „ „ *Ciprian Potcoavă*, cl. VIII. gimn. (Brașov) „ 60.—
3. Fondul general: *Alexandru Liuba*, sculptor (München) . . „ 100.—
4. Fund. Basiota: *Basilu Bașota*, cl. V. gimn. (Năsăud) . . „ 20.—
5. „ Dobâca: *Gavriil Todica*, cl. VIII. gimn. (Brașov) . . „ 50.—
6. „ Galiană: *Mihail Popp*, cl. VI. gimn. (N.-Károly) . . „ 60.—
7. „ Marinovici: *Emil Rusu*, cl. III. com. (Brașov) . . „ 60.—
8. „ Moga: *Silvia Ciora*, cl. II. civilă (Sibiiu) „ 40.—
0. „ Rîureanu: *Aurel Vasilie*, cl. III. gimn. (Sibiiu) . . „ 40.—

Rațiociniul

**Asociațiunii pentru literatura română și cultura
poporului român**

BCU Cluj / Central University Library Cluj
pentru anul 1898.

Venite

Rațiociniul

Nr. cur.		Preliminat		Incassat		+ Plus — Minus
		fl.	cr.	fl.	cr.	
	I. Fondul general.					
1	Saldul cassei din anul 1897 .	—	—	3221	17	
2	Taxe și prenumerațiuni . .	5000	—	7638	47	+ 2638.47
3	Chirii și arândă	2230	—	1538	99	— 691.01
4	Interese după efecte publice	2946	40	3466	73	+ 520.33
5	Interese după depuneri . .	200	—	203	55	+ 3.55
6	Taxe de administrare . . .	234	—	237	—	+ 3.—
7	Pentru casa națională . . .	—	—	850	—	—
8	Venite extraordinare și stip. Roman	1120	—	2624	06	+ 1504.06
	Suma .	11730	40	19779	97	+ 4668.86 — 691.01
	II. Casa națională.					
1	Contribuiri benevole . . .			4325	64	
2	Chiria			800	—	
3	Împrumut transitoriu . . .			20	—	
4	Interese după depuneri . .			57	96	
	Suma .			5203	60	
	III. Fondul Georgiu Barițiu.					
1	Saldul cassei la 31 Dec. 1897			302	52	
2	Oferte benevole			25	—	
3	Cuotă dela fondul general .			500	—	
4	Interese după efecte . . .			129	—	
5	Interese după depuneri . .			1	56	
	Suma .			968	08	

BCU Cluj / Central University Library Cluj

pentru anul 1898

Spese

Nr. cur.		Preliminat		Erogat		+ Plus — Minus	
		fl.	cr.	fl.	cr.		
I. Fondul general.							
1	Secretarului I. remunerațiune	400	—	400	—		
2	Secretarului II. „	300	—	300	—		
3	Cassarului „	200	—	200	—		
4	Bibliotecarului „	200	—	200	—		
5	Archiv. și Economului à 120 fl.	—	—	240	—	+	240.—
6	Cancelistului remunerațiune .	300	—	200	—	—	100.—
7	Servitorului leafă	240	—	240	—		—
8	Spese de cancelarie, luminat, încăldit	300	—	580	68	+	280.68
9	Dotatiunea bibliotecii	100	—	154	85	+	54.85
10	Tiparul foaiei „Transilvania“	1200	—	1954	17	+	754.17
11	Conservarea și asigurarea edi- ficiilor	500	—	332	27	—	167.70
12	Contribuțiune, ecuival., fondul de pensiune învățătorească .	600	—	740	43	+	140.43
13	La fondul de rezervă	—	—	—	—		
14	Stipendiul pentru un candidat de învățător	—	—	—	—		
15	Un stip. la meseria de lemnărit	100	—	100	—		
16	Stipendii elevelor din interna- tul școlii	—	—	—	—		
17	Pentru scrieri literare la fon- dul Barițiu	1000	—	500	—	—	500.—
18	Subvenț. școlii civile de fete	3322	20	3322	20		
19	Fondul casei nat. separat .	—	—	850	—	+	850.—
20	Spese extraordinare	500	—	674	76	+	174.76
21	Saldul cassei la 31 Dec. 1898	—	—	8790	61		
	Suma .	9382	20	19779	97	+	2494 89 — 767.70
II. Casa națională.							
1	Contribuțiune			136	—		
2	Depurări din datorii			4020	—		
3	Interese după împrumuturi .			990	—		
4	Saldul cassei			57	60		
	Suma .			5203	60		
III. Fondul Georgiu Barițiu.							
1	Un premiu			300	—		
2	Pentru colaboratori la „Tran- silvania“			400	—		
3	Taxă de administrare			28	—		
4	Saldul cassei la 31 Dec. 1898			240	08		
	Suma .			968	08		

Venite

Nr. cur.		Incassat	
		fl.	cr.
IV. Fundațiunea Bașota.			
1	Saldul cassei la 31 Decembre 1897	194	13
2	Interese după efecte	25	—
3	Interese după depuneri	9	10
4	„Albina“ pentru un stipendiu	20	—
	Suma .	248	23
V. Fundațiunea Dobâca.			
1	Saldul cassei la 31 Decembre 1897	314	68
2	Interese după efecte	50	—
3	Interese după depuneri	15	68
4	Din stornarea unei poziții	13	33
	Suma .	393	69
VI. Fundațiunea G. B. V.			
1	Saldul cassei la 31 Decembre 1897	865	64
2	Interese după efecte	298	—
3	Interese după depuneri	15	11
	Suma .	1178	75
VII. Fundațiunea Galliană.			
1	Saldul cassei la 31 Decembre 1897	187	06
2	Interese după efecte	75	—
3	Interese după depuneri	10	26
	Suma .	272	32
VIII. Fundațiunea Marinoviciu.			
1	Saldul cassei la 31 Decembre 1897	560	57
2	Interese după efecte	117	—
3	Interese după depuneri	27	55
	Suma .	705	12

Spese

Nr. eur.		Erogat	
		fl.	cr.
IV. Fundațiunea Bașota.			
1	Două stipendii	33	34
2	Stornarea unei poziții	13	33
3	Taxă de administrare	7	—
4	Saldul cassei la 31 Decembre 1898	194	56
	Suma .	248	23
V. Fundațiunea Dobâca.			
1	Un stipendiu	37	50
2	Taxă de administrare	14	—
3	Saldul cassei la 31 Decembre 1898	342	19
	Suma .	393	69
VI. Fundațiunea G. B. V.			
1	Taxă de administrare	54	—
2	Scrisuri fonciare cumpărate	1018	20
3	Saldul cassei la 31 Decembre 1898	106	55
	Suma .	1178	75
VII. Fundațiunea Galliană.			
1	Un stipendiu	30	—
2	Taxă de administrare	17	—
3	Saldul cassei la 31 Decembre 1898	225	32
	Suma .	272	32
VIII. Fundațiunea Marinoviciu.			
1	Un stipendiu	60	—
2	Taxă de administrare	31	—
3	Saldul cassei la 31 Decembre 1898	614	12
	Suma .	705	12

Venite

Nr. cur.		Incassat	
		fl.	cr.
IX. Fundațiunea Moga.			
1	Saldul cassei la 31 Decembre 1897	482	42
2	Interese după efecte	43	20
3	Interese după depuneri	22	01
	Suma .	547	63
X. Depositul Mureșian.			
1	Saldul cassei la 31 Decembre 1897	1012	12
2	Interese după efecte	150	—
3	Interese după depuneri	16	80
	Suma .	1178	92
XI. Depositul Oltean.			
1	Saldul cassei la 31 Decembre 1897	1364	47
2	Interese după depuneri	62	07
	Suma .	1426	54
XII. Fundațiunea Pop-Maior.			
1	Saldul cassei la 31 Decembre 1897	501	62
2	Interese după efecte	87	50
3	Interese după depuneri	8	62
	Suma .	597	74
XIII. Fundațiunea Riurean.			
1	Saldul cassei la 31 Decembre 1897	442	34
2	Interese după efecte	50	—
3	Interese după depuneri	20	97
	Suma .	513	31
XIV. Fundațiunea Filep.			
1	Din lăsământul G. Filep	14500	—
	Suma .	14500	—

Sibiiu, 31 Decembre, 1898.

Leontin Simonescu m. p.,
cassar.

Revădută și aprobată în ședința

Șuluțu m. p.,
president ad-hoc.

Spese

Nr. cur.		Erogat	
		fl.	cr.
IX. Fundațiunea Moga.			
1	Un stipendiu	40	—
2	Taxă de administrare	13	—
3	Saldul cassei la 31 Decembre 1898	494	63
	Suma .	547	63
X. Depositul Mureșian.			
1	Scrisuri fonciare cumpărate	1018	20
2	Taxă de administrare	37	—
3	Saldul cassei la 31 Decembre 1898	123	72
	Suma .	1178	92
XI. Depositul Oltean.			
1	Saldul cassei la 31 Decembre 1898	1426	54
	Suma .	1426	54
XII. Fundațiunea Pop-Maior.			
1	Scrisuri fonciare cumpărate	509	10
2	Taxă de administrare	21	—
3	Saldul cassei la 31 Decembre 1898	67	64
	Suma .	597	74
XIII. Fundațiunea Riurean.			
1	Un stipendiu	40	—
2	Taxă de administrare	15	—
3	Saldul cassei la 31 Decembre 1898	458	31
	Suma .	513	31
XIV. Fundațiunea Filep.			
1	Saldul cassei la 31 Decembre 1898	14500	—
	Suma .	14500	—

Ioan Crețu m. p.,
controlor.

comitetului, ținută în Sibiiu la 13 Iulie 1899.

Dr. Beu m. p.,
secretar II.

Inventariul Asociațiunii pentru literatura română

	fl.	cr.	fl.	cr.	
I. Fondul general.					
<i>A) Realități :</i>					
a) Casa din Sibiu, str. Morii, 8	41917	45			
b) Edificiul școalei	63826	45			
c) Realitatea din Vidra . .	300	—	106043	90	
<i>B) Depuneri</i>	<u>8790</u>	<u>61</u>	8790	61	
<i>C) Efecte :</i>					
4 Abrudbányai takarékpénztár	200	—			
3 „Albina“ acțiuni	300	—			
11 „ „ scrisuri fonciare .	7000	—			
6 „Arieșana“ acțiuni	300	—			
1 „Economul“ acțiuni	50	—			
1 „Gesellschaftshaus“ acțiuni .	100	—			
2 „Mureșana“ acțiuni	100	—			
1 „Sebeșana“ „	50	—			
1 „Silvania“ „	50	—			
*3 „Someșana“ „	300	—			
1 Satmár-nbányai vasutttárs. .	100	—			
4 Obligațiuni de stat 1860. .	800	—			
1 „ „ „ 1868. .	100	—			
1 „ „ „ desărci-					
narea pământului	100	—			
*5 „Sătmăreana“ acțiuni . . .	500	—			
4 Vajda-Hunyadi takarékpénz.	200	—			
2 „Corvineana“ acțiuni . . .	100	—			
*2 „Concordia“ (Uzdin) . . .	100	—			
*1 N.-Várad-Bel. Vaskoh vasutt.	100	—			
74 „Transilvania“ obligațiuni .	7400	—	17950	—	
6 Rentă amortibilă . . lei	30000	—			
15 Credit fonc. rom. București „	75000	—	1.105000	—	
<i>D) Mobili</i>	<u>1090</u>	<u>—</u>	fl. 1090	—	
Suma totală fl. .			133874	51	
Lei .			105000	—	
*1 „Someșana“	} întrate ca taxe				
4 „Sătmăreana“					
1 N.-Várad-Vaskoh					
2 „Concordia“					
			+ fl. 5848	87	+ 20000 l.

și cultura poporului român pe anul 1898.

	fl.	cr.	fl.	cr.	
II. Fondul Barițiu.					
Saldul cassei	240	08			
1 „Iulia“ acțiune	50	—			
5 „Albina“ scrisuri fonciare .	2500	—	2790	08	— 62.44
III. Fundațiunea Bașota.					
Saldul cassei	194	56			
1 „Albina“ scrisuri fonciare .	500	—	694	56	+ —.43
IV. Fundațiunea Dobâca.					
Saldul cassei	342	19			
2 „Albina“ scrisuri fonciare .	1000	—	1342	19	+ 27.51
V. Fundațiunea G. B. V.					
Saldul cassei	106	55			
7 „Albina“ acțiuni	700	—			
5 „Albina“ scrisuri fonciare .	4500	—	7306	55	+ 2240.94
VI. Fundațiunea Galliană.					
Saldul cassei	225	32			
2 „Albina“ scrisuri fonciare .	1500	—	1725	32	+ 38.26
VII. Fundațiunea Marinoviciu.					
Saldul cassei	614	12			
3 „Albina“ scrisuri fonciare .	1500	—			
1 Obligațiune de stat 1868 .	1000	—	3114	12	+ 53.55
VIII. Fundațiunea Moga.					
Saldul cassei	494	63			
8 „Transilvania“ obligațiuni .	800	—	1294	63	+ 12.21
IX. Fundațiunea Pop-Maior.					
Saldul cassei	67	64			
3 „Albina“ scrisuri fonciare .	2000	—	2067	64	+ 66.02
X. Fundațiunea Rîureanu.					
Saldul cassei	458	31			
1 „Albina“ scris. fonciar . . .	1000	—	1458	31	+ 15.97

	fl.	cr.	fl.	cr.	
XI. Depositul Mureșan.					
Saldul cassei	123	72			
6 „Albina“ scrisuri fonciare	3500	—	3623	72	+ 111.60
XII. Depositul Olteanu.					
Saldul cassei	1426	54	1426	54	+ 62.97
XIII. Depositul Filep.					
Saldul cassei	14500	—	14500	—	
XIV Casa națională.					
A) Active:					
Saldul cassei	57	60			
<i>Realități:</i>					
Casa strada Morii	22000	—			
<i>Efecte:</i>					
2 „Sentinela“	100	—			
1 „Concordia“ (Uzdin)	50	—	22207	60	
B) Passive.			14000	—	
Active pure			8207	60	+ 4000.—
Reasumare:					
Lei			105000	—	
Fondul general			133874	51	
Fondurile speciale			49485	26	
Laolaltă fl.			183359	77	
Lei			105000	—	

Sibiu, 31 Decembre, 1898.

Oficiul de casă al Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român.

Leontin Simonescu m. p.,
cassar.

Revedut și aprobat în sedința comitetului central, ținută în Sibiu la 13 Iulie 1899.

Soluțiu m. p.,
președinte ad-hoc.

Dr. Beu m. p.,
secretar II.

Aclus **G** la rap. gen.

Proiect de budget

pentru anul 1900.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Proiect pentru buget

Nr. cur.	Venite	Anii de observare				Proiectat pro 1900	
		1897		1898			
		fl.	cr.	fl.	cr.	fl.	cr.
	I. Fondul general.						
1	Taxe dela membri și prenumerațiuni	4203	69	7638	47	6000	—
2	Chirii și arândă	2541	05	1538	99	1300	—
3	Interese după efecte publice:						
	a) acțiuni Abrudbánya takarékp.						
	b) „ „Albina“						
	c) „ „Arieșana“						
	d) „ „Economul“						
	e) „ „Gesellschaftshaus“						
	f) „ „Mureșana“						
	g) „ „Sătmăreana“						
	h) „ „Silvania“						
	i) „ „Sebeșana“						
	k) „ „Someșana“						
	l) act. „Vajda hunyad takarékpzt.						
	m) obligațiuni „Transilvania“						
	n) obligat. szatmár-nagybányai vas-						
	suttársaság						
	o) obligațiuni de stat din an. 1860						
	p) obligațiuni de stat din an. 1868						
	q) obligat. de stat despăg. pământ.						
	r) oblig. rentă amortibilă à 5000 lei						
	s) obligațiuni I. soc. cred. f. r. Bu-						
	curești à 5000 lei						
	t) scrisuri fonc. „Albina“ à 1000 fl.						
	cu 5%						
	u) scrisuri fonc. „Albina“ à 500 fl.						
	cu 5%	2960	83	3466	73	3600	—
4	Interese după depuneri	171	05	203	55	200	—
5	Taxe de administrare	231	—	237	—	240	—
6	Stipendiul Roman	120	—	120	—	120	—
7	Venite extraordinare	4822	59	2624	06	1000	—
8	Din anticipațiuni restituire					2036	21
	Suma					14496	21
	II. Casa națională.						
1	Donațiuni în rate					2075	—
2	Chirie					800	—
3	Interese după efecte					13	—
4	„ „ depuneri					50	—
	Suma					2938	—

pe anul 1900.

Nr. cur.	S p e s e	Anii de observare				Proiectat pro 1900	
		1897		1898		fl.	cr.
		fl.	cr.	fl.	cr.		
I. Fondul general.							
1	Secretarului I. remuneraț. și cortel	400	—	400	—	1500	—
2	Secretarului II. " . . .	300	—	300	—	300	—
3	Cassarului " . . .	200	—	200	—	280	—
4	Bibliotecarului " . . .	120	—	200	—	200	—
5	Cancelistului " . . .	300	—	200	—	360	—
6	Servitorului simbriă 	240	—	240	—	240	—
7	Spese de cancel., luminat, încălzit	390	35	580	68	700	—
8	Dotățiunea bibliotecii	146	60	154	85	300	—
9	Tiparul foaiei „Transilvania“ . .	657	66	1954	17	1500	—
10	Conservarea edificiilor	799	90	332	27	400	—
11	Contribuțiune erarială și ecuivalente fond. de pens. învățătoresc . .	645	08	740	43	1000	—
12	Contribuire la fondul de rezervă .	—	—	—	—	—	—
13	Dotățiune fondului G. Barițiu . .	—	—	500	—	1000	—
14	Stipendiul Roman	120	—	120	—	120	—
15	Stipendiu pentru un elev la meseria de lemnărit	150	—	100	—	100	—
16	Subvențiune școlaei civile de fete din lăsământul Oltean	2935	36	3322	20	1000	—
17	Spese extraordinare	8664	82	674	76	800	—
18	Capitalisare din lăsăm. Oltean . .	—	—	—	—	1250	—
19	Școalelor " " " . .	—	—	—	—	250	—
20	Capitalisare la fondul general . .	—	—	—	—	1200	—
21	Escedent.	—	—	—	—	1996	21
Suma .						14496	21
II. Casa națională.							
1	Interese după împrumuturi . . .					720	—
2	Depurare din datorii					2000	—
3	Contribuțiune					136	—
4	Capitalisare.					82	—
Suma .						2938	—

Nr. cur.	V e n i t e	Proiectat pro 1900	
		fl.	cr.
III. Fondul Georgiu Barițiu.			
1	Interese după efecte	129	—
2	Interese după depuneri	10	—
3	Dotăriune dela fondul general	1000	—
	Suma .	1139	—
IV. Fundațiunea Bașota.			
1	1 scris fonciar „Albina“ de 500 cu 5% . . .	25	—
2	Interese după depuneri	9	—
	Suma .	34	—
V. Fundațiunea Dobâca.			
1	2 scrisuri fonciare „Albina“ à 500 fl. cu 5% .	50	—
2	Interese după depuneri	15	—
	Suma .	65	—
VI. Fundațiunea G. B. V.			
1	7 acțiuni „Albina“	98	—
2	1 scris fonc. „Albina“ de 500 cu 5% . . .	25	—
3	4 scrisuri fonc. „Albina“ de 1000 fl. cu 5% .	200	—
4	Interese după depuneri	10	—
	Suma .	333	—
VII. Fundațiunea Galliană.			
1	1 scris fonciar „Albina“ de 500 fl. cu 5% . .	25	—
2	1 scris fonciar „Albina“ de 1000 fl. cu 5% . .	50	—
3	Interese după depuneri	10	—
	Suma .	85	—
VIII. Fundațiunea Marinoviciu.			
1	1 obligațiune de stat din anul 1868 de 1000 fl.	42	—
2	1 scris fonciar „Albina“ de 500 fl. cu 5% . .	25	—
3	1 scris fonciar „Albina“ de 1000 fl. cu 5% . .	50	—
4	Interese după depuneri	28	—
	Suma .	145	—
IX. Fundațiunea Moga.			
1	8 obligațiuni „Transilvania“	43	20
2	Interese după depuneri	20	—
	Suma .	63	20

Nr. cur.	S p e s e	Proiectat pro 1900	
		fl.	cr.
	III. Fondul Georgiu Barițiu.		
1	Pentru lucrări literare	800	—
2	Taxă de administrare	30	—
3	Capitalisare	309	—
	Suma .	1139	—
	IV. Fundațiunea Bașota.		
1	Un stipendiu	20	—
2	Taxă de administrare	7	—
3	Capitalisare	7	—
	Suma .	34	—
	V. Fundațiunea Dobâca.		
1	Un stipendiu	50	—
2	Taxă de administrare	14	—
3	Capitalisare	1	—
	Suma .	65	—
	VI. Fundațiunea G. B. V.		
1	Taxă de administrare	53	—
2	Capitalisare	280	—
	Suma .	333	—
	VII. Fundațiunea Galliană.		
1	Un stipendiu	60	—
2	Taxă de administrare	18	—
3	Capitalisare	7	—
	Suma .	85	—
	VIII. Fundațiunea Marinoviciu.		
1	Un stipendiu	60	—
2	Taxă de administrare	32	—
3	Capitalisare	53	—
	Suma .	145	—
	IX. Fundațiunea Moga.		
1	Un stipendiu	40	—
2	Taxă de administrare	13	—
3	Capitalisare	10	20
	Suma .	63	20

Nr. cur.	V e n i t e	Proiectat pro 1900	
		fl.	cr.
	X. Depositul Mureșan.		
1	3 scrisuri fonciare „Albina“ de 500 fl. cu 5%	75	—
2	2 scrisuri fonciare „Albina“ à 1000 fl. cu 5%	100	—
3	Interese după depuneri	9	—
	Suma .	184	
	XI. Fundațiunea Pop-Maior.		
1	2 scrisuri fonciare „Albina“ de 500 fl. cu 5%	50	—
2	1 scris fonciar „Albina“ de 1000 fl. 5% . . .	50	—
3	Interese după depuneri	5	—
	Suma .	105	—
	XII. Fundațiunea Riurean.		
1	1 scris fonciar „Albina“ de 1000 fl. cu 5% .	50	—
2	Interese după depuneri	22	—
	Suma .	72	—
	XIII. Fundațiunea Filep	14500	—
	XIV. Depositul: monumentului Iancu . . .	4701	40

Sibiiu, 1 Iulie, 1899.

Oficiul de cassă al Asociațiunii pentru

Revețut și aprobat în ședința

Șulufiu m. p.,
președinte ad-hoc.

Nr. cur.	S p e s e	Proiectat pro 1900	
		fl.	cr.
	X. Depositul Mureșan.		
1	Taxă de administrare	38	—
2	Capitalizare	146	—
	Suma .	184	—
	XI. Fundațiunea Pop-Maior.		
1	Taxă de administrare	21	—
2	Capitalizare	84	—
	Suma .	105	—
	XII. Fundațiunea Riurean.		
1	Un stipendiu	40	—
2	Taxă de administrare	15	—
3	Capitalizare	17	—
	Suma .	72	—
	XIII. Fundațiunea Filep.	—	—
	XIV. Depositul: monumentului Iancu. . . .	—	—

literatura română și cultura poporului român.

Leontin Simonescu m. p.,
cassar.

comitetului ținută în Sibiiu la 13 Iulie 1899.

Dr. Beu m. p.,
secretar II.

Aclus III la rap. gen.**CONSEMNAREA**

membrilor reposați ai „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român“ în anul de gestiune 1898—1899.

I. Membri fondatori: 1. Miron Romanul, arhiepiscop și metropolit în Sibiiu; 2. Vasile Ignat, avocat în Beiuș; 3. Alexandru Filip, avocat în Abrud.

II. Membri pe viață: 1. Ioan Bran Pop de Lemény et Cozla, căpitan suprem în pensiune în Brașov; 2. Mihail Orbonaș, avocat în Reghinul-săsesc; 3. Nicolau Pop, preot în Feneșul-săsesc; 4. Oprea Bârză, ospătar în Sibiiu; 5. Valeriu Bologa, director de bancă în Brașov; 6. Vasile Hetescu, din Mărișel; 7. Ioan Istade, proprietar în Cenade.

III. Membri ordinari: 1. Daniil de Tămaș, preot în Deag; 2. Iosif Novac, inv. în pens. în Oravița; 3. Andreiu Liviu, canonic în Lugoj; 4. Vasile Oltean, avocat în Blaj; 5. Ilie Bădilă, econom în Sibiiu; 6. Ioan Vulcan, jun. protopop în Vermeș; 7. Petru Vêrtic, preot în Mocod; 8. Vasile Moga, pretor pens. în Murăș-Ludoș; 9. Ioan Șandru, senator în Sighișoara; 10. Ioan Paraschiv, subjude regesc în Sebeșul-săsesc; 11. Iosif Grădinar, protopop în Bălincez; 12. Ieronim Barițiu, funcț. de bancă în Brașov; 13. Ioan Seniuce, secretarul efor. școalei în Brașov; 14. Dr. Absolon Feier, medic în Hunedoara; 15. Toma Galetariu, proprietar în Cela; 16. Nicolau Comșa, preot în Covasna; 17. Onisim Bontoiu, comerciant în Brașov; 18. Vasile Hossu, protopop în Murăș-Oșorheiu; 19. Pavel Frișcan, preot în Ghiroc; 20. George Bogdan, preot în Brad.

Nr. 641—1899.

Proces verbal

din 13 Iulie 1899. Ședința ordinară a comitetului central al Asociațiunii.

Președinte: *Iosif St. Șuluțiu* — Notar: *Dr. I. Beu.* — Membrii prezenți: *Zaharia Boiu, Partenie Cosma, I. Crețu, Dr. Corn. Diaconovich, I. Papiu, Dr. Remus Roșca, I. V. Rusu, Leonțin Simonescu și N. Togan.*

147. Cu *verificarea* procesului verbal al ședinței de ați

Se încredințează dnii *Zaharia Boiu, Ioan Crețu și Ioan V. Rusu.*

148. (617—1899). Comisiunea financiară, exmisă prin concludul Nr. 66 din 2 Martie a. c. pentru *revisuirea rațiociniului și inventarului Asociațiunii pe 1898*, înaintează raportul său cu data 6 Iulie a. c. și propune a se aproba atât rațiociniul cât și inventarul și a se înainta la adunarea generală. Presentează totodată și proiectul de budget pe anul 1900.

Raportul comisiei se ia spre scire cu aprobare; rațiociniul și inventarul pe 1898 și proiectul de budget pe anul 1900 se înaintează la adunarea generală.

149. (644—1899). Aceeaș comisiune financiară presentează cu data 6 Iulie a. c. raport despre *revisuirea rațiociniului școlii și internatului Asociațiunii pe 1898—99* și despre *proiectul de budget pe anul școlar 1899—1900*. Pe baza acestui raport se decide:

Rațiociniul școlii și internatului Asociațiunii pentru anul școlar 1898—99 se aproabă; oficiului de cassă i-se dă absolutoriu pentru gestiunea acestui an. Proiectul de budget pe 1899—1900 se primesce. Direcțiunea școlară se îndrumă a restitui suma de fl. 93.55 anticipată pentru material de lucru de mână.

150. (637—1899). În legătură cu *rapoartele comisiei financiare* de sub Nr. 148 și 149 ai acestui proces verbal secretarul prim propune, iar comitetul central decide:

a) Cassarul presintă adunării generale în fie-care an un raport detaliat asupra administrării averii Asociațiunii, care raport are să cuprindă toate operațiunile financiare mai însemnate și să deie explicațiuni la schimbările mai exențiale, ce se manifestă în rațiociniu și budget. Raportul cassarului formează o parte integrantă a raportului general și se publică împreună cu acesta.

b) În rațiociniu se indică la întrate atât sumele întrate în bani cât și sumele întrate în hârtii de valoare, înscriindu-se aceste din urmă la eșite ca trecute la inventar.

c) În rațiociniul, respective în budgetul școalei civile de fete să se facă evidentă suma, ce o reprezintă interesele capitalului elocat în edificiul școalei.

d) Direcțiunea școalei civile de fete se îndrumă, ca să nu primească în internat eleve înainte de achitarea restanțelor lor din taxele de întreținere și didactru pe anul premergător. Ce privește restanțele elevelor, cari au părăsit școala, părinții să fie provocați a achita pretensiunile școalei până la 1 Noiembrie a. c. În cas contrar restanțele să se încasseze pe cale judecătorească. În acest scop conspectul elevelor restanțiere este a se remite direcțiunii școlare :

Documentele elevelor să nu se libereze până după achitarea restanțelor.

e) Jurnalul presidial se compară la finea fie-cărei luni cu jurnalul cassarului și, aducându-se în consonanță, ambele jurnale se încheie și subscriu de president și cassar.

f) În scopul înlesnirii administrării sumelor, ce sosesc prin poștă, presidiul se autorisează a plenipotenția pe cancellistul Asociațiunii, ca să ridice direct dela poștă toate scrisorile și valorile sosite la adresa Asociațiunii

151. (611—1899). Bibliotecarul prezintă *conspectul publicațiilor* intrate la biblioteca Asociațiunii în lunile Ianuarie — Iunie 1899.

Spre seire, având a se publica în „Transilvania“.

152. (200—1899). Bibliotecarul prezintă *Proiectul de regulament pentru înființarea și administrarea Bibliotecelor populare ale Asociațiunii*,

Se primesce în textul alăturat acestui proces verbal. Se decide tipărirea și prezentarea lui proximei adunări generale.

153. (601—1899). Presidentul Asociațiunii trimite fl. 94.60 din *fondul Scorțeanu* în scopul de a se cumpăra și împărți gratuit cărți de cuprins religios-moral.

În conformitate cu concl. Nr. 106 din 4 Maiu a. c. suma de fl. 94.60 se asemnază la cassă cu îndrumarea de a se încorpora fondului G. Barițiu.

D. u. s.

Iosif St. Șuluțiu m. p., Dr. *Beu* m. p., secretar II. — S'a verificat. Sibiiu în 16 Iulie 1899. *I. V. Rusu* m. p., *Z. Boiu* m. p., *Ioan Crețu* m. p.

Nr. 671—1899.

Proces verbal

din 20 Iulie 1899. Ședința ordinară a comitetului central al Asociațiunii.

Președinte: *Iosif St. Șuluț* — Notar: *Dr. Ilie Beu*. — Membri prezenți: *Zah. Boiu, I. Crețu, Dr. Corn. Diaconovich, Georgiu Maxim de Höchstenberg, I. Papiu, I. V. Rusu, și N. Togan*.

- 154.** Cu *verificarea* procesului verbal al ședinței de ađi
Se încredințează dnii: *Dr. Corn. Diaconovich, G. Maxim și I. Papiu*.

155. (659—1899). În urma însărcinării primite prin concludul Nr. 12 al adunării generale din 1898 de a stabili un *contact mai intim între Asociațiune și celelalte societăți culturale* romănesci din patrie,

Se decide a invita Societatea pentru crearea unui fond de teatru român la adunarea generală din Deva și a exmite doi delegați (în persoana dlor *Z. Boiu și Dr. Corn. Diaconovich*) la adunarea generală a numitei societăți, ca prin contact personal să încerce cu această ocasiune a stabili legături mai intime între ambele societăți.

156. (660—1899). În urma însărcinării primite dela adunarea generală din 1898 (concludul Nr. 12), de a încerca *ștergerea taxelor de vamă impuse în România produselor noastre literare*, secretarul I a luat înformațiuni la locurile competente și a aflat, că deși incorectitatea acestei vămi e aproape în general recunoscută atât la noi cât și în regatul român, ștergerea ei ar fi împreunată totuși cu mari greutateți, de oare-ce s'ar pute face numai prin o lege nouă, care ar modifica legea despre tariful vamal autonom. Între asemenea împregiurări se impune a aștepta un timp mai potrivit, pentru a începe o acțiune în direcțiunea arătată.

Se ia act.

Secretarul I se însărcinează a ține afacerea în evidență și a înainta la timp oportun propunerile necesare pentru realizarea ei.

157. (661—1899). Secretarul I propune, că deși cererea Asociațiunii pentru *reducerea taxelor de cale ferată* pentru membrii, cari participă la adunările generale, în anul trecut a ramas fără rezultat, — să se facă în est an o nouă încercare pentru asigurarea acestui beneficiu acordat și altor societăți culturale din țară.

Biroul se autorisează a adresa direcțiunii căilor ferate de stat o cerere pentru reducerea taxelor de transport pe sama membrilor Asociațiunii, cari vor participa la adunarea generală din Deva. În cas de încuviințare membrii Asociațiunii se vor înștiința pe calea presei despre condițiunile, ce vor fi de observat pentru a pute profita de acest beneficiu.

158. (527—1899). Secretarul I prezintă scrisoarea firmei A. Bachruch din Budapesta, în care arată condițiunile, sub cari se angajează la furnisarea obiectelor pentru *loteria Casei naționale*.

Secretarul I se autorisează a încheia în numele Asociațiunii contractul cu firma A. Bachruch în sensul condițiunilor prezentate. În acest scop i-se va libera o plenipotență din partea prezidiului Asociațiunii. Contractul se va aproba ulterior de comitetul central.

159. (653—1899). Dl *president al Asociațiunii* prin o scrisoare ddto 12 Iulie a. c., adresată dlui vice-president, aduce la cunoștință, că *din cauză de morb nu poate lua parte la ședințe* și nici adunarea generală nu o va pute conduce.

De scrisoarea dlui president se ia act.

160. (604—1899). Dl *Nicolau Ivan*, delegatul comitetului central pentru examenele publice dela școala civilă de fete, înaintează cu data 30 Iunie a. c. *raportul său despre decursul examenelor*, în care constată, că școala se află pe calea progresului și corpul didactic își împlinesce chemarea cu bunăvoință și pricepere. În legătură propune a se da mulțămită profesorului Nicolae Vătășan, care a propus gratuit 4 ore la săptămână din studiile Geografia matematică și Fisica.

De raportul dlui N. Ivan se ia act cu plăcere. Dlui prof. N. Vătășan se exprimă mulțămită pentru serviciile prestate în mod gratuit.

161. (606 și 607—1899). *Diracțiunea școlii civile de fete* înaintează :

I. *Procesul verbal* al conferenței corpului didactic dela 24 Iunie a. c. În această conferență s'au pertractat afaceri curente și s'au statorit clasificățiunile pentru trimestrul al 3-lea. Se constată, că au fost promovate 74 eleve, la examen de emendare au fost îndrumate 5 eleve din cl. III și la examen supletor 1 elevă din cl. I.

II. *Procesul verbal* al conferenței corpului didactic din 29 Iunie a. c. Se constată :

1. Cu privire la planul de oare pentru anul 1899—1900 s'a decis, ca limba maghiară în cl. I. și II. să o propună Maria Cioban, iar caligrafia în cl. I. II, și III I. Popovici, rămânând ca planul de oare să se compună după-ce se va vedé, cum se organizează cursul complementar pentru viitor.

2. Terminul pentru examenele de emendare s'a fixat pe 2 Septembrie și pentru examenele de primire pe 5 Septembrie a. c.

ad I și II, Spre scire.

162. (600—1899). În legătură cu concludul Nr. 130 din 15 Iunie a. c. se aduce la cunoștință, că librăria *Nicolae I. Ciurcu* din Brașov a achitat *prețul a 10 exemplare din „Date istorice“* tom. I, de I. cav. de Pușcariu, trimițând suma de 12 fl.

Spre scire.

163. (583 și 616—1899). S'au înscris membri ordinari, solvind taxa de 5 fl., dnii *Ioan Silviu Selăgianu*, preot în Gencs, comitatul Sătmár, *Dr. Simion Tămașiu*, avocat, și *Iuliu Chiffa*, preot, ambii în Hida.

Dnii amintiți se declară membri ordinari ai Asociațiunii.

164. (557—1899). Dl *Marcu Pascuțiu*, protopop în Șiria, trimite cu data 17 Iunie a. c. suma de fl. 10.— încassată dela 5 membri ajutători câte 1 fl. și dela DSa 5 fl. cu dorința, ca să fie declarat membru ordinar.

Dl. Marcu Păscuțiu se declară membru ordinar al Asociațiunii. Primirea sumei de fl. 10.— se confirmă.

165. (546, 567 și 568—1899). *Direcțiunea despărțământului I* (Brașov) înaintează:

I. *Procesul verbal* al ședinței comitetului cercual din 7 Iunie a. c. Din acesta se constată:

1. S'a decis înființarea unei nouă bibliotecă poporale, care să fie repetarea bibliotecii Nr. II.

2. Neputându-se ține adunarea cercuală în comuna Herman, s'a decis ținerea ei în Cernatul-Săcelelor la 11 Iunie a. c.

3. S'a decis, ca cu ocasiunea adunării cercuale să se împartă la popor mai multe cărți poporale.

La cassa centrală s'a trimis suma de fl. 78.40, încassată dela 18 membri ordinari și 8 membri ajutători.

II. *Procesul verbal* al ședinței comitetului cercual dela 10 Iunie a. c. În această ședință: 1) s'a luat act, că dnii Dr. Brânză și I. Navrea au donat câte 1 fl. pentru bibliotecile poporale; — 2) s'au pertractat raționiniul cassei pe lunile Ianuarie — Maiu a. c., raportul comitetului despre activitatea sa dela ultima adunare cercuală încoace, raportul special despre bibliotecile poporale și proiectul de budget pe 1900, cari sunt a se înainta proximei adunări cercuale.

III. *Procesul verbal* al adunării cercuale, ce s'a ținut în Cernatul-Săcelelor la 11 Iunie a. c. Se constată:

1. S'a prezentat și luat spre scire raportul general al comitetului cercual despre activitatea sa și cel despre bibliotecile poporale. În legătură s'a decis: *a)* a se exprima mulțămirea celor, ce au contribuit pe sama bibliotecelor poporale; *b)* a se amâna proiectata colectă pentru bibliotecile poporale; *c)* s'a statorit o taxă anuală de 10 cr. pentru cei-ce vreau să useze de bibliotecile poporale și nu sunt membri ai Asociațiunii.

2. S'a prezentat și aprobat raportul cassei, care arată, că în 1898 a intrat suma de fl. 540.— și s'a spersat 327 fl. 65 cr., iar dela 1 Ianuarie până la 29 Maiu a. c. a intrat suma de 716 fl. 60 cr. și s'a spersat 542 fl. 79 cr.

3. S'a prezentat proiectul de budget pe 1900 și s'a fixat la intrate și eșite cu 435 fl.

4. Reprezentarea despărțământului la adunarea generală a Asociațiunii s'a concredut comitetului cercual.

5. Parochul Toma Frateșiu a înaintat o cerere a comunei bisericesci din Bacifalu, ca Asociațiunea să voteze o subvenție anuală pe sama școalei confesionale de acolo. Conform concludului adunării cercuale direcțiunea despărțământului a transpus această cerere la comitetul central.

6. Dl Ioan Lăpădat, stud. univ., a cetit lucrarea sa: „Românii săceleni. Causele decadenței lor economice și mijloacele de îndreptare“.

7. Cu ocasiunea adunării cercuale s'au înscris membri ordinari dnii Dr. Pompiliu Bran de Lemény și Dr. Nicolau Bran de Lemény.

La cassa centrală s'a trimis suma de 12 fl.

ad I. Procesul verbal se ia spre scire. Conclusele aduse se aproabă. Primirea sumei de 78 fl. 40 se confirmă;

ad. II. Spre scire

ad. III. Procesul verbal se ia spre scire. Conclusele aduse, în deosebi proiectul de budget pe 1900 se aproabă. Cererea comunei bisericesci din Bacifalu nu se poate lua în considerare, nefiind astfel de sume preliminate în budget. Dnii amintiți sub 7) se declară membri ordinari ai Asociațiunii. Primirea sumei de 12 fl. se confirmă.

166. (562 - 1899). *Direcțiunea despărțământului XXIV* (Mureș) înaintează *procesul verbal* al ședinței comitetului cercual din 15 Iunie a. c. Se constată:

1. S'a luat act de decedarea directorului despărțământului Vasile Hossu, exprimându-se condolență la protocol.

2. Adunarea cercuală proximală s'a decis a se ține în Nasna la 16 Iulie a. c.

3. Relativ la noua arondare a despărțământului s'a hotărât a se susține starea prezentă.

Procesul verbal se ia spre scire. Conclusele aduse se aproabă. Pentru decedarea directorului V. Hossu se exprimă condolență la protocol și familiei.

167. (572 - 1899). Dl *Iosif St. Șuluțu* donează pe sama înființându-lui muzeu etnografic:

1. *Cartea de rugăciuni a metropolitului Alexandru Sterea Șuluțu* și

2. *Fluerul*, în formă de baston, al lui *Avram Iancu*.

În legătură transpune și o scrisoare a dlui Gerasim Candrea, adv. în Baia-de-Criș, în care se expune aflarea acestui fluer și moartea lui Avram Iancu, și se roagă, ca această scrisoare să fie publicată în „Transilvania“.

De donațiunea dlui Iosif St. Șuluțu se ia act cu mulțumită. Scrisoarea dlui Gerasim Candrea se va publica în „Transilvania“.

168. (578 - 1899). *Direcțiunea despărțământului XIII* (Abrud) înaintează cu data 21 Iunie a. c. *procesul verbal* al ședinței comitetului cercual din 12 Iunie a. c. Se constată:

1. Neputându-se ține adunarea cercuală în comuna Albac, s'a decis ținerea ei în comuna Lupșa la 23 Iulie a. c.

2. S'a decis înființarea unei biblioteci populare ambulante din suma de fl. 20.— donată de dnii: Dr. V. Preda, Dr. Laur. Pop, Dr. Zosim Chirtop și Mih. Cirlea (câte 5 fl. unul).

Procesul verbal se ia spre scire și conclusele aduse se aprobă.

169. (580—1899). *Direcțiunea despărțământului XI* (Blaj) înaintează *procesul verbal* al ședinței comitetului cercual din 19 Iunie a. c. Se constata:

1. Din broșura „Grădina de legumi“ de I. F. Negruțiu s'a împărțit câte 20—30 ex. la bibliotecile populare și la școalele de fete din Blaj și Sibiiu.

2. S'a decis, ca adunarea cercuală proximă să se țină în M.-Uioara la 11 Iulie a. c.

Procesul verbal se ia spre scire și conclusele aduse se aprobă.

170. (584—1899). *Direcțiunea despărțământului V.* (Săliște) înaintează *procesul verbal* al ședinței comitetului cercual din 5 Iunie a. c. În această ședință s'a stabilit programul adunării cercuale proxime.

Spre scire.

171. (593—1899). *Direcțiunea despărțământului VI* (Sas-Sebeș) înaintează *procesul verbal* al ședinței comitetului cercual din 9 Iunie a. c. În această ședință:

1. s'a ales vice-president dl Zevedeu Mureșan;

2. adunarea cercuală proximă s'a decis a se țină în comuna Pianul de sus la 6 August a. c.; și

3. s'a hotărât înființarea unei biblioteci populare în comuna Pianul de sus, pentru care s'a preliminarat suma de fl. 20.—.

Procesul verbal se ia spre scire și conclusele aduse se aprobă.

172. (594—1899). *Direcțiunea despărțământului VII* (Hațeg) înaintează *procesul verbal* al ședinței comitetului cercual din 29 Iunie a. c. În această ședință: 1. cassierul a prezentat rațiociniul cassei și a raportat, că comitetul aranjator al unei petreceri de anul-nou a transpus suma de fl. 9.70 pe sama bibliotecii despărțământului, din care s'au și procurat cărți în valoare de fl. 8.78, și

2. s'a decis, ca adunarea cercuală proximă să se țină în Hațeg la 30 Iulie a. c.

Procesul verbal se ia spre scire; concludul relativ la adunarea cercuală se aprobă.

173. (621—1899). *Direcțiunea despărțământului „Sătmár“* înaintează *procesul verbal* al ședinței comitetului cercual din 15 Iunie a. c. In această ședință s'au pertractat numai afaceri curente.

Spre scire.

174. (627—1899). *Direcțiunea despărțământului XXI* (Năsăud) înaintează *procesul verbal* al ședinței comitetului cercual din 9 Iulie a. c. In această ședință s'au pertractat afaceri curente și s'a decis, ca cu ocașunea adunării cercuale să se împartă între popor cărți instructive și folositoare.

Spre scire.

175. (628—1899). *Direcțiunea despărțământului „Timișoara“* înaintează:

I. *Procesul verbal* al ședinței comitetului cercual din 20 Iunie a. c. In această ședință s'au pertractat afaceri curente.

II. *Procesul verbal* al adunării cercuale, ce s'a ținut în Timișoara la 25 Iunie a. c. Se constată:

1. Presidentul a comunicat, că dl Dr. Iosif Gall a donat fl. 50.— și dl Dr. Petru Țegle fl. 30.— pentru Fondul cultural al despărțământului, care astfel se urcă la suma de fl. 400.—

2. S'au prezentat și luat spre scire raportul general al comitetului cercual și raportul cassei, din care se vede, că suma tuturor înratelor a fost de fl. 769.07.

3. S'au cetit disertațiunile: „Munca și însemnătatea ei în lumina sfintei Scripturi“ de Ioan Pinciu, protopop în Ciacova, și „Repriviri asupra școalelor române din Timișoara“ de Georgiu Ardelean, avocat.

4. S'a premiat un învățător cu fl. 25.—

5. Alegerea de delegați pentru adunarea generală nu s'a putut executa, neanunțându-se nimenea.

6. Drept budget s'a pus la dispoziția comitetului cercual interesele fondului cultural și 20% din taxele, ce vor încurge.

S'au înscris membri ordinari noi dnii: Constantin Țeranu, comerciant în Timișoara, Ioan Miculescu, oficiant la „Timișana“, și Ioan Radneantzu, oficiant privat în Temes-Rékás.

La cassa centrală s'a trimis suma de fl. 92.— din taxe încassate.

ad I. Spre scire.

ad II. *Procesul verbal* se ia spre scire și conclusele aduse se aproabă. Dnii C. Țeranu, I. Miculescu și I. Radneantzu se declară membri ordinari ai Asociațiunii. Primirea sumei de fl. 92.— se confirmă.

176. (631—1899). Dl Dr. *Andrei Pop*, delegat al comitetului central pentru organizarea unui despărțământ în părțile Huedinului și Hidei, înaintează cu data 12 Iulie a. c. *raportul* său în chestiune și *procesul verbal* al adunării constituante din 9 Iulie a. c. Se constată.

1. Dl delegat a deschis adunarea prin o vorbire ocaasională, în care a accentuat datorința, impusă de iubirea de neam, de a sprijini cultura națională, în consecuență și Asociațiunea.

2. După constituirea provisorie s'au înscris membri ordinari noi dnii: Basil Crișan, cand. de adv. în Huedin, Dionisie E. Lucaciu, inv. în Hodiș, Ioan Gall, mare proprietar în Secuieu, Florian Petran, preot în Almașul mare, Stefan Pop, preot în Fildul-de-jos, Iuliu Poruțiu, not. și dir. de bancă în Almașul mare, Iuliu Truța, preot în Ciucea și Ioan Șancu, preot în Vișag. Dela toți aceștia, precum și dela 2 membri ordinari vechi și 6 ajutători s'a încassat cu totul fl. 64.—, din care sumă s'au reținut 20%, iar restul de fl. 51.20 s'a trimis la cassa centrală.

3. În comitetul cercual s'au ales: director dl Ioan Pop, protopop în Morlaca, iar membri dnii Alexandru Sava, Dr. Simion Tămașiu, Ioan Petran și Dr. Andreiu Pop.

4. S'a hotărît, ca noul despărțământ să se numească „Hida-Huedin“.

De raportul dlui delegat se ia act cu plăcere. Procesul verbal se ia spre scire. Dnii de sub 2. se declară membri ordinari ai Asociațiunii. Primirea sumei de fl. 51.20 se confirmă. Alegerea comitetului cercual și numirea despărțământului se aproabă. Dlui delegat se exprimă mulțămire pentru zelul dezvoltat întru promovarea intereselor Asociațiunii.

177. (635—1899). Dl *Ioan Moldovan*, delegat al comitetului central, înaintează *raport despre reorganizarea despărțământului XV* (Mociu), precum și *procesul verbal* al adunării de reorganizare ținută la 6 Iulie a. c. în Mociu. Se constată:

1. Dl delegat a deschis adunarea accentuând scopurile mărețe ale Asociațiunii și făcând apel la simțul românesc al celor de față.

2. S'au înscris: a) membru pe viață dl Ioan Dan, medic; b) membri ordinari dnii Ioan Pașca, preot în Geaca, Simion Ciuca, preot în Mociu, Petru Rus, preot în Chiciud, Pompeiu Botezan, comerciant în Șermașul-mare, Augustin Laurențiu, preot în Cămărașul-deșert, Alexandru Lupan, preot în Silvașul de Câmpie, Valeriu Rus, preot în Tothaza, Ioan Bozac, preot în Sombotelec, Simion Pinte, preot în Balda, Constantin Rus, preot în Șermașul-mare, Ioan Blaga, preot în Ghirișul român, Basiliu Șuteu, preot în Tușin, Lazar Căndea, inv. în Șermașul-mare, Basiliu Hopârțian, preot în Gădălin și c) 8 membri ajutători. Dela toți aceștia s'a încassat suma de fl. 183.—, din care fl. 182.50 s'au trimis la cassa centrală.

3. În comitetul cercual s'au ales: director dl Ioan Moldovan, iar membri dnii Andreiu Vodă, Simion Ciuca, Ioan Bozac și Basiliu Șuteu.

De raportul dlui delegat se ia act cu plăcere. Procesul verbal se ia spre scire. Dl Ioan Dan se declară membru pe viață, având a fi provădit cu diplomă, iar dnii de sub 2 lit.

b) membri ordinari ai Asociațiunii. Primirea sumei de fl. 182.50 se confirmă. Alegerea comitetului cercual se aprobă. Dlui delegat se exprimă mulțămită pentru zelul desvoltat întru promovarea intereselor Asociațiunii.

178. (634—1899). *Direcțiunea despărțământului II.* (Bran) înaintează *procesul verbal* al adunării cercuale ținută în Tohanul nou la 20 Iunie a. c. Se constată.

1. Înainte de deschiderea adunării s'a serbat parastas pentru meritoșii inițiatori și defuncți ai Asociațiunii, după care directorul despărțământului a arătat în stil poporal scopurile Asociațiunii.

2. S'a prezentat și luat spre scire raportul general al comitetului cercual, în care e cuprins și rațiociniul cassei pe 1898 și proiectul de budget pe 1900, satorit cu 200 fl. la întrate și eșite.

3. S'au înscris: membru pe viață dl Moise Moșoiu, proprietar în Tohanul-nou, solvind ca primă rată 50 fl., iar membri ordinari dnii Aron Gogonea, preot în Poiana-Mărului, și Ioan I. Comșa, comerciant în Zernesci. Dela aceștia, precum și dela 23 membri ordinari vechi și 34 membri ajutători s'a încassat suma de 213 fl., din care subtrăgându-se 20% suma de 180 fl. 40 cr. s'a trimis la cassa centrală. Pentru scopuri speciale ale despărțământului s'a încassat suma de 23 fl. 05 cr.

4. Dl. Ilariu Plotogea a disertat: „Despre beuturile spirituoase“.

5. Delegați pentru adunarea generală a Asociațiunii s'au ales dnii Nicolau Garoiu și Dr. Nicolau Mănoiu.

6. În edificiul școalei au fost expuse 150 obiecte de manufactură, pe cari le-a examinat o comisiune specială propunând a se premia (în total cu 10 fl.) 4 țărance pentru lucrările lor.

Procesul verbal se ia spre scire și conclusele aduse se aprobă. Dl Moise Moșoiu se declară membru pe viață al Asociațiunii, având a fi provădit cu diplomă după achitarea întregii taxe, iar dnii Aron Gogonea și Ioan I. Comșa membri ordinari ai Asociațiunii. Primirea sumei de 180 fl. 40 cr. se confirmă.

179. (647—1899). *Direcțiunea despărțământului XXXII* (D.-S.-Mărtin) înaintează:

I. *Procesul verbal* al ședinței comitetului cercual din 21 Iunie a. c. În această ședință s'a decis, ca adunarea cercuală proximă să se țină în Basna la 1 August a. c.

II. *Procesul verbal* al ședinței comitetului cercual din 9 Iulie a. c. În această ședință s'au pertractat numai afaceri curente.

ad I. și II. Spre scire.

180. (629—1899). De oare-ce dulapul menit pentru *arhivă* nu mai cuprinde toate actele și nici altfel nu e corăspunător,

Se decide procurarea unui dulap nou pentru arhivă.

D. u. s.

Iosif St. Șuluțiu m. p. Dr. *Ilie Beu* m. p. secretar II. — S'a cetit și verificat. Sibiiu în 23 Iulie 1899. — Dr. *Corn. Diaconovich* m. p., *Ioan Papiu* m. p., *G. Maxim* m. p.

Nr. 704—1899.

Proces verbal

din 3 August 1899. Ședința ordinară a comitetului central al Asociațiunii.

Președinte: *Iosif St. Șuluțiu*. — Notar: Dr. *I. Beu*. — Membri prezenți: *Zacharia Boiu*, Dr. *Corneliu Diaconovich*, *G. Maxim de Hőchstenberg*, *I. Papiu*, *I. V. Rusu*, *Leontin Simonescu*, și *N. Togan*.

181. Cu *verificarea* acestui proces verbal.

Se încredințează dnii: *Zach. Boiu*, *Leontin Simonescu* și *N. Togan*.

182. (702—1899). Secretarul II prezintă proiectul de *raport către adunarea generală* despre activitatea comitetului central în anul 1898.

Se primesce în textul aclus cu observarea, că despre chestiunea donațiunii, ce Asociațiunea primia dela societatea filantropică-culturală „Transilvania“ din București să se prezenteze ca aclus un raport special către adunarea generală, care însă nu este a se tipări.

183. (696—1899). În legătură cu concludul precedent secretarul II face propunere relativ la *programul adunării generale*, care se statorcesc în următoarele:

Ședința I.

Duminecă în 27 August 1899 st. n. la 11 oare a. m.

Ordinea de zi:

1. Deschiderea adunării generale.
2. Constatarea delegaților prezenți.
3. Raport despre activitatea comitetului central în anul expirat.
4. Alegerea comisiunilor de câte trei membri:
 - a) pentru examinarea raportului general;
 - b) pentru examinarea rațiociniului pe anul 1898 și a proiectului de budget pe anul 1900;

- c) pentru studiarea proiectului de regulament înaintat spre aprobare; și
- d) pentru înscrierea de membri și încassarea taxelor.

5. Propuneri eventuale.

6. Raportul comisiei pentru înscrierea de membri și încassarea taxelor.

Disertațiunile înrate se vor ceti după ameați la timpul numit de president în conșlegere cu adunarea generală.

Ședința II.

Luni în 28 August 1899 st. n. la 10 oare a. m.

Ordinea de ți:

1. Rapoartele comisieiilor exmise în ședința primă.
2. Defigerea locului pentru proxima adunare generală.
3. Dispozițiuni pentru verificarea proceselor verbale.
4. Încheierea adunării generale.

184. (581, 590, 626, 633, 665 și 678—1899). *Stipendiații*: Pavel Gușeală Negrea, Basiliu Bașota, Mihaiu Popp, Silvia Ciora și Aurel Vasilie legitimează sporul în studii în anul școlar 1898—99. În legătură secretarul II raportează, că sunt vacante: un stipendiu „I. Roman“ de fl. 60.—, un stipendiu de fl. 50.— din fund. „Dobăca“ și un stipendiu de fl. 60.— din fund. „Marinovici“.

Legitimarea stipendiaților amintiți se ia spre scire, lăsându-li-se stipendiile și mai departe în folosire. Pentru conferirea stipendiilor vacante se va publica concurs.

185. (656, 658, 664, 671 și 674—1899). Au înaintat:

1. *Direcțiunea despărțământului I.* (Brașov) *procesul verbal* al ședinței comitetului cercual din 5 Iulie a. c.
2. *Direcțiunea despărțământului XXVII* (Cohalm) *procesul verbal* al ședinței comitetului cercual din 1 Iulie a. c.
3. *Direcțiunea despărțământului XI* (Blaj) *procesele verbale* ale ședințelor comitetului cercual din 9 și 18 Iulie a. c.
4. *Direcțiunea despărțământului XIII* (Abrud) *procesul verbal* al ședinței comitetului cercual din 17 Iulie a. c.
5. *Direcțiunea despărțământului Bocșa* *procesul verbal* al comitetului cercual din 18 Iulie a. c.

În toate acestea ședințe s'au pertractat afaceri, ce nu reclamă dispoziții speciale din partea comitetului central.

Spre scire.

186. (666—1899). S'a înscris membru ordinar al Asociațiunii institutului de credit „Bihoreana“, solvind taxa de fl. 5.—.

Institutul „Bihoreana“ se declară membru ordinar al Asociațiunii.

187. (668—1899). *Diracțiunea despărțământului XXV* (Ludoș) înaintează *procesul verbal al adunării cercuale* ținute în Iclânzul la 11 Iulie a. c. Se constată:

1. S'a prezentat și luat spre scire raportul general al comitetului cercual și rațiociniul cassei pe 1898.

2. S'au înscris membri ordinari, solvind taxa de fl. 5.—, dnii: Gregoriu Bozac, Mariu Elecheș, Valeriu Vlasiu, Ioan Pop și dna Laura Boeriu. Dela aceștia, precum și dela 3 membri ordinari vechi și 6 membri ajutători s'a încassat suma de fl. 47.— La cassa centrală s'au trimis fl. 40.—

3. Delegați pentru adunarea generală s'au ales dnii: Emil Cormoș Sandrescu și Mariu Elecheș.

Procesul verbal se ia spre scire. Dnii amintiți sub 2. se declară membri ordinari ai Asociațiunii. Primirea sumei de fl. 40.— se confirmă.

188. (673—1899). *Diracțiunea despărțământului XXIV* (Mureș-Oșorheiu). înaintează *procesul verbal al adunării cercuale*, ce s'a ținut în Nasna la 16 Iulie a. c. Se constată:

1. Vice-presidentul a făcut raport verbal despre activitatea comitetului cercual în anul expirat, ceea-ce s'a luat spre scire.

2. S'a ales director al despărțământului dl N. Măneguțiu, protopop.

3. S'a prezentat și luat spre scire raportul cassei pe anii 1897—98 și 1898—99.

4. S'a statorit budgetul pe anul 1900 cu fl. 77.30, preliminarându-se pentru spesele despărțământului fl. 10.—.

5. Delegați pentru adunarea generală s'au ales dnii: N. Măneguțiu și P. Suciu.

6. S'a înscris membru ordinar nou, solvind taxa de fl. 5.—, dl Stefan Russu, preot în Nasna.

7. S'a încassat dela 12 membri ordinari fl. 65.— și dela 17 membri ajutători fl. 13.—, în total fl. 78.—. La cassa centrală s'a trimis suma de fl. 65.—.

8. S'a cetit disertația: „Literatura și cultura poporului român“ de Ioan Pantea, student în drepturi.

Procesul verbal se ia spre scire. Alegerea dlui N. Măneguțiu de director al despărțământului și proiectul de budget pe anul 1900 se aproabă. Dl Stefan Russu se declară membru ordinar al Asociațiunii. Primirea sumei de fl. 65.— se confirmă.

189. (687—1899). Invățăcelul *Eugeniu Savu*, căruia i s'a fost acordat un ajutor din cele menite pentru meseriași, aduce la cunoștința comitetului central, că a trecut dela meseria de covrigar la cea de lăcătar, și se roagă a i-se lăsa ajutorul acordat și pentru noua sa meserie.

Cererea se încuviințează.

190. (691—1899). Institutul de credit și economii „Victoria“ donează pe sama Casei naționale suma de fl. 100.—.

De donațiunea institutului „Victoria“ se ia act cu mulțămită.

191. (676—1899). În anul 1898 s'au fost cumpărat pe sama bibliotecei Asociațiunii dela parochul *Filip Docolin* din Micăsasa 5 ani din „Observatorul“, cari au fost compactați la olală cu alți doi ani. Prețul acestor doi ani din urmă cere numitul paroch a i-se computa în taxa de membru ordinar pe anii 1898, 1899 și 1900.

Evaluându-se prețul celor doi ani din „Observatorul“ la fl. 15.—, suma aceasta se computează în taxa de membru ordinar a dlui *Filip Docolin* pe anii 1898, 1899 și 1900.

D. u. s.

Iosif St. Șuluțiu m. p. *Dr. Beu* m. p., secretar II. — S'a cetit și verificat. Sibiiu în 5 August 1899. *Zacharia Boiu* m. p., *Leontin Simonescu* m. p., *Nicolau Togan* m. p.,

Nr. 726—1899.

Proces verbal

din 9 August 1899. Ședința extraordinară a comitetului central al Asociațiunii.

Președinte: *Iosif St. Șuluțiu*. — Notar: *Dr. I. Beu*. — Membrii prezenți: *Zah. Boiu*, *Dr. Corn. Diaconovich*, *Georgiu Maxim de Höchstenberg*, *I. Papiu*, *I. V. Rusu*, *Leontin Simonescu* și *N. Togan*.

192. Cu verificarea procesului verbal al ședinței de ađi

Se încredințează d-nii: *G. Maxim*, *I. Papiu* și *I. V. Rusu*.

193. (717—1899). Secretarul I prezintă *raportul special* despre lucrările comitetului central pentru înființarea *Casei naționale*.

Se primesce în textul altăturat acestui proces verbal.

194. (720—1899). Delegațiunea însărcinată prin concludul Nr. 155 din 20 Iulie a. c. de a reprezenta Asociațiunea la adunarea generală a „Societății pentru crearea unui fond de teatru român“, înaintează raportul seu despre împlinirea misiunii.

Se ia act cu plăcere de primirea călduroasă, ce adunarea generală a „Societății pentru crearea unui fond de teatru român“ a făcut delegaților Asociațiunii, și de promisiunea numitei societăți de a participa prin o delegațiune la adunarea generală din Deva.

Spesele efective de călătorie ale membrilor delegațiunii în suma de câte fl. 5.20 se asemează la cassă.

195. (718—1899). Secretarul I prezintă *raportul* către adunarea generală despre *publicațiunile literare române* din patrie și despre activitatea literară a Asociațiunii în 1898—1899.

Se primesce în textul aclus acestui proces verbal și se decide a se tipări.

196. (719—1899). Secretarul I propune, ca conform usului observat la ultimile adunări generale să se *împartă* și cu ocasiunea adunării convocate la Deva un număr mai mare de *cărți între poporul*, care va participa la festivitățile acestei adunări generale.

Propunerea se primesce. Cu ocasiunea adunării generale din Deva se vor împărți la popor:

- a) cărțile rămase nedistribuite dela adunarea generală ultimă și cumpărate atunci pentru acest scop;
- b) 100 exemplare „Povești din popor“, de I. Pop Reteganul;
- c) 30 exemplare „Higiena copilului“, de S. Stoica;
- d) cărți de cuprins religios-moral, cari se vor procura în preț de fl. 50.—.

Cu alegerea, procurarea și împărțirea acestor cărți se în-sărcinează bibliotecarul Asociațiunii. În acest scop se asemează suma de fl. 50.— din fondul „G. Barițiu“.

197. (690—1899). *Direcțiunea despărțământului XIII* (Abrud) înaintează *procesul verbal* al adunării cercuale, ce s'a ținut în Lupșa la 23 Iulie a. c. Se constată:

1. S'au prezentat și luat spre scire raportul general despre activitatea comitetului cercual dela ultima adunare cercuală încoace și raționinul cassei pe 1898—99.

2. S'a proiectat budgetul anului 1900 la intrate și eșite cu fl. 415.—.

3. S'a încassat: A) dela 19 membri ordinari vechi fl. 105.—;

B) dela: a) membri ordinari noi d-nii Nicolau Fodoreanu, Dr. Iuliu Anca, Vespasian Oniciu, Dionisiu Muntean, Nicolau Oneț, Andreiu Candrea și Georgiu Pop câte fl. 5.—, în total fl. 35.—, iar b) dela dl Dr. Zosim Chirtop, care s'a înscris membru fondator, fl. 101.— în bani gata și 5 acții de ale institutului „Munteana“ à fl. 20.—;

C) dela 29 membri ajutători fl. 48.50, și

D) din contribuiuri fl. 2.50.

S'a încassat cu totul fl. 292.— și 5 acții în valoare nominală de fl. 100.

La cassa centrală s'a trimis de fl. 253.80 și 5 acții de ale institutului „Munteana“.

4. S'au cetit disertațiunile: „Însemnătatea bibliotecelor populare pentru înaintarea în cultură a poporului român“ de Demetriu Goia și „Preoții cei ce-și țin bine diregătoria cu îndoită cinste să se cinstească mai ales cei-ce se ostenesc în cuvânt și în învățătură“ de Ioan Todescu.

5. Delegați pentru adunarea generală s'au ales d-nii Dr. Zosim Chirtop și Dr. Iuliu Anca.

Procesul verbal al adunării cercuale se ia spre scire. Proiectul de budget pe anul 1900 se aproabă. D-nii de sub B. a) se declară membri ordinari, iar dl Dr. Zosim Chirtop membru fondator al Asociațiunii. Primirea sumei de fl. 253.70 și a 5 acții de ale institutului „Munteana“ se confirmă.

198. (693—1899). *Direcțiunea despărțământului IV* (Sibiiu) înaintează *procesul verbal* al adunării cercuale, ce s'a ținut în Poplaca la 9 Iulie a. c. Se constată:

1. S'au prezentat și luat spre scire raportul general despre activitatea comitetului cercual dela ultima adunare cercuală încoace și raționiniul cassei pe 1898.

2. Dl Ioan Moța a cetit disertația: „Fântânile fermecate sau bibliotecile populare”. Cetirea unei a doua disertațiuni: „Despre întruniri”, de Vasile Osvadă, a trebuit să fie amânată.

S'a încassat:

a) dela 31 membri ordinari vechi fl. 135.—;

b) dela membri ordinari noi: Comuna bisericească din Poplaca (solvind taxa pe 5 ani), Comuna politică din Poplaca (solvind taxa pe 5 ani), dnii Aurel Millea, notar, (solvind taxa pe 3 ani), Ioan Vițelariu, Oprea Olariu, George Modran, Coman Baca și Iosif Goga, suma de fl. 90.—; și

c) dela 23 membri ajutători fl. 26.—; — în total deci 271.—. La aceasta sumă s'a mai adaus un rest de cassă de fl. 36.07; apoi din suma totală de fl. 307.07 s'au subtras 20%, iar restul de fl. 245.65 s'a trimis la cassa centrală.

5. Proiectul de budget pe anul 1900 s'a fixat la intrate și eșite cu fl. 326.

6. S'a primit o propunere a membrului Aurel Millea, ca comitetul central să fie rugat a înființa în internatul școalei civile de fete un despărțământ cu taxa maximală de fl. 16.—, în care să-și poată întreține fetele lor și acei părinți, pentru cari taxa actuală e prea mare.

7. S'a ales comitetul cercual pe un nou period de trei ani și anume director I. Papiu; iar membri ordinari: Partenie Cosma, Stefan Stroia, Dr. N. Vecerdea, Mateiu Voileanu și membri suplenți Dr. Octavian Russu și G. Dima.

Procesul verbal al adunării cercuale se ia spre scire.

Dnii de sub pt 3. lit. b) se declară membri ordinari ai Asociațiunii. Primirea sumei de fl. 245.65 se confirmă. Proiectul de budget pe anul 1900 și alegerea comitetului cercual se aproabă. Pentru studiarea propunerii de sub pt 6 se alege o comisiune de trei în persoana dlor Iosif St. Șuluțiu, Nicolau Ivan și Leontin Simonescu.

199. (697—1899). *Direcțiunea școalei civile de fete* înaintează propuneri concrete relativ la *introducerea studiilor pedagogice* în cursul complementar al acestei școale. În considerarea, că între propunerile direcțiunii și condițiunile, sub cari unii profesori ai seminarului gr. or. din loc ar fi aplecați a se angaja pentru predarea unor studii, este oare-care diferență,

Cu studiarea mai de aproape a acestei chestiuni se încredințează secretarul I., având a se pune în direct contact cu

acei domni, cari au să fie angajați pentru predarea studiilor pedagogice.

200. (707—1899). Dl *Iosif St. Șuluțu*, donând pe sama bibliotecii Asociațiunii 1 ex. din cartea sa „Partea VI a Memoriului meu“, aduce la cunoștința comitetului central, că din prețul acesteia a destinat fl. 200.— pentru Casa națională.

De ofertul dlui Iosif St. Șuluțu se ia act cu plăcere; cartea DSale se va recomanda membrilor Asociațiunii pe calea despărțimentelor.

201. (705—1899). Dl Dr. *George Miclea*, avocat în Alibunar, se înscrie membru pe viață al Asociațiunii, spre care scop trimite 2 acții à fl. 50.— de ale institutului „Steaua“ din Petrovoselo.

Dl Dr. George Miclea se declară membru pe viață al Asociațiunii și se provide cu diplomă. Primirea acțiilor în valoare nominală de fl. 100.— se confirmă.

202. (708—1899). Dl *Basiliu P. de Harșian*, avocat în Sibiu și membru pe viață al Asociațiunii, transpune o acție de a băncii de asigurare „Transilvania“ în valoare nominală de fl. 100.— și se roagă, ca să fie trecut în rândul membrilor fondatori.

Dl Basiliu P. de Harșian se declară membru fondator al Asociațiunii și se provide cu diplomă. Primirea unei acții în valoare de fl. 100.— se confirmă.

D. u. s.

Iosif St. Șuluțu m. p. *Dr. Beu* m. p., secretar II. — S'a cetit și verificat. Sibiu în 11 August 1899. — *I. V. Rusu* m. p., *Georgiu de Maxim* m. p., *Ioan Papiu* m. p.

Nr. 611—1899.

CONSEMNAREA

publicațiunilor intrate la biblioteca „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român“ în semestrul I 1899:

1. Popovici, Dr. G., Cuvântări bisericesci. Caransebeș, 1898; don. de autor.

2. Ilie Dinurseni, Archiepiscopul și metropolitul Dr. Miron Romanul. Sibiu, 1898; don. de autor.

3. Boletín del Instituto geográfico argentino. Tom. XVIII. 10—12, XIX. 1—12; schimb.

4. „Petrul Maior“. Raport anual. 1897/8 (2 ex.); schimb.

5. XIV Jahresbericht des allg. Frauenvereins der ev. Landeskirche A. B. in den siebb. Landesteilen Ungarns 1897. Hermannstadt, 1898; don. de reuniune.

6. Archiv des Vereines für siebb. Landeskunde. XXVIII Bd. 3. Heft. Hermannstadt, 1898; schimb.

7. „Albina“. Revistă populară. An. I. Bucuresci, 1897/8; don. de dl Iuliu Pipos.

8. „Contemporanul“. Revistă științifică și literară. An. I. (lips. nr. 3 și 6) și III. (lips. nr. 6—8 și 17). Iași, 1881—84; donată de direcțiunea seminarială din Sibiiu.
9. Cunțan, Maria, Obolul săracului la monumentul „Marelui Andreiu“. Sibiiu, 1898; don. de autor.
10. Morariu, C., Istoria lumii. Partea I. Cernăuț, 1897; don. de autor.
11. Halip, Gr., Vinuri de poame. Cernăuț, 1895; don. de autor.
12. Panțu, I. C., Un capitol din contabilitatea dublă. Sibiiu, 1898; don. de autor.
13. Hunyadmegyei tört. és régész. társulat alapszabályai. Déva, 1881.
14. Hunyadmegyei tört. és régész. társulat évkönyvei. I—IX.
15. Téglás, G., Rövid kalauz a hunyadm. tört. és régész. társulat muzeumának látogatói számára. (2 ex.) Déva, 1890.
16. Dobai, I., Tisztesség oszlopa. Déva, 1885. 13—16 schimb.
17. Szmigelski, Dr. V., Istoria legiîi noue. Tom. I. Blaj, 1899; don. de autor.
18. Testamentul lui Em. Gozdsdu. Sibiiu, 1890; don. de dl M. Voileanu.
19. „Enciclopedia română“. Fasc. 13 și 14 Sibiiu, 1899; don. de direcț.
20. Voniga, D., Din cuina „Tribunei poporului“. Timișoara, 1899; don. de autor.
21. Negruț, I. F., Grădina de legumi. Blaj, 1899; don. de despărț.
- XI al Asociațiunii.
22. Történelmi tár. 1899 évfoly. II. füz. Bpest, 1899; schimb.
23. Sándor, J., A magy. közmívelődési egyesületek 1897 sept. 8-án Bpsten megtartott ezredéves ünnepi congressusának naplója. Kolozsvár, 1897.
24. Deák, G., Dalos könyv. I. és II. kiadás. Budapest, 1896.
25. Kuun, G. gróf, Emlékbeszéd Bethlen Gábor felett. Kolozsvár, 1897.
26. Sándor, J., Rökk Pál emlékezete. Kolozsvár, 1897.
27. „ „ Horváth Gyula Emke-működése. Kolozsvár, 1897.
28. „ „ A magy. közmívelőd. egyesületek. Kolozsvár, 1896.
29. Borbély, G., Tordai Emke-emlékkönyv. Torda, 1894. 23—29. schimb.
30. A magy. balneologiai egyesület évkönyvei. 1891, 1892, 1896—98 évekre. Budapest.
31. Boleman, Ist. Dr., Magy. gyógyfürdők és ásványvizek. Bpest, 1892.
32. „ „ „ Magyarországi ásványvizek és fürdők együttes kiállítása. Budapest, 1894.
33. Boleman, Ist. Dr., Guide général de l'exposition hongroise collective d'eaux minérales et bains. Budapest, 1894.
34. Boleman, Ist. Dr., Magyar fürdők és ásványos vizek. Budapest, 1896.
35. „ „ „ Ungarns Curorte und Mineralquellen. Budapest, 1896.
36. „ „ „ Description abrégée des bains et eaux minérales de la Hongrie. Budapest, 1896.
37. Bókai, A. Dr., Külföldi és hazai fürdők összehasonlítása. Budapest, 1893. 30—37 del. soc. balneolog. magh., schimb.
38. Gerster, B., A korinthusi földszoros és átmetszése. Budapest, 1893.
39. Idem, L'isthme de Corinthe et son percement. Budapest, 1896.
40. Jankó, J. Dr., Torda, Aranyosszék, Toroczko magyar (székely) népe. Budapest, 1893.
41. A magyar földrajzi társaság közleményei XXV., XXVI. és XXVII. köt. (1—3). Budapest, 1897—99. 38—40 del. soc. geogr. magh., schimb.
42. „Foaea Duminecii“. Brașov, 1837; don. de dl Dr. C. Diaconovich.

43. „Századok“. Pest, 1867.
44. Urechia, V. A., Istoria Românilor. Vol. XII. Bucuresci, 1898. 43 și 44 cumpărate.
45. Az erdélyi Muzeum-egylet szabályai. Kolozsvár, 1869.
46. Az erdélyi Muzeum-egylet év könyvei I.—VI. köt. Kolozsvár, 1860—73.
47. Az erdélyi Muzeum-egylet évkönyvei. Új folyam. I. és II. köt. (din vol. II. lips. nr. 4). Kolozsvár, 1874—78.
48. Erdélyi Muzeum. I.—IX. évfoly. Kolozsvár, 1874—82.
49. Erdélyi Muzeum. I.—XV. köt. (din vol. XI. lips. fasc. 1—3). Kolozsvár, 1884—98.
50. Mikó, I. gróf., Erdélyi történelmi adatok. III. és IV. köt. Kolozsvár, 1858—62.
51. Vass, J., Erdély a romaiak alatt. Kolozsvár, 1863.
52. Emlékkönyv gróf Mikó Imre emlékszobra leleplezése alkalmára, 1889 jun. 10, Kolozsvár. 45—52 dela soc. „Erdélyi Muzeum“, schimb.
53. Onciul, D., Originile Principatelor române. Bucuresci, 1899; don. de autor.
54. Vancu, P., Vieritul sau cultivarea viței de vie. Arad, 1898; don. de autor.
55. Barbu, Dr. P., Istoriele religioase-morale pentru elevii începători ai școlilor populare. Caransebeș, 1899; don. de autor.
56. Tincu, N., Monoguri în versuri. Bucuresci, 1898; don. de autor.
57. Velceanu, I., Almanachul învățătorului român. An. I. Caransebeș, 1898; don. de dșoara Eugenia Iovescu.
58. Beșan Cornelia, Erotia. Narațiune din Grecia antică. Timișoara, 1894; don. de dl M. Beșan.
59. Elefterescu, Dr. Em., Predice pe toate duminicile și sărbătorile de peste an. Gherla, 1894; don. de autor.
60. Réthy, L. Dr., Corpus nummorum Hungariae I. köt. 1 füz. Budapest, 1899; cumpărată.
61. „Turul“. Név- és tárgymutató a „Turul“ 1883—92 évfolyamaihoz. Budapest, 1893.
62. „Turul“. A magyar herald. és genealog. társaság közlönye. XI—XVI. köt. Budapest, 1893—98. 61 și 62 dela soc. heraldică magh., schimb.
63. Biblioteca pentru toți. Nr. 45—102, 105—151, 156—175; cump.
64. Foișoara „Telegrafului român“ din 1876 și 1877 în câte 30 ex.
65. Pușcariu, Dr. Il., Principii din pedagogia generală. 50 ex. Sibiu, 1880; 64 și 65 don. de dl Dr. Il. Pușcariu.
66. „Transilvania“. Organul „Asociațiunii transilvane“ din 1869—77, 1881—89 (1870, 1871, 1873. 1889 în câte 2 ex.); don. de dl Const. Stejar.
67. Magy. tud. Akadémia, Értesítő. 102, 103, 109—113 füz. Budapest, 1898—99.
68. Magy. tud. Akadémia, Nyelvtudományi közlemények. XXIX. 1—2. Budapest, 1899.
69. Magy. tud. Akadémia, Matematikai és természettud. értesítő. Budapest, 1899.
70. Magy. tud. Akadémia, Emlébeszédok IX. 9—10. Budapest, 1899.
71. Magy. tud. Akadémia, Értekezések a történeti tudományok köréből. XVIII. 1—6. Budapest, 1899.
72. Magy. tud. Akadémia, Értekezések a társadalmi tudományok köréből. XII. 3. Budapest, 1899.

73. Magy. tud. Akadémia, Értekezések a nyelv- és széptudományok köréből. XVII. 2. Budapest, 1899.
74. Erdélyi Kárpátgyesület alapszabályai. Kolozsvár, 1899.
75. " " szervezete. Kolozsvár, 1897.
76. Molnár és Vajda, Udvarhelymegyei turista-kalauz. Kolozsvár, 1897.
77. Pálffy, M. Dr., Képek a gyalui havasokból. Kolozsvár, 1897.
78. Méhely, L., Brassóvármegyei turista-kalauz. Kolozsvár, 1895.
79. Hankó, V. Dr., Milyen ásványvizet igyunk? II kiad. Kolozsvár, 1894.
80. Hankó, V. Dr. Unde să petrecem vara? Cu ce apă minerală să trăim? Arad, 1898.
81. Hankó, V. Dr., Székelyföld. Budapest, 1896.
82. „Erdély“. Honismertető lap. I.—VII. év. (lips. din an. V. nr. 1—3.) Kolozsvár, 1892—98. 74—82 dela soc. carpatină magh. din Cluj, schimb.
83. Conferențele învățătorești din archidieceasa ortodoxă rom. a Transilvaniei, ținute în 30 și 31 August 1898. Sibiu, 1899; don. de Tipografia archid. din Sibiu.
84. Matija srpska, Letopis. An. 1891—98. Novi-Sad.
85. " " Spisak kniga i rukopisai biblioteci. Novi-Sad, 1899.
86. " " Rad i imenik godine 1898. Novi-Sad, 1899.
87. " " Knige za narod. Nr. 1—36. 38—84 (n-rii 30, 83 și 84 în câte 2 ex.) Novi-Sad, 1885—98. 84—87 dela Matija srpska, schimb.
88. Dánko, P., Felvidéki nóták. Budapest.
89. Fmke naptára. 1897—1898. Budapest; schimb.
90. Corcea, A., Balade populare. Caransebeș, 1899; don. de Tip. diec. din Caransebeș.
91. Alexici, Dr. G., Texte din literatura poporană română. Tom. I. Budapesta, 1899; don. de autor.
92. Bulc, T., Schițe din Italia. Gherla, 1898.
93. " " Amintiri din Grecia. Gherla, 1899. 92—93; don. de Tip. „Aurora“ din Gherla.
94. Szilágyi, S., II. Rákoczy György. 1621—60. Budapest, 1891.
95. Teleki-család oklevéltára. I—II. köt. Budapest, 1895.
96. „Századok“. 1896—98. Budapest.
97. A magy. történelmi társulat emlékkönyve. Budapest, 1892.
98. " " " " évkönyve. Budapest, 1895.
99. " " " " felolvasásai. I—III. Bpest, 1895—97.
100. " " " " tört. tára. Budapest, 1891—98.
101. Lázár, M. gróf, Erdély főispánjai. (1540—1711). Budapest, 1889.
- 94—101 dela soc. istorică magh. din Budapesta, schimb.
102. XIII. Programă a școlii civile de fete cu internat a „Asociațiunii“ pe an. școl. 1898/9, publ. de Dr. Vas. Bologa. Sibiu, 1899.
103. „Telegraful român“ N-rii: 91 din 1865; 11, 50, 60 din 1866; 102—104 din 1873; 100—103 din 1874; 102—103 din 1876; 1, 38—41, 45, 46, 54, 60—95, 97—103 din 1877; 10, 103 din 1878; 37, 39, 121—124, 150 din 1879; 4, 13 din 1880; 91, 97, 98, 116 din 1883; 136 din 1885; 132 din 1887; 34, 43—47, 49—58, 66 din 1888.
104. „Concordia“ nr. 11 din 1861.
105. „Gazeta Transilvaniei“ nrii: 70 și 88 din 1852. 103—105 cumpăr. Sibiu, 4 Iulie 1899.

Nicolae Togan m. p.
bibliotecar.

Nr. 805—1899.

Proces verbal

din şedinţa primă a adunării generale ordinare a Asociaţiunii pentru literatura română şi cultura poporului român, ținute în Deva la 27 August n. 1899.

President:

Dr. Ilarion Puşcariu.

Notar:

Dr. I. Beu.

1. Presidentul deschide adunarea generală la 11 oare a. m. prin o cuvântare, în care accentuează importanţa literaturii şi culturii pentru existenţa unui popor şi constată, că numai acele popoare au viaţă traianică, cari au literatură vastă şi se impun prin o cultură superioară. Discursului presidial răspunde dl Dr. *Francisc Hossu-Longin* mulţămind în numele Românilor din Deva comitetului central pentru-că a convocat adunarea generală în acest opid şi dorind, ca în lucrarea de a ridica cultura naţională conduşi să fim de înţelepciune, desinteresare şi înţelegere frăţească. După aceasta dl *Iosif Vulcan*, presidentul Societăţii pentru crearea unui fond de teatru român, care împreună cu dl Dr. Ioan Mihailescu au fost exmişi la această adunare din partea numitei societăţi, comunică salutăările acesteia şi declară, că între ambele societăţi există legături fireşti, în urma cărora ele trebuie să se iubească şi să se sprijinească. Presidentul mulţămesce dlor delegaţi.

Adunarea generală ascultă cu atenţiune aceste discursuri.

Cuvântarea presidentului se aclude la acest proces verbal sub A).

2. În conformitate cu pt. 2) al ordinei de zi urmează a se *constata delegaţii prezenţi* ai despărţimintelor.

Se decide ca dnii delegaţi prezenţi să se anunţe la biroul adunării generale, având a se raporta în proxima şedinţă.

3. Se prezintă *raportul general* despre activitatea comitetului central în anul expirat împreună cu aclusele sale.

Se decide a se considera raportul general ca cetit.

4. Urmând la ordinea de zi *alegera* comisiunilor

Se numesc: a) pentru examinarea raportului general şi cel asupra producţiunii noastre literare în 1898—99 dnii Andrei Bărseanu, Dr. Elie Dăian, Dr. Iuliu Maniu, Dr. George Proca şi Iosif Vulcan; b) pentru examinarea raţiociniului pe 1898 şi a proiectului de budget pe 1900 dnii Dr. Ioan Mihailescu, Emanuel Ungurean şi Vasile Zehan; c) pentru studiarea proiectului de regulament înaintat spre aprobare dnii Ioan Lăzărici, George Părău şi Grigorie Maior; d) pentru înscrierea de membri şi încassarea taxelor dnii Avram Păcurariu, Romul Raca şi Petru Rimbaş.

5. Presidentul aduce la cunoștința adunării generale, că nu a fost prezentată nici o propunere.

Spre scire.

6. Se prezintă *disertația* înrată la termin „Despre pelagra” de Dr. Ilie Beu.

Cetirea disertației s’a amânat.

7. Neterminându-și lucrările comisiunea pentru înscrierea de membri și încassarea taxelor,

Raportul acesteia se amână pe ședința proximă.

Ședința se închide la 12¹/₂ oare m.

D. u. s.

Dr. *Ilarion Pușcariu*, președinte. Dr. *I. Beu*, notar. — S’a cetit și verificat. Sibiu în 2 Septembrie 1899. *Iuliu Bardoși* m. p. Dr. *N. Vecerdea* m. p. Dr. *C. Diaconovich* m. p. Dr. *V. Bologa* m. p.

Nr. 806—1899.

Proces verbal

din ședința a doua a adunării generale a Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român, ținute în Deva la 28 August n. 1899.

President:

Dr. *Ilarion Pușcariu*.

Notar:

Dr. *I. Beu*.

8. După deschiderea ședinței presidentul constată, că sunt reprezentate prin delegați următoarele despărțăminte: Beiuș (Ioan Pop), Blaj (Art. Blăjan și Dr. Maniu), Brad (G. Părău și P. Rimbaș), Bran (Dr. N. Mănoiu), Brașov (Andr. Bârseanu și Gr. Maior), Deva (Florin Budiu și Avr. Păcurariu), D.-S.-Mărtin (V. Zehan), Făgăraș (Dr. I. Tureu și Iac. Macaveiu), Lugoș (I. Boroș), Panciova (Onor. Conopan și Dr. G. Miclea), Sebeș (Sergiu Medean și I. Oncescu), Seliște (N. Hențu și Val. Milea), Sibiu (Dr. N. Vecerdea) și Timișoara (Em. Ungurean).

Spre știință.

9. Comisiunea exmisă pentru examinarea raportului general despre activitatea comitetului central în 1898 își prezintă raportul său prin dl Andrei Bârseanu, pe baza căruia adunarea generală, luând raportul general al comitetului ca basă la discuție, decide:

a) Se exprimă condolența prin ridicare pentru membrii Asociațiunii răposați dela ultima adunare generală încoace.

b) Nu se primesce propunerea dlui Alimpiu Barbolovici de a se ține adunările generale la un termin mai întârziat.

c) Ofertul de fl. 20.— al dlor I. Baci și I. Pop Reteganul pentru înființarea unui fond special nu se primesce.

d) Împărtaşirile privitoare la îndatorirea dată comitetului central de a se pune în înțelegere cu forurile noastre bisericesci și școlare spre a aduna datele relative la școalele populare lipsite de mijloace materiale, se iau spre știință; dar se însărcinează comitetul central a continua lucrările în această privință și a raporta cu ocasiunea proximei adunări generale despre rezultat, chiar și când nu s'ar pute obține din partea tuturor forurilor bisericesti și școlare date complete.

e) Dispozițiunile luate de comitetul central în privința înființării Casei naționale se aprobă.

f) Adunarea generală aprobă în modul cel mai hotărât punctul de vedere al comitetului central, că donațiunea primită de Asociațiune în decurs de mai mulți ani din partea societății „Transilvania“ spre scopuri de binefacere a fost cu totul justificată pe baza §-ului 6 p. 4 din statute și regretă, că această donațiune a trebuit să fie sistată în urma ordinului ministerial. Totodată, jeloasă fiind de independența Asociațiunii, pentru viitor comitetul central să renunțe a mai cere ajutorul de „400.—“ dela ministerul de comerț.

g) „Lăsământul fericitului Ioan Olteanu“ este a se administra separat sub numirea aceasta; cuota testamentară disponibilă din venit se întrebuințează în 1900 pentru subvenționarea școlii civile de fete. Modul întrebuințării venitului se va decide din an în an. Escontentarea școalelor din Cojocna nu se încuviințează, având comitetul central a administra lăsământul conform dispozițiilor testamentare. În legătură, la propunerea dlui Dr. Augustin Bunea, se exprimă mulțămintă avocatului Dr. Aurel Isac, care a reprezentat Asociațiunea în procesul intentat acestui lăsământ.

h) Datele relative la școala civilă de fete, la biblioteca Asociațiunii și la numărul membrilor se iau spre știință.

i) Datele relative la donațiunile făcute în 1898 se iau spre știință, exprimându-se prin sculare recunoscință față de fericitul Grigorie Forro.

k) Comitetului central se exprimă mulțămintă pentru activitatea dezvoltată în decursul anului 1898.

10. În numele aceleiași comisiuni referează Dr. Elie Dăian asupra Raportului secretarului I despre mișcarea literară română din patrie dela 1 Iulie 1898 până la 1 Iulie 1899, și face următoarele propuneri: a) Adunarea generală, luând act de raportul comitetului central despre activitatea dezvoltată în anul trecut pe teren literar, îl îndrumă a continua lucrarea începută tot pe baza principiilor stabilite de adunările generale anterioare. Totodată adunarea generală își exprimă dorința, ca raportul despre mișcarea literară să se facă mai obiectiv și într'o formă mai puțin jignitoare

decât aceea ce o constatăm în raportul din est-an. *b)* Se ia act de inițierea unei biblioteci populare și se decide, ca pentru a pute tipări cât mai multe broșuri să se folosească o sumă mai mare în cadrul budgetului. *c)* Adunarea generală nu se poate identifica cu părerea exprimată, prin care înființarea secțiunilor științifice-literare se face pendentă dela înființarea altor instituțiuni, ci invită comitetul central, ca să execute concludul luat la adunarea generală din 1898. — Față de propunerea de sub *a)* se face contra-propunere de a se primi proiectul de conclud prezentat de comitetul central în acest obiect. Punându-se la vot se primesce contra-propunerea, precum și propunerile de sub *b)* și *c)*. În urmare se enunță ca conclud:

a) Adunarea generală, luând act de raportul comitetului central despre activitatea dezvoltată în anul trecut pe teren literar, îl îndrumă a continua lucrarea începută tot pe baza principiilor stabilite de adunările generale anterioare.

b) Se ia act de inițierea unei biblioteci populare și se decide, ca pentru a pute tipări cât mai multe broșuri să se folosească o sumă mai mare în cadrul budgetului.

c) Adunarea generală nu se poate identifica cu părerea exprimată, prin care înființarea secțiunilor științifice-literare se face pendentă dela înființarea altor instituțiuni, ci invită comitetul central, ca să execute concludul luat la adunarea generală din 1898.

11. Comisiunea exmisă pentru examinarea raționinului pe 1898 și a proiectului de budget pentru anul 1900 își prezintă raportul său prin dl Dr. Ioan Mihu. Pe baza acestuia se decide:

Raționinul Asociațiunii pe anul 1898 se aprobă și comitetului central se dă absolutiv pentru gestiunea financiară.

Proiectul de budget pe anul 1900 se aprobă cu observarea, că „Lăsământul Ioan Olteanu“ este a se administra separat.

12. Comisiunea exmisă pentru studiarea Proiectului de regulament pentru înființarea și administrarea bibliotecelor populare, își prezintă raportul prin referentul său Grigorie Maior. Comisiunea găsește proiectul de regulament corespunzător scopului și trebuințelor și propune a se primi întocmai.

Proiectul de regulament amintit se primesce în forma și textul prezentat de comitetul central.

13. Comisiunea exmisă pentru înscrierea de membri și încasarea taxelor raportează prin referentul său Romul Raca, că 1. s'au înscris *membri fondatori*: dna Victoria Dr. Erdélyi n. Bardoși, solvind fl. 200.—, și dl Samuil Popovici, protopop onorar în Beriu și membru pe viață al Asociațiunii, solvind fl. 100.—; *membri pe viață*: Nicolau Popovici, paroch în Josani, solvind fl. 100.—, și dl Simion Corvin, comerciant în

Orăştie, solvind fl. 50.—; *membri ordinari*: dnii Iustin Tarină, preot în Bucova, Dr. Aurel Vlad, cand. de adv. în Haţeg, Ioan Scurtu, cand. de prof. în Cluj, Nicolan Mihailă, proprietar în Vinerea, Dr. Aurel Ciat, medic în Bata, Dr. George Proca, profesor în Arad, George Prodanovici din Pecica, Augustin A. Nicoară, cand. de avocat în Deva, şi Petru Beleiu, cassar de bancă în Orăştie, solvind toţi câte fl. 5.—; s'a încasat dela 4 membri ajutători câte fl. 1.— şi dela următorii membri ordinari vechi câte fl. 5.—: dnii Dr. Nicolau Mănoiu, Petru Mihuţ, Artemiu Bălaş, Petru Şinca, Stefan Albu, institutul „Hondoleana“, Dr. Ioan Turcu, Iosif Vulcan şi Petru Tisu. Dela toţi aceştia s'a încasat suma de fl. 549.—.

Raportul se ia cu plăcere spre sciinţă şi se transpune comitetului central spre competentă afacere.

14. Se prezintă o scrisoare a direcţiunii despărţământului „Caransebeş“ ddto 25 August a. c., prin care comitetul central este invitat a ţine proxima adunare generală pe teritoriul acestui despărţământ şi anume la Băile-Herculane.

De invitare se ia act cu plăcere; defigerea locului pentru proxima adunare generală se concrede comitetului central.

15. Se dă cetire telegramelor de felicitare sosite la adresa adunării generale dela: I. M. Moldovan, presidentul Asociaţiunii, *Blaj*; profesor universitar Jarnik, *Rottenstein*; Dr. Raţiu, *Sibiiu*; Virgil Oniţiu, *Braşov*; Seracin, Ghidiu, Dr. Olariu, Hodoş, Barzu, Dr. Ionescu, Linţu, Sârb, *Caransebeş*; I. German, G. Poppu, Dr. Smigelszki, Dr. Marcu, St. Pop, G. Precup, I. B. Micu, E. Popu, *Blaj*; Mureşan, Davidescu, *Basna*; Puşcariu, Dr. Negruţiu, Reteganul, învăţător Diuganu, *Betlean*; Dr. Larionessi, Dr. Monda, Sorobetea, Fahiş, Balint, Dr. Tanco, Tanco, Marţian, Marica, Sânjoan, Şiuţiu, *Sângeorgiul-român*; Daniil Klein, inginer, *Pucioasa*; Basiliu Podoabă, Roşescu, Bereş, Giurgiu, Filip, V. Pop, *Cluj*; George Şiuta, *Moftinul-mic*; Vasiliu Almăşan, Vasiliu Hossu, Dr. George Ilea, Vasiliu Indre, Ioan Laslo, Dr. Stefan Morariu, Emil Pop, Stefan Roşian, *Cluj*; Pletos, *Născud*; redacţiunea „Telegrafului Român“, *Sibiiu*; sublocotenenţii Dr. Andreiu Pop şi Boiu, *Turda*; pentru „Reuniunea învăţătorilor români Arădani“ Ceontea, pres., Stefu, vice-pres., Moldovan, secr. I, Vancu, secr. II, *Arad*; Porcius, Issip, Domide, Avram Haliţa, Diaconescu, Murăşan, Malaiu, *Rodna-veche*; Brăteanu, *Borsec*; George Pop de Băsesci, Dr. Ciuta, Ioan Velle, protopop, Macedon Linul, Dr. Romul Crăciun, Dr. Alexandru Vaida, *Carlsbad*; Demetriu Moldovan, Sever Barbu, *Sighişoara*; despărţământul „*Braşov*“; Nemeş, Petrescu, Broşteanu, Aiser, *Braşov*; Lazurian, Bucovineanu, *Braşov*; Vasile Dămian, protopop, Teodor Pop, avocat, *Baia-de-Criş*; Gheţie, director, *Cluj*; căpitănul Petraşcu cu flica, *Sibiiu*; Dr. Amos Frâncu, *Sibiiu*; Bobeş, *Cluj*; Roşiu, Dr. Novac, Boboroni, Bălănescu, *Biserica-Albă*; Românii selăgeni, *Şimleul-Silvaniei*; Teodor Kővári, Zigre, Artemiu Şarkadi, Neşiu, Georgiu Kővári, Dr. At. Marienescu, Dr. Coriolan Pop, Toma

Păcală, Ioan Buna, Pantea, Dr. Demetriu Chiș, Andreiu Horváth, Dr. Nicolau Popovici, Ioan Popp, Dr. Aurel Lazar, Radu Cupariu, Iosif Diamandi, Hossu, Ceordaș, Barbu, *Oradea mare*; Patriciu și Elena Barbu, *Viena*.

Se iau cu plăcere spre știință.

16. Cu verificarea proceselor verbale ale adunării generale prezente
Se încredințează membrii prezenți din Sibiu.

17. Presidentul închide adunarea generală mulțămind tuturor, cari prin prezența lor au mărit splendoarea festivităților aranjate din această ocaziune.

D. u. s.

Dr. *Harion Pușcariu* m. p., president. Dr. *Beu*, not. m. p., — S'a cetit și verificat. Sibiu în 2 Septembrie 1899. *Iuliu Bardoși* m. p. Dr. *V. Bologa* m. p.
Dr. *C. Diaconovich* m. p.

ACLUSE LA PROTOCOLUL ADUNĂRII GENERALE DELA DEVA.

I.

Raportul comisiei exmise pentru censurarea raportului general prezentat de comitetul central.

Onorată adunare generală!

Comisiunea aleasă de on. adunare generală pentru censurarea raportului on. comitet central al Asociațiunii noastre despre activitatea sa în decursul anului 1898 și a acluselor, își ia voie a aduce la cunoștința on. adunări următoarele:

I. În ceea-ce privește relațiunile Asociațiunii noastre în genere, comisiunea este fericită a constata pe baza raportului on. comitet, că Asociațiunea a progresat în decursul anului 1898 în mod îmbucurător. Numărul membrilor s'a înmulțit în mod considerabil, averea ei materială a făcut frumoase progrese și în întreg organismul ei, atât în ceea-ce se atinge de conducerea centrală, cât și cu privire la ramificațiunile Asociațiunii se observă o pulsațiune mai vie, o activitate mai sistematică decât în trecut, ceea-ce ne face a spera, că idealele fericirilor întemeietori ai societății noastre n'au fost nisce visuri deșarte, ci nisce nobile țințe, la cari vom pute ajunge de bună seamă, urmând cu energie și perseveranță pe calea apucată.

Făcând aceste îmbucurătoare constatări, comisiunea își ia voie a recomanda on adunări primirea raportului on. comitet central ca basă la discuțiune, și trece la datele speciale cuprinse în acest raport.

II. a) Cu privire la „lucrările din ședințele comitetului“ comisiunea relevă mai întâiu împărtășirile privitoare la îndatorirea dată on.

comitet central de adunarea generală din Beiuș, de a se pune în înțelegere cu forurile noastre bisericesci spre a aduna datele relative la școalele noastre populare lipsite de mijloace materiale. Onor. comitet ne comunică, că voind să satisfacă acestei îndatoriri, s'a pus în înțelegere cu diferitele consistoare române din patrie, dar că până la încheierea raportului general încă n'a primit din partea tuturor consistoarelor datele cerute. Comisiunea, având în vedere însemnătatea acestei chestiuni ia act cu plăcere de declarațiunea on. comitet, că va continua lucrările în această privință, și propune, ca on. comitet să fie însărcinat a raporta cu ocasiunea proximei adunări generale ordinare despre rezultatul acestor lucrări, chiar și la cas, când n'ar pute obține din partea tuturor forurilor bisericesci și școlare, cu cari s'a pus în contact, nise date complete;

b) comunicarea relativă la propunerea dlui Alimpiu Barbolovici, de a se țină adunările generale ale Asociațiunii la un termen mai întârziat decât până acum, comisiunea propune a se lua spre sciință;

c) deasemenea propune a nu se primi ofertul dlor I. Baci și I. Pop Reteganul, din motivele aduse de on. comitet în raportul seu;

d) în ceea-ce privește raportul special al on. comitet despre pașii întreprinși pentru înființarea Casei naționale, comisiunea, luând cu plăcere act despre interesul, ce se arată în sinul publicului nostru față cu această întreprindere culturală națională, propune a se aproba din partea on. adunări generale dispozițiunile luate de on. comitet central în această privință;

e) relativ la chestiunea donațiunii de 400 fl., ce Asociațiunea a primit-o ani de-arândul din partea societății „Transilvania“ din Bucuresci pentru ajutorarea învățăceilor meseriași din patrie, care donațiune a fost sistată în urma întrevierii Înaltului minister de interne și înlocuită cu o subvențiune tot de 400 fl. din partea ministerului de comerț, — chestiune prezentată de on. comitet central într'un raport special, — comisiunea, având în vedere pașii întreprinși la timpul seu de către on. comitet pentru justificarea pe baza statutelor a primirii donațiunii din partea societății „Transilvania“, precum și condițiunea sub care s'a dat din partea Înaltului minister subvențiunea de 400 fl. (anume, că modul întrebuințării acestei sume să se comunice în fiecare an inspectorului industrial de cerc), propune, ca on. adunare generală să binevoiască a lua următoarea hotărîre:

Adunarea generală aproabă în modul cel mai hotărît punctul de vedere al on. comitet central, că donațiunea primită de Asociațiunea noastră în decurs de mai mulți ani din partea societății „Transilvania“ spre scopuri de binefacere, a fost cu totul justificată pe baza §. 6. punctul 4 din statutele Asociațiunii și regretă, că această donațiune a trebuit să fie sistată în urma ordinului ministerial. Totodată însă, geloasă fiind de independența Asociațiunii, invită pe on. comitet central, ca pentru

viitor să renunțe de a mai cere ajutorul de 400 fl. din partea Înalțului minister de comerț;

f) Împărțirile relative la finalizarea procesului intentat în cauza lăsamântului fericitului Ioan Olteanu, precum și la înactivarea acestui lăsamânt, comisiunea propune a se lua spre știință; nu se simte însă îndemnată a recomanda on. adunări generale încorporarea capitalului acestui lăsamânt la fondul general al „Asociațiunii“, ci ca semn de pietate față cu fericitul testator și ca indemn și pentru alții de a contribui pe seama „Asociațiunii“ cu sume, cari să le poarte numele pentru totdeauna, propune ca capitalul în chestiune să se administreze separat, sub numele „Lăsamântul fericitului Ioan Olteanu“. Totodată comisiunea nu poate recomanda fixarea pentru totdeauna a întrebuintării echivalentului de 40% din venitul lăsamântului, despre care e vorba, în modul cum se face în raportul on. comitet, ci propune ca modul de întrebuintare să se decidă din an în an, conform intențiunilor testatorului și necesităților ce se vor constata în decursul timpului. Pentru anul administrativ 1900 comisiunea recomandă întrebuintarea sumei respective pentru subvenționarea școlii civile de fete a „Asociațiunii“. În fine oferta făcută conștitoarelor din Blaj și Sibiu relativ la escontentarea școlilor românesce din Cojocna, comisiunea propune a se lua spre știință;

g) Datele relative la funcționarii „Asociațiunii“ și la stipendiile conferite de Asociațiune, comisiunea propune a se lua spre știință;

h) deasemenea comisiunea propune a se lua spre știință datele relative la școala civilă de fete a Asociațiunii;

i) datele relative la donațiunile făcute pe seama Asociațiunii în decursul anului 1898, comisiunea propune a se lua spre știință. Îndeosebi ia act cu deosebită satisfacțiune de testațiunea de 8000 fl. făcută de fericitul Grigorie Forro, fost măiestru cojocar în Sebeșul-săsesc, pe seama școlărilor și a învățăcelilor meseriași din orașul acesta, și propune, ca adunarea să-și arete prin sculare recunoștința față de fericitul testator;

j) datele relative la numărul membrilor Asociațiunii, comisiunea propune a se lua cu plăcere spre știință. Față cu membrii răposați on. adunare să dea expresiune condolenței sale prin sculare;

l) datele relative la biblioteca Asociațiunii comisiunea propune a se lua spre știință, aducându-se mulțumită donatorilor;

m) în ceea-ce privește despărțemintele Asociațiunii, comisiunea constată cu plăcere, pe baza raportului on. comitet, că cele mai multe din ele au desvoltat în decursul anului 1898 o activitate rodnică și speră, că pe viitor și acelea, cari până acum s'au aflat în stagnațiune, vor da semne de viață și-și vor face datoria;

n) în fine, având în vedere interesul ce se arată de un timp încoace pentru bibliotecile populare, cari s'au constatat ca un factor însemnat pentru lăptirea culturii în sinul poporului, iar de altă parte considerând lipsa ce o avem de scrieri populare bune, comisiunea pro-

pune, că încă în budgetul anului 1900 să se fixeze o sumă mai însemnată, destinată anume pentru edarea unei biblioteci populare a Asociațiunii, care să cuprindă mici scrieri de cunoștințe practice din sfera igienei, economiei de câmp și de vite, economia casnică, cunoștințe de drept, istorice etc., precum și povestiri morale, — care bibliotecă de altfel s'a și inițiat din partea on. comitet central, conform împărțirilor cuprinse în raportul special al secretarului I.

Ca încheiere comisiunea propune, ca on. adunare generală să exprime on. comitet central mulțămita sa pentru activitatea dezvoltată în decursul anului 1898, și tot odată mulțămesc on. adunări pentru încrederea pusă într'însa.

De va, la 16/28 August 1899.

În numele comisiunii:

Andreiu Bârseanu m. p.,
referent.

II.

Raportul comisiunii exmise pentru examinarea regulamentului pentru bibliotecile populare.

On. adunare generală!

Comisiunea aleasă pentru studiarea și revidarea proiectului de regulament privitor la înființarea și administrarea bibliotecelor populare, își ia voie a vă prezenta următorul raport:

Comisiunea în general găsește proiectul de regulament destul de corespunzător scopului și trebuințelor, fiind arătate în el îndeajuns condițiile, ce trebuie să le întrunească o bună bibliotecă populară. Nu poate deci, decât să recomande cu căldură on. adunări generale primirea proiectului și să dea on. comitet central îndrumarea de a lucra cu toată stăruința și fără întârziere pentru punerea lui în praxă, pe cât se va putea chiar în toate despărțimintele înființate și cari se vor înființa pe teritoriul „Asociațiunii” noastre.

Ca să mai provocăm discuțiuni prin anumite observări, cari ar privi mai mult stilul și forma, nu aflăm de lipsă, de oare-ce regulament indică îndeajuns principiul acțiunii și va atârna dela zelul și conștiințiositatea administratorilor, îndeosebi însă a comitetelor cercuale, ca mai ales în ce privesc bibliotecile ambulante, cari le prezintă ca o instituție nouă, să aștepte în cadrele acelor principii căile și modalitățile de a le administra cât mai sistematic și mai corespunzător împrejurărilor locale ale fiecărui despărțământ.

Repețim deci a recomanda on. adunări regulamentul pentru primire.

De va, 16/28 August 1899.

Gregorin Maior m. p. *Ioan Lazarici* m. p. *George Păreșu* m. p.

Nr. 852—1899.

Proces verbal

din 7 Septembrie 1899. Ședința ordinară a comitetului central al Asociațiunii.

Președinte: *Dr. Ilarion Pușcariu* — Notar: *Dr. I. Beu*. — Membrii prezenți: *Zah. Boiu, Part. Cosma, I. Crețu, Dr. E. Dăian, Dr. Corn. Diaconovich, G. Dima, N. Ivan, Georgiu Maxim de Hőchstenberg, I. Papiu, I. Popovici, Dr. Rem. Roșca, I. V. Rusu, Ios. St. Șuluțiu.*

203. Cu verificarea procesului verbal al ședinței de ađi

Se încredințează dnii: Ioan Crețu, Nicolau Ivan și Ioan V. Rusu.

204. (815—1899). Secretarul II prezintă *procesele verbale* ale ședințelor *adunării generale*, ce s'a ținut în Deva la 27 și 28 August a. c. Se constată, că adunarea generală luând raportul general al comitetului central ca basă la discuțiune:

1. nu a primit propunerea dlui Alimpiu Barbolovici de a se ținé adunarea generală la un termin mai înainte; (concl. 9—b)

2. nu a primit ofertul de fl. 20.— al dlor I. Baciú și I. Pop Rețeganul, menit a pune basă unui fond special pentru premiarea de posesii; (concl. 9—c)

3. a însărcinat comitetul central a continua lucrările cu privire la culegerea datelor despre școalele populare române lipsite de mijloace și a raporta cu ocasiunea proximei adunări generale despre rezultat, chiar și când 'nu s'ar puté obținé din partea tuturor forurilor bisericesci-scolare date complete; (concl. 9—d)

4. a aprobat cu hotărîre punctul de vedere al comitetului central relativ la donațiunea de fl. 400.—, ce Asociațiunea primia dela societatea „Transilvania“, dar a hotărît, ca pentru viitor comitetul central să renunțe a mai cere ajutorul de fl. 400.— dela ministrul de comerț; (concl. 9—f)

5. a decis, ca „Lăsăméntul fericitului Ioan Olteanu“ să se administreze separat sub această numire, modul întrebuințării venitului să se hotărească din an în an, venitul disponibil pe anul 1900 să se folosească pentru subvenționarea școlai civile de fete, școalele române din Cojocna să nu fie escontentate odată pentru totdeauna; (concl. 9—g)

6. a luat spre sciință dispozițiunile luate în privința înființării unei Case naționale, datele referitoare la școala civilă de fete, la biblioteka Asociațiunii, la numărul membrilor și la donațiunile făcute în 1898; (concl. 9—e, h—i)

7. a exprimat comitetului central mulțămită pentru activitatea dezvoltată în decursul anului 1898; (concl. 9—k)

8. a luat act de raportul comitetului central despre activitatea dezvoltată în anul trecut pe teren literar, îndrumându-l a continua lucrarea începută tot pe baza principiilor stabilite de adunările generale anterioare; (concl. 10—*a*)

9. a luat act de inițierea unei biblioteci populare și a decis, ca pentru a pute tipări cât mai multe broșuri să se folosească o sumă mai mare în cadrul budgetului; (concl. 10—*b*)

10. nu s'a putut identifica cu părerea exprimată, prin care înființarea secțiunilor științifice-literare se face pendentă dela înființarea altor instituțiuni, ci a invitat comitetul central, ca să execute conculusul luat de adunarea generală din 1898 în acest obiect; (concl. 10—*c*)

11. a aprobat rațiociniul pe anul 1898 și a dat comitetului central absolutoriu pentru gestiunea financiară; (concl. 11 alinea primă)

12. a primit proiectul de budget pe anul 1900 prezentat de comitetul central cu observarea, ca „Lăsămîntul fericitului Ioan Olteanu“ să fie administrat separat; (concl. 11 alinea a doua)

13. a aprobat proiectul de „Regulament pentru înființarea și administrarea bibliotecelor populare“ în forma și textul prezentat de comitetul central; (concl. 12)

14. a transpus spre competență afacere raportul comisiei pentru înscrierea de membrii noi; (concl. 13) și în fine

15. defigerea locului pentru proxima adunare generală a încredințat-o comitetului central; (concl. 14).

Prezentarea proceselor verbale ale adunării generale dela Deva se ia spre știință.

ad 1. Spre știință.

ad 2. Spre știință, avînd suma de fl. 20.— a fi pusă la dispoziția oferenților.

ad 3. Biroul se însărcinează a solicita datele ce mai lipsesc.

ad 4. Spre știință și conformare; cei interesați se vor încunosciința, că ajutoarele se sistează cu finea anului curent.

ad 5. Spre știință și conformare.

ad 6. Spre știință.

ad 7. Se ia act.

ad 8. Spre știință.

ad 9. Spre știință și conformare întru cât permit venitele „Fondului George Barițiu“, menit pentru astfel de scopuri.

ad 10. secretarul I se însărcinează a elabora în termin de 6 luni un proiect pentru înființarea secțiunilor amintite.

ad 11 și 12. se ia act; budgetul aprobat, la percepțiuni și erogățuni cu fl. 14,496-21, se predă cassarului cu observarea,

ca „Lăsămîntul fericitului Ioan Olteanu“ să fie scos din fondul general și administrat separat.

ad 13. și 14. spre sciință.

ad 15. cu studiarea chestiunii, că unde să se țină proxima adunare generală, se încredințează secretarul I, avînd a prezenta la timpul său propunere concretă.

205. (807—1899). Cu ocasiunea *adunării generale* dela Deva s'au înscris:

a) *membri fondatori*: d-na Victoria Erdélyi n. Bardoși, soție de medic în Orăștie, solvind fl. 200.—, și dl Samuil Popovici, protopop onorar în Beriu și membru pe viață al Asociațiunii, solvind fl. 100.—;

b) *membri pe viață*: d-nii Nicolau Popovici, paroch în Josani, solvind fl. 100.—, și Simeon Corvin, comerciant în Orăștie, solvind fl. 50.—;

c) *membri ordinari*: d-nii Iustin Țarină, preot; Dr. Aurel Vlad, cand. de adv.; Ioan Scurtu, cand. de prof.; Nicolau Mihailă, proprietar; Dr. Aurel Ciat, medic; Dr. George Proca, prof.; George Prodanovici, proprietar; August A. Nicoară, cand. de adv., și Petru Beleiu, cassar, solvind toți câte fl. 5.—.

D-nii de sub a) se declară membri fondatori, cei de sub b) membri pe viață și cei de sub c) membri ordinari ai Asociațiunii. D-na Victoria Erdélyi, dl Samuil Popovici și dl Nicolau Popovici se provăd cu diploma prescrisă, dl Simeon Corvin se va provede numai după solvirea întregii taxe.

206. (697—1899). Secretarul I., în urma însărcinării primite în ședința din 9 August a. c., raportează, că în cauza *introducerii studiilor pedagogice în cursul complementar* dela școala civilă de fete s'a pus în legătură cu direcțiunea seminarului teologic-pedagogic și lămurind cu membrii corpului didactic dela acest institut diferitele chestiuni, ce privesc organizarea cursului proiectat, presintă pe baza propunerii direcțiunii școalei civile de fete un proiect de concludus, care primindu-se, comitetul central decide:

Cu începutul anului școlar 1899—1900 se vor introduce studiile pedagogice în cursul complementar dela școala civilă de fete, în condițiunile următoare:

1. Se va propune în acest curs:

- a) *Limba și literatura română*, în 3 oare pe săptămână;
- b) *Didactica* cu școala de aplicație, în 4 oare pe săptămână;
- c) *Istoria universală*, în 2 oare pe săptămână;
- d) *Psichologia*, în 2 oare pe săptămână.
- e) *Pedagogia* cu *Istoria pedagogiei*, în 3 oare pe săptămână;

- f) Limba maghiară, în 2 ore pe săptămână;*
- g) Lucrul de mână, în 4 ore pe săptămână; în total 20 ore pe săptămână.*

2. Ca puteri didactice se vor angaja pentru anul școlar 1899—1900:

- a) dl Dr. Daniil P. Barcianu pentru limba și literatura română;*
- b) dl Dr. Ioan Stroia pentru didactică;*
- c) dl Ioan Popovici pentru istorie și psihologie;*
- d) dl Dr. Vasile Bologa pentru pedagogie;*
- e) d-șoara Eugenia Iovescu pentru limba maghiară; și*
- f) d-șoara Maria Cioban pentru lucrul de mână.*

3. Jurisdicțiunea școalei civile de fete se va estinde numai asupra elevelor interne și numai întru cât se referă la ordinea internă din institut, iar încât privește instrucțiunea ca atare, profesorii angajați se vor constitui de sine sub presiul unuia dintre cei angajați pentru curs. Această constituire se va face la începutul fiecărui an prin majoritatea puterilor angajate.

Astfel constituiți, profesorii angajați vor sta sub jurisdicțiunea imediată a comitetului central, care va controla mersul instrucțiunii prin delegații sei.

4. Cursul se va începe la 13 Septembrie a fiecărui an.

5. Profesorii angajați vor fi remunerați din următoarele resurse:

- a) din subvențiunea bugetară de fl. 400.— a cursului complementar;*
- b) din o subvențiune extraordinară de fl. 300.—, ce ni se oferă dela Reuniunea femeilor române din Sibiiu;*
- c) din didactrul elevelor cursului complementar.*

Profesorii vor fi remunerați cu cel puțin câte fl. 40.— pentru fiecare oară. Plusul, ce va resulta din resursele de sus, se va împărți în proporțiunea oarelor între profesorii angajați, cari propun studii în curs.

Remunerațiunea se va plăti în rate semestrale decursive.

În conformitate cu aceste dispozițiuni: *a) Biroul se autorisează a adresa Reuniunii femeilor române din Sibiiu o cerere pentru lichidarea subvențiunii de anual fl. 300, ce în scopul arătat a pus-o în vedere direcțiunii școalei civile de fete;*

b) Direcțiunea școalei civile de fete se îndrumă a presenta de urgență planul de învățământ pentru cursurile ordinare, în care împărțirea oarelor se va face în măsură egală între membrii corpului didactic, fără considerare la oarele, ce propun în cursul complementar;

c) Deschiderea cursului complementar, întregit cu studiile pedagogice, se va publica fără amânare în foile românesci.

Dispozițiile din „Regulamentul pentru cursul complementar“, votat în ședința dela 5 Iulie 1894, întru cât sînt contrare cu acest conclud, se scot din vigoare.

207. (716—1899). Secretarul I. raportează, că ministrul de finanțe cu ordinațiunea Nr. 49522 din 27 Iulie a. c. a acordat Asociațiunii *concesiunea* cerută pentru aranjarea unei *loterii de obiecte pentru scopurile proiectatului muzeu istoric și etnografic* și a scutit această loterie de toate dările și competențele. Concesiunea însă nu a fost acordată, după cum se ceruse, pentru emisiunea a 100,000 losuri de câte 4 coroane, ci numai pentru 100,000 losuri de câte 1 coroană, și sub condițiunea ca câștigurile să nu poată fi rescumpărate cu bani gata, și ca să se facă o singură tragere la sorți.

De oare-ce cu o emisiune atât de restrînsă ar fi imposibil a realiza scopul urmărit,

Biroul se însărcinează a înainta ministrului de finanțe o nouă cerere, în care arătând insuficiența mijloacelor, ce s'ar pute realiza prin o loterie aranjată în cadrul emisiunii acordate, să ceară încuviințarea unei emisiuni de losuri în suma totală de cel puțin 200,000 coroane. Comisiunea însărcinată cu afacerea loteriei se autorisează a modifica planul loteriei în sensul concesiunii, reducînd prețul losurilor dela 4 la 2 coroane și valoarea câștigurilor dela 100,000 coroane la 50,000 coroane. Cu privire la încheierea contractului cu furnisorul A. Bachruch se susține concludul luat în ședința din 13 Aprilie a. c.

209. (791—1899). Comitetul *Societății pentru crearea unui fond de teatru român* răspunde cu data 20 Iulie a. c. la scrisoarea comitetului central Nr. 659/1899 și aderînd la inițiativa luată de Asociațiune pentru a stabili raporturi mai intime între societățile culturale românesci, mulțamește pentru exmiterea unei delegațiuni la adunarea generală a Societății pentru crearea unui fond de teatru român, și înștiințează, că a exmis din sînul său pe dnii Iosif Vulcan și Dr. Ioan Mihu, ca să reprezinte societatea numită în adunarea generală a Asociațiunii, convocată pe 27 August a. c. la Deva.

Se ia act.

210. (713—1899). Dl Dr. *Laurean Luca*, paroch și administrator protopopesce în Comloșul-mare, trimite cartea I-a a scrierii sale „*Principii de drept privat*“ și cere tipărirea acesteia pe spesele Asociațiunii.

De oare-ce adunarea generală din est an a luat deja dispozițiuni cu privire la folosirea resurselor bugetare destinate pentru publicațiuni literare, cererea dlui Dr. L. Luca deocamdată nu poate fi considerată.

211. (743—1899). Dl *Ioan Chendi*, preot în Petnic, propune înființarea unui *despărțământ deosebit* pentru jurul Orșovei și Mehădiei.

Scrisoarea dlui Ioan Chendi se predă comisiunii însărcinate cu noua arondare a despărțământelor pentru posibilă considerare.

212. (842—1899). Dl *Iuliu Bardosy* înaintează cu data 6 Septembrie a. c. diploma de profesoară de muzică a ficei sale Olivia Irina cu aceea rugare, ca comitetul central să binevoască a dispune, ca în cas de lipsă să fie dînsa angajată, respective încredințată cu instruirea muzicii instrumentale.

Cererea dlui Iuliu Bardosy se transpune direcțiunii școalei civile de fete cu observarea, ca dșoara Olivia Irina Bardosy să fie angajată în cas de lipsă.

213. (734—1899). Se prezintă cererile întrate în urma concursului publicat sub Nr. 734—1899 pentru *conferirea* a două *stipendii* de câte 60 fl. din fundațiunile „Marinovici” și „I. Roman” și a unui *stipendiu* de 50 fl. din fundațiunea „Dobâca”. Cereri întrate la timp 44.

Stipendiul de 60 fl. din fundațiunea „Marinovici” se conferă lui Virgil Nistor din Arpătac, comitatul Trei-scaune, student în clas. III gimn. în Brașov; stipendiul de 60 fl. din fundațiunea „I. Roman” lui Gregoriu Oșan din Chintelnice, comitatul Solnoc-Dobâca, student în cl. VII. gimn. în Năsăud; stipendiul de fl. 50 din fundațiunea „Dobâca” lui Iuliu Hațegan din Dêrgea, comitatul Solnoc Dobâca, student în cl. IV. gimn. în Cluj.

214. (853—1899). *Presidiul* aduce la cunoștința comitetului central că în adunarea generală din est an s'a sulevat chestiunea *învitării la ședințe și a membrilor suplenți*, explicându-se „Regulamentul afacerilor interne” în favorul învătării; în urma căreia s'a vădut îndemnat a declara, că va satisface dorința exprimată. Proceđând în consecință deja la ședința aceasta a învitat și pe membrii suplenți.

Se ia act și se decide, ca pe viitor să fie învitați la ședințe și membrii suplenți, cari vor asista cu vot consultativ.

D. u. s.

Dr. *Il. Pușcariu* m. p., vice-președ. Dr. *Beu* m. p., secretar II. — S'a cetit și verificat. Sibiu în 11 Septembrie 1899. — *Ioan V. Rusu* m. p., *Nicolau Ivan* m. p., *Ioan Crețu* m. p.

Nr. 868—1899.

Proces verbal

din 14 Septembre 1899. Ședința ordinară a comitetului central al Asociațiunii.

Președinte: Dr. *Ilarion Pușcariu*, v.-președinte. — Notar: *I. Beu*. — Membri prezenți: *Z. Boiu*, *Part. Cosma*, Dr. *E. Dăian*, Dr. *Corn. Diaconovich*, *N. Ivan*, *G. de Maxim*, *I. Papiu*, *I. Popovici*, *I. V. Rusu*, *Ios. St. Șuluțiu*, *N. Togan*.

215. Cu verificarea procesului verbal al ședinței de adi

Se încredințează dnii: *Ioan Papiu*, *Iosif St. Șuluțiu* și *Nicolau Togan*.

216. (755—1899). Dl *Filip Docolin*, preot în Micăsasa, în urma hârtiei comitetului central Nr. 676 din 3 August a. c. arată, că n'a primit „Transilvania“ în 1898, cere deci, ca în schimbul celor fl. 15.— pentru diarul „Observatorial“, transpus la biblioteca Asociațiunii, să i-se trimită sau „Transilvania“ din 1898 sau să fie provădut cu bilet de legitimare și pe anul 1901.

Dl *Filip Docolin* se provide cu bilet de legitimare și pe anul 1901.

217. (758—1899). Dl *Emilian Micu*, preot în Belint, cu scrisoarea sa din 20 August a. c. ofere mai multe diare pentru completarea colecțiunii Asociațiunii.

Se decide a se procura următoarele:

- a) „Speranța“ din 1869, 1871, și 1872 (sem. I);
- b) „Lumina“ din 1872 (sem. II), 1873, 1874 și 1875 (sem. I.), ambele foi cu fl. 14;
- c) „Luminătorul“ din 1880, 1881, 1882, 1883, 1884, 1888, 1889 și 1893 — cu fl. 32.—, dându-se oferentului și exemplarele necomplete ale acestei foi din anii corespunzători, aflători în colecția Asociațiunii;
- d) „Convorbiri pedagogice“ din 1886, 1887 și 1888 — cu fl. 7.—.

218. (764—1899). Dl *Nicolae Oltean*, funcționar în Budapesta, cere cu data 19 August a. c. un ajutor anual pe sama ficei sale *Clotilda* pentru a-și pute continua studiul musical.

Cererea nu se poate încuviința.

219. (792—1899). Dl *Guilelm Șorban* cere cu data 26 August a. c. un stipendiu anual de fl. 500.— pentru continuarea studiilor sale musicale.

Cererea nu se poate încuviința.

220. (859—1899). Corpul didactic al *cursului complementar* dela școala civilă de fete înaintează cu data 14 Septembrie a. c. *procesul verbal* al conferinței sale din 12 Septembrie a. c. Se constată:

1. Directorul școalei civile a comunicat concludul comitetului central Nr. 206 din 7 Septembrie a. c. referitor la reorganizarea cursului complementar, care s'a luat spre știință declarând toți membrii corpului didactic, că primesc angajamentul oferit.

2. President al corpului didactic s'a ales dl Dr. Daniil P. Barcianu, având profesorii să funcționeze pe rând ca notari.

3. Relativ la executarea concludului comitetului central Nr. 206 din 7 Septembrie a. c. corpul didactic propune două modalități:

a) sau că se contemplează pregătirea elevelor pe o durată de 3 ani, corespunzător celor 3 cursuri din secțiunea pedagogică, așa că în anul prim cursul complementar va pregăti numai pentru cursul I pedagogic, în anul al doilea numai pentru cursul II pedagogic, etc., devenind astfel un curs periodic de 3 ani;

b) sau că se pregătesc elevele în o singură clasă, împărțită în 3 despărțăminte, conform celor 3 cursuri din secțiunea pedagogică; în cazul când s'ar anunța eleve pentru toate 3 despărțămintele clasei, oarele din limba română și maghiară vor trebui înmulțite la minimul de 4 oare pe săptămână.

4. Cu compunerea de urgență a planului oarelor se încredințează directorul școalei civile de fete.

Procesul verbal se ia spre scire aprobându-se constituirea corpului didactic. Relativ la executarea concludului comitetului central Nr. 206 din 7 Septembrie a. c. se primesce modalitatea de sub 3 lit. b), adică pregătirea elevelor în o singură clasă.

221. (692—1899). *Direcțiunea despărțământului „Sătmar“* înaintează cu data 31 Iulie a. c. *procesul verbal al adunării cercuale*, ce s'a ținut în Seini la 13 Iulie a. c. Se constată:

1. S'a prezentat și luat spre scire raportul general despre activitatea comitetului cercual dela ultima adunare cercuală încoace.

2. Din taxe s'a încasat suma de fl. 103.50.

3. A disertat dl Constantin Lucaciu.

4. S'a decis, ca adunarea cercuală proximă să se țină în Sanislau.

5. Dl Gavril Szabó a donat fl. 5.—, cu care sumă să se premieze cea mai bună colecție a poeziilor din țara Oașului.

6. Delegați pentru adunarea generală s'au ales dnii Georgiu Șutha și Dr. Felician Branu.

Procesul verbal se ia spre scire cu aprobarea concludelor.

222. (701—1899). *Direcțiunea despărțământului VII (Hațeg)* înaintează cu data 3 August a. c. *procesul verbal al adunării cercuale*, ce s'a ținut în Hațeg la 30 Iulie a. c. Se constată:

1. S'au prezentat și luat spre scire raportul general și rațiociniul cassei pe 1898—1899.

2. S'a cetit disertația „Despre literatura și cultura națională” de Victor Bontescu.

3. S'au înscris membri ordinari noi dnii: Victor Bontescu, Dr. George David și Virgil Popovici, solvind fie-care câte fl. 5.—.

4. S'a încassat suma de fl. 54.—, la care s'a adaus un rest de cassă de fl. 5.56; din suma totală de fl. 59.56 s'au reținut 20%, iar restul de fl. 45.76 s'a trimis la cassa centrală.

5. Proiectul de budget pe 1900 s'a statorit la întrate și eșite cu fl. 105.56.

6. Delegați pentru adunarea generală s'au ales dnii Nicolau Nestor și Tit V. Gheaja.

Procesul verbal se ia spre scire. Dnii de sub 3 se declară membri ordinari ai Asociațiunii. Primirea sumei de fl. 45.76 se confirmă. Proiectul de budget pe 1900 se aprobă.

223. (712—1899). *Direcțiunea despărțământului XI (Blaj)* înaintează cu data 2 August a. c. *procesul verbal al adunării cercuale*, ce s'a ținut în 1 August a. c. la Blaj. Se constată:

1. S'a prezentat și luat spre scire raportul general al comitetului cercual, în care e cuprins și raportul cassei.

2. S'a cetit disertația: „Despre graiul poporan” de Alexiu Viciu.

3. S'au înscris membri ordinari noi dnii: Victor Tureu, Alexandru Petruț, Dr. Iuliu Maniu și Demetriu Radu.

4. S'a încassat suma de fl. 111.39, la care s'a mai adaus un rest de fl. 11.—; din suma totală de fl. 122.39 s'au reținut 20%, iar restul de fl. 97.92 s'a trimis la cassa centrală.

5. Budgetul pe 1899—1900 s'a proiectat la întrate și eșite cu fl. 240.—.

6. Delegați pentru adunarea generală s'au ales dnii Dr. Iuliu Maniu și Artim. Blășan.

7. În locul reposatului V. Olteanu s'a ales membru în comitetul cercual dl Dr. Iuliu Maniu.

Procesul verbal se ia spre scire. Dnii de sub 3. se declară membri ordinari ai Asociațiunii. Primirea sumei de fl. 97.92 se confirmă. Proiectul de budget pe 1899—1900 se aprobă, asemenea și întregirea comitetului cercual.

224. (714—1899). *Direcțiunea despărțământului V (Seliște)* înaintează cu data 22 Iulie a. c. *procesul verbal al adunării cercuale*, ce s'a ținut în Poiana la 16 Iulie a. c. Se constată:

1. S'au prezentat și luat spre scire raportul general al comitetului cercual și rațiociniul cassei pe 1898—1899.

2. Pentru anul 1900 s'a proiectat budgetul la întrate eşite cu fl. 175.—.

3. S'au cetit disertațiile: „Despre obiceiurile bune și rele“ de preotul Ioachim Muntean, și „Invidia la Români“ de învățătorul Ilie Georgescu.

4. S'au înscris membri ordinari noi: Comuna bisericească din Poiana, „Mielul“ cassa de păstrare și dnii Dr. Victor Mihu, Nicolau Dobrotă, Nicolau Branga, Dumitru Pamfiloiu, Ioan Străulea, Constantin Sava, Ioan Sava și Pamfilie Prodea, solvind fie-care câte fl. 5.—.

5. S'a încassat suma de fl. 206.50, din care s'au reținut 20%, iar restul de fl. 165.20 s'a trimis la cassa centrală.

6. Alegerea a 2 delegați pentru adunarea generală s'a încredințat comitetului cercual.

Procesul verbal se ia spre scire cu aprobarea concluserelor, în deosebi a proiectului de budget pe 1900. Dnii de sub 4 se declară membri ordinari ai Asociațiunii. Primirea sumei de fl. 165.20 se confirmă.

225. (722 și 723—1899). *Diracțiunea despărțemântului XXI (Năsăud)* înaintează:

I. *Procesul verbal al ședinței* comitetului cercual din 6 August a. c. În această ședință s'au pertractat afaceri, ce nu reclamă dispoziții speciale din partea comitetului central.

II. *Procesul verbal al adunării cercuale*, ce s'a ținut în Năsăud la 6 August a. c. Se constată:

1. S'a prezentat și luat spre scire raportul general despre activitatea comitetului cercual dela ultima adunare cercuală încoace, în care e cuprins și raportul cassei.

2. S'a cetit disertația: „Ce va să dică întrunirea noastră de astăzi“ de Vasile Petri.

3. S'a încassat dela 11 membri ordinari și 10 membri ajutători suma de fl. 65.50.

4. Proiectul de budget pe 1900 s'a statorit la întrate și eşite cu fl. 140.—.

5. Delegați pentru adunarea generală s'au ales domnii Gerasim Domide și Lazar Avram.

Cu această ocaziune s'au împărțit între popor 80 cărți populare.

Procesul verbal se ia spre scire cu aprobarea concluserelor, în deosebi a proiectului de budget pe 1900.

226. (725—1899). *Diracțiunea despărțemântului VI (S.-Sebeș)* înaintează cu data 9 August a. c. *procesul verbal al adunării cercuale*, ce s'a ținut în Pianul superior la 6 August a. c. Se constată:

1. S'au prezentat și luat spre scire raportul general al comitetului cercual și rațiociniul cassei pe 1898—1899 și s'a votat proiectul de budget pe 1900 (fără indicații mai de aproape în acte).

2. S'a cetit disertația: „Educația face mărirea popoarelor și le menține splendoarea“ de G. Tătar.

3. S'au înscris membri ordinari noi dnii: Ioan Henteș, Pavel Vulcu, George Seulean, Simion Ghibu, Aurel Barb, Dumitru Maniu, Petru Cucuian și dna Eugenia Paraschiv.

4. S'a încassat suma de fl. 131·50, din care s'au reținut 20%, iar restul de fl. 105·20 s'a trimis la cassa centrală.

5. Delegați pentru adunarea generală s'au ales d-nii Sergiu Me-dean și I. Oncescu.

Procesul verbal se ia spre scire; conclusele aduse se aproabă cu observarea, că proiectul de budget pe 1900 este a se presenta pentru a fi ulterior aprobat. Dnii de sub 3. se declară membri ai Asociațiunii. Primirea sumei de fl. 105·20 se confirmă.

227. (728—1899). *Direcțiunea despărțământului XXVII (Cohalm)* înaintează cu data 10 August a. c. *procesul verbal al adunării cercuale*, ce s'a ținut în Cohalm la 1 August a. c. Se constată:

1. S'au prezentat și luat spre scire raportul general al comitetului și rațiociniul cassei pe 1898—99 și s'a votat proiectul de budget pe 1900 la intrate și eșite cu fl. 60·90.

2. S'a încassat suma de fl. 17.—, din care fl. 15.— s'au trimis la cassa centrală.

3. S'a ales comitetul cercual pe un nou period și anume director dl Nicolau Mircea, iar membri în comitet dnii George Spornic, Ioan Ber-can, George Repede și Ioan Brotea.

4. Delegați pentru adunarea generală s'au ales dnii N. Mircea și I. Bercan.

Procesul verbal se ia spre scire cu aprobarea concluserilor, în deosebi a proiectului de budget pe 1900 și a alegerii comitetului cercual. Primirea sumei de fl. 15.— se confirmă.

228. (738—1899). *Direcțiunea despărțământului VIII (Deva)* înaintează cu data 14 August a. c.:

I. *Protocolul ședinței* comitetului cercual din 21 Maiu a. c. În această ședință s'au pertractat afaceri, ce nu reclamă dispoziții speciale din partea comitetului central, și s'a luat conclud referito. la noua arondare a despărțămintelor.

II. *Protocolul adunării cercuale*, ce s'a ținut în Ilia-Mureșană la 30 Iulie a. c. Se constată:

1. S'au prezentat și luat spre scire raportul general al comitetului cercual și rațiociniul cassei pe 1898—99.

2. S'au înscris membri ordinari noi domnii: Nicolau Anca, paroch, și Constantin Budiș, contabil.

3. S'a încassat dela 6 membri ordinari fl. 31.— și dela 18 membri ajutători fl. 20.—, în total fl. 51.—.

4. Delegați pentru adunarea generală s'au ales domnii Avram P. Păcurariu și Florian Budiu.

La cassa centrală s'a trimis suma de fl. 339.60, din care fl. 227.46 fac „Depositul despărțământului VIII (Deva)“.

ad I. Spre sciință; concludus referitor la noua arondare a despărțământelor se va considera la timpul său.

ad II. Procesul verbal al adunării cercuale se ia spre scire. Domnii de sub 2. se declară membri ordinari ai Asociațiunii. Primirea sumei de fl. 339.60 se confirmă, având suma de fl. 227.46 să fie administrată în sensul concludului Nr. 20 din 26 Ianuarie a. c.

229. (739—1899). *Direcțiunea despărțământului „Bocșa“* înaintează cu data 12 August a. c. *procesul verbal al ședinței* comitetului cercual din 10 August a. c. În această ședință s'a decis amânarea terminului adunării cercuale pe 17 Septembre a. c.

Spre scire.

230. (740—1899). *Direcțiunea despărțământului IX (Orăștie)* înaintează cu data 13 August a. c. *procesul verbal al ședinței* comitetului cercual din 29 Maiu 1898. În această ședință s'a pertractat retragerea directorului Dr. Ioan Mihu dela conducerea despărțământului, hotărîndu-se ca să fie rugat a-și revoca retragerea. Biroul despărțământului însciințează totodată, că adunarea cercuală din est-an se va ține la începutul lui Septembre a. c. în comuna Romoșel.

Se ia act.

231. (742—1899) Dl *Trifon Miclea*, încredințat fiind din partea comitetului cercual al despărțământului „Panciova“, transpune:

I. *Procesul verbal al adunării constituante* a despărțământului „Panciova“, ținută în Panciova la 8 August a. c. Se constată:

1. Dl Damian Popescu, delegatul comitetului central, a deschis adunarea prin o vorbire însuflețitoare, în care a îndemnat pe cei prezenți să sprijinească scopurile Asociațiunii.

2. S'au înscris: a) membru fondator: dl Ioanichie Neagoe solvind ca taxă 4 acții (à 50 fl.) de ale instit. „Luceafărul“; b) membru pe viață: institutul „Concordia“ din Uzdin, solvind ca primă rată fl. 20.—; c) membri ordinari: domnii Aron Bartolomeiu, Vasile Bossica, Petru Jan, Ioan Petcu, Ioan Balnojan, Dr. Petru Penția, Iancu Milu, Ilie Spariosu, Constantin Onciu, Georgiu Roșculeț, Iosif Sigmund, George Ortopan, Ioan Zagaicean, Ioan Gașpar, Vasile Rudnean, Dr. Victor Mihailasiu și Nicolae Popovici, solvind fie-care câte fl. 5.—

3. S'a încassat suma de fl. 197.50 și 4 acții (à fl. 50.—); fl. 34.50 s'au reținut pentru trebuințele despărțământului, iar restul de fl. 163.— și 4 acții (à fl. 50.—) s'a trimis la cassa centrală.

4. S'a ales comitetul cercual și anume director dl Damian Popescu, iar membri în comitet domnii Petru Tisu, Nicolau Popovici, Dr. Alexandru Bireescu și Dr. Petru Penția.

5. Delegați pentru adunarea generală s'au ales domnii Dr. George Miclea și Onoriu Conopan.

II. *Procesul verbal al ședinței* comitetului cercual dela 8 August a. c. În această ședință comitetul cercual s'a constituit alegându-se vicepresident dl Petru Tisu, notar dl Dr. Petru Penția, cassar dl Petru Stoica și controlor dl Ioan Gașpar.

Se observă, că afară de dl delegat al comitetului central au promovat realizarea despărțământului „Panciova“ domnii Trifon Miclea și Petru Tisu.

Procesul verbal al adunării constituante se ia spre scire. Dl Ioanichie Neagoe se declară membru fondator, institutul „Concordia“ membru pe viață și dnii de sub 2. lit. c) membri ordinari ai Asociațiunii. Dl Ioanichie Neagoe se provide cu diplomă, iar institutul „Concordia“ se va provide după achitarea întregii taxe. Primirea sumei de fl. 163.— și a 4 acții de ale institutului „Luceafărul“ se confirmă. Dlui delegat se exprimă mulțămită pentru zelul desvoltat, asemenea dlor Trifon Miclea și Petru Tisu.

ad II. Spre scire cu aprobarea constituirii comitetului cercual.

232. (749—1899). *Direcțiunea despărțământului X (Brad)* înaintează cu data 17 August a. c. *procesul verbal al adunării cercuale* ținută în comuna Rîșca la 13 August a. c. Se constată:

1. S'au prezentat și luat spre scire raportul general al comitetului cercual și rațiociniul cassei pe 1898—99.

2. Dl Nicolau Florea, paroch în Rîșca, a disertat „Despre Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român“.

3. S'au înscris membri ordinari noi: dnii Nicolae Florea, Nerva Oncu și Alexandru Florea.

4. S'au încassat dela 16 membri ordinari fl. 80.— și dela 11 membri ajutători fl. 12.—, în total fl. 92.—, din care sumă s'au reținut 20%, iar restul de fl. 73.60 s'a trimis la cassa centrală.

5. Budgetul anului 1899—1900 s'a proiectat la intrate și eșite cu fl. 192.—.

6. Delegați pentru adunarea generală s'au ales dnii V. Dămian și G. Părău, suplenți dnii P. Rimbaș și V. Boneu.

Procesul verbal se ia spre scire cu aprobarea concluserilor, în deosebi a proiectului de budget pe 1899—1900. Dnii de sub 3. se declară membri ordinari ai Asociațiunii. Primirea sumei de fl. 73.60 se confirmă.

233. (750—1899). *Direcțiunea despărțământului XVI* (Selagiu) înaintează cu data 17 August a. c. *procesul verbal al adunării cercuale*, ce s'a ținut în Șimleul-Silvaniei la 8 August a. c. Se constată:

1. S'au prezentat și luat spre scire raportul general și rațiociniul casei dela ultima adunare cercuală încoace.

2. S'a înscris membru ordinar nou dl Petru Cosmuța, jude în pensiuine.

3. S'a încassat dela 16 membri ordinari suma de fl. 80.— și dela 16 membri ajutători suma de fl. 18.—, în total suma de fl. 98.—.

4. S'a decis, ca din suma, ce rezultă din 20% ale banilor încasați, fl. 10.— să se folosească pentru acoperirea cheltuielilor curente și restul pentru procurarea de cărți pentru bibliotecile populare.

5. Delegați pentru adunarea generală s'au ales dnii Dr. Georgiu Pop și Alexandru Pop.

6. S'a prezentat un proiect de „Litere fundamentale ale fondului cultural școlastic“. Ivindu-se divergență de păreri, s'a decis a se remite comitetului cercual, ca la adunarea cercuală proximă să vină cu un nou proiect.

7. La propunerea dlui G. Pop de Basesci adunarea cercuală a decis, ca să se exmită delegați, cari să asiste la examenele școalelor române de pe teritoriul despărțământului. În acest scop propunătorul a oferit pentru acum și pentru anii viitori două premii: o vacă cu vițel și o scroafă cu porci, cari să se împartă la învățători harnici.

8. S'a decis, ca adunarea cercuală proximă să se țină în comuna Cuceu.

Procesul verbal se ia spre scire cu aprobarea concluzelor aduse. Dl P. Cosmuța se declară membru ordinar al Asociațiunii. De ofertul marimimos al dlui G. Pop de Basesci se ia act cu mulțămire.

234. (751—1899). *Direcțiunea despărțământului XXXII* (D.-S.-Mărtin) înaintează:

I. *Procesul verbal al adunării cercuale*, ce s'a ținut în Basna la 1 August a. c. Se constată:

1. S'au prezentat și luat spre scire raportul general al comitetului cercual și rațiociniul casei pe 1898—99.

2. S'au înscris membri ordinari noi: dnii Nicolau Maior, Simion Ciuchina, Șofron Oprea, Ioan Muntean, și Pantelie Ivan, solvind fie-care câte fl. 5.—.

3. S'a încassat suma de fl. 103.—, din care s'au reținut 20%, iar restul de fl. 82.40 s'a trimis la cassa centrală.

4. S'a citit disertația: „Curățenia casei și morburile lipicioase“ de Dr. Eugen Porea.

5. În locul dlui Iacob Macaveiu, depărtat de pe teritoriul despărțământului, s'a ales în comitet dl Laurențiu Pascu.

6. Delegați pentru adunarea generală s'au ales dnii P. Nirăștean și V. B. Muntenescu.

7. Doue premii, pentru cari s'a fost scris concurs, nu s'au distribuit, de oare-ce din doue cereri întrate una a fost retrasă, iar cealaltă nu a corespuns condițiilor.

II. *Procesul verbal al ședinței* comitetului cercual din 16 August a. c. În această ședință s'a pertractat abdicarea din comitet a dlui Simion Căluț și s'a decis, ca să fie rugat a-și revoca abdicarea.

ad I. Procesul verbal se ia spre scire. Dnii de sub 2. se declară membri ordinari ai Asociațiunii. Întregirea comitetului cercual se aproabă. Primirea sumei de fl. 82.40 se confirmă.

ad II. Spre scire.

235. (754—1899). *Diracțiunea despărțământului XXIX.* (Mediaș) înaintează cu data 15 August a. c. *procesele verbale ale ședințelor* comitetului cercual din 28 Aprilie și 2 Iulie a. c. În prima ședință, pe lângă curenții, s'a luat conclud referitor la o nouă arondare a despărțământului; în a doua ședință s'a statorit programul adunării cercuale.

Spre scire cu observarea, că concludul relativ la arondarea despărțământului se va considera la timpul său.

236. (759—1899). *Senatul școlii gr.-cat. române din Lăpușul-unguresc* se roagă cu data 10 August a. c. pentru votarea unui ajutor anual de fl. 300.— pe sama acestei școlii.

Cererea nu se poate încuviința.

237. (741—1899). *Diracțiunea despărțământului XIV.* (Cluj) înaintează cu data 14 August a. c. *procesul verbal al adunării cercuale*, ce s'a ținut în Cluj la 10 August a. c. Se constată:

1. Directorul despărțământului a raportat în cuvântarea sa de deschidere despre activitatea comitetului cercual dela ultima adunare cercuală încoace.

2. S'a încasat suma de fl. 41.—.

3. S'au înscris membri ordinari noi: dnii Dr. Ioan Vajda și Stefan Roșian, solvind fiecare câte fl. 5.—.

4. S'a luat spre scire rațiociniul, din care se vede, că cassa dispune de un rest de fl. 7.32.

5. Depărțându-se de pe teritorul despărțământului cassarul și notarul despărțământului, în locul lor se alege notar Stefan Roșian și cassar Dr. I. Vajda.

6. S'a decis, ca fostul director al despărțământului, V. Podoabă, să se împrucesueze pentru restituirea sumei de fl. 50.—, donată de institutul „Economul“ în 1898 pentru trebuințele despărțământului. Contra acestui conclud dl Dr. Aurel Isac a anunțat protest.

7. Delegați pentru adunarea generală s'au ales dnii Dr. Georgiu Ilea și Dr. I. Vajda.

8. Alegerea timpului și locului pentru proxima adunare cercuală s'a încredințat comitetului cercual.

La cassa centrală s'a trimis suma de fl. 46.—.

Procesul verbal se ia spre scire. Dnii Dr. I. Vajda și St. Roșian se declară membri ordinari ai Asociațiunii. Întregirea comitetului cercual se aproabă. Conclusul de sub pt. 6. se ține în suspens și se îndrumă comitetul cercual, ca de urgență să înainteze socotelile referitoare la acest obiect. Primirea sumei de fl. 46.— se confirmă.

238. (767—1899). *Diracțiunea despărțământului XXIII.* (Turda) înaintează cu data 29 August a. c.

I. *Procesul verbal al adunării cercuale*, ce s'a ținut în Turda-veche la 6 August a. c. Se constată:

1. S'au prezentat și luat spre scire raportul general al comitetului cercual și rațiociniul cassei pe 1898.

2. S'au cetit disertațiile: „Șincai, Klein și Maior“ de Valeriu Moldovan, și „Din trecutul Asociațiunii“ de George Pătăcean.

3. S'a decis a se aranja petreceri, al căror venit să se folosească pentru înființarea de biblioteci populare, și a se colecta cărți pentru aceste biblioteci.

4. S'a hotărât, ca adunarea cercuală proximală să se țină în Cianul-deșert.

5. S'au înscris membri ordinari noi: dnii Dr. Nerva Moldovan, Simeon Samoilă și Iuliu Socol, solvind fiecare câte fl. 5.—.

6. Cu satorirea proiectului de budget pe anul 1900 s'a încredințat comitetul cercual, care l-a fixat la intrate cu fl. 81.— și la spese cu fl. 23.58 și l-a înaintat spre aprobare împreună cu acest proces verbal.

7. Delegați pentru adunarea generală s'au ales dnii Dr. G. Popescu și Dr. Eugen Pătăcean.

8. S'a încassat suma de fl. 76.—.

La cassa centrală s'a trimis suma de fl. 80.—.

Directorul despărțământului în comitiva sa roagă comitetul central, ca 1. să lichideze 20% după suma de fl. 72.—, încassată în 1898, și după suma de fl. 80.—, trimisă acum la cassa centrală; 2. să doneze cărți pentru bibliotecile populare. În legătură aduce la cunoștință, că despărțământul are un fond de fl. 46.22, acuirat dela o petrecere pe sama bibliotecelor populare.

II. *Procesul verbal al ședinței* comitetului cercual din 29 August a. c. În această ședință s'au pertractat afaceri curente.

ad I. Procesul verbal se ia spre scire cu aprobarea concluser, în deosebi se aproabă proiectul de budget pe 1900. Dnii de sub 5. se declară membri ordinari ai Asociațiunii. Primirea sumei de fl. 80.— se confirmă. Pentru trebuințele despărțământului se licidează 20% după suma

de fl. 152.—, adică fl. 30.40; cărți pentru bibliotecile populare se vor da, când acestea se vor înființa.

ad II. Spre scire.

239. (770—1899). *Diracțiunea dăspărtămăntului „Oravița“* înaintează cu data 16 August a. c. *procesul verbal al adunării cercuale*, se s'a ținut în Cacova la 6 August a. c. Se constată:

1. S'au prezentat și luat spre scire raportul general al comitetului cercual și rațiociniul cassei.

2. S'a decis a se cere licuidarea a 20% după taxele încassate și trimise la cassa centrală în 1898.

3. Cu statorirea proiectului de budget pe 1900 s'a încredințat comitetul cercual.

4. Cu reprezentarea dăspărtămăntului la adunarea generală s'au încredințat dnii Dr. Alexa Mangiucă, G. Dragoescu, N. Băiăș, G. Jian și Victor Poruș.

5. S'au cetit disertațiile: „Însemnătatea literară a lui Anton Pan“ de Ioan Cioc, și „Cultivarea grâului“ de Aurel Iana, iar Dr. Petru Cornean a ținut o prelegere „Despre însemnătatea contractelor, testamentelor și altor documente“.

În legătură se amintesc, că din dăspărtămăntul „Oraviței“ au intrat la cassa centrală în 1898 și 1899, până la acest dat, suma de fl. 1808.—, din care taxe dela membri fundatori și pe viață fl. 1450.— și dela membri ordinari și ajutători fl. 358.—. După suma din urmă îi compet dăspărtămăntului 20%.

Procesul verbal se ia spre scire cu aprobarea concludeselor.

Pe sama dăspărtămăntului se asemnează 20% după suma de fl. 358.—, adică fl. 71.60.

240. (776—1899). Dl *Leontin Simonescu*, cassarul Asociațiunii, aduce cu data 25 August a. c. la cunoscință, că pleacă la băi, de unde se va reîntoarce pe la mijlocul lunei lui Octobree; afacerile interne ale cassei centrale le-a luat asupra sa d-l vice-president, iar cu afacerile cassei la școala de fete se roagă a fi încredințat directorul școalei. În legătură presiidiul comunică, că dînsul a acordat cassarului un concediu de 8 zile.

De scrisoarea dlui Leontin Simonescu se ia act și i-se acordă un concediu până la mijlocul lunei lui Octobree a. c.

Cu afacerile de cassă ale școalei civile de fete se încredințează directorul școalei.

241. (786—1899). *Diracțiunea dăspărtămăntului XXVI* (Reghin) înaintează cu data 24 August a. c. *procesul verbal al adunării cercuale*, ce s'a ținut în Reghin la 10 August a. c. Se constată:

1. S'au prezentat și luat spre scire raportul general al comitetului cercual și rațiociniul cassei pe anul de gestiune trecut.

2. S'a înscris membru ordinar nou dl Mihail Todea, paroch în Idicel.

3. S'a încassat suma de fl. 75.—, care s'a trimis la cassa centrală rezervându-se dreptul la cele 20%.

4. S'au premiat doi învățători cu câte 15 fl.

5. La propunerea dlui Patriciu Barbu s'a pus la dispoziția comitetului cercual suma de fl. 50.— pentru a se împărți în anul viitor ca premii.

6. Delegați pentru adunarea generală s'au ales d-nii Dr. I. Popescu și Dr. Aug. Chețian.

Procesul verbal se ia spre scire cu aprobarea concluserelor.

D-l Mihail Todea se declară membru ordinar al Asociațiunii.

Primirea sumei de fl. 75.— se confirmă, licuidându-se cele 20% în suma de fl. 15.

242. (830—1899). *Direcțiunea despărțământului XXX* (Sighișoara) înaintează cu data 21 August a. c. *procesul verbal al adunării cercuale*, ce s'a ținut în Saschiz la 6 August a. c. Se constată:

1. S'au prezentat și luat spre scire raportul general al comitetului cercual și raționiniul cassei pe 1898—99.

2. S'au înscris membri ordinari noi dna Maria Niculescu și d-l Vasiliu Oltean, solvind fie-care câte fl. 5.

3. S'a încassat suma de fl. 40.—, din care s'au reținut 20%, iar restul de fl. 32.— s'a trimis la cassa centrală.

4. S'a decis ca proxima adunare cercuală să se țină în comuna Retișdorf.

5. S'a ales comitetul cercual pe periodul 1898—1900 și anume director dl Dimitrie Moldovan, iar membri în comitet dnii Zaharia Ganea, Nicolau Doctor, Ioan Manoviciu și Vasile Urdea.

Procesul verbal se ia spre scire cu aprobarea concluserelor,

în deosebi cu aprobarea alegerii comitetului cercual. Dl V.

Oltean și dna Maria Niculescu se declară membri ordinari ai Asociațiunii. Primirea sumei de fl. 32.— se confirmă.

243. (848—1899). Dl *Avram Stanca*, paroch în Petroșeni, se roagă cu data 1 Septembrie a. c., ca fica sa Elena să fie primită în internatul Asociațiunii pe lângă o taxă redusă.

Cererea nu se poate încuviința.

244. (733—1899). Stipendistul *Alexandru Liuba*, sculptor, își legitimează sporiul în studii în anul 1898—99.

Spre scire.

245. (715, 765 și 796—1899). S'au înscris:

1. membru fondator d-l *Vasilie Almașianu*, avocat în Cluj și membru pe viață al Asociațiunii, trimițând o obligațiune a fondului de garanție al băncii „Transilvania“ în valoare nominală de fl. 100.—;

2. membri ordinari: institutul „Vlădeasa“ din B.-Huedin și dl Corneliu Bud, preot în Kis-Gércz.

D-l V. Almașianu se declară membru fondator și se provide cu diplomă; institutul „Vlădeasa“ și dl Corneliu Bud se declară membri ordinari ai Asociațiunii.

246. (856—1899). D-l *Teodor Oancea*, notar în Beiuș-Lăzur, trimite fl. 100. — ca' rata ultimă din taxa de membru fondator.

Dl *Teodor Oancea* se provide cu diplomă.

D. u. s.

Dr. *Ilarion Pușcariu* m. p., vice-președinte. Dr. *I. Beu* m. p., secr. II. — S'a cetit și verificat. Sibiu în 19 Septembrie 1899. *I. St. Șuluțu* m. p.
I. Papiu m. p. *Nic. Togan* m. p.

Nr. 879—1899.

Proces verbal

din 22 Septembrie 1899. Ședința extraordinară a comitetului central al Asociațiunii.

Președinte: *Iosif St. Șuluțu*. — Notar: Dr. *I. Beu*. — Membri prezenți: *Z. Boiu*, *Parteniu Cosma*, Dr. *E. Dăian*, Dr. *Corn. Diaconovich*, *G. de Maxim*, *N. Ivan*, *I. Papiu*, Dr. *Eus. Roșca* și *I. V. Rusu*.

247. Cu verificarea procesului verbal al ședinței de adi

Se încredințează dnii: Dr. Corneliu Diaconovich, Georgiu de Maxim și I. V. Rusu.

248. (872—1899). Dl *Iosif St. Șuluțu* aduce la cunoștința comitetului central trecerea din viață a distinsei doamne *Ioana Bădilă n. Moldovan*, care prin dispozițiuni testamentare a lăsat „Asociațiunii“ un însemnat legat, asemenea și Casei naționale, și că din acest trist incident a dispus arborarea flamurei negre pe edificiul „Asociațiunii“. În legătură roagă comitetul central a se pronunța, dacă mai dorește a lua vr'o dispozițiune.

Condolenței sale pentru pierderea distinsei fundatoare comitetul central dă expresiune prin sculare și la protocol; aprobă arborarea flamurei negre și decide a se exprima condolență familiei prin o delegațiune compusă din dnii *Zaharia Boiu* și *Ioan V. Rusu* și a lua în corpore parte la cortegiul funebrel. Pe sicriu se va depune o cunună cu inscripția: „Asociațiunea“ — Generoasei fundatoare.

D. u. s.

Iosif St. Șuluțu m. p., Dr. *Beu* m. p., secretar II. — S'a cetit și verificat. Sibiu, în 25 Septembrie 1899. *George de Maxim* m. p., Dr. *C. Diaconovich* m. p., *Ioan V. Russu* m. p.

Nr. 909—1899.

Proces verbal

din 5 Octobrie 1899. Ședința ordinară a comitetului central al Asociațiunii.

Președinte: *Dr. Ilarion Pușcariu* — Notar: *Dr. I. Beu*. — Membrii prezenți: *Zah. Boiu, Part. Cosma, I. Crețu, Dr. E. Dăian, Dr. Corn. Diaconovich, N. Ivan, Georgiu Maxim de Höchstenberg, I. Papiu, Dr. Eus. R. Roșca, I. V. Rusu, Ios. St. Șuluțu, On. Tilea și N. Togan.*

249. Cu verificarea procesului verbal al ședinței de ađi

Se încredințează d-nii: *Ioan Crețu, Dr. Eusebiu R. Roșca și Iosif St. Șuluțu.*

250. (883—1899). Se prezintă copia testamentului doamnei *Ioana Bădilă n. Moldovan*, prin care aceasta testează „Asociațiunii“ întru eternizarea memoriei reposatului ei tată *Demetriu Moldovan*, 1) partea sa din casa aflătoare în Sibiiu, str. Urezului Nr. 9, și 2) fl. 10,000 în scrisuri fonciare de ale institutului „*Albina*“ cu destinațiunea, ca din această fundațiune să se înființeze și susțină în Cluj un internat pentru întreținerea gratuită de studenți universitari exclusiv de naționalitatea română și aparținători confesiunilor gr.-or. și gr.-cat. dela facultățile universității de acolo. În cazul când universitatea din Cluj s'ar desființa, când internatul fundat nu s'ar pute susține sau din ori-ce cauză s'ar disolva, din venitele fundațiunii să se distribue stipendii, având preferință ceteris paribus studenții dela facultățile din străinătate. În legătură fundătoarea roagă comitetul central, ca la distribuirea unui loc gratuit în internat sau a unui stipendiu să considere în mod deosebit pe unul din descendenții lui *George Moldovan*, frate cu tatăl fundatoarei, ai doamnei *Ecaterina Dragits*, soră a tatălui fundatoarei, și ai doamnei *Maria Herbay*, nepoată a tatălui fundatoarei; prin aceasta însă nu vrea să impună o prioritate obligatoare.

Usufructul părții de casă rămâne doamnei *Iohanna Moldovan n. Farkas*, mama fundatoarei, iar usufructul sumei de fl. 10,000 domnului *Ioan Bădilă*, jude la tribunal, bărbatul fundatoarei, până când vor fi în viață. Suma de bani are să fie administrată „Asociațiunii“ imediat.

Fundațiunea se va numi: „*Fundațiunea Ioana Bădilă și Iohanna Moldovan n. Farkas întru memoria lui Demetriu Moldovan*“.

Doamna *Ioana Bădilă* a mai lăsat fl. 1000 ca contribuire la proiectata Casă națională.

Fundatoarea dispune mai departe în testament, ca un colier al său din mărgelile orientale să se vândă și să se constituie un fond, ale căruia interese să se distribue între descendenții lui *George Moldovan*, notar în Băița, și ai doamnelor *Ecaterina Dragits* și *Maria Herbay* din Arad, când aceia se vor căsători. Acest fond va fi administrat de mama fundatoarei, până va fi în viață; după moartea acesteia fundatoarea roagă comitetul central a administra și acest fond.

În legătură domnii Dr. Ilarion Pușcariu și Dr. Ilie Beu raportează, că lăsamântul s'a pertractat ați, în 5 Octobrie a. c., înaintea notarului public Gavril Zăgoni din Sibiiu, reprezentând dinșii „Asociațiunea“ la învitarea familiei și a notarului public; ambii au declarat în numele „Asociațiunii“, că primesc ereditatea. Cu această ocaziune domnul Ioan Bădilă a depus la mâna domnului Dr. Ilarion Pușcariu fl. 10,000 în 10 scrisuri fonciare de ale institutului „Albina“, dintre cari 8 cu cuponii dela 1 Ianuarie și 2 cu cuponii dela 1 Aprilie 1900 începând, și fl. 1000 în libel de depunere dela aceeaș bancă.

De testamentul doamnei Ioana Bădilă comitetul central ia act cu profundă recunoștință. Raportul domnilor Dr. Ilarion Pușcariu și Dr. Ilie Beu se ia spre cunoscință cu aprobare.

Fundațiunea de sub înrebare se primesce sub condițiunile din testament și se va administra separat. Asemenea se primesce și donațiunea de fl. 1000 pentru Casa națională și numele doamnei Ioana Bădilă se va eternisa între fundatorii acelei instituțiuni. Comitetul central se mai angajează a administra la timpul său și fondul menit pentru rudeniile amintite în exposeu. Primirea sumei de fl. 11,000 se confirmă.

251. (898—1899). În absența economului domnul Dr. Ilarion Pușcariu anunță, că prin moartea căpitanului Ioan Petrașcu s'a golit cuartirul de 2 odăi din casele „Asociațiunii“ din strada Morii Nr. 8, și că chiriașul învecinat, căpitanul de artilerie Fuchs, a făcut ofert, că primesce și aceste 2 odăi, solvind pentru ele fl. 150.— anual, dacă s'ar adapta ferestrele și 2 uși interne după felul celorlalte.

În legătură dl Ios. St. Șuluțu, fiind recercat, propune a se așeza un cuptor nou în odăile de cătră curte ale cuartirului doamnei Ana Moga, iar cuptorul cel vechiu să se pună în odaia de scaldă a aceluiaș cuartir.

Cuartașul devenit liber se dă în chirie dlui căpitan Fuchs pe lângă fl. 150.— anual. Reparaturile cerute se acoardă. Asemenea se primesce și propunerea dlui Ios. St. Șuluțu.

Cu executarea acestui conclud se încredințează economul „Asociațiunii“.

252. (871 și 900—1899). Domnul *Samuil Poruțiu*, consilier ministerial în pensiune, s'a înscris membru fundator al „Asociațiunii“, solvind fl. 200.— ; iar dl *Simeon Corvin* din Orăștie a trimis suma de fl. 50.—, prin ceea-ce și-a completat taxa de membru pe viață.

Dl Samuil Poruțiu se declară membru fundator al „Asociațiunii“ și se provide cu diploma prescrisă. Dl Simeon Corvin se provide cu diploma de membru pe viață.

253. (901—1899). Secretarul I, ca referent al comisiunii exmise prin concludul Nr. 5 a. din 1899, presintă un proiect pentru *noua arondare a despărțemintelor Asociațiunii*.

Noua arondare se stabilește în mod provisor conform proiectului alăturat la acest proces verbal, care va avea să se tipărească și să se trimită comitetelor cercuale spre opinie în termen de 30 zile. Observările despărțimintelor se vor preda tot comisiunii exmise prin conculul Nr. 5 a. din 1899, care apoi va prezenta o propunere pentru arondarea definitivă.

D. u. s.

Dr. *Il. Pușcariu* m. p., vice-președ. Dr. *Beu* m. p., secretar II. — S'a verificat. Sibiu în 8 Octombrie 1899. *Șuluțu* m. p., Dr. *Eusebiu Roșca* m. p., *Ioan Crețu* m. p.

DIN DESPĂRȚĂMINTE.

Despărțământul XV al Mociului. Pe teritoriul comitatului Cojocna erau până acum de curând două despărțăminte: al Clujului și Mociului, dintre cari cel din urmă de câți-va ani nu a mai funcționat. Numărul membrilor ordinari în 1898 s'a redus la 2; iar din timpuri mai bune au rămas 1 membru fondator și 2 pe viață. Este de sine înțeles, că în aceste condițiuni despărțământul abia se mai putea număra între despărțămintele existente. Cu atât mai mare bucurie s'a produs însă prin dovada frumoasă de interes și dor de progres, ce la apelul d-lui protopop al Cătinei, *Ioan Moldovan*, delegatul comitetului central pentru organizarea acestui despărțământ, a arătat un număr însemnat de preoți și alte persoane de pe teritoriul aceluia despărțământ. Adunarea pentru reactivarea și respective reorganizarea despărțământului XV s'a ținut în Mociu la 6 Iulie a. c. sub presidiul domnului protopop sus amintit, care prin autoritatea de care se bucură, și prin tactul ce-l caracterizează, a știut să adune în giurul său și să angajeze la luptă culturală un număr frumos de bărbați. Director a fost ales domnul protopop Moldovan, iar membri în comitet domnii: Andreiu Voda, Simeon Ciuca, Ioan Bozac și Basiliu Șuteu, toți 4 preoți. S'au înscris și au solvit taxa cu aceea ocaziune: 1 membru pe viață, 14 membri ordinari și 8 ajutători, încasându-se în total suma de 183 fl. Astăzi despărțământul Mociu are 1 membru fondator, 3 pe viață, 17 ordinari și 8 ajutători; de toți 29. Sperăm, că preoțimea împreună cu învățătorimea și ceilalți fruntași, vor face ca acest desp., pus în calea cea bună, să meargă tot înainte în rând cu celelalte despărțăminte, cari și-au înțeles pe deplin înalta misiune.

Despărțământul Hida-Huiedin. Pe când unele despărțăminte ardelenene figurează aproape numai cu numele în șirul despărțămintelor Asociațiunii, pe atunci am văzut cu mare satisfacțiune, că în anumite părți se arată dorința nobilă de a se înființa despărțăminte noue. Între aceste însemnăm astădată regiunea apusană a comitatului Cojocna, patria lui Gel. În conțelegere cu fruntașii din Huiedin și împrejurime dl *Andrei Pop*, avocat în Huiedin, s'a adresat comitetului central în 14 Iunie cu o scrisoare, în care arată, că în comitatul Cojocnei nu se află un punct de gravitațiune comună în cele culturale românesce și că astfel se simte mare necesitate a se forma un desp. din cele vr'o 60—70 comune românesce de pe teritoriul cercurilor pretoriale Hida și Huiedin. Ideea a fost primită

cu multă satisfacțiune din partea comitetului central, și d-l Dr. Andreiu Pop a fost încredințat cu înființarea despărțământului. D-sa a convocat adunarea constituantă pe 9 Iulie a. c. la B. Huiedin, și arătând celor prezenți în potrivite cuvinte datorința impusă de iubirea de neam, ce toți au de a contribui la înaintarea culturală a poporului, deschide conferența și o reacearcă să se pronunțe, dacă dorește și ține posibil a se înființa un nou despărțământ al Asociațiunii pe teritorul cercurilor administrative ale Huiedinului și Hidei. D-l Ioan Pop, protopop în Morlaca și membru al Asoc. dovedesce, că prin înființarea, ce se are în vedere, interesul față de Asociațiune va cresce și își exprimă totodată dorința, să se organizeze fără amânare noul despărțământ. Cei prezenți fiind de acord, conferența se declară adunare cercuală constituantă, delegatul președinte numesce secretar ad hoc pe d-l preot Stefan Pop, iar de cassar pe d-l protopop I. Pop și reacearcă pe cei de față să se înscrie membri și să răspundă taxele. S'au înscris 8 membri ordinari noi și 6 membri ajutători. Înainte de adunare s'au înscris 3 membri ordinari și după adunare 1. Numărul total al membrilor din acest despărțământ, desmembrând și pe cei ce au aparținut pân'acum la desp. Clujului, este deci: 2 fondatori, 17 ordinari și 6 ajutători, la oaltă 25. Director s'a ales d-l protopop al Morlacei, Ioan Pop, iar membri ai comitetului cercual d-nii Ioan Petran și Alexandru Sava preoți, apoi domnii advocați Dr. Simeon Tămașiu și Dr. Andreiu Pop, cari toți ne sunt cea mai sigură garanță, că interesele despărțământului Hida-Huiedin sunt puse în mâni bune, și prin urmare ele au să fie duse la deplină isbândă.

Despărțământul Panciovei. Âncă în anul 1898 d-l *Trifon Miclea*, protopresbiter în Satul nou, a început a familiarisa publicul din părțile Panciovei cu ideea înființării unui despărțământ și a făcut o mulțime de membri, parte ordinari, parte ajutători; iar înainte de ținerea adunării constituanțe atât D-sa, cât și domnul Damian Popescu, preot în Ofcea, și d-l Petru Tisu, avocat în Panciova, au desvoltat un zel neobosit pentru o reușită cât mai favorabilă a organizării numitului despărțământ. Delegat al comitetului central a fost numit d-l Damian Popescu, care a convocat adunarea pe 8 August a. c. la Panciova, deschidându-o prin o vorbire însuflețitoare și îndemnând pe cei prezenți să spriginească scopurile Asociațiunii. D-l Nicolau Popoviciu, paroch în Alibunar, făcând istoricul Asociațiunii, stârue și D-sa pentru spriginirea scopurilor culturale, ce Asociațiunea și-a pus de țință a le ajunge. D-l delegat numesce notar ad hoc pe d-l avocat Dr. George Miclea, iar cassar pe d-l Petru Stoica, inv. pensionat, și suspinde ședința pentru ca să se facă înscrierea de membri. După redeschiderea ședinței se constată, că s'au înscris 1 membru fundator, 3 pe viață, 20 ordinari și 66 ajutători, și astfel numărul total al membrilor este ați 1 fundator, 3 pe viață, 28 ordinari (din cari 8 înscriși mai înainte) și 66 ajutători, de toți 98. Director al desp. a fost ales d-l Damian Popescu, paroch în Ofcea; iar membri ai comitetului cercual d-nii: Petru Tisu, Dr. Alexandru Birescu și Dr. Petru Pența, advocați în Panciova, și d-l Nicolau Popovici, paroch în Alibunar. D-nii: Trifon Miclea și Ioanichie Neagoe fac parte din comitet în calitate de membri fondatori, respective pe viață ai Asociațiunii. Acest început bun și bărbații harnici și desinteresati, cari stau în fruntea despărțământului Panciova, ne sunt cheazășia cea mai solidă, că Asociațiunea are acolo în colțul cel mai îndepărtat al românismului stegari vrednici, cari vor ținé în continuu sus steagul culturai poporului nostru.

Nr. 940—1899.

CONCURS LITERAR.

Se publică concurs pentru un premiu de 30 coroane de fiecare coală de tipar (8° mic), care se va decerne celor mai bune scrieri pentru usul poporului, cu preferință celor de cuprins religios-moral, ori din domeniul istoriei, economiei și al dreptului.

Singuraticile scrieri, având să formeze părți din „Biblioteca populară a Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român“, nu vor pute trece preste extensiunea de 4—5 coale de tipar.

Lucrări deja tipărite în limba română nu se admit la concurs; se pot premia însă și traduceri libere din literatura străină, dacă vor fi lucrate conform trebuințelor poporului român.

Manuscrisurile se vor adresa Presidiului Asociațiunii (Sibiiu, strada morii Nr. 8) până la 31 Maiu 1900 st. n. și se vor scrie în caiete de format 4°, pe o singură față a foilor.

Decernerea premiilor se va face prin comitetul central al Asociațiunii, după ascultarea raportului comisiei cenzurătoare ce va alege, și se vor plăti îndată după tipărirea scrierilor premiate.

Lucrările, ce se vor premia, vor fi tipărite pe spesele Asociațiunii în 2000 exemplare și se vor incorpora „Bibliotecii populare a Asociațiunii“.

Dreptul de proprietate al eventualelor edițiuni ulterioare este al autorului.

La cas, dacă între lucrările ce vor intra la concurs se vor găsi mai multe scrieri corespunzătoare scopului avut în vedere, Asociațiunea își rezervă dreptul a le premia și tipări în decursul anilor viitori, tot sub condițiunile arătate.

Din ședința comitetului central al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român“, ținută în Sibiiu la 2 Novembre 1899.

Dr. Ilarion Pușcariu,
vice-președinte.

Dr. Ilie Ben,
secr. II.

Nr. 954—1899.

Proces verbal

din 2 Novembre 1899. Ședința ordinară a comitetului central al Asociațiunii.

Președinte: *Dr. Ilarion Pușcariu* — Notar: *Dr. I. Beu*. — Membrii prezenți: *Zah. Boiu, Part. Cosma, Dr. E. Dăianu, Dr. Corn. Diaconovich, N. Ivan, Georgiu Maxim de Höchstenberg, I. Papiu, I. Popovici, Dr. Eus. R. Roșca, Leont. Simonescu, Ios. St. Șuluțu, și N. Togan.*

254. Cu *verificarea procesului verbal* al ședinței de adi

Se încredințează domnii: *Parteniu Cosma, Nicolau Ivan și Leontin Simonescu.*

255. (943—1899). Secretarul I prezintă scrisoarea *direcțiunii reg. de lotto* din Budapesta Nr. 1532 din 28 Octobrie a. c., prin care Asociațiunea este înștiințată, că ministrul ung. de finanțe cu ordinațiunea Nr. 82538 din 24 Octobrie a. c. nu a încuviințat urcarea dela 100,000 la 200,000 coroane a emisiunii de losuri pentru *loteria Casei naționale*, cerută la 26 Septembrie a. c. Totodată direcțiunea de lotto invită comitetul central, să presinte fără amânare planul loteriei și textul losurilor, compus în sensul ordinațiunii ministeriale Nr. 49522 din 22 Iulie a. c.

Se decide aranjarea loteriei în cadrul concesiunii din 27 Iulie a. c.

Planul loteriei și textul losurilor, compus pe baza ordinațiunii ministeriale Nr. 49522/99, se stabilește în textul prezentat și se va înainta fără amânare la direcțiunea reg. de lotto pentru aprobare.

Secretarul I se însărcinează, ca încă în luna Novembre să comande biletele de losuri și să încheie contractul cu firma I. Bachruch din Budapesta în sensul concludului Nr. 158 din 20 Iulie a. c.

256. (940—1899). Secretarul I raportează, că în urma *concursului literar* pentru *scrieri religioase-morale*, publicat la 4 Maiu a. c. sub Nr. 502, au intrat până la terminul fixat următoarele lucrări:

1. Despre crescerea tinerimii, în deosebi despre crescerea ei în frica lui Dumnezeu și în moravuri bune“, de Romul Simu;

2. „64 povestiri“ de Ioan Pop Reteganul;

3. „Scrieri pentru popor“ de Iuliu Grofșorean (pentru retipărire).

Totodată propune, că în vederea concludului Nr. 10 p. b) al adunării generale din 27 și 28 August a. c. să se publice un nou concurs pentru scrieri acomodate scopului, ce se urmărește prin proiectata bibliotecă poporală a Asociațiunii.

Se ia act de rezultatul concursului publicat sub Nr. 502 din 4 Maiu a. c. Scrierile întrate se predau spre censurare

unei comisii de 5, compusă din d-nii: Dr. Ilarion Pușcariu, Zaharia Boiu, Dr. Eusebiu Roșca, Dr. Elie Dăianu și Dr. Corneliu Diaconovich.

Totodată se publică un nou concurs literar cu termenul de 31 Maiu 1900, tot sub condițiunile stabilite la 4 Maiu a. c., însă cu întregirea, că se vor admite la concurs nu numai lucrări de cuprins religios-moral, ci ori-ce scrieri populare, și în deosebi lucrări din domeniul istoriei, economiei și al dreptului.

257. (758—1899). Dl *Emilian Micu*, răspundând la concludul comitetului din 14 Septembrie a. c. Nr. 217, trimite cu data 30 Septembrie a. a. pentru biblioteca Asociațiunii:

a) „Speranța” din 1869, 1871 și 1872;

b) „Lumina” din 1872—1875;

c) „Convorbiri pedagogice” din 1886—88, cu prețul ce i s'a acordat în suma de fl. 21.—, iar cât pentru foaia „Luminătorul” pe anii 1880—84, 1888, 1889 și 1893 observă, că nu o poate da cu fl. 32.—, ci mai bucuros ofere numeri singuratici din această foaie, à 10 cr., pentru completarea colecțiunii Asociațiunii.

Considerând, că foile trimise s'a decis a se procura în legătură cu „Luminătorul”, acele se pun la dispoziția oferentului, cu observarea că comitetul nu se poate abate dela concludul său.

258. (892—1899). Editura publicațiunilor Academiei maghiare din Budapesta ofere spre cumpărare pentru biblioteca Asociațiunii cartea lui *Dr. Fináczy Ernő*: *A magyarországi közoktatás története Mária Terézia korában*, vol. I (1740—1773); prețul e de fl. 3.50.

Cartea oferită se procură pentru biblioteca Asociațiunii; achitarea prețului se asemează la cassă.

259. (945 și 946—1899). *Oficiul de cassă* al Asociațiunii prezintă *conspectul operațiunilor de cassă* în cuartarul II și III din 1899.

Spre scire.

260. (948—1899). Dl Leontin Simonescu, cassarul Asociațiunii, raportează cu provocare la concludul comitetului Nr. 7 din 26 Ianuarie a. c. asupra cererii dlui *Ilie Moga* de a i-se da *absolutoriu* pentru gestiunea sa ca econom în anul 1898, și propune, că fiind acum rațiociniile Asociațiunii revădute și aprobate prin adunarea generală, cererea să se încuviințeze. Dela domnul *Ilie Moga* este a se lua în primire un costum țăranesc din Bihor și o pungă de bani din secolul XVIII.

Dlui *Ilie Moga* se dă *absolutoriu* pentru gestiunea sa ca econom în 1898 cu observarea, că dela DSA este a se lua în primire un costum țăranesc din Bihor și o pungă de bani din secolul XVIII.

261. (843—1899). Dșoara *Eufemia Katona* transpune cu data 1 Septembrie a. c. un *autograf* al lui *Simeon Bărnăușiu* dto 28 Februarie 1849

și adresat fraților Nicolau și Petru Maniu, pe atunci unul paroh gr. cat. și celalalt concipist tesaurarial în Sibiiu. Scrisoarea e dată în numele comitetului națiunii române. Pe scrisoare se află sigilul comitetului amintit, imprimat pe ceară.

Autograful donat de dșoara Eufemia Katona se primesce cu mulțămită și se va păstra între obiectele menite pentru muzeul istoric.

262. (846—1899). *Direcțiunea despărțământului „Beiuș“* înaintează *procesul verbal* al ședinței comitetului cercual din 13 August a. c. În această ședință s'au pertractat numai afaceri curente, ce nu reclamă dispoziții speciale.

Spre scire.

263. (865—1899). *Direcțiunea despărțământului XXIX (Mediaș)* înaintează *procesul verbal* al adunării cercuale, ce s'a ținut în Mediaș la 20 August a. c. Se constată:

1. S'au prezentat și luat spre scire raportul general al comitetului cercual și rațiociniul cassei pe 1898—99; din acesta din urmă se vede, că despărțământul dispune de un rest de cassă de fl. 14.01.

2. S'a decis, ca proxima adunare cercuală să se țină tot în Mediaș.

3. Pe anul 1899—1900 s'a preliminar pe sama despărțământului la percepțiuni fl. 22.81 și la erogțiuni fl. 15.—

Procesul verbal se ia spre scire cu aprobarea concluseror.

264. (955—1899). Presidiul aduce la cunoștință, că Sâmbătă în 4 Novembre a. c. la 10 oare a. m. se va țină *parastas* în biserica din Sibiiu - Cetate pentru fericita fundatoare *Ioana Bădilă*.

Se decide, ca comitetul central să iee în corpore parte la *parastas*.

265. (870—1899). Dl *Dr. Alexandru L. Hossu*, avocat, transpune suma de fl. 300.—, care a rezultat ca venit curat al festivităților aranjate cu ocasiunea adunării generale din Deva.

Se ia act cu plăcere și primirea sumei de fl. 300.— se confirmă.

266. (875—1899). Se anunță trecerea din viață a membrului pe viață *Petru Popovici*, fost paroh în Săcămaș.

Comitetul central dă expresiune condolenței sale prin ridicare.

267. (877, 878, 895, 896, 897 și 899—1899). *Direcțiunea școalei ci-vile de fete* înaintează:

I. Scrisoarea dlui *George Dima* dto 18 Septembre a. c., prin care acesta anunță, că depărtându-se din Sibiiu nu mai poate ocupa postul de instructor de musica vocală la școala „Asociațiunii“. În legătură presidiul aduce la cunoștință, că în locul dlui G. Dima a angajat în mod provisor cu o remunerație anuală de fl. 200.— pe dl Timoteiu Popovici, prof. de musică la seminarul archidiecesan din loc.

II. *Procesul verbal* al conferenței corpului didactic din 2 Septembrie a. c. În această conferință s'a pertractat rezultatul examenelor de emendare.

III. Scrisoarea de ddto 23 Septembrie a. c. a dlui *Ioachim Muntean*, paroch în Gurariului, prin care acesta cere, ca copila sa, elevă externă în cl. II. civilă, să fie admisă a primi instrucție de fortepian în condițiunile stabilite pentru elevele interne, pe lângă folosirea fortepianurilor institutului.

IV. *Procesul verbal* al conferenței corpului didactic din 5 Septembrie a. c. În această conferință s'a pertractat rezultatul examenelor de primire.

V. *Procesul verbal* al conferenței corpului didactic din 16 Septembrie a. c. În această conferință:

1. s'au pertractat afaceri curente;

2. s'a statorit planul oarelor pentru anul școlar 1899—1900, conform căruia directorul Dr. V. Bologa va propune la săptămână 14 oare, prof. Eugenia Moga 22 oare, prof. Ioan Popovici 21 oare, prof. Eugenia Iovescu 21 oare, prof. Maria Cioban 21 oare, instructorul de musica vocală 5 oare și directora Elena Petrașcu 8 oare;

3. s'a luat act, că până în 16 Septembrie a. c. au fost înmatriculate 82 eleve și anume 32 eleve interne și 50 eleve externe.

VI. *Conspectul* încasărilor efectuate în 1898—99 pentru acoperirea *speselor particulare*, accludând și documentele referitoare. Se constată, că suma înratelor în contul speselor particulare a fost de fl. 3380.59, iar speșele particulare acoperite de fl. 3312.65, rămânând deci un sald de fl. 67.94.

ad I. De scrisoarea dlui G. Dima se ia act, având a i-se exprima mulțămită din partea comitetului central pentru serviciile prestate. Dispoziția luată din presidiu relativ la angajarea noului instructor pentru musica vocală se aprobă.

ad II. Spre scire.

ad III. Cererea dlui Ioachim Muntean nu se poate încuviința din motive de disciplină internă.

ad IV. Spre scire.

ad V. *Procesul verbal* se ia spre scire și planul oarelor se aprobă.

ad VI. *Conspectul* de sub întrebare se ia spre scire.

268. (884—1899). Comitetul *Reuniunii femeilor române din Sibiiu* aduce la cunoștință, că a votat suma de fl. 300.— drept subvenție pe anul școlar 1899—1900 pentru *cursul pedagogic* dela școala „Asociațiunii“, care sumă se va licuida în rate trilunare cu începere dela finea lui Noiembrie a. c.

Spre scire cu mulțămită.

269. (886—1899). *Direcțiunea despărțământului „Bocșa”* înaintează:

I. *Procesul verbal* al ședinței comitetului cercual din 14 Septembrie a. c.; în această ședință s'au pertractat afaceri curente, ce nu reclamă dispoziții speciale.

II. *Procesul verbal* al adunării cercuale, ce s'a ținut în Bocșa română la 17 Septembrie a. c. Se constată:

1. S'au prezentat și luat spre scire raportul general despre activitatea comitetului cercual dela organizarea despărțământului până în prezent și rațiociniul cassei pe același period.

2. S'a prelininat pentru trebuințele despărțământului suma de fl. 62.—.

3. S'a ales membru nou în comitetul cercual dl Nicolau Vulpe.

4. S'au înscris membri ordinari noi dnii Iosif Velcean, Lucia Glavan, Simeon Popa, Adrian Diaconovici, Carol Jianu.

5. S'au cetit următoarele disertații: „Despre albinărit” de Coriolan Zuiac, „Despre cruțare și păstrare” de Stefan Albu, „Despre straturile calde și însemnătatea lor la grădinărit” de Petru Ieremia, „Despre însemnătatea și folosul portului românesc din punctul de vedere al frumuseții, trăinicieii și al sănătății; precum și despre felurile mâncărilor românești și influința lor binefăcătoare la dezvoltarea organismului” de Ioan Budințan.

6. S'au premiat o țărăna și șese țărani în total cu 8 galbini.

ad I. Spre scire.

ad II. *Procesul verbal* se ia spre scire cu aprobarea concludelor. Dnii de sub 4. se declară membri ordinari ai Asociațiunii.

270. (894—1899). Dl *Vasile Hagea* din Măgina se roagă cu data 29 Septembrie a. c., ca să fie primită fica sa Ludovica în internatul Asociațiunii ca elevă a cursului pedagogic pe lângă o taxă lunară și anume numai pe lunile Octobrie-Februarie.

Cererea dlui V. Hagea se încuviințează, având a solvi pentru întreținere o taxă lunară de fl. 25.—.

271. (903—1899). Secretarul I și II și cassarul își prezintă *expensarul speșelor* avute la adunarea generală din Deva.

Se asemează secretarului I fl. 14.50, secretarului II fl. 23.60 și cassarului fl. 14.50.

272. (923—1899). *Direcțiunea despărțământului V* (Seliște) înaintează *procesul verbal* al ședinței comitetului cercual dela 28 Septembrie a. c. În această ședință s'au pertractat afaceri curente, ce nu reclamă dispoziții speciale, și dl Ioachim Muntean a cetit lucrarea sa. „Cum s'ar pute organiza biblioteci populare în comunele noastre“.

Spre scire.

273. (910—1899). Dl *Dr. Zosim Chirtop*, plenipotențiatul comitetului central în afacerea vinderii realităților din *rămasul lui Avram Iancu*, înaintează:

1. Raportul dlui Iosif Gomboș din Vidra de sus dto 28 August a. c., adresat dlui Dr. Zosim Chirtop, în care se detaiază cauzele, pentru cari această afacere a trebuit să sufere întârziere.

2. Contractele încheiate cu Ioan Iancu, preot (fl. 320.—); Iosif Iancu al popii (fl. 1001.12); Avram Iancu a lui Alexandru (fl. 20.50); Trifon George al Cului (fl. 150.11); Mihail Iancu (fl. 1000.—) și Ioan Miheș (fl. 30.74).

3. Protocolul licitațiunii ținute în 5 Maiu a. c. de dl Iosif Gomboș. Din acesta se vede, că locul din foaia Nr. 10 A + 3 s'a vândut lui Avram Iancu a lui Alexandru pe prețul de fl. 521.—, din care s'a solvit ca vadiu suma de fl. 35.—. Pentru locul din foaia Nr. 969 A + 1 s'a oferit numai fl. 36.—, iar pentru locul din foaia Nr. 10 A + 6 nu s'a aflat cumpărător.

Dl Dr. Zosim Chirtop a trimis la cassa centrală suma de fl. 66.20, din care fl. 35.— vadiu dela Avram Iancu a lui Alexandru și fl. 31.20 dela Ioan Miheș drept prețul locului cumpărat împreună cu interesele.

În conformitate cu propunerile dlui Dr. Zosim Chirtop comitetul central decide:

De raportul dlui Iosif Gomboș se ia act. Contractele înșirate sub 2. se provăd cu clausula de aprobare pe lângă restricțiunea, ca tot odată să se intabuleze pe numele Asociațiunii suma restantă din prețul vânzării. Contractele se retrimite dlui Dr. Zosim Chirtop pentru a pute încunosciița pe cumpărători, cari vor avé să solvească ratele restante, și a exopera intabularea dreptului de proprietate al acestora.

Licitațiunea ținută în 5 Maiu a. c. referitor la locul din foaia Nr. 10 A + 3 se aproabă și dl Dr. Zosim Chirtop se autorisează a încheia contract cu Avram Iancu a lui Alexandru. În fine dl Dr. Zosim Chirtop se încredințează, ca să vândă din mână liberă locurile din foaia Nr. 969 A + 1 și Nr. 10 A + 6.

Primirea sumei de fl. 66.20 se confirmă.

274. (927—1899). *Direcțiunea despărțământului „Hida-Huedin“* transpune *procesul verbal* al ședinței comitetului cercual din 14 Octobree a. c. În această ședință s'a constituit comitetul cercual alegându-se vice-preșident dl Dr. Simeon Tamasiu, cassar dl Constantin Caciula și controlor-notar dl Dr. Andreiu Pop.

Procesul verbal se ia spre scire și constituirea comitetului cercual se aproabă.

275. (928—1899). *Direcțiunea despărțământului I* (Brașov) înaintează *procesele verbale* ale ședințelor comitetului cercual din 11 August și 21 Septembrie a. c. În ambele ședințe s'au pertractat numai afaceri curente, ce nu reclamă dispoziții speciale.

Spre scire.

276. (941—1899). *Direcțiunea despărțământului „Panciova“* înaintează *procesul verbal* al ședinței comitetului cercual din 19 Octobrie a. c. În această ședință s'au pertractat afaceri curente, în deosebi s'a decis a se înființa mai multe agenturi, spre care scop s'au ales delegați anume.

Spre scire.

277. (866, 905, 913 și 914—1899). S'au înscris membri ordinari noui domnii: Ioan Erdelyi jun., inginer, Sabin Ignat, jurist, Mihail Darabant, paroch, Demetriu Ciontea, învățător, Gavrilă Triff, preot, Simeon Anderco, preot, Stefan Biltiu, protopop, Ioan Savanyu, avocat, Dionisiu Bran, preot, Alexandru Mureșian, proprietar, Titu Hengye, medic, Grigoriu Hengye, notar, Danil Napoian, preot, Ioan Meșian, învățător și Iosif I. Maximilian, preot.

Domnii amintiți se declară membri ordinari ai Asociațiunii.

D. u. s. / Central University Library Cluj

Dr. *Ilarion Pușcariu* m. p., v.-pres. Dr. *Beu*, secretar II. m. p. — S'a verificat. Sibiu în 7 Novembre 1899. *P. Cosma* m. p. *Nicolau Ivan* m. p. *L. Simonescu* m. p.

AV I S.

Biografia lui Avram Iancu de *Iosif Sterca Șuluțiu*. Din aceasta broșură primită cu atâta interes de publicul român se mai află la biroul Asociațiunii numai 58 exemplare. Atragem atențiunea doritorilor de a avé aceasta broșură asupra acestui fapt, ca să grăbească cu comandele lor până se poate încă căpeta. Se scie, că autorul a destinat venitul acestei broșuri pentru crearea unui fond întru amintirea popularului nostru erou, la care se va adauga și prețul moșiei lăsate de Iancu Asociațiunii. Vinderea acelei moșii, deja începută, se va termina în scurt timp. Prețul broșurei: 50 cr. plus 5 cr. porto postal.

Nr. 1033—1899.

Noua arondare a despărțimintelor „Asociațiunii“.

Comitatul Albei-inferioare.

I. Desp. Abrud-Câmpeni.

Teritor: 1. Orașul Abrud, 2. Cercul administrativ Roșia.

3. Din comitatul Turda-Arieș:

a) cerc. adm. Câmpeni.

b) Din cercul adm. Trascău, comunele: Brăzesci, Ofenbaia, Lupșa, Muncel și Sartoș.

Sediu: Abrud.

NB. Aici aparține — până la organizare de sine — și teritoriul Desp. Câmpeni.

II. Desp. Alba-Iulia.

Teritor: 1. Orașul Alba-Iulia, 2. Orașul Aiud, 3. Cerc. adm. Ighiu,

4. Cerc. adm. Aiud, afară de comunele: Pețelca, Căpud, Mișcreac, Oenișoara, Beldiu, Ujfalău, Tâmpăhaza, Sâncraiu (apart. despărțământului Blaj),

5. Cerc. adm. Vinț, afară de comunele:

a) Agmariu, Răcățau și Sărăcsău (apart. Desp. Orășcie),

b) Cioara, Vinț, Tărtăria, Sibișani și Daia (apart. Desp. Sebeș).

Sediu: Alba-Iulia.

III. Desp. Blaj.

Teritor: 1. Cerc. adm. Blaj,

2. Din cerc. adm. Aiud, comunele: Pețelca, Căpud, Mișcreac, Oenișoara, Beldiu, Ujfalău, Tâmpăhaza, Sâncraiu.

3. Din comit. Târnava mică: cerc. adm. Hususău, afară de comunele: Proștea mare și mică (apart. Desp. Mediaș) și Tăhărlăua, Feisa, S. Măria, Căpalna de jos și Veseuș (apart. Desp. D. S. Mărtin).

Sediu: Blaj.

NB. Teritoriul Desp. Uioara, până când acesta nu va fi organizat de sine, rămâne încorporat la Desp. Blaj.

IV. Desp. Uioara.

Teritor: 1. Cerc. adm. Uioara, afară de comunele: Gheja, Găbud, Orosia, Săn-Iacob, Petrila și Ațintiș (apart. Desp. Ludoș).

2. Orașul: Vințul de sus din comit. T.-Arieș.

Sediu: Uioara.

NB. Până la organizare apart. la Desp. Blaj.

NB. Restul teritoriului comit. Alba-inferioară se împarte în modul următor:

a) Orașul Ocna-Sibiului la desp. Sibiu,

b) Din cerc. adm. Sângătin:

comuna: Cut la desp. Sebeș,

comunele: Alămor și Armeni la desp. Seliște,

iar restul la desp. Mercurea.

Comitatul Arad.

Despărțimintele din acest comitat se vor organiza ulterior.

Comitatul Bichiș.

I. Desp. Giula.

Teritor: 1. Întreg comitatul Bichiș, 2. Cerc. adm. Alechea din comit. Arad.

Sediu: Giula.

Comitatul Bihor.

I. Desp. Beiuș.

Teritor: 1. Cerc. adm. Beiuș, 2. Cerc. adm. Ceica, 3. Cerc. adm. Vășcău.

Sediu: Beiuș.

II. Desp. Orade.

Teritor: 1. Orașul Orade, 7. Cerc. adm. Székelyhid,
2. Cercul adm. Cséffa, 8. Cerc. adm. Orade (centru),
3. Cerc. adm. Mező-Keresztes, 9. Cerc. adm. Szalárd,
4. Cerc. adm. Torda, 10. Cerc. adm. Margitta și
5. Cerc. adm. Berettyó-Ujfalu, 11. Cerc. adm. Élesd.
6. Cerc. adm. Derecske,

Sediu: Orade.

NB. Tot aici aparține — până la organizare de sine — și teritoriul Desp. Tinca.

III. Desp. Tinca.

Teritor: 1. Cerc. adm. Tinca, 3. Cerc. adm. Bél.
2. Cerc. adm. Salonta și

Sediu: Tinca.

NB. Cerc. adm. Ermihályfalva se încorporează la Desp. Sanislău-Careiu din comitatul Sătmar.

Comitatul Bistrița-Năsăud.

I. Desp. Năsăud.

Teritor: 1. Cerc adm. Năsăud, 2. Cerc. adm. Rodna.

Sediu: Năsăud.

II. Desp. Bistrița.

Teritor: 1. Orașul Bistrița, 3. Cercul adm. Beșineu.
2. Cerc. adm. Iad,

Sediu: Bistrița.

Comitatul Braşov.

I. Desp. Braşov.

Teritor: 1. Întreg comit. Braşov,
2. Din comit. Făgăraş comunele: Vlădeni şi Țîntarii.

Sediu: Braşov.

Comitatul Caraş-Severin.

I. Desp. Bocşa.

Teritor: 1. Cerc. adm. Bocşa,
2. Cerc. adm. Reşiţa, afară de comunele: Gerlişte şi Goruia (apart.
la Desp. Oraviţa).

Sediu: Bocşa mont.

II. Desp. Caransebeş.

Teritor: 1. Oraşul Caransebeş, 3. Cerc. adm. Teregoва.
2. Cerc. adm. Caransebeş,

Sediu: Caransebeş.

NB. Aici aparţine — până la organizare de sine — şi teritoriul Desp. Orşova.

III. Desp. Lugoj.

Teritor: 1. Cerc. adm. Lugoj, 4. Cerc. adm. Timiş şi
2. „ „ Făget, 5. Oraşul Lugoj.
3. „ „ Bega,

Sediu: Lugoj.

NB. Aici aparţine şi cerc. adm. Mureş până la organizarea Desp. Lipova.

IV. Desp. Oraviţa.

Teritor: 1. Cerc. adm. Oraviţa, 4. Din cerc. adm. Reşiţa comunele Gerlişte
2. „ „ Jam, şi Goruia,
3. „ „ Moldova, 5. Din cercul Vêrşet al comitatului Timiş
comuna Varadia.

Sediu: Oraviţa.

V. Desp. Orşova.

Teritor: 1. Cerc. adm. Orşova. 2. Cerc. adm. Bozovici.

Sediu: Orşova.

NB. Până la organizare teritoriul acestui despărţământ rămâne încorporat la Desp. Caransebeş.

NB. Cerc. adm. al Mureşului va aparţine la Desp. Lipova din comit. Timiş.

Comitatul Cenad.

I. Desp. Nădlac.

Teritor: 1. Întreg comitatul Cenad.

Sediu: Nădlac.

NB. Până la organizarea acestui despărțământ membrii din comit. Cenad vor aparține la Desp. Sân-Miclăuș-Comloș.

Comitatul Ciuc.

Membrii Asociațiunii din acest comitat aparțin la Desp. Treiscaune-Ciuc.

Comitatul Cojocna.

I. Desp. Cluj.

Teritor: 1. Orașul Cluj, 4. Cerc. adm. Nadăș,
 2. Orașul Cojocna, 5. Cerc. adm. Gelău.
 3. Cerc. adm. Cluj,

Sediu: Cluj.

II. Desp. Hida-Huedin.

Teritor: 1. Cerc. adm. Huedin,
 2. Cerc. adm. Hida.
 3. Din comit. Solnoc-Dobâca, cerc. adm. C. Gârbău, comunele:
 Sân-Petru, Panțelceu și Săutelec.

Sediu: Huedin.

III. Desp. Mociu.

Teritor: 1. Cerc. adm. Mociu, 2. Cerc. adm. Ormeniș.

Sediu: Mociu.

NB. Cerc. adm. Teaca se încorporează la Desp. Reghin.

Comitatul Făgăraș.

I. Desp. Bran.

Teritor: Din cerc. adm. Bran, comunele: Bran, Sohodol, Poarta, Predeal,
 Simon, Moeciul sup., Măgura, Peșcerea, Sirnea și Fundata.

Sediu: Bran.

II. Desp. Făgăraș.

Teritor: 1. Cerc. adm. Arpaș, 3. Cerc. adm. Șercaia.
 2. " " Făgăraș,

Sediu: Făgăraș.

III. Desp. Zernesci.

Teritor: Din cerc. adm. Bran, comunele: Zernesci, Poiana-Mărului, Holbav,
 Tohanul-vechiu și nou.

Sediu: Zernesci.

NB. Comunele Țințarii și Vlădenii din cercul administrativ Bran se încorporează la Desp. Brașov.

Comitatul Hunedoara.

I. Desp. Deva.

Teritor: 1. Oraşul Deva,
2. „ Hunedoara,
3. Cerc. adm. Deva,
4. Cerc. adm. Hunedoara, afară de comunele Nădăşdia inf. şi sup.
şi Ocolişul mare (aparţ. Desp. Haţeg).

NB. Aici aparţine — până la organizare de sine — şi desp. Dobra.

II. Desp. Dobra.

Teritor: Cerc. adm. Ilia murăşană.

Sediu: Dobra.

NB. Până la organizare rămâne încorporat la Desp. Deva.

III. Desp. Brad.

Teritor: 1. Cerc. adm. Baia de Criş,
2. „ „ Brad,
3. „ „ Halmagiu din comit. Arad.

Sediu: Brad.

IV. Desp. Haţeg.

Teritor: 1. Oraşul Haţeg,
2. Cerc. adm. Haţeg,
3. Cerc. adm. Pui,
4. Cerc. adm. Petroşeni,
5. Din cerc. adm. Hunedoara, comunele: Nădăşdia inf. şi sup. şi
Ocolişul mare.

Sediu: Haţeg.

V. Desp. Orăştie.

Teritor: 1. Oraşul Orăştie,
2. Cerc. adm. Orăştie,
3. „ „ Geoagiu şi
4. Din cerc. adm. Vinţ (comit. Alba-inf.) comunele: Răcătau, Agmariu
şi Sărăcsău.

Sediu: Orăştie.

Comitatul Maramurş.

I. Desp. Sighet.

Teritor: Întreg comitatul Maramurş.

Sediu: Sighetul-Marmaţiei.

NB. Până la organizarea acestui despărţământ membrii din comit. Maramurş vor aparţine Desp. Seini.

Comitatul Murăș-Turda.

I. Desp. Oșorheiu.

Teritor: 1. Orașul M. Oșorheiu, 3. Cerc. adm. Murășul de sus,
2. Cerc. adm. Murășul de jos, 4. " " Niragiu.

Sediu: Mur. Oșorheiu.

II. Desp. Reghin.

Teritor: 1. Orașul Reghin, 3. Cerc. adm. Reghin de sus.
2. Cerc. adm. Reghin de jos. 4. Din com. Cojocna cerc. adm.
Teaca.

Sediu: Reghinul-săsesc.

Comitatul Odorheiu.

Membrii Asociațiunii cu locuința în acest comitat vor aparține la Desp. Sighișoara.

Comitatul Saboleiu.

Membrii Asociațiunii din acest comitat aparțin la Desp. Sanislău—Careiu.

Comitatul Sătmar.

I. Desp. Seini.

Teritor: 1. Orașul Sătmar, 5. Cerc. adm. Seini,
2. " Baia mare, 6. " " Ardud,
3. " Baia Sprie, 7. " " Baia mare,
4. Cerc. adm. Sătmar, 8. Comitatul Ugocea.

Sediu: Seini.

NB. Până la organizarea Desp. Sanislău—Careiu teritoriul acestuia rămâne încorporat la Desp. Seini.

II. Desp. Șomcuta.

Teritor: 1. Cerc. adm. Șomcuta.

Sediu: Șomcuta mare.

NB. Acest despărțământ — până la organizare de sine — rămâne încorporat la Desp. Șimleu.

III. Desp. Sanislău-Careiu.

Teritor: 1. Orașul Careiu, 5. Cerc. adm. Csenger,
2. Cerc. adm. Careiu, 6. Comitatul Saboleiu,
3. " " Máté-Szalka, 7. Din comitatul Bihor cerc. adm.
4. " " Fehérgyarmat, Êrmihályfalva.

Sediu: Sanislău (ev. Careiul mare).

NB. Până la organizare de sine, acest teritoriu rămâne încorporat la Desp. Seini.

Comitatul Selagiu.

I. Desp. Șimleu.

- Teritor:* 1. Orașul Șimleu,
2. „ Zelau,
3. Cerc. adm. Zelau,
4. „ „ Șimleu,
5. „ „ Tâsnad,
6. „ „ Crasna.

Sediu: Șimleul Silvaniei.

NB. Aici aparține — până la organizare — și teritorul Desp. Jibou și Șomeuta.

II. Desp. Jibou.

- Teritor:* 1. Cerc. adm. Jibou,
2. Cerc. adm. Cehul-Silvaniei.

Sediu: Jibou.

NB. Până la organizare rămâne încorporat la Desp. Șimleu.

Comitatul Sibiiu.

I. Desp. Sibiiu.

- Teritor:* 1. Orașul Sibiiu,
2. Cerc. adm. Sibiiu,
3. Cerc. adm. Nocrich, afară de comunele: Nocrich, Alțina, Bendorf,
Chirper, Glimboaca, Ilimbav și Săsăuș (apart. Desp. Agnita).
4. Din comit. Alba inferioară, orașul Ocna-Sibiiului.

Sediu: Sibiiu.

II. Desp. Săliște.

- Teritor:* Cerc. adm. Săliște.
Din cerc. adm. Mercurea, comunele: Amnaș și Topârcea.
„ „ „ Sângătin, „ Alămor și Armeni.

Sediu: Săliște.

NB. Până la organizarea Desp. Mercurea teritorul acestuia aparține la Desp. Săliște.

III. Desp. Mercurea.

- Teritor:* 1. Cerc. adm. Mercurea, afară de comunele: Amnaș și Topârcea
(apart. Desp. Săliște).
2. Cerc. adm. Sângătin (comit. Alba-inferioară), afară de comuna:
Cut (apart. Desp. Sebeș) și Alămor și Armeni (ap. Desp. Săliște).

Sediu: Mercurea.

NB. Până la organizare rămâne încorporat la Desp. Săliște.

IV. Desp. Sebeș.

Teritor: 1. Orașul S. Sebeș,
2. Cerc. adm. S. Sebeș,
3. Din comit. Alba-inferioară, cerc. Sângătin, comuna: Cut,
4. Din comit. Alba-inferioară, cerc. Vinț, comunele: Cioara, Tărtăria,
Vinț, Sibișani, Daia.

Sediu: Sas-Sebeș.

Comitatul Solnoc-Dobâca.

I. Desp. Dej.

Teritor: Întreg comitatul Solnoc-Dobâca, afară de comunele: S. Petru, Pantelceu și Săutelec din cerc. adm. C. Gârbău (apart. Desp. Hida-Huedin).

Sediu: Dej.

Comitatul Târnava-mare.

I. Desp. Agnita.

Teritor: 1. Cerc. adm. Agnita,
2. Cerc. adm. Cincu-mare,
3. Din comit. Sibiiului, cerc. adm. Noerich, comunele: Noerich, Alțina, Bendorf, Chirpăr, Glimboaca, Ilimbav și Săsăuș.

Sediu: Agnita.

II. Desp. Cohalm.

Teritor: Cerc. adm. Cohalm.

Sediu: Cohalm.

III. Desp. Mediaș.

Teritor: 1. Orașul Mediaș,
2. Cerc. adm. Biertan,
3. Din comit. Târnava-mică, cerc. adm. Elisabetopole comunele: Dârlos, Giacăș, Șmig, Ernia, Alma,
4. Din comit. Târnava-mică, cerc. adm. D. S. Mărtin, comunele: Blăjel, Basna și Velț,
5. Din com. Târnava-mică, cerc. adm. Hususău, comunele: Proșteamare și mică.

Sediu: Mediaș.

IV. Desp. Sighișoara.

Teritor: 1. Orașul Sighișoara, 2. Orașul Elisabetopole, 3. Cerc. adm. Criș,
4. Cerc. adm. Elisabetopole, afară de comunele: Dârlos, Giacăș, Șmig, Iernea, Alma (apart. Desp. Mediaș), și com. Gogan, Vărolea, Laslăul rom., Șoimuș, Odrîheiu (Vámos-Udvarhely), Coroiu, Bălăușeri și Agristeu (apart. Desp. D. S. Mărtin).
5. Comitatul Odorheiu.

Sediu: Sighișoara.

Comitatul Târnava-mică.

I. Desp. D.-Sân-Mărtin.

Teritor: 1. Cerc. adm. D.-Sân-Mărtin, afară de comunele: Blăjel, Basna și Velț (apart. Desp. Mediaș),
 2. Cerc. adm. Iernut,
 3. Din cerc. adm. Hususău com. Tătărlăua, Feisa, S.-Măria, Capâlna de jos și Veseuș,
 4. Din cerc. adm. Elisabetopole: comunele Gogan, Varolea, Laslăul rom., Șoimuș, Odrîheiu (Vámos-Udvarhely), Coroiu, Bălăușeri și Agristeu.

Sediu: D.-Sân-Mărtin.

NB. Restul teritorului comit. Târnava-mică se împarte după cum urmează:

- a) din cerc. adm. Hususău, comunele: Proștea-mare și mică, la Desp. Mediaș,
- b) din cerc. adm. Hususău, restul (afară de com. Tătărlăua, Feisa, S. Maria, Căpâlna de jos și Veseuș, apart. Desp. D. S. Mărtin) la Desp. Blaj,
- c) din cerc. adm. Elisabetopole, comunele: Dârlos, Giacăș, Șmig, Iernia, Alma la Desp. Mediaș,
- d) din cerc. adm. Elisabetopole, restul la Desp. Sighișoara,
- e) orașul Elisabetopole la Desp. Sighișoara.

Comitatul Timiș.

I. Desp. Timișoara.

Teritor: 1. Orașul Timișoara, 5. Cerc. adm. Buziaș,
 2. „ Vinga, 6. „ „ Recaş,
 3. Cerc. adm. Timișoara, 7. „ „ Vinga,
 4. „ „ Ciacova, 8. „ „ Aradul nou.
 9. Din comit Torontal:
 a) cerc. adm. Modoș, com.; Cebza, Macedonia, Giulvezi și Jeni.
 b) cerc. adm. Cene: com. Bobda și Pustiniș (Öregfalu).

Sediu: 1. Timișoara.

NB. Aici aparțin — până la constituirea lor — încă și Desp. Torac, Vêrșet, Biserica-albă și Lipova.

II. Desp. Vêrșet.

Teritor: 1. Orașul Vêrșet, 4. Cerc. adm. Vêrșet afară de com. Varadia
 2. Orașul Biserica albă. (apart. Desp. Oravița),
 3. Cerc. adm. Detta, 5. Cerc. adm. Banloc din comit. Torontal.
 6. „ „ Biserica albă.

Sediu: Vêrșet.

NB. Acest Despărțământ până la constituire va aparține la Desp. Timișoara (event. Biserica-albă).

IV. Desp. Lipova.

- Teritor :* 1. Cerc. adm. Lipova,
2. " " Murăș din comit. Caraș-Severin,
3. " " Radna și Șiria din comit. Arad.

Sedia : Lipova.

NB. Până la organizare cerc. adm. Lipova va aparține la Desp. Timișoara, iar cerc. Murăș la Desp. Lugoj.

NB. Cercul adm. Cubin se încorporează la desp. Panciova.

Comitatul Torontal.

I. Desp. Panciova.

- Teritor :* 1. Orașul Panciova, 4. Cerc. adm. Antalfalva.
2. Cerc. adm. Panciova, 5. Din comit. Timiș cerc. adm. Cubin.
3. " " Alibunar,

Sediu : Panciova.

NB. Până la organizarea Desp. Biserica-albă (resp. Vêrșet) cerc. adm. al Cubinului din com. Timiș va aparține la Desp. Panciova.

II. Desp. Comloș-S-Miclăuș.

- Teritor :* 1. Orașul Chichinda mare,
2. Cerc. adm. Chichinda mare,
3. " " Canija,
4. " " Periamoș,
5. " " S.-Miclăuș,
6. " " Jombolea,
7. " " Tör. Becse.

Sediu : Comloșul-mare.

NB. Până la organizarea Desp. Nădlac membrii Asociațiunii din comit. Cenad vor aparține la Desp. Comloș.

III. Desp. Torac.

- Teritor :* 1. Orașul Becicherechul-mare,
2. Cerc. adm. Cene, afară de comunele Cebza, Macedonia, Giulvez și Jeni (apart. Desp. Timișoara),
3. Cerc. adm. Modoș, afară de comunele Bobda și Pustiniș (Öreg-falu) (apart. Desp. Timișoara),
4. Cerc. adm. Becicherec,
5. " " Pardani.

Sediu : Torac.

NB. Până la constituire, acest despărțământ va aparține la Desp. Timișoara.

NB. Cercul adm. Bánloc se încorporează la Desp. Vêrșet din comit. Timiș.

Comitatul Treiscaune.

Teritor: 1. Comitatul Treiscaune,
2. „ Ciuc.

Sediu: Brețcu

Comitatul Turda-Arieș.

I. Desp. Turda.

Teritor: 1. Orașul Turda,
2. Cerc. adm. Turda,
3. „ „ Iara de jos,
4. „ „ Vințul de sus,
5. Cerc. adm. Trăscău, afară de comunele: Brăzesci, Ofenbaia, Lupșa, Muncel și Sartoș (apart. Desp. Abrud-Câmpeni).

Sediu: Turda.

II. Desp. Ludoș.

Teritor: 1. Cerc. adm. M.-Ludoș.
2. Din comit. Alba inf., cerc. adm. Uioara: comunele: Gheja, Găbud, Orosia, S. Iacob, Petrilaca și Ațintiș.

Sediu: Mureș-Ludoș.

NB. Orașul Vințul de sus aparține la Desp. nou Uioara; cerc. adm. Câmpeni și din cerc. adm. Trăscău com. Brăzesci, Ofenbaia, Lupșa, Muncel și Sartoș sunt încorporate la Desp. Abrud-Câmpeni.

Comitatul Ugocea.

Membrii Asociațiunii locuitori în acest comitat apart. la Desp. Seini.

Nr. 1040—1899.

Proces verbal

din 7 Decembre 1899. Ședința ordinară a comitetului central al Asociațiunii.

Președinte: Dr. Ilarion Pușcariu. — Notar: Dr. Ilie Beu. — Membrii prezenți: Zaharia Boiu, Parteniu Cosma, Ioan Crețu, Dr. Ilie Dăian, Dr. Corneliu Diaconovich, Nicolau Ivan, Ioan Papiu, Ioan Popovici, Dr. Eusebiu R. Roșca, Leontin Simonescu, Iosif St. Șuluțiu și Nicolau Togan.

278. Cu verificarea procesului verbal al ședinței de ași

Se încredințează domnii: Ioan Crețu, Dr. Corneliu Diaconovich și Iosif St. Șuluțiu.

279 (1033—1899). Secretarul I, ca raportor al comisiunii însărcinate cu elaborarea proiectului pentru *noua arondare a despărțimintelor*, raportează, că proiectul prezentat și primit în ședința comitetului central din 5 Octombrie a. c., în sensul concluderii luat în această ședință, a fost tipărit și trimis spre opinie tuturor despărțimintelor și mai multor membri cu sediul în localitățile, unde se proiectează înființarea de despărțiminte nouă. Răspunsurile înscrise din 29 locuri au fost pertractate în sinul comisiunii, care — ținând cont în primul rând de cererile despărțimintelor existente, — a făcut mai multe schimbări în textul primit la 5 Octombrie a. c. și prezintă acum spre aprobare proiectul modificat.

Noua arondare a despărțimintelor se stabilește în mod definitiv conform proiectului alăturat la acest protocol, care se va publica în foaia Asociațiunii.

Pentru executarea acestui conclud se iau următoarele dispozițiuni:

1. Noua arondare intră în vigoare la 1 Ianuarie 1900. Dela acest termen despărțimintele vor pute dispune de cele 20% statutare numai după taxele încasate dela membrii cu locuința pe teritoriul lor nou arondat.

2. Organizarea despărțimintelor nouă se încredințează următorilor delegați:

a) Dl Nicolau Zigre, avocat, pentru despărț. Orade;
b) Dl Iustin Pop, avocat, pentru despărțēm. „Tinca“;
c) Dl Aurel Petrovici, avocat, pentru despărțēmēntul „Nădlac“;

d) Dl Ioan cav. de Pușcariu pentru despărț. „Bran“;
e) Dl Iosif Morariu, protopop, pentru despărțēmēntul „Dobra“;

f) Dl Dr. Florentin Mihályi, avocat pentru despărțēmēntul „Maramurēs“;

g) Dl Andreiu Medanu, proprietar, pentru despărțēmēntul „Șomcuta“;

h) Dnul Ioan Droc, protopop, pentru despărțământul „Mercurea“;

i) Dl Dr. Teodor Mihályi, avocat, pentru despărțământul „Dej“;

k) Dl Nicolau Moldovan, administrator protopopesc, pentru despărțământul „Agnita“;

l) Dl Dr. Petru Țepeneag, avocat, pentru despărțământul „Vêrșet“;

m) Dl Voicu Hamsea, protopop, pentru despărțământul „Lipova“;

n) Dl Paul Miulescu, protopop, pentru despărț. „Torac“;

o) Dl Andreiu Bărsescu, profesor, pentru despărțământul „Treiscaune-Ciuc“.

3. Până la alte dispozițiuni rămâne în suspens organizarea următoarelor despărțăminte:

a) Uioara; b) Arad; c) Giula; d) Sanislau-Carei și e) Jibou.

280. (1034—1899). Secretarul I, ca referent al comisiei pentru *loteria Casei naționale*, raportează, că planul loteriei, precum și textul bi-letelor de loterie, înaintate pe baza concludului din 2 Novembre a. c. la direcțiunea monopolului de loterie, au fost aprobate de aceasta la 15 Novembre a. c. sub Nr. 1608.

Tot pe baza concludului amintit secretarul I la 16 Novembre a. c. a călătorit la Budapesta și a încheiat cu furnisorul de curte A. Bachruch contractul referitor la furnizarea câștigurilor, care a fost primit de comisiune fără schimbare și se înaintează spre aprobare.

Comitetul central aprobă contractul încheiat la 19 Novembre a. c. între prim-secretarul Asociațiunii și firma A. Bachruch din Budapesta; încredințează alegerea definitivă și luarea în primire a câștigurilor dlui Georgiu Szerb, și roagă pe dl vice-președinte a primi asupra-și garanția personală cerută de firma A. Bachruch.

Oficiul de cassă se însărcinează a depune până în 15 Decembre a. c. la cassa institutului „Albina“ efecte de ale Asociațiunii în valoare de 23,500 coroane, pentru-ca acest institut să poată libera documentul de garanție prevădută în contract.

281. (1035—1899). Secretarul I prezintă *Repertoriul de cărți pentru bibliotecile populare* elaborat în sensul concludului Nr. 6 din 26 Ianuarie a. c. și revădută și aprobată de comisiunea exmisă cu același conclud.

Repertoriul de cărți acomodate pentru bibliotecile populare ale Asociațiunii se aprobă și se va publica în organul Asociațiunii pentru a servi de îndreptar despărțămintelor la alegerea cărților pentru bibliotecile populare.

282. (1036—1899). Secretarul I prezintă raportul comisiei exmise cu concludul Nr. 256 din 2 Noiembrie a. c. pentru *censurarea scrierilor intrate la concursul literar* publicat sub Nr. 502 din 4 Maiu 1899.

Pe baza acestui raport comitetul central ia următorul conclud:

Publicațiunea dlui Iuliu Groșoreanu: „Scrieri pentru popor“ se restituie autorului, de oare-ce în sensul condițiilor concursului rețipăriile au fost eschise dela premiare și publicare pe spesele Asociațiunii.

Scrierile prezentate la concurs de dl I. Pop-Reteganul, de asemenea neținând cont de condițiile concursului, se restituie autorului cu invitarea, ca să aleagă dînsul dintre cele 64 scrieri prezentate, bucăți corespunzătoare scopului urmărit de Asociațiune și să le prezente la noul concurs publicat sub Nr. 940 din 2 Noiembrie a. c.

Elaboratul dlui Romul Simu „Despre crescerea tinerimii“ deși — conform raportului comisiei — este o lucrare serioasă, făcută cu mult zel demn de toată recunoștința, nu poate fi premiat din cauză, că sistemul lui mai mult didactic îl face necorespunzător scopului urmărit prin publicarea concursului, care a avut în vedere scrieri mai ușoare și mai atrăgătoare pentru popor.

La cas însă, dacă autorul ar publica scrierea sa, Asociațiunea va cumpăra un număr mai mare de exemplare pentru bibliotecile populare.

283. (1028—1899). Secretarul I — conform însărcinării primite prin concludul Nr. 4 din 26 Ianuarie a. c. — prezintă o propunere pentru a iniția și cu ocaziunea proximei aniversări *rescumpărarea felicitărilor de anul nou* în favorul scopurilor urmărite de Asociațiune.

Biroul se autorizează a publica în zăilele românesce un apel pentru rescumpărarea felicitărilor de anul nou în favorul scopurilor urmărite de Asociațiune.

Sumele, ce vor intra sub acest titlu, se vor folosi pentru fondul Casei naționale.

Apelul biroului se va trimite și despărțemintelor Asociațiunii cu invitarea de a îndemna în cercurile lor la rescumpărarea felicitărilor.

Lista răscumpărărilor se va publica în zăile și în o mică publicațiune festivă, care se va expedia astfel, ca în ziua anului nou să fie în mâinile tuturor acelorora, cari și-au răscumpărat felicitările.

284. (1030—1899). Secretarul I înaintează următoarea propunere: În vederea împrejurării, că Asociațiunea posedă astăzi o însemnată *avere mobilă*, care nu este *asigurată contra focului* și care cu intrarea obiectelor pentru muzeul istoric și etnografic va atinge o valoare și mai mare, se decide:

Economul se îndrumă, ca cu începere dela 1 Ianuarie 1900 să asigureze contra focului — după valoare aproximativă — biblioteca, mobilierul și instalațiunile Asociațiunii.

285. (1029—1899). Secretarul I înaintază următoarea propunere: În vederea problemelor, ce se vor impune comitetului central față cu *bibliotecile despărțemintelor*, atât în ce privește controlarea cuprinsului și administrării, cât și a dotării aceloră, — și în considerarea împrejurării, că astăzi în centru nu există nici o evidență a acestor biblioteci:

Biroul se îndrumă a institui o carte de evidență a bibliotecelor Asociațiunii. În acest scop se vor trimite directorilor despărțemintelor bilete speciale, în cari se vor introduce pentru fie-care bibliotecă separat: numele despărțământului, numărul sau semnul bibliotecii, anul înființării și prețul (ev. valoarea) ei, numărul și caracterul cărților ce le cuprinde, localitățile în cari se află de present și în cari au circulat bibliotecile în decursul anului expirat și în fine dorințele despărțemintelor referitoare la completarea aceloră. Înființarea de biblioteci nouă sau schimbări ale celor existente în viitor se vor aduce la cunoștința comitetului central tot pe asemenea bilete.

După intrarea biletelor, biroul va prezenta comitetului central un conspect general al bibliotecelor Asociațiunii, împreună cu eventuale propuneri referitoare la înzestrarea sau înmulțirea lor.

286. (1019—1899). Compactorul *Fr. Neuzil* înaintază un cont despre fl. 36.55 pentru diare legate în 1899 pe sama bibliotecii Asociațiunii.

Suma de fl. 36.55 se asemnează spre achitare.

287. (967—1899). Dl Dr. *Ioan Mihályi* trimite invitare de abonament la publicațiunea sa: *Diplome maramureșene* din secl. XIV și XV.

Se abonează 2 exemplare pentru biblioteca Asociațiunii.

288. (1031—1899). Dl *Ioan Popovici* ofere spre cumpărare pentru biblioteca „Asociațiunii”: *Ornitologia poporană română* de S. Fl. Marian, vol. I și II, ambele volume compactate, cu prețul de fl. 4.50.

Cartea oferită se cumpără; prețul de fl. 4.50 se asemnează spre solvire.

289. (949—1899). *Direcțiunea despărțământului I (Brașov)* înaintază *procesul verbal* al ședinței comitetului cercual din 6 Octobrie a. c. În această ședință s’au pertractat afaceri curente și s’a decis repetarea bibliotecelor Nr. 3 și 4, spre care scop s’a votat suma de fl. 100.—, și construirea unui nou dulap de bibliotecă.

Spre sciire, aprobându-se conclusele aduse.

290. (961—1899). Secretarul II prezintă actele referitoare la *diferendul* ivit între actualul *comitet cercual al despărțământului XIV (Cluj)* și fostul director al despărțământului *Vasile Podoabă* pentru restituirea sumei de fl. 50.— primită în 1898 dela institutul „Economul”. Pe basa acestor acte comitetul central decide:

De oare-ce din scrisoarea direcțiunii institutului „Economul“ ddto 11 Novembre a. c. rezultă, că suma de fl. 50.— a fost votată pentru achitarea cheltuielilor avute cu ocaziunea adunării cercuale din 1897 și s'a folosit spre acest scop, concludusul adunării cercuale a despărțământului „Cluj“ din 1899 relativ la împrumutul dlui V. Podoabă pentru restituirea acestei sume nu se poate aproba.

291. (963—1899). Dl *Francisc Hossu-Longin*, avocat în Deva, pr. scrisoarea sa ddto 6 Novembre a. c., *abdică* dela postul de director al despărțământului „Deva“. Motivul abdicării este autorizarea, ce i s'a dat, de a reprezenta Asociațiunea la adunarea generală a societății istorice și arheologice din Deva.

Comitetul central regretă, că dl Francisc Hossu-Longin și-a dat demisia din acest incident și nu o află motivată, în urmare îl roagă, ca să rămână și pe mai departe în fruntea despărțământului „Deva“.

292. (999—1899). Dl I. M. Moldovan, preposit și president al Asociațiunii, transpune decisiul tribunalului din Zelău Nr. 9394 din 16 Novembre a. c., împreună cu 12 acluse. Acest decisiu se referă la lăsamântul *G. Filep*, respective la testamentul acestuia atacat prin proces de *Gavril Filep*, protonotar în Tășnad, și dispune ca termen pentru înfățișarea partidelor ziua de 15 Ianuarie 1900. Decisiul este adresat dlui I. M. Moldovan ca president al Asociațiunii; dînsul declară, că va pleni-potenția cu purtarea procesului pe acel avocat, pe care îl va alege comitetul central.

Cu reprezentarea Asociațiunii în procesul pentru invalidarea testamentului lui *G. Filep* se încredințează dl Andreiu Cosma, avocat în Șimleu, care și până acuma a reprezentat Asociațiunea în această afacere.

293. (1020—1899). *Direcțiunea școlii civile de fete* roagă comitetul central a-i da autorizatiune, ca să facă o distribuție mai corespunzătoare a *luminii electrice* în internatul Asociațiunii și eventual să reducă unele lampe.

Direcțiunii școlii se dă autorizatiunea cerută cu observarea, ca să lucreze în conțelegere cu delegatul comitetului.

294. (1025—1899). Dl Dr. *Zosim Chirtop* transpune contractul încheiat cu Avram Iancu alui Alexandru (fl. 521.—) pentru a fi provădit cu clausula de aprobare. — Totodată trimite și suma de fl. 78.60 încasată din prețul vîndării și interesele capitalului restant.

Contractul înaintat se prevede cu clausula de aprobare. Primirea sumei de fl. 78.60 se confirmă.

D. u. s.

Dr. *Il. Pușcariu* m. p., vice-președ. Dr. *Beu* m. p., secretar II. — S'a verificat. Sibiu în 11 Decembrie 1899. *Șuluțu* m. p., *Ioan Crețu* m. p.

Dr. *Diaconovich* m. p.

Nr. 1067—1899.

Proces verbal

din 21 Decembre 1899. Ședința extraordinară a comitetului
central al Asociațiunii.

Președinte: *I. M. Moldovan*. — Notar: *Dr. Ilie Beu*. — Membrii
prezenți: *Zacharia Boiu, Parteniu Cosma, Dr. Cornel Diaconovich, Ni-*
colau Ivan, Ioan Papiu, Dr. Ilarion Pușcariu, Dr. Eusebiu R. Roșca, Iosif
St. Șuluțiu, Onoriu Tilea și Nicolau Togan.

295. Cu verificarea procesului verbal al ședinței de ași

Se încredințează domnii: *Nicolau Ivan, Dr. Eusebiu R. Roșca și Onoriu Tilea.*

296. (1062—1899). Dl Andreiu Cosma, plenipotențiatul Asociațiunii
în cauza *lăsământului G. Filep*, din Tășnad, prin scrisoarea sa ddo 19 De-
cembre a. e. roagă comitetul central a numi alt avocat pentru repre-
sentarea Asociațiunii în procesul intentat lăsământului de sub întrebare,
de oare-ce DSa nu mai practică advocatura, și a-l autorisa, ca să facă
împăciuire cu majoritatea ereșilor.

Comitetul central ia act de scrisoarea dlui Andreiu Cosma.
Pentru reprezentarea Asociațiunii în procesul intentat se va
numi alt avocat. Relativ la împăciuire se susține concludul
Nr. 48 din 4 Martie 1897, adecă împăciuirea se acceptează
numai, dacă se poate face cu toți ereșii.

297. (1032—1899). Dl Mihail Bésán, notar public în Lugos, cere
exemplarele nevândute ale *Cronicei lui Anonymus*, retipărită pe spesele Aso-
ciațiunii din revista „Transilvania“, pentru a le provede cu harta politică
a Ungariei de pe timpul descălecării Maghiarilor, și a dispune apoi
dinsul de ele. Tot odată declară, că va restitui Asociațiunii spesele
efective avute cu retipărirea Cronicei.

Cererea se satisface.

298. (1066—1899). *Librăria archidieceșană* presentă un cont despre
fl. 7.50 pentru cărți vândute pe sama bibliotecii Asociațiunii.

Suma de fl. 7.50 se asemează la cassă pentru achitare.

299. (1964—1899). *Direcțiunea despărțământului „Lugoș“* înaintează *procesul verbal al adunării cercuale*, ce s'a ținut în 12 Novembre a. c. în comuna Sacul. Se remarcă:

1. S'a prezentat și luat spre scire raportul general al comitetului cercual pentru 1899.

2. S'au luat dispoziții pentru înființarea de biblioteci populare.

Procesul verbal se ia spre scire și conclusele aduse se aproabă.

300. (1981—1899). *Direcțiunea despărțământului „Beiuș“* înaintează *procesul verbal al adunării cercuale* ținută în Vașcou la 17 Septembrie a. c. Se constată:

1. S'au prezentat și luat spre scire raportul comitetului despre activitatea sa în anul curent și raportul cassei. Din acest din urmă se vede, că despărțământul dispune de un număr de fl. 72.20.

2. S'a decis a se ruga comitetul central, ca în organul „Asociațiunii“ să admită pentru publicare și disertațiunile populare.

3. Pentru adunarea cercuală proximală s'au stabilit 2 premii, unul pentru un econom, care a dovedit progres în ale horticulturii, iar altul pentru cea mai bună lucrare ori disertațiune de conținut popular.

4. Dl prof. Vasiliu Dumbrava a citit disertațiunea sa: „Istoricul Asociațiunii.“

Procesul verbal se ia spre scire. Conclusele aduse se aproabă cu observarea, că disertațiunile populare, de valoare literară, și până acum au fost admise spre publicare în „Transilvania“, conform concludului Nr. 6 lit. b) 4 al adunării generale din 1895.

301. (1986—1899). *Direcțiunea despărțământului „Blaj“* înaintează *procesul verbal* al ședinței comitetului cercual din 12 Novembre a. c. În această ședință:

1. S'a decis a se cumpăra câte 25 exemplare din scrierile lui G. Coșbuc: Răsboiul nostru pentru neam și Povestea unei coroane de oțel, și 10 exempl. din „Partea VI a memoriului meu“ de Ios. Sterca Șuluțiu. În legătură comitetul central este rugat, ca să doneze câteva exemplare din cărțile disponibile.

② S'au înscris membrii pe viață, întru amintirea instalării lor de canonici, dnii Dr. Aug. Bunea și Dr. V. Hossu, solvind ca taxă câte 2 acții „Arieșana“ împreună cu cuponul.

3. S'a luat conclud referitor la noua arondare a despărțemintelor.

Procesul verbal se ia spre scire. Pe sama despărțământului se donează câte 2 ex. din: *a)* Higiena copilului de S. Stoica; *b)* Istoria agriculturii de I. Löser; *c)* Foișoara „Telegrafului Român“ din 1876—77; *d)* Compendiu de pedagogie de Dr. Il. Pușcariu; *e)* Povești din popor de I. Pop-Reteganul și *f)* Istoria limbei și literaturii române de Ar. Densușianu. Dnii Dr. Aug. Bunea și Dr. V. Hossu se declară membrii pe viață ai Asociațiunii având a fi provăduți cu diploma preșisă îndată ce acțiunile amintite au intrat la cassa Asociațiunii. Concludul referitor la noua arondare a despărțământului s'a considerat la concludul Nr. 279 din 7 Decembre a. c.

302. (189—1899). *Direcțiunea despărțământului „Turda“* înaintează *procesul verbal* al ședinței comitetului cercual din 26 Novembre a. c. Din acest proces verbal se relevează faptul, că biblioteca despărțământului se compune din 114 opuri și dispune de o sumă de fl. 79.93 donată de diferiți binefăcători. În legătură directorul despărțământului se roagă a se trimită cărți disponibile pentru bibliotecă.

Procesul verbal se ia spre scire. Pe sama bibliotecii despărțământului se trimit câte 1 ex. din: *a)* Higiena copilului de S. Stoica; *b)* Povești din popor de I. Pop-Reteganul; *c)* Istoria agriculturii de I. Löser; *d)* Foișoara „Telegrafului Român“ din 1876—77; *e)* Compendiu de pedagogie de Dr. Il. Pușcariu și *f)* Istoria limbei și literaturii române de Ar. Densușianu.

303. (194—1899). *Direcțiunea despărțământului „Mociu“* înaintează *procesul verbal* al ședinței comitetului cercual din 26 Octobree a. c. În aceasta ședință:

a) s'a constituit comitetul cercual alegându-se vicepresident dnul Andreiu Voda, cassar dl Ioan Bozac, controlor dl Basiliu Șuteu și notar dl Simeon Ciuca;

b) s'a luat conclud referitor la proiectul pentru noua arondare a despărțemintelor.

Procesul verbal se ia spre scire. Constituirea comitetului cercual se aproabă; concludul referitor la noua arondare a despărțământului s'a considerat la concludul Nr. 279 din 7 Decembre a. c.

304. (180, 197, 198 și 1026—1899). *Direcțiunea școalei civile de fete* înaintează:

I. Raport asupra *restanțelor de taxe și didactru* ale elevelor școalei civile de fete. Suma tuturor restanțelor este fl. 1046.01.

II. Procesul verbal al conferenței corpului didactic din 14 Novembre a. c. Dintre obiectele pertractate în această conferință dispoziții speciale reclamă numai cererile mai multor eleve pentru a fi dispensate dela plățirea didactrului. Aceste cereri însă se înaintează ca obiect separat.

III. Cererile următoarelor eleve pentru a fi dispensate dela plățirea didactrului pe anul școlar 1899—1900:

- a) Valeria Pop (cl. II. civ.) din Sibiiu;
- b) Maria Mineiu (cl. II civ.) din Stenea,
- c) Valeria Foica (cl. I civ.) și
- d) Veturia Foica (cl. II civ.) din Sibiiu;
- e) Elisaveta Savu (cl. IV civ.) din Sebeșul-săsesc;
- f) Ana Hodoș (cl. IV civ.) din Aciliu;
- g) Elisaveta Doican (cl. III civ.) și
- h) Maria Doican (curs. compl.) din Sebeșul inferior, și
- i) Galini Literat (cl. III civ.) din Luța.

ad I. Raportul se ia spre scire. Se iartă notarului pensionat Nicolau Troanca suma de fl. 40.—, Veturiei Coman fl. 20.—, Lucreției Muntean fl. 2.— și Cristinei Loichița fl. 0.10. Se îndrumă apoi direcțiunea școalei civile, ca abstrăgând dela restanțele anului școlar 1899—1900 fără amânare să încasseze celelalte restanțe pe cale judecătorească.

ad II. Procesul verbal se ia spre scire.

ad III. Dela plățirea întregului didactru pe anul școlar curent se dispensează elevele: Valeria Pop, Maria Mineiu, Valeria și Veturia Foica; dela jumătatea didactrului elevele: Elisaveta Savu și Galini Literat. Nu se pot incuviința cererile elevelor Elisaveta și Maria Doican și Ana Hodoș.

305. (1013—1899). Direcțiunea despărțământului „S.-Sebeș” înaintează proiectul de buget pe 1900 și anume la intrate și eșite cu fl. 120.—.

Proiectul de buget pe 1900 se aprobă.

306. (1015—1899). D-l *Traian Morcan*, jurist în Budapesta, trimite cu data 2 Decembre a. c. doue piese de *bani vechi* pentru Casa națională.

Donățiunea se primesce cu mulțămită.

307. (1018—1899). D-l *Teodor Vlaicu*, transformator la cărțile funduare din loc, roagă comitetul central a-i *ierta* suma de fl. 20 —, ce datoresce ca *didactru pe 1898—99* pentru fiica sa Petronela, fostă elevă în

cl. IV civilă. Cererea se recomandă din partea direcțiunii școalei spre a fi luată în considerare.

Cererea d-lui Teodor Vlaicu din cauză de paupertate se încuviințează.

308. (1045—1899). *Comitetul parohiei gr.-cat. române din Ghiriș*, se roagă cu data 12 Decembre a. c., ca comitetul central să voteze pe sama școalei sale pentru anul școlar 1899—1900 un *ajutor* de fl. 150.—, iar pentru anii viitori fl. 100.—.

Cererea nu se poate încuviința din lipsa de fonduri cu astfel de menițiune.

309. (1046—1899). *Directorul școalei civile de fete* înaintează cu data 10 Decembre a. c. raport relativ la *revisiile de clasă* făcute în lunile Octobree și Novembree, în care constată, că mersul învățământului e normal.

Spre scire.

310. (1049—1899). *Direcțiunea despărțământului „Timișoara”* înaintează *procesul verbal* al ședinței comitetului cercual din 19 Novembre a. c. Se constată:

1. Au contribuit la „Fondul pentru premiarea învățătorilor” d-l Em. Ungurianu fl. 50.—, la „Fondul pentru bibliotecile populare” d-l Em. Ungurianu fl. 50.—, la „Fondul cultural” d-l Dr. Ioan Darabant, adv. în Vinga fl. 100.—, și d-l Vasiliu Papp, adv. în Aradul-nou, fl. 15.

2. Starea fondurilor create de despărțământ e: „Fondul cultural” fl. 589 97, „Fondul de premii” fl. 116 — și „Fondul pentru biblioteci populare” fl. 50.—. Din fondul cultural se vor trimite fl. 500.— la cassa centrală, pentru a se cumpăra o foncieră de-a institutului „Albina” și a se administra aicea în favorul despărțământului.

3. S'a decis înființarea unei a doua biblioteci populare, a se prenumăra și pe 1900 „Gazeta Transilvaniei” numărul de Duminecă în 20 ex. și a se cumpăra 100 cărți, cari se vor împărți ca premii la 10 școale confesionale.

4. S'au înscris membri ordinari noi d-nii: Dr. Paul Jurma, adv. în Buziaș, și Ioan Teodorovits, căpitan în Timișoara.

La cassa centrală s'a trimis suma de fl. 252.—, între cari ultima rată din taxa de membru pe viață a d-nei Sidonia Simon din Ciacova.

Procesul verbal se ia spre scire și conclusele aduse se aprobă. D-nii: Dr. Paul Jurma și I. Teodorovits se declară membri ordinari ai Asociațiunii. Primirea sumei de fl. 252.—

se confirmă. D-na Sidonia Simon se provide cu diploma prescrisă.

311. (1051—1899). Dl *Francisc Hossu-Longin* răspundând la scrisoarea comitetului central Nr. 963 din 7 Decembre a. c. declară, că *ține la abdicarea* dela postul de director al despărțământului „Deva“.

Se ia act de persistarea d-lui Francisc-Hossu-Longin pe lângă abdicarea dată. D-Sa este însă rugat a convoca comitetul cercual și a-și da abdicarea în ședința acestuia, care va avea apoi să procedă conform §-ului 43 din statute și 40 din Regulamentul pentru despărțăminte.

312. (962, 1001 și 1037—1899). S'au înscris *membri ordinari noi* d-nii: Iova Babeș, proprietar în Ticvaniu-mare, Petru Ciuta, comerciant în Mercina, Maxim Non și Atanasiu Toader din V.-Bareșt, iar *membru fondator* d-l Petru cavaler Ioanette din Câmpeni.

D-nii: Iova Babeș, P. Ciuta, Maxim Non și At. Toader se declară membri ordinari, iar d-l P. cavaler Ioanette membru fondator al Asociațiunii, având acest din urmă a fi provădut cu diplomă.

313. (971, 974, 978, 993, 1012, 1013 și 1023—1899). Se prezintă *procesele verbale* ale ședințelor comitetelor cercuale din despărțămintele „D.-S.-Mărtin“ (dela 18 Novembre a. c.), „Abrud-Câmpeni“ (dela 13 Novembre a. c.), „Sătmar“ (dela 16 Novembre a. c.), „Brașov“ (dela 3 Novembre a. c.), „Mediaș“ (dela 2 Decembre a. c.), „S.-Sebeș“ (dela 28 Novembre a. c.) și „Beiuș“ (dela 25 Novembre a. c.). În toate aceste ședințe s'au pertractat afaceri, ce nu reclamă dispoziții speciale din partea comitetului central; în câte-va s'a luat conclud referitor la noua arondare a despărțămintelor.

Spre scire cu observarea, că conclusele referitoare la noua arondare a despărțămintelor s'au luat în considerare la concludul Nr. 279 din 7 Decembre a. c.

D. u. s.

Dr. *Il. Pușcariu* m. p., vice-președ. Dr. *Beu* m. p., secretar II. — S'a verificat. Sibiu în 25 Decembre 1899. *Onoriu Tilea* m. p., *Nicolau Ivan* m. p.

Dr. *Eusebiu Roșca* m. p.

Nr. 1028—1899.

APEL.

În preseara ultimei aniversări, mai mulți Domni din Sibiiu au publicat în ziarele noastre un călduros apel pentru rescumperarea felicitărilor de Anul-nou, în care s'a dis între altele: „Ar fi un lucru deopotrivă binevenit pentru toate straturile societății noastre, dacă obiceiul felicitărilor de Anul-nou s'ar pute reforma astfel, ca pe lângă menținerea părților sale bune și plăcute să se evite înconveniențele lui.“

În urmărirea acestui scop s'a făcut propunerea: de a pune obiceiul felicitărilor de Anul-nou în serviciul culturii noastre, prin rescumperarea lor în favorul „Casei naționale“, și anume astfel, ca toți aceia cari vor dona cheltuelile avute în trecut cu felicitările de Anul-nou, pentru scopul arătat, să primească în ziua aniversării o consemnare completă a persoanelor cari au adoptat acest procedeu.

„Prin aceasta — dice Apelul — s'au menținut părțile frumoase și plăcute ale felicitărilor: ne reamintim prietenii noștri, și ei își aduc aminte de noi, gândurile și simțemintele noastre se 'ntâlnesc la sărbătoarea aniversării“; de altă parte suntem scutiți de o mare pierdere de timp, și mai ales de eventualitatea — altcum greu evitabilă, — de a uita câte un prietin bun și de a trece în ochii lui ca oameni lipsiți de atențiunea cuvenită.

Deși acest Apel a fost publicat numai cu 3—4 zile nainte de Anul-nou, a găsit totuși un viu resunet în sinul publicului nostru, și a avut de rezultat 62 rescumpărări în suma Coroane 267.60 în favorul „Casei naționale“, precum și încă un număr mare de donațiuni pentru alte scopuri filantropice.

În vederea acestei aplecări a publicului, de a-și rescumpera felicitările de Anul-nou, subsemnatul Comitet central s'a vădut îndemnat a lua însuși inițiativa pentru a pune obiceiul felicitărilor în serviciul scopurilor culturale urmărite de Asociațiune, și adresează prin aceasta un călduros apel către publicul român, rugându-l să adopte în număr cât mai mare rescumpărările propuse, și să doneze sumele de rescumpărare Asociațiunii noastre pentru alimentarea fondului „Casei naționale.“

Lista rescumpărărilor se va publica în ziare și în o mică publicațiune festivă, care pe ziua Anului nou se va trimite la adresa tuturor aceloră, cari își vor rescumpera felicitările.

Din ședința comitetului central al Asociațiunii, ținută în Sibiiu la 7 Decembre 1899.

Dr. Ilarion Pușcariu m. p.,
președinte.

Dr. Ilie Ben m. p.,
secretar II.

LOTERIA CASEI NAȚIONALE.

PROSPECT.

„Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român” — pe baza concesiunii acordate de On. Minister reg. ung. de finanțe cu ordinațiunea Nr. 49.522 din 27 Iulie 1899, — aranjază o

== LOTERIE DE EFECTE, ==

al cărei profit se va folosi pentru ridicarea unei Case naționale în Sibiu, în care se va instala un **Museu istoric și etnografic român** și **Biblioteca Asociațiunii**, etc.

Prețul unui bilet de loterie 1 coroană.

Câștiguri:

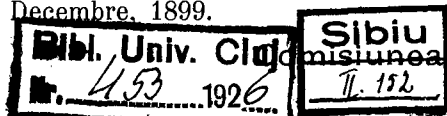
1	câștig principal în valoare de Cor. 10.000 = C. 10.000
1	" " " " " " 3.000 = " 3.000
2	câștiguri " " " " 1.000 = " 2.000
5	" " " " " " 500 = " 2.500
10	" " " " " " 200 = " 2.000
10	" " " " " " 100 = " 1.000
20	" " " " " " 75 = " 1.500
20	" " " " " " 50 = " 1.000
50	" " " " " " 20 = " 1.000
100	" " " " " " 10 = " 1.000
219	câștiguri " " " " C. 25.000

Tragerea la sorți se va face la 31 Maiu 1900 st. n. în prezența unui notar public și a unui comisar politic.

Consemnarea câștigurilor se va publica la trei zile după tragere. Ridicarea lor se va face în decurs de 60 zile de la tragere.

Bilete de loterie se pot procura dela biroul Asociațiunii în Sibiu (N. Szeben, strada morii Nr. 8), și se vor vinde la toate băncile românesce.

Sibiu, în Decembre, 1899.

Asociațiunea loteriei.